اووه کامه مزل

(یُونلیک)

دَ سیاحتي هر اړخېزه سېل او دَ پښتون سېلاني دَ ادراکي مشاهدو په رڼا کې...
(دَ ملائیشیا ، سنگاپور ، تهائي لېنډ ، ایران ، ترکي ، سري لنکا او دَ انډونیشیا سفري حال)

افضل شوق

Ketabton.com

له اړخه دَ

سکام ادبي اکېډمۍ کوئټه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

حقوق محفوظ

کتاب	اووه گامه مزل
لیکوال	افضل شوق
کمپیوټر آپرېټر	محمد طارق فېروز
لاسي عکسونه	میرا جان (ژوب)
ټائیټل	ډاکټر باقي دُرانی
دَ مصنف لاسي عکس	مارسېلا ډیخا (بارسلونا - سپېن)
دَ چاپ کال	جولائي ۱۹۹۲ع
دَ چاپ شمېر	۵۰۰
خپرونکې اداره	سکام ادبي اکېډمی کوئټه
بیه	۲۰۰ کالداري

سمسو ر ویب پاڼې پینځم کلیزي په ویاړ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

انتساب دَ کتاب (دَ کتابي برخې)

زړه ته راتېر ملګري او جديد پښتو شاعر ښاغلي سهېل جعفر په نوم

انتساب دَ کتاب (دَ برېښنائي برخې)

دَ هر هغه پښتون په نوم ، چې نه يوازې ځان دَ پښتو په تول درنوَي ، بلکې دَ پښتون قام دَ سرلوړۍ په نېک نيت ځانته په انساني نړۍ کې ځانګړې بڼه غوره کولو په خاطر خپل فکري ځغل دَ علاقايت ، مقاميت او مکانيت له محدودو رُجحاناتو او سوچونو څخه دَ لا محدود انساني نړئيز آفاقيت په لور ساتل خپل پښتني ننګ ، پت او اصل مرام ګڼي –

افضل شوق

Downloaded from: The Digital Library

مننه ...

- دَ خپل محترم اُستاد رب نواز مایل ، چې دَ هغه دَ راهنمائي په سوب زه نن شاعر او اديب يم –
- دَ ابراهيم عطائي ، چې دَ ځينو تاريخي حقائقو وضاحتونه يې راته وړاندي کړو –
- دَ ډاکټر خدائيداد خان ، چې نه يوازې يې په سُوچه پښتو ليکلو وَ پاروَلم بلکې کومک يې هم راسره وکړو –
- دَ طاهر آفريدي ، چې ماته يې نه يوازې دَ سفرنامې ليکلو مشوره راکړه بلکې دَ چاپ کولو وعده يې هم راڅخه واخيسته –
- دَ سعيد ګوهر ، چې ګټورې مشورې يې راکړې –
- دَ سهېل جعفر ، چې په ګټورو مشورو باندې يې زه نن دَ دې کتاب خالق کړم –
- دَمحمود اياز ، چې دَ کتاب په پروف ريډنګ او چپائي کې يې کومک راسره وکړو
- دَ محمد طارق خان فېروز ، چې په ډېره مينه او اخلاص يې دَ دې کتاب کتابت په کمپيوټر وکړو –
- دَ ميرا جان ، چې په ډېره مينه يې دَ دې کتاب دَپاره لاسي عکسونه جوړ کړو –
- دَ ډاکټر باقي دُراني ، چې دَ کتاب دَ ټائيټل په جوړَولو يې زما دَ دغه يُون ليک مسوده درنه کړه –
- دَ رامبلاس سټريټ بارسلونا سپېن نامتو مصورې مارسېلاډيخا ،چې دَ کتاب دَبېک ټائيټل دَپاره يې زما عکس په لاس جوړ کړو –
- دَ سيد محمد انور شاه ، چې هر قسم تکنيکي کومک يې راسره وکړو –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

فهرست

- څو خبرې ---
- دَ سهېلي لمر ختيځې اېشيا په زړه کې
- دَ مونکي ګاډ په جنت کې
- دَ تهائيانو په کرانګ تهيپ کې
- هلته... چرته چې سترګې ژغېږي
- دَ جمال په دُرشل کې
- دَ جنت څخه لرې جنت
- هلته لمر دَ شپې راخېږي
- خوب مې ليدو ... خو ، ويده نه وم
- له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
- دَ سېلاني په خير... خپل ځاني سفري تاثر

Downloaded from: The Digital Library

ستا خدائي نه شوه بربنډه

چې مې زړه غواړي الوت ته
نو ، لاسونه مې وزَر شي
او په بڼه دَ مارغه شم
دَ هوا په اوږو کښېنم
او آسمان ته په ختو شم
بيا چې څو په ما کې وَس وي
الوځمه
الوځمه
هن تر دې ... چې ستړى شمه
او وزَر مې دواړه شل شي
بې وسي راسره مل شي
هم په سترګو تياره راشي
هر څه زما وړاندې فنا شي
په فضا کې معلق شم...
په دې خيال ، چې
لويه ربَه !
څونې پورته دى ،
دا عرش ستا
دَ انسان له خاورين فرشه ،
چې مزل کې دَ پېړيانو
فاصله نه شوه رالنډه
ستا خدائي نه شوه بربنډه

Downloaded from: The Digital Library

څو خبرې ...

دَ نقشې له رُویه دَ انسانانو دَ پاره جوړه شوې دغه نړۍ چې په ورو او غټو ټاپُوګانو باندې اړه لري ، که یوې خواته په یوه لمر روښانه ده نو بلې خواته دَ جوړښت، رنګونو او موسمونو په اړه ځای ځای بدله او ځانګړې هم ښکاري - دا توپیر څله تر منځ راغلی دی؟ ... ولې دَ یوه ټاپُو انسانان دَ بل ټاپو دَ انسانانو څخه ، نه یوازې په ښکاره کړو وړو اه په ګونُو بدل بدل دی بلکې په سوچ او فکر ، خوُی او بُود ، ژبو او ژوند کولو کې بېخي ځان ځانته ... چرته په ازل کې دَ ژوند ونډې وېښلو په وخت زه او زما په چاپېر کې راغونډ کړل شوي انسانان تش په ژوند (دَ ساه په اړه) راسپارلو خو نه یُو غولول شوي ؟ که هو.. نو بیا دَ پرون په مقابله کې نن موږ څله دَ اخلاق او کردار په اړه ، نه یوازې خپل غوره حېثیتونه بائیلو بلکې دَ پرمختګ تعمیري جذبه او دَ نورو قامونو سره دَ مثبتې سیالۍ کولو سوچ هم نه لرو - که یَه ... داسې خبره هم نه ده ، ګوا انسان په فطرت یو رقم دي او ټول ټال له خاورو څخه جوړ شوي دي .. نو بیا دا خبره مزغو ته راځي چې څله بیا زموږ دَ هوارو او ډبَرینو سیمو خلګ په تېره پښتانه دَ نړۍ دَ نورو قامونو په سر هیڅ ګټل کېږي ؟

هو .... دا هغه سوچونه دي ، چې زه یې په شاعر ځان سپلاني کړم –اوس شاعري په خپل ځای ، خو پښتنې هوډې زه په دې خبره مجبوره کړی یم ، چې دَ څلورنیمو ورځو په دې بې باوره ژوند کې دَ خپل مانده وَس په سمه هغه ټولې بندې دروازې خلاسې کړم ، چې له مودو راهسې په ټکولو په یو بل باندې ځکه نه شوې راخلاسې چې تر منځه روابط نه لري - چرته رواجونه دَ لارې خنډ جوړ شوي دي ... چرته نسلي او لسانی توپیر منځ ته راغلی دی او چرته مذهبي کرَ کې ... لارې تر منځ جوړې دي ، خو دَ خورو ازغو او ځېژو کاڼو سره سره دومره دېوالونه په کې ولاړ دي ، چې دَ دوؤ ګامونو لاره به مزل لنډوَلو کې نیم عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوُري – کرَکه څله .... محبت څله نه ...؟ کېدلی شي ، دَ دې خبرې ځواب هم هغه وخت وَمومم چې کله زه دَ نړۍ په ورستني ټاپُو باندې ګامونه کښېږدم ... منم چې کار ګران دی او دَ دې خارمړي ژوند هم هیڅ نه ده معلومه ، چې کله رسۍ وَشلوي – خو بیا مې هم په خپل سر دَ زړه سره داقول دی ، چې وَس به تر آخري ساه پورې نه ورڅخه ګرانوَم - او خدائی پاک دي وکړي ، چې په خپل دې نېک مشن کې بریالۍ شم –

په " اووه ګامه مزل " نامې سفرنامې کې چې ما دَ لیکلو کوم اسلوب خپل کړی دی ، هغه دَ یو عام سېلاني دَ طرزِبیان څخه بېل په دې وجه دی چې زه له اصله شاعر یم - او شاعر دَ ژوَر نظره سترګو لرلو پرته که دَ مصلحت څخه کار نه هم اخلي ، خو ذوق یې بیا هم شاعرانه وي - ګوا حقائق هم په افسانوي او ډرامائي انداز څېړي - نو ځکه ما هم وَس کړی دی او هغه ټولې پېښې او خبرې مې په ښکاره ، مګر په شاعرانه انداز نوشته کړي دي ، چې زه ورسره مخامخ شوی یم او یا په ما باندې راغلې دي - زما په فکر ، که لوستونکی وَغواړي نو دَ سېل دَ حال احوال سره سره په ما باندې راغلو پېښنو په رڼا کې دَ هغو هېوادونو په حقله خپلې رائیې هم غوره کولی شي ، کوم چې ما ښېخي دَ نېږدې څخه لیدلي دي –

دعوه نه کوم ، خو دا به وَ وایم چې په دې سفرنامه کې دَ لیدل شوؤ هېوادونو په حقله ما ځینې داسې تاریخي او معاشرتي حقائق هم راغونډ کړي دي ، چې دَ مخه هیچا کېدلی شي ځکه نه وي څېړلي ، چې په یوه نا یوه وجه به قلم ورسره ملګري نه وي کړې - او ما داسې ځکه کړي دي ... ولې ، زه غواړم چې دا نړۍ او په نړۍ باندې خور وور معاشرتي ژوند دَ حقائقو په رڼا کې نه یوازې وَوینم بلکې پښتو لوستونکو ته یې هم وړاندې کړم - مطلب دا ، چې زه اراده لرم ، چې دَ سېل سره سره دَ سېل حالونه (نېغ په نېغه) لیکل هم جاري وَساتم-

افضل شوق ....

Downloaded from: The Digital Library

دَ سهېلي لمرختيځې اېشياء په زړه کې

تاثراتي لنډيز ...

"دَ خبرو تر حده اسلام خو په هر اسلامي هېواد کې شته ، ګوا په جامو مسلمانان او يا دَ شپې او ورځې دَ پرله پسې لمونځونو دَ پاره جوګه په مُوسلو ولاړ مسلمانان .... چې په عملي ژوند کې دَ انسانيت په اړه تول مانده لري - نو وَ به وايم ، چې که دَ سُوچه مسلمانۍ کردار او بې ساري اخلاق خبره منځ ته راځي ، نو دَ ملائيشيا دَ سپېڅلو خلګو (مسلمانانو) مثال نه ورکول دَ حقيقت څخه سترګې اړَول دي - مګر دا بېله خبره ده چې دَ دې ځاى دَ خلګو زړې رواجي جامې څُوکه څُوکه خپل مشرقي طرز بائيلي او مغربي انداز په تېزۍ خپلوي لګيا دي" (شوق)

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرونه

دَ خپل رُوح له اضطرابه
راته داسې څرګندېږي
چې هم ته هغه رانۍ یې
چې دَ زړه له سلطنته
دَ خلوص په قافله کې
زما دَ سترګو تر چوکاټه
هره شپه راوړې وَ ماته
په ځولۍ کې ډېره مینه
او دَ سرو ګلو هارونه ،
خو چې څنګه بیا سهار شي
نو دَ درَستې شپې خوبونه
تېر له تا سره وختونه
په ما وَلیکي شعرونه
(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا /۱۹۹۲ع)

دَ هوټل ګرېنډ کانټینېنټل کوالالمپور په لویه دروازه چې څنګه ور ددننه شوم ، وَ دربېدم ، شاوخوا مې په دې پراخه او ښائیسته غونډې لابي کې وَکتلو او بیا خپل ښي لاس ته جوړ دَ استقبالیې Reception کاؤنټرونو په لور روان شوم - لا نه وم ورته رسېدلی چې دَ کاؤنټرونو تر شا په نیمه خلاسه دروازه کې ولاړې انجلۍ ته مې پام شو، چې په ما کې یې سترګې داسې اچولَي وې لکه ما چې پېژني .... او بس چې څنګه کاؤنټرونو ته وَ رسېږم ، نو دا به ژغ راباندې وکړي - ځکه خو مې له اوله ګامونه دَ هغې په لور چسپ شوي ؤ - ژغ یې نه راباندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ، خو چې تر څو پورې دَ کاؤنټرونو سره جوخت ولاړ وم نو دې راته کتلو - دلته مې دَ خوُنې دَ پاره کارډ ډکولو ، هلته مې سوچ په دې انجلۍ کې بند ؤ .. او په وار وار مې ورته کتلو هم – خلاس و ښېته ، په تندي باندې ټيکه او په ژېړې هندي جامې کې دا سې ښکاره کېدله ، لکه جوړه چې دَ مودو راهسې زما په تمه ولاړه وي - بس که حېرت وړی وم ، نو دې خبرې ته چې ګيړدۍ غنم رنګې څېرې يې حال نه وئيلو - ګوره چې دا اوس زما په رنځ اخته شوې وه او که مې په تن پراخو پښتني جامو ته حېرانه وه - په مزغو چې به مې څومره زور ورکړو ، معامله به هومره کړکېچنه شوه - مګر ناشُوده خو يې هغه وخت وکړو ، چې زه څنګه له دې ځايه دَ لفټ په خوا روان شوم ، نو دې دروازه شاته پورې وهله او دوه ګامه مخته راغله - بيا نه يم خبر چې دې په کاؤنټرونو باندې ولاړو Malay انجونو سره څه خبرې کولې ؟

خبره دا وه ، چې زه په دې فائيو سټار هوټل کې ځکه اوسېدو ته راغلی وم ، چې دَ انټرنېشنل کونسل آن مېنېجمنټ آف پاپولېشن پروګرام ICOMP په څورلس ورځني نړيوال ورکشاپ کې ، چې دَ زياتې آبادۍ په کشالو باندې ؤ ، دَ پاکستان دَ غړي په توګه مې ګډون په کې درلودو - کوم چې په دولسمه جنورۍ ۱۹۹۲ع ګوا بل سبا سهار پئيل کېدو - خو دې وخت زه دَ هوټل په ۲۳م پوړ کې په ۲۳۰۱ نمبر کوټې کې ناست په ټېلي ويژن کتو کې بوخت وم ، چې اووه نيمې بجې شاوخوا ته ډاکټر ثريا ابراهيم رشيد نامې ښځې په فون خبرتيا راکړه ، چې نن ماځُستن په اتهه نيمې بجې به دَ ټاکل شوي پروګرام په سمه دَ ICOMP په درنه ډوډۍ کې دَ ګډون دَ پاره له هوټل څخه روانېږو .. او وئيل يې که تاسو مهرباني وکړئ ، څه لس منټه دَ مخه لاندې لابي ته راشئ ، نو ښه خبره به وي - ما ورته وئيل... ؐهو ، حتماً به درځم ؐ او بيا په تياري بوخت شوم –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څه وخت ورسته زه دَ هوټل په لابي کې دَ ډاکټر ثریا او ځینو نورو دَ ورکشاپ په سلسله کې راغلو ملګرو سره ولاړ دَ سفر حال مې ورته تېرَولو - ګوا داسې دَ کراچۍ څخه تر بنکاک پورې په یَو جهاز کې او بیا له بنکاک څخه تر دې ځایه په بل جهاز کې راغلم - غرض دا چې، څه وئیلي ، څه اورېدلي ، چې څُوکه څُوکه سرې او ښځې ، چې دَ بېلو بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله هلته غونډېدل شروع شول–

اتهه نیمې بجې یوه سړي په مور باندې ژغ وکړو ... " ګاډیانې تیارې دي ، راځئ چې ځو ... "

بیا چې ژنګه روانېدو ، نو ګورم چې هغه انجلۍ په هغه نیمه خلاسه دروازه کې بیا هغسې ولاړه او په هغه رنګه راته ګوري .... مګر ځله ؟ دا سوال مزغو له ځکه راغلو، چې دې وخت خو زه په پښتني جامو کې هم نه وم - رښتیا خبره دا ده ، چې سوچ مې په کې بند شو او بیا درسته لاره نه شوم پوهی چې ژنګه او په کومو لارو وېګنان تر Titi Wangsa نامي ځای پورې وَرسېدو - بس چې له وېګنه کښته کېدمه ، نو لومړی نظر مې په مخامخ دوؤ بورډونو باندې وَلګېدو - په یوه باندې لیک ؤ " نېلایان رېستورېنټ " او په بل " سلامت دیتانګ ګوا " ښه راغلې " - دلته داسې ښکاره کېدو ، لکه تر لرې لرې پورې چې مېله لګېدلي وي - په سرو ، ژېړو او شنو بلبونو کې عجیبه غوندې دَ شاعرۍ موسم او دَ مستۍ مُوډ ؤ ، چې ژنګه مخته تلو ، رڼاګانې زیاتېدلې - بیا څه مخته لکه مور چې کشتۍ ته وَختو –ولې چې اوس دَ لرګي په دَړو باندې روان وو او دواړو خواؤ ته اوبه ځرکېدلې –په هر مېز دَ یوه نا یوه هېواد پرچۍ پرته وه - ځان مې دَ پاکستان تر مېزه وَرسَولو ، چې ژنګه په چوکۍ کښېنستمه ، نو یو سړي راباندې ژغ وکړو ...

Downloaded from: The Digital Library

"زما نوم نسیم دی ، زه دلته په پاکستانی سفارت خانې کې تهرډ سېکرټري یم"
بیا راسره داسې غاړې وتو لکه زه چې دَ ده سکه ورور وم او حالونه مو یو بل ته
سره تېرَول شروع کړو - اوس که یوې خواته ما له ده سره خبرې کولې ، نو بلې
خواته مې ګېرچاپېره سترګې هم غړَولې – عجیبه غوندې ښائیسته ځای ؤ ،
آسمان خو بالا دَ رېستورېنټ په بام راڅخه پټ ؤ ، لاکن نور هر لور خلاسه
خلاسي وه –
کله چې ټول مېلمانه کښېنستو ، نو نورمیان نامې ښځه مخامخ دَ واړه ټاپُو په
رنګه جوړ ستېج ته وره غله او دَ " سلامت دیتانګ " وئیلو ورسته په ملې
(Malay) ژبه کې دَ هرکلی سندره دَ سازونو سره وئیلو ته چمتو شوه - نور خو نه
وربانديٖ پوهېدمه، بس چې کله یې دَ نړیوال ورکشاپ دَ غړو یعني دَ مېلمنو
نومونه یې اخیستلو، نو یو ځل مې خپل نوم هم تر غوږه شو – بیا له دې سندرې
ورسته په ستېج باندې ډله ډله انجونې او هلکان چې قامې جامې یې اغوستې
وې راغلو او خپل رواجي رقص یې پېئیل کړو - اوس دلته څُلو خواړه خوړلو او
هلته سترګو دید کولو ، چې یو وخت مې یوه ښکلې Malay پېغله ، چې کټ
مټ دَ شهزادګۍ په بڼه سازه کړل شوې وه دَ سترګو شوه او سوچ مې په کې بند
په دې خبره شو، چې هغه شهزادګۍ له یوه مېزه دویم ته او له دویمه دریم ته او
دغه رنګه کرار کرار زموږ په خوا را روانه وه - دا یوازې نه وه ، یو کېمره مېن هم
ورسره ؤ، چې دَ شهزادګۍ تصویرونه یې دَ هر راغلي مېلمه سره اخیستلو- نو
څکه چې څنګه څنګه یې زما په لور فاصله رالنډَوله ، هومره هومره مې زړه
واکې ورته شلولې - بیا چې زموږ تر مېزه راورسېده ، نو کېمره مېن راته
وائی ...
"سر ! تاسو مهرباني وکړئ ... دَ یو تصویر دَ پاره له دې انجلۍ سره وَدرېږئ"
څنګه انجلۍ زما لاس په لاس کې واخیستو او څنګه یې دَ ځان سره وَدرَولم ... ؟
نه یم خبر ، خو چې بیرته په چوکۍ کښېنستمه ، نو نسیم صاحب راته وائي ...

Downloaded from: The Digital Library

" ستا دغه تصویر به سبا یا بل سبا سفارت خانې ته رالیږل کېږي "
په ما لکه ګوزار چې وَشي ، له څُلې مې یَو دم ورته وَوَتو " ولې ؟ " او اوس به مې لا بدن دَ بېلابېلو امکاني خطراتو له سوبه بَڼي نیولو ، چې نسیم زما په حالت وَخندلو .. وئیل یې ...
ه پرېښانه کېږه مه - دا دَ انټرنېشنل پروټوکول یوه لازمي برخه ده - ګوا دَ سرکاري مېلمه یوازي ځانته تصویر دَ ریکارډ دَپاره په داسې موقعو کې اخیستل بې عزتي ګڼل کېږي - ځکه ورسره یو داسې شهزادګۍ له څنګه ته دروَي "
دې خبرو مې نه یوازې له ځایه ښورېدلی زړه بیرته په ځای کړو ، بلکې په خپل حېثیت هم پوهی شوم - بیا تر یولس نیمي بجو پورې دَ شپې رنګارنګ محفلونه وو، چې دَ تېرو سترګو تنده یې راماتوَله .. او بیا چې له دې ځایه ولاړېدو ، نو نسیم صاحب راته په کلکه وَوَئیل ... چې
" څنګه ورکشاپ په ۲۵مه جنورۍ سرته وَرسېږي ، نو زمونږ دَ خوا به ګاډۍ درشي ، او دوې درې ورځې به زمونږ په مېلمستیا کې تېرې کړئ "
خدائی شته ، چې دَ ده په دې ستډېر خوشحاله شوم-
*****
دې وخت دَ سهار اتهه نیمې بجې وې او دَ هوټل په رېسټورېنټ کې مې خوړل څیښل کولو ، چې یو سړی دَ خپلې خوا راغلو او "ګوډ مارننګ" کولو سم دستي دَ ما سره په مخامخ چوکۍ کې کښېسنتو ...
" ماته ډاکټر کنول وائي ... زه له انډیا څخه په دې ورکشاپ کې دَ ګډون کولو دَ پاره راغلی یم "
که څه هم ده دا خبره په انګرېزۍ کې وکړه ، خو ما ورته په اُردو ژبه کې په خپله باره کې حال ورکړو - په دغه شناخت زه تر ده او دائی تر ما زیات خوشحاله شو او بیا یو خواته خوراک ، بل خواته خبرې ، چې دَ برایه شپې له تاؤده محفله راپئیل شوې او دَ نن دَ ستهي ټوؤر په فېصله حتمي شوې-

Downloaded from: The Digital Library

نهه نیمې بجې زه او ډاکټر کنول ټکټونه په لاس کې دَ Bestasy Travel وَ بس ته وَ ختو - په بس کې څه نور سړي او ښځې هم وې ... بس چې څنګه دَ هوټل له ګېټ څخه دَ جالان راجه لاؤت په تور سړک مخته روان شو ، نو دَ ډرائیور شاته سیټ کې ناست ګائیډ خُلې ته مائیک وَنیولو -

" سلامت دیتانګ ... هېواد ملائیشیا ، چې دَ ۱۳ ریاستونو Confederation نوم دی ، آبادي يې دې وخت ۳ - ۱۸ ملیونه ته رسېدلې ده - دلته ۵۰ فیصده مسلمانان ، ۳۰ فیصده چینیان ، ۱۰ فیصده هندوان او داسې نور نور مېښته دي - ۹ ریاستونه موروثي باچهان لري او دَ دغو نهو باچاهانو په خوښه هر ریاستي باچا پنځه کاله په ملائیشیا باندې باچهي کوي - کوالالمپور چې دې وخت يې موږ په جالان اسماعیل باندې روان یُو ، دَ ملائیشیا دارلحکومت دی "

بیا چې څنګه دَ جالان اسماعیل او جالان امپانګ دَ چوک څخه تېرېدو ، نو ګائیډ وئیل ...

" دا کینِ لاس ته چې کومه ښائیسته ودانۍ تاسو وینئ .. دا ملائیشیا ټوؤرسټ انفارمېشن کمپلېکس دی ، چې لویه دروازه يې جالان امپانګ ته خلاسېږي "

ګائیډ چې په کوم کوم لور زموږ توجه اړَوله ، هلته په جدید طرز جوړې ودانۍ ولاړې وې ، چې دواړو اړخونو ته يې زرغونې ونې او شنه چمنیان ښکاره کېدو - خو ما دَ ګائیډ خبرې هم په ډائرۍ کې نوشته کولې ... وئیل يې ،

" ملائیشیا یو آزاد خیاله اسلامي هېواد دی – دلته مذهبي آزادي ده - که تاسو یو کال دلته تېر کړئ ، نو خپله به وَ ګورئ ، چې دلته دَ مسلمانانو دَ اخترونو پرته چائینیز نیو ائیر ، کرسمس او دیوالي هم په ډېر خوند لمانځل کېږي "

ګائیډ چې څنګه دا خبره سرته وَرسَوله ، نو بس دَ سیګنل په سره لائټ وَدرېدو - دا یو چوک وو او څلور طرف ته روډونه ښکاره کېدو - دَ نوي ماډل موټرانو سره سره موټرسائیکلان هم زیات ښکاره کېدو ، چې جوړه جوړه انجونې او هلکان وربانديې ناست وو - له دې څخه سړی اندازه لګولی شي ... چې ملائیشیا

Downloaded from: The Digital Library

ځومره خپل واکه اسلامي هېواد دی ، چې مینه په کې جُرم نه او مئین په کې واکمن ....

چې بس ځنګه دَ شنګرېلا هوټل سره ورته دغه چوک څخه مخته روان شو ، نو ګائیډ دَ اوبو ګلاس په غاړه اړَولو ورسته خبرو ته یو وار بیا ملا وَتړله ...

" کوالالمپور ته " ګارډن ستي آف لائټس " وئیل کېږي - دې وخت موږ دَ Equatorial Hotel سره تېرېږو او هغه مخته هلټن هوټل دی - نو ما خبره کوله ، چې که په تاسو کې څوک دا دَ رڼاګانو ښار دَ شپې خواته کتل غواړئ ، نو هغه دې مونږ سره تماس وَنیسي "

دَ دنګو دنګو او ښائیسته ودانیانو په دې ښار کې موږ مخته روان وو ، چې یو وخت ګائیډ وئیل ...

" زموږ ښي لاس ته دا غټ دَ سایه وان په رنګه جوړ سټېډیم نګارا دی - او دا بل چې مخته په څه فاصله ښکاري ، مرداکا سټېډیم دی - او اوس چې موږ تاسو کوم ځای ته وړو ، هلته لېک ګارډن، ورسره نېشنل مونامنټ او بیا آسیان پارک .... درې واړه ځایونه دَ کتو وړ دي "

ښه ډېر وخت ورسته بس دَ نېشنل مونامنټ نامي ځای سره وَدرېدو ، ټول سړي او ښځې دَ بس څخه راکښته شولو او په دې وړه ، مګر ښائیسته غوندې دُنیا کې یوې بلې خواته وَوېښل شولو – ما او ډاکټر کنول هم یو خواته مخه وکړه - دلته دَ یو ښائیسته او غټې ودانۍ پرته دَ فوارو په مابېن کې دَ کاڼو په یو غټ بلاک باندې دَ عسکرانو بُتان دَ اوسپنو څخه داسې جوړ کړل شوي دي ، چې ورباندې دَ بُتانو ګمان لږ او دَ ژوندئیو باور زیات کېدو - دا بُتان په کال ۱۹۶۶ع کې دلته لګول شويؤ - او بله خبره دا ، چې دلته ډېر زیات سره او سپین خلګ چې دَ بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله ګرځېدو - څه تصویرونه مې واخیستو او مخته دَ Asean Park په لور روان شولو - له دې ځایه ډېره ښائیسته لاره ورَغلې وه – په آسیان پارک کې هر لور دَ شنو چمنیانو په منځ کې دَ نادره آرټ ځینې ځوِنړ کړل شوې نمونې دَ نمائش دَ پاره ایښول شوي وې - دَ ځینو سرونو او څېرو پرته

Downloaded from: The Digital Library

زیاتره داسې کارېږه واړه شیان، چې دَ لرګیانو او له کانړو څخه جوړ ؤ ، چې ورته په لومړي کتو یې سترګې کمال ته نه رسېږي – دا ټول شیان دَ آسیان نامي نړیوال تنظیم دَ ملګرو هېوادونو، لکه سنګاپور، تهائي لېنډ، فلپائن، برونائي ، انډونېشیا ، او ملائیشیا دَ فنکارانو دَ آرټ نمونې وې -

دَ آسیان پارک څخه چې زه او ډاکټر کنول دواړه دَ روډ په دې بل اړخ لېک ګارډن خواته روان ؤ، نو دَ یوې انډین ښځې په کتلو ما ته دَ هوټل دَ لابي هغه انجلۍ چې څوکه څوکه یې زما په زړه کې کور جوړولو ډېره راپه زړه شوه - ځکه خو مې بیا بیا تر شا ورته کتلو - خبر دلته هر لور لکه ځنګل چې وي او په منځ کې یې ښې ډېرې اوبه ډم ولاړې وې - دا یَو غټ کړوُم وو، په دې کې خلګو وړې وړې کشتیانې چلوَلې - او دَ قدرت له نندارو څخه یې خوندونه اخیستلو - ګوا چا په یوازې ځان او دَ ژوند دَ ملګري سره - فطرت په سُوچه بڼه کې سترګو ته ښکلاګانې ښکاره کولې - دَ دې شنې او ځنګلي سیمې ځینې برخې دَ کتو وړ وې - لکه په قدرتي چاپېر کې جوړ دَ هوسیانو ځای ، دَ رنګارنګ ګلونو او دَ ونو ګڼ باغ ، دَ ۵۰۰۰ بېلا بېلو مارغانو ځانته ښائیسته علاقه – مګر خلګو تر ټولو زیاته دلچسپي دَ تنکو عبدالرزاق ، چې دَ دې هېواد خلګ ورته " دي فادر آف ډویلپمنټ " هم وائي دَ ژوند په هغو نخښو او شیانو کې اخیستله چې ده تر استعمال لاندې راوړي ؤ ... لکه کور، لائبرېرۍ ، جامې او نور نور - موږ به لا نور هم ګرځېدلي وای ، که وخت راسره وی –

دولس بجې بس مخته روان شو او ډېر ژر دَ یوې ښائیسته غټې ودانۍ مخته وَدرېدو ، ګائیډ وئیل...

" بخښنه غواړم ، دې تکې سپینې ودانۍ ته تاسو بې دَلاس لیک اجازت نامې نه شئ دننه کېدلی - ولې چې دا پارلیمنټ هاؤس دی - هغه مخامخ ولاړ هسک ټاور هم دَ دې هاؤس برخه ده - که څه هم په ملائیشیا کې باچهي نظام دی ، خو دَ انګلېنډ په رنګه .. ګوا دَ ملک وزیراعظم دَ قامي اسمبلۍ یعني Dewan Rakyat په اکثریتي خوښه ټاکل کېږي - دغه رنګه په هر ریاست کې ریاستي

Downloaded from: The Digital Library

اسمبلیانې وجود لري چې ځان ځانته وزیر اعلی ټاکي - دَ دې پرته سېنټ ، ګوا Dewan Negarat هم شته ، چې دَ غړو ځُونې یې باچا سلامت خپله کوي"
بس بیا مخته روان شو ، چې یو وخت مونږ په جالان تون باندې جوړ پښواني ټیمپل سره په اړخ تېرېدو ، نو ګائیډ وئیل...
" لکه څنګه چې مخ کې ما تاسو ته وئیلي ؤ ، چې آزاد اسلامي هېواد دی... نو دَ دې مثال دا ښائیسته دَ هندوانو مندر هم دی - چې یَو وخت درست وران شوی ؤ - لاکن ګورنمنټ په خپل خرڅ په کال ۱۹۸۵ع کې بیرته جوړ کړو او څه ۲ - ۱ ملیونه ډالرونه یې ورباندې وَلګولو"
دَ دې ښائیسته تاریخي هندو ټیمپل په بام بې شمېره ښائیسته او رنګ برنګه بُتان داسې جوړ کړل شوې ؤ ، چې دَ لرې څخه هم ښکاره کېدلو - ما که څه هم دې وخت مندر ته کتلو ، خو په مزغو کې مې دا خبره راغلې وه چې دا مندر به نه وای... که په مونږ کې جوړ وای ... هو ، ځکه خو مې دَ بامیان بُت او ځینې نور غېر محفوظه تاریخي ودانیانې او پلارنې آثار له خیاله ډېر ژر په کنډراتو کې بدل بدل پرېښېدو - او بیا چې څنګه دا مندر دَ سترګو څخه پټ شو ، نو په ډاکټر کنول کې په خوب ویده هندو راویښ شو او وئیل یې ...
" دې مندر ته چې مې وَکتلو ، نو زړه ته دا خبره راغله ، لکه دلته چې ډېر پخوا هم هندوان پاته شوي وي"
ما وئیل ...
"هو ، ډاکټر صاحب.. ، تاریخ هم داسې واي ، چې په کال ۱۲۰۰ع کې دَ ملاکه ملې باچهي مخ کې دا سیمه چې ځنګل ؤ دَ هندوانو او بدها منونکو تر واک دلاندې پاته شوي وه - او بیا اسلام خورېدلو ورسته دلته په کال ۱۵۱۱ع کې Dutch ګوا دَ نیدرلېنډ خلک هم راغلي دی –ولې چې دا سیمه دَ لمرختیځ او لوېدیځ دواړو خواؤ خلکو دَ پاره مهمه وه - ګوا دَ سېلانیانو او سوداګرانو لاره په دې ولات باندې سپره وه"

Downloaded from: The Digital Library

موږ خبرې کولې ، چې بس دَ جي پي او او سېنټرل مارکيټ څخه تېر شو او چائينا ټاؤن شاپنگ ائيريا نامي خوش رنگه ځای ته وَرسېدو –

چائينا ټاؤن دَ جالان پټانگ ، جالان سلطان او جالان باندر په مابېن کې دَ چينيانو يوه گڼه علاقه وه – يو پراخ روډ له يوه سره تر بله سره پورې له رنگا رنگه سايه واني رېړهيانو څخه داسې ډک ؤ، چې لاره په کې نه کېدله - دلته زياتره خوراکي شيان خرڅېدلو - ځای په ځای له سرونو سره ، مگر پخې کړل شوې هېلياني او وَچ کړل شوي ماهيان راځړېدلو - او بيا خود لکه چې دې خلگو ملخان او دَ اوبو موريانې او نور خسمانان هم په خوند خوړلو، چې په هره پنځمه يا شپږمه رېړهۍ کې پاخه پراته ؤ – دلته ښځې دَ سړيانو څخه يو په لسه زياتې وې - ډاکټر کنول چې په عُمر څه راڅخه غټ وو ، گوره چې زړه يې څله وَتخنېدو، چې وئيل يې...

"زړه مې غواړي چې دَ دې ښائيسته او نازکو انجونو دَ لاس يَو شئ وَخورم"

ځواب مې ورکړو ...

زما خو زړه ته نه کېږي.... که يې خورې ، نو خوره يې ... زه به درته وَدرېږم"

بيا مې تر لاس وَنيولو او دَ پخو ملخانو وَ رېړهۍ ته مې وَدرَولو ...

"دا وَخوره"

ده چې دَ چشمکو تر شا ورته وکتلو ، نو اوس به يې يَو څه وئيلو، چې دَ رېړهۍ وَ بل اړخ ته ولاړې چينې انجلۍ ورته وائي ...

"وايه ... ! څومره غواړې ؟"

په ډاکټر لکه ټک چې وَشي. يو دم يې شاته ټوپ کړو او وائي...

ياره ! دا دي څه خسمانانو ته وَدرَولم"

او بيا تر برېتو دلاندې تر ډېره پورې موسېدو - چائينا ټاؤن ، يو خو خپله دَ سېل ځای وو او بل ورسره جوخت دَ کوالالمپور تر ټولو غټ او ښائيسته مارکېټ ، چې سېنټرل مارکېټ په نامه پېژندل کېدو ، هم زيات خلگ ځانته ورکښَولو –

Downloaded from: The Digital Library

درې بجې خواته نېشنل آرټ ګېلري ودانۍ ، ماجت نګارا ، انډيا ماجت او دَ ښار ځيني بازارونه راښکاره کولو سره سره موړ. پنځه بجې هوټل ته وَرسَول شولو - که څه هم ستړی وم ، خو مائيګرى مې دَ هوټل په لابي کې تېر کړو - بيا دَ ماښام ډوډې خوړَلو ورسته ، ما غوښتلو چې ژر سترګې وَلګوم - ولې چې سبا ته دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ وه - نو ځکه تر څه وخته مې ټي وي کتله او بيا دَ ويد ېدو په نيت په پلنګ باندې وَ غزېدم – خو چې څنګه مې سترګې سره ورتلې ، نو سوچونو بيرته دَ هوټل لابي وَ انجلۍ ته مخامخ وَدرَولم ... او له خياله ما ځيني پُوښتنه وکړه ...

" خبرې ولې نه کوې ؟ "

دې راته وئيل ، چې ...

" ګونګۍ يم ... ژبه نه لرم "

او بيا دَ لاس په اشارو راته ګډه شوه - دا سوچ څه ؤ ، جې زما دَ سترګو څخه خوب وَ تښتېدو او ښه مې په ياد دي ، چې تر ډېره وخته پورې خوب نه راتلو –

*****

دَ ټېلي فون په زنګ مې سترګې راخلاسې شوې - ګهړۍ ته چې مې وَکتو ، نو دَ سهار پنځه بجې وې ... حريان پاته شوم ، چې دې وخت دَ چا ټېلي فون کېدلی شي ؟ خېر، چې دَ ټېلي فون رسيور مې دَ غوږ. سره وَنيولو ، نو دا هغه ثبت شوی Awaking call وو ، چې پرون سهار يې هم زه زما په خوښه په اووه بجې ژغوَلی وم - مګر پرون چې دا کال څومره خوږ. او ښه راباندې لګېدلی ؤ ، نن هومره راباندې وَ غمېدو - يو دم مې رسيور کښېښولو او په سر مې بړستن راواړَوله ... خو مجال ؤ، چې خوب راغلی وی - ولې چې خشم مې خوب تېښتولی ؤ - که څه هم دَ بې خوبۍ دَلاسه مې بدن ويده ؤ ، خو سترګې مې نه سره ورتلې- چې ښه په ځان پوهی شوم چې زياته خوب نه کېږي ، نو رسيور مې راپورته کړو او آپرېټره مې په لائن راويستله...

Downloaded from: The Digital Library

" اوس څو بجې دي " ما پُوښتنه وکړه
پنځلس منټه بالا پنځه بجې ... ولې خېر خو دی ؟"
خېر خو نه دی ، بس دا حال راکړه ، چې زما دَ Awaking Call وخت څو بجې وو "
"سر يَو منټ "
او څو لمحې ورسته يې ژغ بيرته زما تر غوږو شو ...
" اووه بجې سر ! "
که څه هم دا په سر سر راته ژغېدله ، خو دلته زما دا حال ؤ ، چې اېله مې وَس نه په رسېدو ، ګنې تر غاړې به مې نيولې وای –
" ښه ، چې دَ ويښېَدلو وخت مې اووه بجې ؤ ، نو دا زه دې په پنځه بجې څله راوَژغولم ؟ "ما پُوښتنه وکړه -
دا څه چپ غوندې شوه ... اوس به يې لا څه وئيلو ، چې بيا مې وار ورباندې وکړو ...
"عجبه خلګ ياست "
دې په ماته څُله بخښنه وَغوښتله او دَ خپلې ورانۍ دَ پاره يې دَ پښېمانۍ اظهار هم وکړو – لاکن لا زه وم ، چې مزغو مې ټکهار درلودلو ...
"ستا په دې سورې سورې خو ، نو اوس ماته خوب نه راځي "
او په خشم مې ټېلې فون بند کړو او بيرته مې سترګې پټې کړې - زياته به دَ يوه نا يوه سوچ په نيلې باندې سپرېدمه ، چې بيرته دَ ټېلې فون ګهنټۍ وَ ګړنجېده ...
" سر ! ستا دَ بې وخته ويښېَدلو دَ پاره زه يَو ځل بيا بخښنه غواړم "
که څه هم له خشمه ورته خوَځکېدمه ، خو په پسته ژبه مې ورته وَوئيل...
"څه خېر دی... بل وار خيال کوه"
او بيا ...." خوب نه درځي ؟" دې په نرمه پُوښتنه وکړه
" يَه "

Downloaded from: The Digital Library

زما دا ˝ یَه ˝ څه وو ، چې انجلۍ په وړې او پستې خندا کې راته وَوئیل ...
˝ غم مه کوه ... زه به دي وخت در تېر کړم ˝
ما وئیل ˝ هغه څنګه ؟ ˝
˝ هغه داسې ، چې تر اووه بجو پورې به خبرې درسره کوم ˝
په ما دَ دې دا خبره داسې ښه او خوږه غونډې وَلګېده او دَ نه غوښتلو پرته مې هم ورته خُله ویړه کړه ...
˝ ښه ښه وایه ˝
زما خبره لا تر سره نه وه رسېدلې ، چې دا راته وائي ...
˝ که زه دا وَوایم ، چې دا هر څه ما له کسته وکړو ، نو .... ؟ ˝
˝ له کسته ؟ ˝
دا توری څه وو ، چې اېله مې رسیور دَ لاسه وَنه لوېدو ...
˝ مګر څله ؟ ˝
دې په وازکې غونډې انداز وئیل ...˝ هغه ځکه ، چې ...˝ او بیا یې مخته خبره په خوږه خندا کې داسې سر ته وَرسَوله ....
˝ زړه راته وئیل .. هغسې هم یوازې یم ... راشه چې تا راویښ کړم او څه خبرې درسره وکړم .... او بس دا دی راویښ مې کړې ˝
دَ دې خبرې ورسته ، لکه هغه چې زما دَ ځواب په هیله چپ شوه او دلته زه نه پُوهېدم، چې څه ورته وَوایم ... خو څه وخت ورسته هغې سړه واخیستله او راته وائي ...
˝ یَو منټ ˝
ګوره چې دَ چا فون وو او یې دَ چا Awaking Call آن کولو - په دې چپه چپیا کې ما له تندي څخه خولې وچې کړې ... لږ مې همت سره په یَو ځای کړو او چې څنګه دا په لائن راغله، نو مې ورته وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

" ښه ښه ، که دا سې خبره ده ، نو بيا خو دي ډېر ښه وکړو ، چې دي راوېښ کړم ... هووون ښه ، نو په دې خبره سر راخلاس کړه ، چې تا زه ليدلې هم يم که بس مازې...."

لا به مې خبره مخته کښنَوله ، چې هغې زما خبره ماته کړه ...

" ولې نه ، ما نه يوازې ليدلې يې ، بلکې ډېر ښه دي پېژنم هم ... هو ، په دې چې دَ هوټل دَ آپرېټر مخې ته دَ هرې خونې چارټ پروت وي – او بيا زه خو کله کله ... زما مطلب ، چې اول ځل مې وَليدې، نو دَ يَو ټُرک ځوان ګمان مې دربانديې وَشو، خو بيا چې ستا دَ خوُنې چارټ مې وکتلو، نو هغه ته ټُرک نه بلکې پاکستانۍ وختې او نوم دي ... دا دی"

دا ژغېدله او ما هان ... هون ورته کولو ، خو چُرت مې هلته په لابي کې په کاؤنټرونو ولاړو انجونو کې ، کله يوې انجلۍ خواته تلو او کله بلې ته... او پرته له دا سې سوچونو مې هم دَ دې خوا رِه ژغ تر شا پټه څېره نه کړه سهي - بيا عجبه خبره دا هم وه ، چې Awaking Call دَ دې انجلۍ په خوارِه ژغ کې ثبت شوی ؤ - خير دغه رنګه دَ دې انجلۍ خوږو خبرو او زما په خوُشو سوچونو کې دَ سهار اووه بجې شوې –

*****

دغه ورځ دَ ورکشاپ دَ افتتاحي ناستې او Tea Party ورسته غرمه يولس بجې خواته دَ ډاکټر ايم - اې - ستار، چې دَ ICOMP ايګزېکټيو ډائرېکټر هم ؤ، په مشرۍ کې دَ ورکشاپ لومړۍ غونډه سم دَ لاسه دَ نېشنل پاپولېشن اېنډ فېميلي ډويلپمنټ بورډ LPPKN ملائيشيا چې دَ هوټل ګرېنډ کانټينېنټل څخه په څه فاصله دَ يوې هسکې پلازې په دويشتم پوړ باندې ؤ ، په حال کې پېيل شوه - دې وخت دَ ورکشاپ ملګري په يوه غټه دائره کې ناست وو - دَ پېژندګلوۍ ضرورت ځکه نه شو پېښ ، چې دَ هر ملګري مخته په مېز باندې دَ هغه نوم او هېواد تختۍ پرته وه - ډاکټر ستار، چې په "ورلډ پاپولېشن پاليسي " باندې خپله مقاله وړاندې کوله ، نو په يوه نا يوه اړه به په کې دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستان ذکر خامخا راتلو ... لکه دا چې " دَ پاکستان دَ آبادۍ دَ زیاتوب شرح دَ حیرت وړ ده " - لنډه دا ، چې څنګه به دَ پاکستان ذکر راغلو ، نو دَ ورکشاپ ښځو او سړیانو به ما ته داسې په حیرانتیا وَ کتلو ... لکه دا هر څه هر څه چې هلته په پاکستان کې زما له وجې کېږي - او بیا دَ مقالې ورسته دَ سوال ځواب سېشن پئیل شو - په دغه توده څېړنه کې دَ الازهر یونیورسټۍ دَ ډاکټر مراد په دې ورکشاپ کې ګډون ، که یوې خوا ته زه حریان کړی وم ، نو بلې خوا ته دې سړي فیمیلي پلاننګ په قرآن ، سنت او نورو مذهبي اړو داسې ثابتَولو ، لکه دا پروګرام چې پئیل کړی مسلمانانو وي - دغه ورځ دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ دَ چیني ملګري "ین یاؤ زانګ" په پرله پسې چپیا ، دَ بنګله دېش دَ "باقي سرکار" دَ پنډو چشمکو دَ شیشو تر شا په حیرت حیرت یو بل خواته کتلو ، دَ انډین "ډاکټر کنول" په ځالاکۍ ، دَ ګانا دَ "کوفي" نامي تور یار په پُوښتنو ، دَ LPPKN ملائیشیا دَ "چوا" په ډېرو ژغېدلو ، دَ نائجېریا دَ "مارګریټ" دَ هیځ نه منلو ، دَ کینیا دَ "ماریه موسومي" په خندلو راخندلو ، دَ ماؤریشئیس دَ هندوي پېغلې" سوبهراتي" په غور اورېدلو ، او دَ مالدیپ دَ "احمد خلیل" په بې ځایه تنقیدونو کې مائیګر پنځه بجاؤ شوې –

ګوا ، یَو وار بیا زه وم او زما دَ ترږو سترګو تنده ، چې دَ هوټل په لابي کې دَ هغې ښکلې څېرې وَ دیدن ته نه یوازې مضطربه وې بلکې شاعر زړه هم دَ فراق په تراخه اور کې داسې سوځېدو ... لکه ما چې په مودو مودو مینه ورسره کړې وي ....

منم ، چې مئین نه وم وربانديې ، خو زړه مې ځینې صبر کېدو هم نه ....

" دا هر څه ګوره چې څه وو ؟ "

دَ دې سوال ، که به مې هر څو په مزغو زور ورکړو ، خو ځواب یې په ګوتو نه راتلو - هرڅه هرڅه ، خو دَ زړه په تختۍ مې دا نظم بیا بیا دَ " هما " په نامه داسې نوشته کولو ، لګیا وم ....

" اې په خپل حُسن غاوړې !

Downloaded from: The Digital Library (c) ketabton.com

تا هم کړي دي وزرې
په مثال دَ هما غوندې
ځکه
نه کړې په ما سیوری
داسې نه
چې زه باچا شم
او زړګی دي کړم تر لاسه
(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا /۱۹۹۲ع)
*****

ماښام دَ باقي سرکار او ډاکټر کنول سره دباندې دَ ښار په سېل وَوتم - په تنګ تنګ کې دَ هوټل سره په څه فاصله " یوهان پلازه " ته وره غلو - دَ پلازې په هر پوړ کې دوکانونه جوړ ؤ ، چې زیاتره ملې او چینائي انجونو چلولو - دَ دُنیا هر شئی په کې خرڅېدو - دَ رنګا رنګه رڼاګانو، رقم رقم څېرو سره سره دَ دې مارکېټ دغه له شمېره وَ تې دوکاندارې انجونې په رنګینو جامو کې ، چې سکرټونه او پېنټونه یې اغوستې وو دَ ښکلا دَ سېوا کولو اصل سوب ګڼل کېدې - غرض دا ، چې دَ ګودر دَ ماځیګري تنده ورباندې ښه ماتېدله - کله یو دوکان ، کله بل دوکان ، کله چاته خندلې ... چا راته خندلې او کله چا سره سترګې اړ باسلي – دغه رنګه تر څلورم پوړه پورې په لفټونو کې وَ ختو - دلته یَو وخت په خیال کې څنګه ما دا لفټونه او " موؤنګ سټېئیرز " دَ خپل هېواد په یو شاپنګ پلازه کې وَ لګولو ، نو سم دستي دَ بجلۍ دَ پټ پُټانې احساس زما دغه دَ ویښو خوب بې تعبیره غوندې کړو او زړه راته وئیل ، چې ...

" کرار کښېنه نادانه .... چرته چې بجلي په خپل حال نه وي ، هلته دَ رڼاګانو او مشیني ژوند تصور کول لېونتوب دی

دَ شپې چې تر ډېره وخته پورې ناست وم ، دَ لېونو غوندې به کله په لفټ کې بالا خوُنې ته وره غلم او کله به لاندې لابي کې دَ مطلوبې اندېین انجلۍ دَ کتو په

Downloaded from: The Digital Library

تمه .... بیا دَ وخت دا ظلم لا بیل ؤ، چې دولس بجو خوا ته ما دَ نا اُمېدی ورسته ځنګه په لفټ کې قدم ږدلو ، نو هلته دَ کاؤنټر تر شا هغه انجلۍ راښکاره شوه - خو راغبرګ ځکه نه شوم ، چې یو ګام مې په لفټ کې ایښی ؤ - ما وئیل ... ځه خېر دی بیرته به را کوُز شم ... مګر چې ځنګه بالا خوُنې ته ور دننه شوم ، نو دَ ټېلي فون زنګ ګړنجېدو ... او بیا بیرته لاندې ځکه نه راغلم چې دَ هوټل آپرېټرې زه په ټېلي فون باندې تر نیمې شپې پورې اخته ساتلی وم -

*****

وخت مخ په وړاندې روان وو او تاریخونه اوښتو - ګوا ورځ په ورکشاپ کې، ماځیګریان او ماښامونه دَ ښار په چکرونو کې ښه په خوند تېرېدلو ، لګیا ؤ- یعنې په کوالالمپور کې مې زړه دومره لګېدلی ؤ، چې ورځخه دَ بیرته تګ احساس به زه په ګنټهو ګنټهو پرېښانه ساتلم - مګر کولی مې هیڅ نه شو، ولې چې دَ وخت دَ نیلي باګې چې به مې ځومره په خپل ځای باندې درَولو دَ پاره راټینګولې ، نو دا نیلی به په هومره چسپاندۍ مخته په ترپکو روان ؤ- مخ مخ ته ښکلې ننداري وې او شا شا ته سپېرې دُوړې - او دغه خو وجه وه ، چې په سترِیا نه پوهېدم .... بس کله یَو ځای کله بل ځای - ګوا هر وخت په لیدو کتو کې بوخت ښکاره کېدم - چې زړه مې بیرته خپل ځای ته څله نه راتلو ؟ که څه هم هغه دَ روسلینا نامې پېغلې چې دَ LPPKN سره یې اړه لرله ، خبره ، چې ...

" شوق په طبعیت سېلانی دی ... هر وخت کله په یوه روډ (جالان) کله په بل روډ باندې لیدل کېږي "

دَ ورکشاپ دَ ۱۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع لومړۍ دوې غونډې په دې اړه ډېرې اهمې وې ، چې هر ملګري دَ خپل خپل هېواد په باره کې دَ خانداني منصوبه بندۍ په اړه مقاله وړاندې کوله - خو چې کله زما مقاله پائی ته وَ رسېده. نو عبدالباقي سرکار ته دَ مقالې اورَولو دَ پاره بلنه ورکړل شوه - ده چې ځنګه مائیک اوچت کړو ، نو دَ مقالې اورَولو دَ مخه یې ماته برګ برګ وَ کتلو او پئیل یې له دې خبرې وکړو ...

Downloaded from: The Digital Library

" بنګله دېش چې له پاکستان څخه دَ هندوستان په کومک يَو خپل واکه هېواد جوړ شو ، نو تاسو خبر ياست ، چې موږ ته څه راپاته شوي ؤ.....؟ "
ده به اوس يوه ناواړه خبره کوله، چې ځان مې تر ده لومړی کړو ...
" ولې باقي صاحب ! چرته ستا اشاره خو ستا دَ ملک دَ باد و باران او سمندري طوفانونو په خوا نه ده ؟"
دا خبره څه وه، چې ټولو وَخندلو او باقي سرکار هم غاښونه سپين کړو .... ځواب به يې په نره راکولو ، چې راملي بن عثمان ، چې دَ LPPKN ملائيشيا ډائرېکټر جنرل ؤ ، مېز وَټکولو او خواست يې وکړو .....
" نو پرسنل اټېک پلېز "
بيا که څه هم درسته ورځ په يو بل باندې " پرسنل اټېکونه " وَ نه شو ، باقي سرکار دَ خپلو پنډو عېنکو تر شا ګړۍ ګړۍ داسې راته په قهرناکه نظر کتلو را کتلو ، لکه ما چې يې په زخمونو مالګې دُوړَولې وي –
سبا سهار دَ رياست ترينګانو په دوره دَ دوؤ شپو دَ پاره تلو... خو عجبه ناپېښه دا وه ، چې هغه دواړې انجونې ، لکه چې خبرې وي .... ځکه خو يوې په لابي کې په ديدنونو موږ کړم او بلې بالا په خوُنې کې دَ ټېلي فون په خوږو خبرو - هرڅه هرڅه ، خو خبره بيا هم هغه رنګه وه - يعنې چا ، چې خبرې راسره کولې .. هغه دَ سترګو وړاندې نه راغله او چا ، چې سترګې په سترګو کې راته بيا بيا اچولې .. هغې خبرې نه کولې - که څه هم ما ډېرې هلې ځلې وَکړې ، خو بريالی نه شوم -
*****
دَ ۱۸مې جنورۍ سهار نهه بجې په دوؤ مرسډيز بسونو کې ، چې سيټونه يې دَ جهاز له سيټونو کم نه وو ، دَ ترينګانو رياست په لور روان شولو - چې څنګه بسونه دَ کوالالمپور په قطبي خوا مخه وکړه ، نو رياست Pahang ښار Bentong زموږ لومړی منزل وو- دَ ښائيسته پراخ سړک دواړو خواؤ ته ، که څه هغه هواره مځکه وه او غرئيزه علاقه ، ورباندې تر لرې لرې پورې شنېزه او ګڼې درختې ښکاره کېدې - په لاره کې وړې او غټې آبادیانې هم مخې ته راتلې - دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورونو په اړه يې خاص خبره مخې ته دا راغله ، چې يَو ، خو يې کورونه واړه او دَ لرګيانو له دَړو او بانسونو څخه جوړ شوي وو او بل، هيڅرته مې دَ خُونُو شاوخوا ته ديوالونه تر سترګو نه شو - خونې له مځکې څخه درې څلور فټه بالا جوړې وې او دَ دغو خوُنو دلاندې چې کوم خالي ځای ؤ ، هلته يا خو چرګې او يا بُوزې او پُوسونه تړل شوي ؤ - دلته په ښځو کې دَ مخ پُټولو رواج نه ؤ، ټولې لوُڅ مخ ګرځېدلې - ايراني او عربي وزمه وړوکي دُسمالونه يې په سرونو پېچلې ؤ - اوږده پراخ سکرټونه او پنجابي لنګ يا هندي ساړۍ ته نيږدې نيږدې جامې يې په تن وې - سرې زياتره په تورو خوليانو کې ليدل کېدو -

يَو وخت بسونه دَ Bentong ښار څخه يو څه رادې خوا ، ياني په لنډه لار (بائي پاس) باندې څه مخته په Karak هائي وې روان وو مزل يې لنډَولو - دَ Karak ښار شاته پرښَولو ورسته Maran او بيا Temerloh نامې ښارونه هم شا ته پاته شولو - او دې وخت موږ دَ رياست Pahang ساحلي ښار Kuantan په لور مخه کړې وه – دَ قدرتي ننداړو څخه خوندونه اخيستلو سره سره په بس کې دَ ناستو ملګرو ګپه هم خوږه وه - چا ټوکې کولې ، چا خندلو، يو نيم په سنجيده خبرو چمتو وو او چا به دَ نورو دَ خبرو څخه خوندونه اخيستلو سره سره يوې بلې خواته حريان حريان کتلو- غرض دا ، چې ماښپښين خواته بسونه په Kuantan کې دَ South China Ocean يعنې دَ سهېلي چينائي سمندر په څنډه جوړ Merlin Resort Inn نامې رېسټورېنټ ته وَرسېدو - دا رېسټورېنټ خاص دَ سمندر په غاړه دَ ښائيسته کاڼو او لرګيانو څخه داسې جوړ کړل شوی ؤ، چې سور سمندر مخامخ ښکاره کېدو- او سمندر څخه لږ رادې خواته ، ګوا دَ سمندر دَ غاړې او دَ رېسټورېنټ په منځ کې خلاسه مځکه يا خو په شنو چمنيانو نيول شوې وه ، يا بيا سوئمنګ پولونه په کې جوړ شوي ؤ – چرته چې سره سپين خلګ ، چې زياتره په کې ښځې وې لمبېدلو - ځينې ښځې او سړي دَ Sun Bath کولو په نيت په اوږدو سپينو چوکيانو باندې پراته ؤ - موږ ته نيږدې مخامخ دوې ښځې ، چې ځيګرونه يې لوڅ بربنډ وو پرتې وې – نو ځکه دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

هوټل په برانډه کې ناستو خلکو بلې خواته لړ لړ او هغو ښځو ته زيات کتلو - خو دَ الازهر يونيورسټۍ ډاکټر مراد خليل په وار وار غوږونو ته لاسونه وړَلو او وئيل يې ...

" دومره آزادي هم انسان ته نه ده په کار .... "

مګر په ډاکټر کنول دا خبره ، لکه چې بده وَلګېده ، چې په ځواب کې يې ورته وَوئيل...

" ډاکټر صاحب ! په دې کې نو اوس څه بده خبره ده ، دېر څه خو يې پټ ساتلې دي"

لنډه دا ، چې چا په پټه خُله تماشه کوله او چا ورباندې خپلې رائيې ورکولې - هن تر دې چې ، دَ زموږ دَ ډلې ښځو هم يو بل ته په غوږونو کې خبرې کولې او بيا بيا يې ورته کتلو - دَ غرمې ډوډۍ خوړَلو ورسته ټول ملګري په پارکونو يا دَ سمندر په غاړه دانه وانه شول - ښه مې په زړه دي چې دلته يو وخت دَ پېغلې سوبهراتي دَ تندي ټيکې او خلاسو وېښتانو ما ته دَ هوټل ګرېنډ کانټينېنټل دَ لابي هغه انجلۍ رايادَه کړه، چې زما په زړه کې يې ځاى جوړ کړى ؤ -

چې له دې رېسټورېنټ څخه بسونه روانېدو ، نو نرى نرى باران هم ورېدو - يَو خواته باران او بلې خواته شنه مځکه او دلته په بس کې دَ ما سره لا دا ظلم ېېل، چې سوبهراتي زما دَ ښى لاس په دوؤ سيټونو کې دَ کهړکۍ دَ خوا په سيټ کې دَ Lous دَ انجلۍ سره داسې کښېنستله، چې دَ خبرو کولو په وخت به يې خلاس وېښته په څېره باندې داسې را ايله شولو ... لکه جوړه چې په سپوږمۍ باندې نرۍ اوريځ راغلې وي - نو ځکه خو مې سترګې دَ هغې په لور کږې شوي وې او تر ډېره مې ورته کتلو - خو يو وخت چې دَ هغې راته پام شو ، نو مخ يې په يوه جټهکه هغې بلې خواته داسې واړَولو ، لکه زما په سترګو کې چې سور اور وي او دا په ژوندي ځان ستى کوي - او بيا چې به يې په هېره يا له کسته کله مخ راواړَولو ، نو لکه ټپې زمرۍ ، چې ايله يې وَس نه رارسېدلو ، ګنې په مخ به يې منګولې رالګولې وى - دَ سوبهراتي په دې خاموش ظلم مې فېصله وکړه ، چې

Downloaded from: The Digital Library

څنګه له ترینګانو څخه راغبرګ شم، نو دَ هغې اندېین انجلۍ سره به خبري کوم –
او په داسې سوچونو کې یو وخت دَ ریاست ترینګانو لومړی ښار Kemamen
څخه مخته تېر شولو –
ماښُستن اته نیمې بجې خواته بسونه ترینګانو ښار ته ورسېدو – دا یو غټ ،
ښائیسته، دَ وړو او غټو ودانیانو ښار ؤ - ځای په ځای چمنیان او هر لور پراخ
پراخ سړکونه جوړ ؤ - دلته موږ دَ دوؤ شپو دَ پاره دَ ښار په منځنۍ برخه کې په
هوټل ډیسا ، چې په یوه زرغونه غوندې غوُنډۍ باندې جوړ وو کې کښته کړلی
شولو - دَ ماښُستن ډوډۍ خوړَلو ورسته ملګري ډله ډله په لانونو کې کښېنستو
- زموږ ډله چې په کې دَ فېمیلي پلاننګ بورډ کوربنه لیلاوتي دَ خپل
معصومیت سره ، ډاکټر ثریا دَ شوخۍ سره ، ډاکټر کنول یو وار بیا دَ خپلې
ځلاکۍ او رنګینو ټوکو سره ، او زه دَ خپل شوق سره، زما دَ خوُنې په خلاس
کاریډور کې په چوکیانو کښېنستو- او تر یولس نیمو بجو پورې دَ شپې په
خبرو او ټوکو ټکالو اخته ؤ –
*****
سهار نهه بجې موږ په بسونو کې وَ "وسیما دارالایمان" ته وره غلو - په دې
نوي ډؤل جوړې غټې ودانۍ کې دَ ترینګانو ریاست دَ انتظامیې دفترونه ؤ .... دَ
وزیراعلی او سټېټ سېکرېټري دفترونه هم هلته ؤ –لومړی ناسته مو دَ سټېټ
سېکرېټري سره په کمېټې روم کې وَشوه –او بیا ورپسې وزیراعلی دفتر ته
ورَغلو- دَ ملاقات ورسته موږ یو ښائیسته هال ته ور وړلی شو - هلته زموږ په
مېلمستیا کې وړوکی لاکن خوندَور تقریب وَشو - دَ تقریب ورسته هر مېلمه ته
وزیراعلی ترینګانو په خپل لاس دَ زېړو یعنې Bross جوړ څیزونه نخښه کې
ورکړل شو - هلته حال دا ؤ، چې ریاستي وزیراعلی دَ خپل ساده او درانه خوُی
او بُود له کبله هر مېلمه سره جلا جلا خبرې کولې - بیا دَ دې شاهي ډوډۍ خوړَلو
ورسته دَ اووؤ ملکونو مېلمنو، چې زه هم ور ګډ وم ، دَ ټېلي ویژن ټیم سره دَ
وزیراعلی په مشرۍ کې دَ ورکشاپ دَ اهمیت په حقله مرکه وکړه –

Downloaded from: The Digital Library

په دې مرکه کې دَ ورکشاپ په حقله دَ خبرو او حکومتي انتظاماتو دَ ستائينې سره سره ځينې داسې خبرې هم منځ ته راغلې ، چې په کې په يوه نا يوه اړه دَ دې هېواد خلګ وَ ستائيلي شو - لکه

" دا خلګ ټې ساري مسلمانان دي "

دَ نرانو سره سم يې ښځې هم ژوند کولو ته جوګه دي "

" هر وخت موسکني او خندني ښکاره کېږي "

او وَ به وايم ، چې ملائيشيا ته راغلی هر سړی نه يوازې دا هر څه محسوسولی شي بلکې دَ سترګو وړاندې يې ليدلی هم شي -

يوه نيمه بجه موږ يو نرسري هوم ته دَ ستېټ سېکرېټري په مشرۍ کې دوره وکړه - دلته دَ څلورو کلونو څخه کم ماشومان دَ روزنې دَ پاره په بېلو بېلو لوبو کې بوخت ساتل شوي ؤ - ځوک مې ښکل کړو ، ځوک مې واخيستو او دَ چا سره مې بازۍ وکړې .... دغه رنګه مې دَ خپل وړوکې زُوې قاميار خان تنده پرې ماتوَله- دَ ماشومو فرښتو له دې جنته موږ دَ دستکارې يَو اداري ته وره غلو - هلته ټول کارونه انجونو ، چې واړه رومالونه يې په سرونو پېچلي وو کولو - يو ځای رخت جوړېدو ، بل ځای رنګېدو او دريم ځای يا خو ټاپې ورباندې لګېدلې يا بيا دَ هرې انجلۍ په لاس کې درې درې بُرشان دَ بېلو رنګونو وو ، چې دَ مشين غوندې تېز تېز چلېدلو او په رختونو باندې يې نقش نګاري کوله - دَ خندنئيو څېرو له دې ځانګې موږ يوې بټۍ ته يُو وړل شولو - دلته لکه زموږ دَ هېواد دَ سندهي اجرک ، دغه رنګه ټوکران په ايښېدلو اوبو کې رنګول کېدو او بيا يې دَ وړو بلاکونو په کومک ټاپې ورباندې لګولې - دا دَ ملائيشيا بوتيک ، دَ ګائيډ له قوله ، په دُنيا کې ډېر زيات خوښول کېږي - او بيا موږ له دې ځايه دَ ژېړو او سپينو زرو شيان جوړَولو کارخانې ته بوتلل شولو - کارخانه خو يې نه کړه راښکاره ، خو دَ فلم په ذريعه يې دَ ځينو شيانو دَ جوړَولو عمل راښکاره کړو - او چې له دې ځايه راوتو ، نو هر ميلمه ته يې دَ ژېړو څخه جوړې چاړې ورکړې

Downloaded from: The Digital Library

، خو دومره په مینه ، چې ماته چاړه راکولو په وخت زړه حلق ته راغلو - او زړه راته وئیل چې دا خلګ دَ ژوند په هر ډګر کې په زړونو منګولې لګوي –
مازیګر چې بسونو دَ هوټل ډیسا په لور مخه وکړه ، نو ترینګانو دریاب ته ورته جوړ سېنټرل مارکېټ سره ډاکټر ثریا بس وَدرَولو ، ماته یې را ژغ کړو ...
" شوقه ! په دې مارکېټ کې ستا دَ کټو دَ پاره ډېر شیان دي – که غواړې نو کښته شه شاپنګ وکړه "
ما وئیل .... " هو "
او بیا مې ډاکټر کنول دَ لاسه وَنیولو او په نه ساعت کې دواړه کښته شولو - موږ چې څنګه کښته شولو ، نو څه ګورم چې لیلاوتي هم راکښته شوه او درې سره ملګري په مارکېټ ننوتلو - دلته ملائیشئین بوتیک ، دَ ژېړو او سپینو زرو جوړ څیزونه ، دَ کانئیو جوړې خولیانې ، توَري ، په لاس کشیده شوي رختونه او پړوني دَ کټو وړ ؤ - ډېر په کې وګرځېدو – ما څه شیان واخیستو او چې له دوکانه دباندې راوَتم، نو لیلاوتي هم له مخامخ دوکان څخه راوَته ـ په لاس کې یې ملائیشئین رومال وو ، وئیل یې راته...
" دا واخله زما له خوا ستا کورودانې ته نخښه "
که څه هم ما نه ورڅخه اخیستله ، خو چې دَ ډاکټر کنول دا خبره (په اُردو کې) ، ګوا "وابې خله ... ګنې دَ خوارکئ زړه به مات شي" تر غوږه شوه ، نو مې ځینې تر لاسه کړه - اوس مخته خدائی خبر، چې ما هغه ماشوم زړه مات کړو او که جوړ...
*****
په دې بله ورځ بیا موږ ؤ او هغه زړه لاره ، ګوا بیرته په هغو ښارونو راتېرېدلو – خو دې ځل یَو هم په بس کې چې نه ؤ - دَ ډاکټر ثریا په کست هر میلمه دَ خپلې علاقې یوه یوه سندره تېره کړه – په عُمر یَو هم هلک نه ؤ، خو دې وخت هلکوالی ، ګوره چې څله په هر یوه کې سر راپوته کړی ؤ ...؟ چې له دې چې په Kuantan ښار کې موږ دَ غرمې ډوډۍ دَ Merlin Inn په ځای په Hyatt Restaurant کې وَخوړله – کوم چې هم په خپل ځای غټ او ښائیسته رېسټورېنټ ؤ – بیا یو دوه

(c) website: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځایه بسونه دَ تېلو اچوَلو دَ پاره په پمپونو وَ دربېدو .... ګنې روان روان به وو - ځکه خو په اول ماښام هوټل ګرېنډ کانټینېنټل کوالالمپور ته راوَرسېدلو - دَ سټړیا وساکولو ورسته زه دَ شپې یولس بجې خواته لاندې لابي ته را کښته شوم - مګر دَ بېخي انتظار کولو پرته هم هغه غنم رنګه ښېره ما وَ نه لیده او نه بالا په خوُنې کې ټېلي فون وګړنجېدو - یَو خوا ته سټړی وم او بل دَ انتظار داسې سټړې او زاوال جن ساعتونه ... وایم چې زه یو ځل بیا خړو اوبو دَ مخه کړی وم - اوس به لا دَ مایوسۍ دَ دریاب مستو څپو دَ غم وَ سمندر ته ور غورځوَلم، چې دَ پخوا دَ یوې شپې په رنګه ، چې دَ لفټ په خوا ور روان شوم، نو دَ کاؤنټرونو دَ شا دروازه خلاسه شوه - زه به اوس بیرته راغبرګېدم، چې هغې انجلۍ په ځان پسې دروازه بیرته پورې کړه ... او زه هم غېرت اخیستی په لفټ کې بالا وَ ختم - اوس چې ښنګه ورځې شپې مخ په وړاندې لنډېدلې ، ما ته خپله ماته هومره هومره باوري کېدله - او په ځان مې خندلې هم نه شو، ولې چې دَ خپله لاسه او ښه په هوش کې مې ځان په دې جنجال کې اچوَلی ؤ – که مې څه هم ډېرې هلې ځلې وکړې ، خو نه ما هغه دَ لابي ګونګۍ انجلۍ وَژغوَله او نه مې دَ خوارِه ژغ تر شا پټه ښېره دَ سترګو وړاندې راغله - بیا دَ حېرانتیا خبره دا ، چې ورځخه صبرېدم هم نه - لکه جوړه چې یې جادو راباندې کړی وي - خیر ، وخت تېرېدو .... ښه یا بد ، تېر شو

سبا دَ ورکشاپ ورستۍ ورځ وه - داسې خو زه له دې ځایه په ۲۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع دَ بنکاک په لور تلم، لاکن دَ سبا ماښام نیت مې سنګاپور ته له ډاکټر کنول سره دَ تلو ؤ- ولې چې تر دغې ورځې پورې دَ پاکستانۍ سفارت خانې له خوا راسره کړي قول په سمه دَ مېلمستیا بلنه لا نه وه راغلې - خیال مې دا ؤ، که سبا تر مازیګره هم ګاډۍ راغله،نو دَ سنګاپور پروګرام به کېنسل کړم ، ګنې داسې به ولاړ شم او داسې به بیرته راشم – او بیا به مخته ګورم، که مې نورې شپې کولې او که په هغه ۲۷مه نېټه دَ جنورۍ به بنکاک ته ځم - غرض دا ، چې دغه شپه چې ښنګه لابي له دیدنونو څخه راخلاس شوم ، نو هلته په خوُنې کې دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټيلي فون په تارو کې ايله ما او آپرېټرې يو بل ته وَ نه ژړَلو - ښه مې په ياد دي ،
چې هغې په دې شپه بېخي ډېرې خبرې را سره کړي وې –
سهار مې په Awaking Call سترګې را خلاسې شوې – درست کال مې دَ آخري
ځل دَپاره ډېر په خوند وا ورېدو - چې څنګه مې رسيور کښېښولو ، نو تر پرونه
پورې خلاسې ټولې دروازې راباندې بندې شوې- نور خو نور ، دَ برايه شپې
قول هم آپرېټرې په ځاى نه کړو .... چې وئيل يې سهار دي په خوشحالۍ
رخصتَوم– مګر دَ Awaking Call سره هر څه هرڅه داسې پاته شول ، چې زه يې
يوازې خپلو مايوسيانو او غمونو ته پرېښَولم - لا به نور نور په زړه کې ژړېدم،
چې دروازه وَ ټکېده ، ګھړۍ ته مې وَ کتو ، دَ سهار ۱۳ منټه بالا اووه بجې وې -
يو دم زړه راته وَئيل ....
" دا هغه ده "
چې څنګه مې دروازه خلاسه کړه ، نو څه ګورم چې دَ آپرېټرې په ځاى دَ هوټل دَ
لابي انډين انجلۍ مخامخ راته ولاړه ده .... نه هيلو .... نه هائى .... يَو دم مې دَ
خلې څخه ورته وَوتو ....
" ته ؟ "
دي دَ ځواب په ځاى په کاريډور کې يوې بلې خواته وکتو او په څرَپې خوُنې ته
رادننه شوه ... بيا ساه کېدلې ساه کېدلې دَ چوکۍ په خوا وره غله - بس چې
څنګه کښېنسته ، نو يې فقط دومره وَئيل .....
Shut The Door Please
او په ما خوله ځکه را ايله شوه ، چې دا هغه ژغ ؤ ، چې هره شپه به ما په ټيلي فون
باندې اورېدو –

Downloaded from: The Digital Library

دَ مونکي ګاڼ په جنت کې

تاثراتي لنډيز ...

" دَ انسان عظمت ، دَ قانون احترام او دَ ژوند په اړه دَ پرمختنګ ځومره اخلاصمنه جذبه چې دَ سنګاپور په خلګو کې شته ، داسې مثال مې بل هيچرته نه خو وَليدو او نه مې دَ چا څخه واورېدو - نو ځکه دَ دې فائن ستي په باره کې په باو ر سره وايم، چې دَ مځکې په سر دَ داسې جنت جوړَونه يا خو دَ مونکي ګاڼ کرشمه کېدلی شي او يا دلته مېښته دَ مونکي وزمه انسانانو دَ پرله پسې زيار نتيجه .... ګنې انسانان خو موږ هم يُو ، چې دَ لاسو خيرې لا هم نه شو صفا کولی "

(شوق)

پټ پُټانی

چې له ګرومو مې دا زړه بډه وکړي
مځکه آسمان راباندي تنګ شي دُوني
چې دَ مرګ ويره ما په تېښت مجبور کړي،
پرېږدم خپلوان او وَ پرېدو ته لاړشم
دَ نړۍ هغو هېوادو ته لاړ شم
چرته، چې غم نه وي تر لرې لرې
چرته ، چې وي دَ خوشحاليانو موسم ...
خو ، دربغه دربغه ځان ساتلی نه شم
که هر څو پټ شم او ترې منډه وکړم
غمونه زما په تعاقب وي هر ځای
زه يم دَ مخه او دوئ ټول راپسې
بيا چې مې ساه راولي څُلې ته څنګه،
په خپلو پلونو شم راغبرګ وَکور ته

Downloaded from: The Digital Library

او بس په داسې رنګه پټ پُټانې
تړکې کوي راباندې ژوند هر کله

(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

دَ ملائیشیا ائیرلائن فلائټ نمبر MH 613 ټکټونه په جیب کې زه او ډاکټر کنول دَ ۲۵ مې جنورۍ ۱۹۹۲ع په مازیګر څلورنیمې بجې دَ ګرینډ کانټینینټل کوالالمپور په ګاډۍ کې کښېنستلو ... ګاډۍ چې څنګه روانه شوه، نو تر شا مې وَکتو او دَ مینې وَ دې دنګ او هسک مزار ، چې زما ارمانونه په کې ښخ ؤ ، ته مې آخري ځل لاسونه پورته کړو - بیا چې څنګه څنګه ګاډۍ دَ Subang ائیرپورټ په لور مزل لنډَولو، نو زړه مې وار په وار بډه کوله - که څه هم زما فاتح پښتون زړه ته پته وه چې بل سبا به بیرته دَ سنګاپور څخه دلته راځم او بیا به یې تږې تنده دَ مُهیش وري په دیدن ماتوم - لاکن ګوره چې په ده څه ټکه رالوېدلې وه ، چې په ځای دَ هوَسېدو یې ژړَلو -
هسې خو مې دَ سرکاري پروګرام په سمه له دې ځایه په ۲۷مې جنورۍ VIA بنکاک کراچۍ ته دَ تلو نیت ؤ- لاکن وَ سنګاپور ته په دې لنډه دوره پخپل خرڅ ځکه روان وم، چې ما وئیل ، سهار ته مې دَ سنګاپور ته کتو ارمان په زړه پاته نه شي - پروګرام مې داسې جوړ کړی ؤ، چې نن شپه او دَ سبا درسته ورځ به په سنګاپور کې تېرَوم او سبا ماخُستن لس بجې به په ټرین کې بیرته کوالالمپور ته را روانېږم - او بل سبا به په سرکاري ټکټ غرمه دولس نیمې بجې دَ بنکاک په لور مخه کوم - هم هغه ورځ به دَ تګ له مخه دَ چائینا ټاؤن سره جوخت سینټرل مارکیټ په مین ګېټ کې له مُهیش وري سره دَ ټاکلې وخت په سمه لیدل کتل هم کومه-

Downloaded from: The Digital Library

شپږ بجې جهاز پورته شو او دَ سنګاپور په لور يې مخه وکړه - يوه ګنټهه ورسته بيا زه او انډين ملګرى ډاکټر کنول دَ سنګاپور په ائيرپورټ کې دَ انټري کولو دَپاره په لائن کې ولاړ ؤ- که يوې خواته دا ائيرپورټ زما سترګو ته په خپل جوړښت او لوړ ښائيست ښه وَيسېدو ، نو بلې خواته په دې ائيرپورټ کې ما ته خپله پېژندګلوي دَ پاکستاني په حېثيت کولو کې خورا ګرانه هم پرېوته - هغه داسې ، چې دَ ايميګرېشن په کاؤنټر ناستې انجلۍ (کلرکې) ماته ګوته وَنيوله او وئيل يې ...

" ته پاکستانى نه يې "

او زما دَ پاسپورټ تصوير ته يې داسې په ژوَر نظر بيا بيا کتلو ، لکه ما چې دَ بل په پاسپورټ کې خپل تصوير لګولى وي - ډېر مې ورته وَ وئيل ، چې ...

" باور وکړه ، زه پاکستانى يم "

مګر دا وه، چې هر ځل يې سر يوې بلې خواته ښوروَلو او په تکرار يې راته وئيل ...

" نو ... نو ... يُو آر ناټ پاکي .... پاکي ، بلېک بلېک "

اوس که په يَو بله موقعه داسې چا راته وئيلى وى ، نو ډېر به خوشحاله شوى وم - چې ځه ياره ! شکل دې سپين پوستو ته شوى دى ...... مګر دلته زه په دې خبره خورا ډېر پښېمانه وم او هڅه مې کوله چې دَ خپل سېل دَ لارې دا خنډ ژر تر ژره لرې کړم - خو هغه کلرکه وه چې زما دَ پاسپورټ پاڼې يې اړوَلو را اړوَلو ورسته دَ ځان سره يو خواته کښېښولو او زما تر شا يې ولاړو مسافرانو ته په پاسپورټونو دَ انټري ټاپې لګول شروع کړې – دَ څه انتظار ورسته چې بيرته هغې انجلۍ ځان سره نيږدې ولاړ دَ ائيرپورټ يو بل کارنده ته خدائى خبر چې څه وَوئيلو او دَ سر په اشاره يې دَ هغه ځوان توجه راواړوَله - هغه خوان هم يَو وار سر تر پايه راته وکتلو او بيا يې پوښتنه وکړه – لاکن زما په ځواب يې داسې سترګې په سترګو کې راته واچوَلې ، لکه جوړه چې ، يو غټه ښکنځا مې ورته کړې وي ..... سر يې يوې بلې خواته وَ ښوروَلو او دَ ځان سره وَبُوښېدو - دوئ ماته

Downloaded from: The Digital Library

او زه دوئ ته حریان وم ...، چې یَو دم مې په مزغو کې راغلو، چې شوقه ! بس دی ... ډېره وَشوه .. ځان ورته پښتون کړه ، ګنې بې ګناه به یې ترلی یې - او سرې سترګې مې دَ دوئ په سترګو کې واچولَې او څه غوندې په کلکه لهجه کې ورته ګډ شوم ...

" زه له اصله Pathan یم Pathan ، خو دَ ډیورېنډ دَ کرښې په لمرختیځې خوا ، ګوا په پاکستان کې مې کور دی "

لا به مې نور څه وئیلو، چې دواړو یو بل ته وکتلو ، څه سره وَ هم بُوڼېدو او بیا انجلۍ راته وای ...

" یس پتهان... پتهان "

دواړه وَ موسېدو او دَ بخښنې غوښتلو ورسته یې په پاسپورټ ټاپه وَلګوله ، چې پاسپورټ یې راکولو، نو دَ نوم په ځای یې وئیل راته ....

Ok , Take this Pathan

ماخُستن اتهه بجې خواته په ټېکسي کې کښېنستو، ډاکټر کنول وَ ډرائیور ته وئیل ، سرنګون روډ ته مې وَرسوه ، بیا به مې نو خود په کرایه کموَلو کې څه جنجال هم ورسره کړی وي - ولې چې داسې کول خو هندي او پاکستاني کلتوري خاصه ګرځېدلې ده – هم په دې خو شاید چې دې سنګاپورین ډرائیور خوا بده کړې وه - چې په درسته لاره یې دَ ځان سره ګرېز ختو - نور نه پوهېدم ، خو دَ خُلې څخه یې " بارګېنینګ ... بارګېنینګ " او " لټل انډیا .... لټل انډیا " رنګه تورې په تکرار سره وَ تو - خو ما او ډاکټر خوند ورباندې اخیستو او ورته خندلو مې هم - بس چې یَو وخت سړي په ربښتیا راواړَوله او نورنور تو ُند شو، نو ما په ملا وَ ټکولو او ورته وَمې وئیل ...

" څه بړ بړ دي خبرې ... پیسې درکوؤ ... مُفت مې نه وړې ، ګاډی وَدرَه ... موږ کښته کېږو "

سړي چې دَ کښته کېدو واورېدو ، نو کرار شو ، خود لکه چې وَ وېرېدو. چرته دا خلګ پولیس ته نه وَواي ... بیا دا نوره پاته لاره مې دَ سړک دواړو خواؤ ته ولاړو

Downloaded from: The Digital Library

ښائیسته او په رڼاګانو جل بل دنګو دنګو ماڼیانو او ودانیانو ته په کتلو تېره کړه - شپه وه ، مګر زموږ تر ورځې رُوڼه او ډېره زیاته رنګینه هم - څه نیمه ګنټهه ورسته ټېکسي وَدرېدو ، ډرائیور وئیل ...

" دا لټل انډیا ، ګوا سرنګون روډ دی "

ډاکټر کنول یَو ځل مخ کې هم سنګاپور ته راغلی وو - چې دَ ټېکسي څخه راکښته کېدو ، نو یې مخامخ غټې مار کېټ ته په لاس اشاره کولو په وخت وئیل ...

" خان بهائي .... یه مصطفی مارکیټ هی "

مارکېټ او ورسره ورته جوړ ښائیسته دوکانونو او رش ګش دومره خوند راکړو ، چې زړه مې غوښتو ... چې ورته په چکر شم - لاکن بیا مې په اوږه راټال درانه بېګ ته پام شو ، نو ډاکټر کنول ته مې ور ژغ کړو ...

ډاکټره ! اوس ته دَ مخه او زه درپسې ، هوټل رابښئیه ، چې له دې بېګونو خلاس شو "

بیا دائی دَ مخه او زه ور پسې ، څو هوټلانو باندې وګرځېدو - مګر هر هوټل دومره ګران وو ، چې وَس مو نه په رسېدو – چې ښه سترې شولو ، نو ډاکټر کنول دَ یَو لاروَي څخه دَ انډین ګیسټ هاؤسونو تپوس وَکړو- دَ لاروَي په ښول شوې لاره روان شولو ... خدائی حق دی ، چې ښه ډېر سترې هم وو- مګر دَ ستړیا وساکولو حاجت مې ځکه نه محسوسَولو ، ولې چې زموږ له مخه یوه ځورې او چټه غوندې پېغله ، چې ښائیسته خو نه وه ، لاکن په تک تور او تنګ مني سکرټ کې یې ټکې غورځوَلې او زموږ مخ مخ ته روانه وه - یَو دوه ځله خو یې مخ هم راواړولو - ګوره چې اوس دا موږ ته ځِرت وړې وه او که یې څه بل مطلب ؤ ..؟ ډاکټر ته مې څوکه غوندې وَوئیل ...

" چرته دَ دې انجلۍ وَ کور ته خو مې نه وړې ، چې دَ سرنګون روډ څخه دا دَ مخه ده او موږ ورپسې پسې روان یُو ؟ "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ډاکټر وَخندل او اوس به یې لا څه وئیل ، چې هغې انجلۍ بیا شاته وَکتلو او وَ
موسېده ... نو ځکه دَ ډاکټر ځواب په خلې کې پاته شو او راته وئیل یې ...
" خان ... خیال رکھنا ... یہ لڑکي مجھې اچھي نھین لگتي "
ما ورته وئیل ...
" فکر مه کوه ، دومره لا هم کمزوره نه یم ، چې هر چا ته به زړه په لاس کې ږدم "
ما چې څنګه دا خبره کوله ، نو هغې انجلۍ دَ یَو دوکان په تړه باندې پرتې
چوکۍ کې ناست ځوان ته لاس پورته کړو ، وئیل یې ...
" هائی "
دَ هغې انجلۍ " هائی " څه وو ، چې دَ پښو دلاندې مې مځکه وَختله – ما او ډاکټر
یَو بل ته داسې وَکتو ، لکه دواړه چې ښه مزېداره بې وقوفان جوړ کړل شوې ؤ -
او په دې خبره کې څه شک هم نه وو پاته شوی ... ولې چې هغه انجلۍ ، انجلۍ
نه بلکه Lady Boy یعنې " نرښځئی " ؤ-

*****

دَ دواړو په صلاح دَ یَو تامل کورنۍ دَ بالائي پوړ په یوې خوُنې کې Paying
Guest جوړ شولو - خونه څه وه ، بس هسې ساده کوټه وه - نه په کې حاجت ځای
او غسل خانه وه او نه بل دَ ضرورت خاص شئی - بس دوه کټونه پراته ؤ ، چې
ورباندې نیالیانې او څادران پراته ؤ- باک مې ځکه نه کولو ، چې مازې شپه
تېرَول ؤ - او بیا ډاکټر دومره خوشحاله ؤ ، لکه جوړه چې خپلو عزیزانو ته
راغلی وي - ولې نه ، که یې سکه عزیزان نه هم ؤ ، خو په بهګوانانو خو ورګډ ؤ-
له زړه یې منلو که نه، خو زما او دَ هغوئ دَ مخه یې دَ دې کور په تاخچو کې پرتو
بهګوانانو ته په وار وار جوړه لاسونه نیولو ضرور - په دې کورنۍ کې دوې
سُرتوَرې او په رنګ هم تکې تورې او لغوَړنې ، دوه ځوانان او دَ هغوئ زړو مور
او پلار استوګنه کوله - دې ځوانانو او پېغلو زموږ داسې خدمت کولو ، چې که
مې غوښتې وای نو دَ ماما زامن یې جوړېدلی شو – لاکن دَ یوې شپې خبره وه،
بس یَو رنګه مې تېرَوله –

Downloaded from: The Digital Library

څه درې پاوه وخت مې هلته ستړیا وسا کړه او تیاري ورسته دباندې راوَتو ... په سرنګون روډ کې په یَو انډین هوټل کې مې دال او چاول وَخوړَلو او مصطفی مارکېټ ته په سېل شولو - شه خوش رنګه مارکېټ وو - لاکن دَ کوالالمپور دَ مارکېټونو په سر بیا هم نه ؤ – په دې مارکېټ کې په ګرځېدو راګرځېدو مې یَو ځای نابېره شېرینه پښتو تر غوږه شوه ... وَدرېدم او شاته چې ګورم ، نو دوه کچه ځوانان ، چې پښتنې جامې یې په تن وې ، خپلو کې خبرې په پښتو کولې - دومره خوند یې راکړو ، چې ژغ مې ورباندې وکړو ...

" پښتانه یاست ؟ "

هغوئ وئیل ..... " هو پښتانه یُو "

" دَ کوم ځاي ... ؟ "

دوئ وئیل .....

" دَ چمن "

دا "چمن" توری یې داسې په ځُله راغلو ، لکه دا چمن ښار چې جوړه ځانته یَو بېل هېواد وي - په خبرو خبرو کې مې بیا ورځخه پُوښتنه وکړه ...

" دا الیکټرانکس سامان خو دلته ډېر ګران دی - که څه هم زموږ هېواد ته له دې ځایه ورځي "

په هغو دوؤ هلکانو کې یوه وئیل ...

" هو ګران دی ، چې یَو یَو شئی اخلې ... مګر موږ خو دَ کنټېنرانو په حساب له دې ځایه سامان وړو .. ځکه راته ارزان پرېوَځي "

اوس که څه هم هغه دواړه هلکان تر موږ په عُمرونو باندې واړه وو ، خو دې غټو خبرو یې موږ ورځخه په حېثیت واړه او نابلده وَ یسَولو ... او مخته ورځخه تېر شولو - په ګرځلاؤ کې چې ښه ستړي شولو ، نو بیرته دَ تامل کورنۍ په لور روان شولو - چې دې وخت له موږ څخه په ډېره فاصله باندې پاته شوی ؤ - نو ځکه تر هغه ځایه رسېدلو پورې موږ ښه ډېر سېل کولی شو -

Downloaded from: The Digital Library

دَ سرنگون یوه اړخ ته سپین ماجت او ورسره ورته دَ چینیانو وړه غوندې اوپن ا ئیر عبادت گاه وه - ماجت کې مې دَ ماښستن لمونځ ادا کړو او مخته له ډاکټر کنول سره تېر شوم - چې کله دَ چیني عبادت گاه سره په څنگ کې تېرېدو ، نو څه گورو ، چې چینائي نران او ښځې لاس په لاس ، په یوه غټه دائره کې په یَو څیز باندې شاوخوا گرځېدو راگرځېدو - په مخونو یې سره شنه، تور او ژېړ رنگونه لگولي وو او قسم قسم لفظونه یې په گډه له خُلو څخه راوتلو - دلته ډاکټر کنول دَ دې چینائي مېلې کتلو سم دستي راته وَوئیل ...

" یار ه ! دې چینائی عبادت کولو انداز ته چې وگورم ، نو ستاسو دَ دین په ریښتونولی مې باور شي "

یَو وار مې لا خبره حلق ته راغله ، چې ورته وَوایم، چې نه یوازې دَ چینایانو څخه ، بلکې .... خو بیا مې زړه ته راغلو، چرته راڅخه خفه نه شي - ځکه مې په "هو" کې ورسره "هو" وَ تړلو - او یَو وار بیا دَ سنگاپور دَ رُوڼې شپې په خوش رنگیانو کې رنگېدلو دَ ده په خوښه او ملگرتیا جوگه شولو-

*****

دا شپه راباندې ډېره په زاوال تېره شوه – یَو خواته غوماشې وې ، چې کرار ته یې نه پرېښوَلم او بلې خواته دَ زړې پنکهې کړَپی - ډاکټر بختَور لا ښه وو ، ژر ویده شو - لاکن زه وم ، چې سترگې مې نه سره ورَتلې - یَو اړخ بل اړخ اوېښتم او زړه مې غوښتو چې په یَو کتاب یا رساله باندې سترگې کرارې کړم - لاکن داسې مې هم ځکه نه شو کولی ، ولې چې دَ دباندې دَ بلبونو په لړه رڼا ، چې دې وخت دَ کهړکیانو دَ شیشو څخه دننه راتله ، کې لوست نه شو کېدلی او دَ خوُنې بلب مې هم په دې نه بلوَلو ، چې په خواړه خوب ویده هندو یار مې نه شو راویښوَلی – بس دې وخت زه وم او ډؤل ډول راځرمه شوې سوچونه ، چې یَو وخت یې هغو اژدهاگانو مخامخ وَ دروَلم، چې دَ چیني یا منگولي نسل بُدها منونکو خلگو په برخه دَ خوُش بختیۍ، سوکالۍ او نورو ښو علامتونو په څیر ورَغلې دي ... "چرته دا ځناور خو بُدها نه دی ورته په گوتو کړی ..؟ "

Downloaded from: The Digital Library

او بیا مې په خپل سوچ او فکر دَ دې خبرې دا سې نفي وکړه ... چې دَ تاریخ له رُویه بُدها په درست ژوند کې

چې دَ مارانو له باچا " ناګا " څخه نور دا سې رنګه ځناوران نه دي یاد کړل شوي – نو ، خبره بیرته دې ځای ته وَرسېدله ، چې دغه اژدها خود لکه چې دَ افسانوي علامت په توګه دَ دوئ په پخوانئیو افسانو ، نکلونو ، کیسو او متلونو کې غوره کړل شوی دی ... او بیا کرار کرار دغې ځناور دَ بُدها منونکو په مذهب کې ځای موندلی دی - ځکه خو نن دَ دې نسل خلګ چې په کومو هېوادونو کې هم په زیات شمېر مېښته دي ، هلته دَ دې اژدها ښودنې نه یوازې په سرکاري مونوګرامونو کې شوې دي بلکې په قامي او مذهبي مېلو کې هم دَ رنګینو رختونو څخه یې جوړَونې او ښودنې په خصوصیت سره کېږي –

خو دَ پورتنئیو ذکر شوؤ خبرو پرته مونږ دغه اژدها نه یوازې دَ تهائي لېنډ ، لاؤس ، وېتنام ، برما ، کمبوډیا ، او نېپال رنګه ملکونو دَ پاره دَ ابېډز په شکل کې دَ تباهۍ علامت ګڼلی شو ، بلکې دَ چین او انډیا دَپاره یې دَ زیاتې آبادۍ هغه بلاهم ، چې خلګ به ډېر ژر په وَښو او پاڼو خوړَلو باندې مجبور کړي - او بیا دغه اژدها دَ سنګاپور دَ خلګو دَپاره قانوني ویره ، دَ سري لنکا دَپاره دَ خوشحالیانو دُښمن ، دَ هانګ کانګ ، کوریا او ملائیشیا دَ پاره دَ صنعتي انقلاب زېږی او دَ پاکستان یا برما دَ پاره دَ منشیاتو لعنت او عذاب هم ګڼلی شو - غرض دا ، چې په دا سې رنګه ګډ وډ سوچونو کې دَ نیمې شپې خواته خوب په خپله پسته غېږه کې واخیستم -

*****

دَ سهار چائې او ډوډۍ (ناری) مې په ډېرو لږو پیسو په تامل کورنۍ تاوان کړه او دباندې راوَختو - په لومړي نظر دَ دباندې چاپېر دَ لمر په رڼا کې دا سې راته ښکاره شو ، لکه مونږ چې په انډیا کې ګرځو - سنګاپور او دومره زیات انډین ... ؟ سر مې دَ ټېکسي ډرائیور په هغه خبره یو دم خلاس شو ، چې وئیل یې ... " دا لټل انډیا دی " – خېر ، دَ دې لټل انډیا دَ مېن روډ ، ګوا سرنګون روډ دَ یَو بس

Downloaded from: The Digital Library

ستاپ دَ ښائیسته ټکټ کېښن څخه مې ټکټونه تر لاسه کړو او دَ سپنټوزا روټ بس ته وَ ختو - په دې بس کې په شمېر یو څو سیټان وو ، چې دَ خواپاکۍ یو مثالي ماحول په کې زما په رنګه دَ یو کلیوال سړي دَ پاره دَ حېرت خبره نه یوازې سوال کوله بلکې دَ دې بس دننه دَ خلاسې خلاسۍ ماحول دَ روح دَ خوشحاله کولو په څیر ځواب لټولو ته مجوره کولم هم - عجبه خو دا وه، چې په دې بس کې هیڅوک هم دَ بل په اوږه نه وو سپور ... هرې سوارلۍ ځان ځانته پراخ سیټونه درلودلو –ګوا سړي دَ سړیانو سره نه او نه ښځې دَ ښځو سره ناستې وې ، بلکې دلته ښځې او سړي یو بل سره څنګ په څنګ په ښائیسته او غټو سیټونو باندې پټه خُله ناست وو- هیڅ قسم شور شرابه نه وه - زه دَ یوې زړې آنټي ، ګوره چې دَ کوم هېواد وه ، په څنګ کې کښېنستم او ډاکټر زموږ مخته په سیټ له یوې چټې پېغلې سره اوږه په اوږه کښېنستو .... او په وار وار به یې تر شا داسې راته کتلو لکه جوړه چې هغه ټُوره وهلې وي –

دغه بس دَ ښائیسته ، څرکېدونکواو دنګو دنګو ودانیانو په منځ کې په جوړ هوارو سړکونو باندې مخته منډه وهله - شاوخوا غوره شوی چاپېر هغه ... دَ چا خبره په ما وَمنله، چې سنګاپور ته Fine City نه یوازې دَ ښائیسته ښار له سوبه وئیل کېږي بلکې دلته که څوک دَ ټرېفک دَ قوانینو خلاف ورزي کوي او یا هر قسم سخن څېزونه غورځوَي. نو سمدستي یې پولیس جرمانه کوي - هم دغه وجه وه ، چې یَو هم داسې ځای مې په سنګاپور کې تر سترګو نه شو، چې زړه پرې خراب شوی وي - هرخواته خواپاکي او ښائیست وو، چې سترګې یې ګټلې - ما دَ سنګاپور په ښائیست خوند اخیستو او زما مخته ناست ډاکټر کنول دَ څنګ انجلۍ سره وړې، سړې او خوږې خبرې کولې - یَو وار مې لا په اوږه هم وَ ټوُمبلو، لاکن ظالم ګرسره چُرت را په کې نه وَهلو - نو ځکه بیا نو ما هم دائی خپل عشق ته ابله کړو -

سپنټوزا، دَ سنګاپور سره جوخت یَو وړوکی ټاپُو (جزیره) وو- دلته ډېر پخوا یوه عسکري چهاونۍ وه - لاکن اوس دَ خلګو دَ سیل دَپاره درست ټاپُو او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

شاوخوا دَ سمندر غاړې په کار راوړل شوي وې - دې واړه ټاپُو ته دوې لارې
تللې وې – يوه سمندري لاره وه ، چې دَ Ferry ، ګوا وړو ، غټو کشتيانو په
ذريعه سړی ورتلی شو او بل، دَ سنګاپور دَ خوا ، له سمندري غاړې دَ هسکې
منارې څخه دَ سېنټوزا تر ساحلي منارې پورې په چئير لفټ کې ـــ په دواړو
لارو سړی په لس منټه کې ورته ښه په کراره رسېدلی شو – موږ دَ لفټ چئير
ټکټونه وکړو او منارې ته په ساده لفټ کې وختو- چې کله په چئيرلفټ کې دَ
سېنټوزا په خوا روان وو، نو تر لرې لرې پورې دَ سنګاپور غټې ، ښائيسته او
ببخي دنګې ماڼيانې ، ودانيانې او ښائيسته کورونه داسې ښکاره
کېدو، لکه هغه چې دَ خوبونو يوه ښاريه وي - او دلاندې دَ سمندر په شنو اوبو
کې واړه او غټ لانچونه او کشتيانې هم دَ کتلو وړ ننداري وړاندې کولې -
موږ دلته له بالا څخه خورا ډېر عکسونه هم واخيستلو او ځانونه مې دَ دې
خوښَولې ماحول برخه کړلو-
په سېنټوزا کې ۲۲ واړه سټېشنان يا دَکتو ځايونه جوړ وو ، چې په ټولو باندې
يَو Mini Train ، ګوا وړه رېل ګاډۍ راګرځېدله - ښه خبره دا وه، چې بيا بيا به
دَ ټکټ اخيستلو ضرورت نه پېښېدو – په يوه ټکټ هر سټېشن ته تګ کېدلی
شو - تر ټولو لومړی موږ دَ Butterfly Park نامې سټېشن په لور وره غلو -
چرته چې دَ رنګارنګ ګلونو ، زرغونو بُوټو او چمنيانو دغه ښائيسته پارک هغه
وخت لا نور نور هم دَ رُوحاني سکون راکولو پلمه شو، کله زموږ سترګې هغو
ښائيسته تمترو ته په کتو شوې ، چې فضا يې ګل ورينه او داسې رنګينه کړې
وه ، لکه شمال چې دَ رنګارنګ ګلونو پاڼې يوې بلې خواته الوَځوي - دَ يوې
اندازې په سمه ، دلته پنځوست قسمه ... څه کم او زيات دوه نيم زره تمترې خپل
مخته آزاد دَ ګلونو شاوخوا الوَځي را الوَځي - داسې خو هر تمترى وَ ځانته په
ښائيست کې ځانګړی وو، خوځينې داسې تمترې هم ليدل کېدو، چې دَ يو
ماشوم په رنګه مې زړه ورته ټالۍ وهلې او غوښتلو مې چې وَ يې نيسم او بازۍ
ورسره وکړم - لاکن داسې مې نه شو کولی ... ولې چې دلته هر څه ته قانون

Downloaded from: The Digital Library

تحفظ وربخښلی دی – ځکه خو ، هر څه او هر کس دَ يَو سيستم دلاندې ژوند ته په خوشحالۍ اوړې ورکوي - خير ، له دې ځايه چې څنګه بيرته موږ په وړې رېل ګاډۍ کې کښېنستلو ، نو په وړه ډبه کې په مخامخ دوؤ سيټونو باندې دوې جاپانۍ انجونې کښېنستې - ګوره ، چې ما او ډاکټر کنول ورته دَ بلې دُنيا مخلوق ښکاره شولو ، که بل څه چل وو ، چې يَو دم يې کېمرې آن کړې او راته وائي ...

" که تاسو خوا نه بدَوئ ، نو موږ له تاسو سره ګډ تصويرونه اخلو "

وړی څه غواړي .... فقط دوې ډوډۍ - ډاکټر ورته په ځواب کې له ژبې سره سم دَ سر په اشاره وَوئيل ...

" ولې نه .... ولې نه .... يقيناً "

او بيا يَو وار يوه انجلۍ زموږ په مابين کې کښېنسته ... هغې بلې تصوير واخيستو او بيا دويمه راسره کښېنسته ... دغه رنګه مې په ګډه ډېر زيات تصويرونه واخيستو - يَو وخت دَلاس په اشارو کې ما ورڅخه پُوښتنه وکړه ...

" يوازې ياست ، که څوک نرينه هم درسره دی ؟ "

زما په دې سواليه اشارو دواړو په خپله ژبه کې راته ګډې شوې ...

ډاکټر ته مې وئيل ...

ياره ! دا انجونې څه وائي ... سر دې ورباندې خلاسېږي ، که څه ؟ "

هغه په خندا ځواب راکړو ...

دوئ وائي ، چې له موږ سره ملګرې شي او بس "

زه پوهی شوم، چې ډاکټر ټوکه راباندې وکړه ، نو ځکه مې دَ خپلې خوا داسې وار ورباندې وکړو ...

" يَه يَه دوئی دا نه وائي ... بلکې دوئی وائي ، چې ستا په رنګه پلار او زما په رنګه ورور لري "

او بيا موږ دواړه په خندا سر شولو - دَ خوند خبره دا وه ، چې هغو انجونو هم راسره خندلو او په خندا خندا کې يوې زما لاس هم داسې وَنيولو ، لکه زما په

Downloaded from: The Digital Library

خبره چې یې سر خلاس شوی وي - ډاکټر چې زما لاس دَ جاپانۍ په لاس کې ولیدو ، نو یې وئیل ...
" ما نه وئیل ... چې دَ دوئی څه مطلب دی؟ "
او بیا ګوره ، چې ځله نه ما لاس ورځخه راټول کړو او نه دې په کراره ایله کړم - دَ ډاکټر کنول خبره کېدای شوه ، چې رښتیا شوی هم وی ... بس که موږ دَ Musical Fountain نامې فوارو ، چې تر ورځې دَ شپې خواته په دې خوند کوي چې نه یوازې دَ هرې فوارې دَ اوبو رنګ په بېلو بېلو رڼاګانو ځانګړی وي بلکې خواږه سازونه هم ژغوَي ، څخه مخته په دې بل سټېشن نه وی کوُز شوی - لاکن دا څه دوئی خو هلته پاته شوې او بیا یې لاسونه داسې راته ښوروَلو ، لکه دَ دوئی وخت چې زموږ سره ښه تېر شوی وي ... یَو وار لا زړه راته وئیل ... چې بیرته ورشم او ورسره څنګ کې کښېنم ، لاکن چې ډاکټر ته مې پام شو ، نو دَ خواهش په مرۍ مې پښه کښېښوَله –
دلته دَ Under Water Sea World نامې ځای دَ کتو وړ دی - که وَوایم ، چې په دې Sentoza کې تر ټولو زیات زړه خوشحالوَنکی او دَ حیرت وړ ځای دغه یَو دی ، نو غلط به نه یم - ولې چې دِ شیشې جوړ یَو غټ ټیوب دَ سمندر په تله کې داسې لګول شوی ؤ ، چې ورځخه دَ سمندر دَ مخلوق او رنګین ماحول ننداره په آسانه کېدلی شوه - ټکټونه مې واخیستو او په Moving Belt وَ دربېدو - دا غټ ګرځنده بېلټ کرار کرار مخته روان وو ، دَ سمندر ښائیسته او رنګا رنګ مخلوق ، لکه ماهیان ، کیشوګان ، کومباران او شنه بُوټې (اوبړۍ) په خپل فطري چاپېر کې ډېر ښائیسته ښکاره کېدو – ځای په ځای دا ټیوب تر خطرناکو پاټونو دلاندې داسې تېر کړل شوی ؤ ، چې کله به سړی ورځخه تېربېدو ، له ډېرې ویرې به یې زړه دَ حلق ژبه ښکلوله او سترګې به یې وازې نیولې وې چې چرته هغه غره هومره پاڼ وربانديې را ایله نه شي - غرض دا ، چې دَ ماشومانو سره سره دَ ځوانانو دَ پاره هم ډېرې زړه خوښیانې په کې لیدل کېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

په سپینټوزا کې ، یَو بل ځای دَ "مني ټرېن" چې دوئی ورته "مونو رېل" هم وئیلو ، څخه کښته شولو – دا یوه ښائیسته سمندري غاړه وه -- که یوې خواته پېغلې او ځوانان ، واړه او زاړه دَ سمندر په اوبو کې لمبېدلو ، نو بلې خواته ، تر لرې لرې پورې په رېګ باندې پراته هم وو او Sun Bath یې کولو - زه او ډاکټر هم په رېګ باندې وَ غزېدو او ځانونه مې دَ دې رنګین او ښائیسته سمندري غاړې په رنګونو کې وَرنګولو ، ګوا په خپله وَ نه لمبېدو ، خو دَ نورو خلګو لمبېدل مې په هډو واخیستو –

بیا یَو پارک ، بل پارک وګرځېدو او دولس بجو خواته په چئیر لفټ کې بیرته دَ سپینټوزا دَ ورې لاکن ښائیسته دُنیا څخه دَ سنګاپور دَ ښار وَ مځکې ته راغلو - ما سره دغه یوه ورځ وه ، نو ځکه مې غوښتلو ، چې ډېر ځایونه وَوینم - په بس کې کښېنستو او Tang Dynasty نامې تاریخي ځای ته وره غلو - دا دَ براٍعظم ایشیاء تر ټولو لوی تاریخي او ثقافتي پارک ؤ - دلته ورې لوې دَ زړَې زمانې چینائي طرز ودانیانې دَ ټانګ زمانه اقتدار یادونه تازه کوي - پارکونه او ودانیانې دومره په ترتیب جوړې وې ، ًلکه پخوا چې نه ، په نن زمانه کې جوړې کړل شوي وي - محلونه، دَ مشهورو چینائي شاعرانو کورونه او دَ عدلیه ودانۍ دَ کتو وَړ ځایونه ؤ -

دلته په پلنو پلنو دېوالونو یې موږ له یوه سره تر بله سره چکر وَ وهلو - یَو ځای دَ ببزوګۍ مجسمه هم جوړه شوې وه ، چې ورته په ډېر احترام یې مونکي ګاډ هم وئیلو - داسې داسې ښکاره کېدو ، لکه دَ زړې زمانې چینایانو چې دا ببزوګۍ (توبه نعوذُ باالله) خدائی یا دېوي منلې وي – پرته دَ پُوښتنو ، که څه هم چا غوره ځواب رانه نه کړو را ، لاکن دَ دې باوجود هم دَ دې مجسمې په حقله دَ دې ځای دَ اصل چینائی خلګو عقیدت دا څرګندَولو ، چې دَ دې مونکي ګاډ ځانته یَو تاریخي او مذهبي حېثیت پاته شوی دی او خبره وه هم دغه رنګه ، ولې چې مونکي ګاډ که څه هم په ښکاره ژوندی نه وو ، خو دَ منونکو دَ عقیدې له کبله فېض یې ورته رسېدلو- دا عقیده ، چې څومره زړه نه منله ... خو سترګو دغومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

باور وربانديِ په دې وجه کولو ، چې دَ مونکي ګاڼ جنت دَ سنګاپور په نامه ځانته په درسته نړۍ کې په هره اړه ساری نه درلودلو ... لاکن دا بیا بیله خبره ده ، چې Raffless نامي انسان دَ سنګاپور دغه ښکلې سیمه لومړی ځل دُنیا ته په ګوته کړې وه - دَ ډاکټر کنول دَ دې پُوښتنې ، ګوا....

" دا بُت ، خو زموږ دَ بهګوانانو څخه زوړ نه دی "

په ځواب کې ما ورته وَوَئیل...

" بخښنه غواړم ، دا دعوه ته هم نه شې کولی "

ډاکټر زما په خوا داسې څه غوندې په تریو تندي را وَکتل – خود زما خبره ، لکه چې بده وربانديِ وَلګېدله، ځکه خو مې مختته وَ نه څېړله .... هو ، په زړه کې مې وئیل چې ، چې آیا ، دائی په دې خبر وو هم ، که نه ، چې دَ بُتانو دَ جوړَولو تاریخ دَ انسان دَ وجود هومره پخوانی دی – غلط به نه یم، که وَوایم، چې کله حضرت آدم علیه السلام سترګې رُونولَو په وخت دَ خدائی پاک دَ کلیمې سره پېوست دَ حضرت محمد صلی اللهُ علیه واله وسلم نوم په حقله پُوښتنه دَ حضرت جبرائیل علیه السلام څخه وکړه، نو دَ حسد او رشک سلسله شروع شوه – او بیا وروسې هابیل او قابیل دَ شر او امن پېلامه شولو ، نو انسانان څُوکه څُوکه په دوؤ ډلو کې سره وَوېښل شولو - یوه ډله دَ رحمان په لاره او بله دَ شېطان په لاره روانه شوه ... او له دې سره سره دَ ښه ژوند کولو او سر ساتنې تکل او احساس په انسانانو کې دَ دُنیا جوړونکې او ژوند سپارونکې خالق دَ لټولو تجسس پیدا کړو - او هر چا دَ خپل خپل سوچ او فکر په سمه خدائیان ټاکل شروع کړو – ځینو انسانانو ته سجدې لګول شروع کړې او ځینو په عقلي دلیلونو غرونه، لمر، سپوږمۍ، اور، اوبه، هوا او غټ ځناوران خدائیان وګڼلو او دَ هغوئ عبادت کولو دَ پاره یې دَ هغوئ په بڼه دَ ختو او لرګیانو ، یا بیا دَ کاڼو څخه بُتان جوړَولو ته چمتو شول - هم دغه رنګه دَ خدائیانو په جوړَولو دَ مجسمه سازۍ آرټ پیئیل شو –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دري نيمې بجې خواته زه او ډاکټر کنول دَ سنګاپور ښار وَ چائينا ټاؤن ته وره غلو – دلته هم هغه رنګه کيسه وه ، لکه دَ کوالالمپور په چائينا ټاؤن کې - ګوا هغسې رنګين سايه واني دوکانونه او ريړهيانې، چې په کې اکثره خوراکي شيان خرڅېدلو ، دَ کتو وړ ؤ - هر لور چينائي پېغلې ښکاره کېدې - دلته موږ له يوې ريړهۍ سره وَدرېدو او په ولاړو مې دَ وريژو غابونه صفا کړو – موږ خو شوم، خو دَ ډوډۍ بارې مې نه شو وربانديې مات ... مجبوري وه، څه مې کولی شو - ولې چې دَ دوئ وَ نورو خوراکونو ته مې زړه نه کېدو - خېر، دَ سترګو تنده مې نو ښه په کې سړه کړه او بيا له دې ځايه مخته روان شولو – مرينه سېنټر، رېفلس شاپنګ سېنټر او فېستيول شاپنګ سنټر ، چې درې واړه دَ سنګاپور غټ او نامي مارکېټونه وو ، کتو سره سره مازيګر خواته په آرچرډ روډ کې له يوه سره تر بل سره پورې وګرځېدو راوګرځېدو - دلته دَ کتو وَړ خبره دا وه، چې نرينه وو که ښځې ... زياتره دَ جامو او ظاهري کړو وړو څخه داسې ښکاره کېدو ، لکه دَ دې علاقې خلګ چې دَ High Gentry سره اړه لري - ولې چې دَ کبر دَلاسه هر يَو په کې په ملا غوټ ماتېدو ... ښائيست هم په کې زيات وو ، خو له بده مرغه دې زړه مې ورڅخه استفاده نه شوه کولی - غرض دا ، چې په دې آرچرډ روډ کې دَ سترګو خوږَولو پرته ، چې سړی پلازه سنګاپوره او لکي پلازه ، چې په هره اړه ساری نه لري ته وَرشې ، نو زړه په رنګ رنګ ښکلاګانو باندې جارېدو ته په سينه کې په ټوپونو شي ، ولې چې دلته په حُسن غره سنګاپورين خېرې تر نورو ځايونو په شمېر زياتې ليدل کېږي - ګوا زما او دَ هندو ملګري هم څه دغه رنګه حالت وو ، چې دَ سترګو تنده مې ، په ځای دَ ماتوَلو ... نوره نوره زياته شوه او آخر پای دبانديې را وَوتو - خبره دا چې، ما به سنګاپور نور نور تر پښو ايستلی وای ، که ډاکټر کنول راته جوړه لاسونه نه وای نيولې او وئيل به يې راته ...

" خانه ! تا خو په يوه ورځ کې دَ سنګاپور ټول خوندونه واخيستو "

او خبره وه هم دغه رنګه ، دَ ستړيا احساس راته ځکه نه کېدو ، چې يَو خو هر لور ښکلاګانې وې او بل مې دا اراده کړې وه، چې شپه به درسته په ټرېن کې په

Downloaded from: The Digital Library

خوب تېرَوم - ولې چې هغه دَ چا خبره، چې دَ ټرېن او ځانګو خوب يَو برابر دی ، ښه سترېيا په کې وسا کېږي - خېر، دَ لمر پُټېدو سره سم زه او ډاکټر کنول سرنګون روډ ته بيرته وَرسېدو –

ماښُستن دَ تياري ورسته مې بېګ په اوږه راوَځنَولو او انډين ملګري په اجازت په ټېکسي کې کښېنستم ... ټېکسي چې څنګه روان شو، نو دَ کنول غوړېدلي څېره په لومړي ځل رانه مرَغونې غوندې ښکاره شوه – داسې يې لاسونه راته وَښورَول، لکه زما وَ ببلتون ته چې يې زړه نه کېږي - خدائی حق دی ، چې زما زړه هم له هغه څخه دَ ببلېدو له سوبه ډېر خفه وو- ځکه خو تر ډېره مې تر شا شا ورته کتلو او خپل خوارېه هندو يار څېره مې په ذهن او زړه کې په وروستي ځل ثبت کولو هڅه کوله - درسته لاره مې دَ ډاکټر سره دَ تېر کړل شوي وخت فلم بيا بيا له سره کولو او په نمناکو سترګو مې هغو خوش رنګه لمحو ته زړه پسخولو، چې ده به په ټوکوټکالو کې راسره ګډَولې - څنګه رېلوې سټېشن ته ورسېدم ... په دې نه شوم پوهی او چې لږ په حال کې شوم، نو څه ګورم ، چې ټکټ او پاسپورټ مې په لاس کې او زه دَ سنګاپور رېلوې سټېش په غټ حال کې دَ کاؤنټرونو خلاسېدو په تمه ولاړ وم - دا رېلوې سټېشن په هره اړه زما دَ هېواد تر غټ او ښائيسته ائيرپورټ څخه يَو په سله ښه او صفا ؤ –

ټرېن په لس نيمې بجې دَ شپې دَ سنګاپور رېلوې سټېشن څخه دَ کوالالمپور ملائيشيا په لور مخه وکړه - دَ دې صفا او ښائيسته ټرېن ډبو له يوه سره تر بله سره پورې تر خپلو په مابېن کې لاره درلودله او داسې ښکاره کېدو، لکه درست ټرېن چې په يوه اوږده ډبه باندې اړه لري - ولې سړی په آسانه له اولې ډبې څخه تر آخېرنۍ ډبې پورې تلی راتلی شو - او بل ، دَ ډبو ترمنځه جوړې دې لارې داسې څرګندَولو لکه دلته چې مسافران په رېل ګاډيانو کې بې ټکټه سفر نه کوي او نه دَ ټي ټي دَ چېکنګ په وخت له يوې ډبې څخه بلې ډبې ته ځان پُټولو دَپاره هلې ځلې کوي - لنډه دا ، چې په خپل برت وزمه اوږده سيټ باندې کښېښولو او دَ نيږدې ډائينګ کار په يوه صوفه وزمه چوکۍ کې کښېنستم -

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

زما شاوخوا ځیني نور خلګ هم ناست ؤ – دَ زیاتره خلګو سترګې په ما کې کېدای شي په دې وجه ښخې وې ، چې دَ څېرې کړو وړو مې له ناستو ټولو خلګو سره هیڅ سمون نه خوړَلو - ولې هغوئ ټول پیت پوزې وو او زه په کې دَ کاکاشاهي دَ نسل یوازینی کس وم - یَو وخت مخامخ ناسم ځوان ، چې په څنګ کې یې ګرل فرېنډ ناسته وه ، له ما پُوښتنه وکړه ...

Hi Mr. Where do you come from?

او بیا یې زما دَ ځواب انتظار لا نه وکړو او خپله یې مخته وئیل...

Are you Indian?

ما ورته وئیل ...

" یَه .... زه انډین نه یم "

لا به مې نور ورته وئیل ، چې بیا یې پُوښتنه وکړه ...

" ایرانی یې که عرب ؟ "

ورسره ناستې ګرل فرېنډ یې په خندا کې وئیل ...

" نو ... نو انګلېنډ "

او دَ دوئی په خبرو دَ نورو ناستو خلګو هم راته پام شو .. نو ځکه مې په خندا ورڅخه پُوښتنه وکړه ...

" زه او انګرېز ... دا خبره تا څنګه او په کومه حواله وکړه ؟ هغه خو سره او سپین خلګ دي او زه .... زه خو"

انجلۍ چې لا یې هغه رنګه غاښونه سپین کړي وو ، وَوئیل ...

" All looking same same"

دا خبره چې یې کوله نو لاس یې په خپله پوزه باندې ایښی وو- ګوا ټول دَ جګې پوزې خلګ یَو رقم مونږې - دَ پېژندنې په اړه دا مجلس تر ډېره پورې تود وو ... که څه هم ستړی وم او خوب ته مې ټالۍ وهلې ، خو دَ دې مجلس څخه پورته کېدو ته مې زړه په دې نه کېدلو ... چې په داسې رنګه خو ما دَ دې خلګو دَ روئیو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او خوی او خصلت صحیح اندازه لګولی شوه – ولې چې هوشیاران واي ، چې سړی په سفر کې پېژندل کېږي او ما دَ دوئی اندرون ته ادراکي نظر اچولی ؤ – ټرېن ۳۵ منټه سفر کولو ورسته وَدرېدو ، ما پوُښتنه وکړه چې دا سټېشن دی.. هغه هلک وَ موسېدو او راته وئیل یې...

" یَه ... دې وخت ټرېن دَ سنګاپور او ملائیشیا په باډر ولاړ دی او دَ اِن آؤټ تر مرحله تېرېږي"

او بیا چې ټرېن ځنګه مخته روان شو، نو له دې همسفر یارانو څخه مې اجازه واخیسته او په خپل اوږده سیټ باندې وَغزېدم - دَ درستې ورځې ستړیا داسې دَ کاره ایستلی وم، چې ځنګه مې سترګې پټې کړې ، نو خوب په خپله غېږ کې واخیستم – او بیا زه وم او چپه راسته خوبونه ... څو ځله مې سترګې هم خلاسې شوې ، خو داسې به مې وَسنجَولو ، لکه زه چې ماشوم وم ... په ځانګو کې پروت یم او څوک مې کرارکرار ځنګوي - نو ځکه به مې سترګې بیرته سره وره غلې -

*****

سهار شپږ بجې خواته مې له خوبه سترګې خلاسې شوې - دې وخت ټرېن له کوالالمپور څخه دَ یوې ګنټهې په واټن باندې ؤ - راپورته شوم ، دَ ډبې وَ واش روم ته وره غلم، مخ لاس مې پرېمنځلو او رېږه پنر تېر راتېر کړو - په ډائینګ کار کې مې لا چائی سمې نه وې کړې ، چې ټرېن دَ خپل ټاکلي وخت څخه تش لس منټه په ځنډ ، ګوا لس منټه بالا اووه بجې کوالالمپور رېلوې سټېشن ته وَرسېدو - په انټري کولو کې څه نیمه ګنټهه وَلګېده - چې دَ سټېشن څخه دباندې راوَوتم،نو لمر ښه بالا راغلی ؤ – پیاده مې یوې خواته مخه وکړه – په دې روډ باندې له ماڅخه پرته بلا ډېرې انجونې او واړه لوی هلکان دَ بېلابېلو سکولونو او کالجونو یونیفارم اغوستي یوې بلې خواته په غټو ګامونو روان ؤ- نیږدې یَو ریسټورېنټ کې کښېنستم او چائی سره مې څو دانې بسکوټونه وَخوړَلو – بیا چې سګرېټ ته مې تلۍ بلوله ، نو دې وخت زما په ګهړۍ کې دَ دې

Downloaded from: The Digital Library

هېواد په سمه پنځه منټه بالا اتهه بجې وې – ګوا دَ ټاکلي پروګرام په سمه زما او دَ مهُبش وري دَ ديدن تر منځه بس فقط ۵۵ منټه پاته ؤ –

نهه بجو ته لا څو منټه پاته ؤ، چې زه دَ سېنټرل مارکېټ کوالالمپور په غټ ګېټ کې يَو اړخ ته ولاړ وم - شاوخوا مې سترګې غوړَولې او سوچ مې کولو ، چې اوس به راځي ... اوس به راځي ... يَه له دې خوا به راځي ... يَه يَه له هغې خوا به راځي ... بس چې څنګه راغله ، نو لاس په لاس به دواړه مارکېټ ته دننه کېږو ... زه به هغې ته تحفه اخلم او هغه به يې ماته .... هو، کېداى شي چې په يَو نيږدې رېسټورېنټ کې هم کښېنو ... بيا به لس نيمې بجې خواته ورځخه اجازه اخلم او دا به ضد کوي ، چې هغه هم راسره ائيرپورټ ته ځي - هلته به هغه په ژړا ژړا ما خدائى ته سپاري او زه به ډاډګيرنه وَرکوم ، " ته فکر مه کوه ، زه به هرکله ليکونه درته رالېږم او هغه ټول تصويرونه هم ... کوم چې ما او تا په تېرو ورځو کې په هوټل ګربنډ کانټينېنټل کې دَ وصال په وخت اخيستي ؤ " - بس دغه رنګه يوې خواته دَ شېخ چلي غوندې په سوچونو کې غرک ترک وم او بلې خواته مې دَګهړۍ ستنې په ډېره چټکۍ باندې دَ لس بجو خواته رواني وې - زړه ماتى به شوم ، خو دَ مهُبش وري هغه پخوانى جنون چې به راپه زړه شو، نو راتګ به مې يې باوري وګڼلو – مګر ترڅو پورې ؟آخير پاى دا باور هم کرار کرار په مايوسۍ او محرومۍ کې بدل شو - اوس که څه هم نا اُميده شوى وم ، له هغه ځاى مې ښوربدو ته زړه نه کېدو – ما وئيل کېداى شي ، چې راشي... مګر دا نه راتله، نو نه راغله–

لنډه دا، چې په ټېکسي کې کښېنستم ... يَو ځل مې دَ مارکېټ وَ ګېټ او شاوخواته سترګې وَ ځغلولې او ډرائيور ته مې وئيل ....

" ائيرپورټ ته درځه "

دلته ټېکسي دَ ائيرپورټ په لور منډه وهله او هلته زه دَ مهُبش وري په سوچونو کې غرک ... کله وايم ، چې کېداى شي ، ډيوټي يې بدله شوې وي ... کله وايم چې کېداى شي، چه هغه لومړي ملاقات کې لا راڅخه بېزاره شوې وي - بيا له

Downloaded from: The Digital Library

ځان سره وايم ، يَه داسې کيسه که واى ، نو په لومړي ملاقات کې به يې دَ نن دَ ملاقات دَپاره ضد نه کولو - په دغه رنګه ګډو وډو سوچونو کې زه يولس بجې خواته ائيرپورټ ته وَرسېدم - هلته مې هم تر يَو څه وخته پورې هيله وه چې کېداى شي دَ آخيري سلام دَ پاره راشي – ولې چې خبره خو وه چې زه نن دَ فلاني وخت په فلائټ کې دَ دې له هېواده وَځم – قسمتونه مو سره نه وو شوي، نو ځکه دا نه راغله - او ښه مې په ياد دي چې کله دَ تهائي ائير ويز انټرنېشنل کاؤنټرونه دَ بورډنګ کارډونه وَرکولو دَپاره پرانستل شول ، نو دَ مايوسۍ او محرومۍ داسې څپه راباندې راغله ، چې نه پوهېدمه ، څه وَکړم او بيا مې کولى هم څه شو؟ ولې چې اوس خو وخت زما له لاسو ښخه وتى ؤ –

****

دَ عجيبه غوندي کېفيت سره مخامخ وم .... که مې هر څو ماشوم زړه په ژړا سر ؤ او کرارېدو نه ، خو په ځان پورې خندا هم راتله - ولې چې دَ تعلق په اړه دغه دَ يَو څو ورځو پېښه ، محض يَو اتفاق وو ، نور هيڅ نه ... او داسې پېښې په ژوند کې په هر دويم ګام سړي سره پېښېږي – هرڅه هرڅه ، خو زړه مې په دې ګرَم نه ګڼلو ، چې زړه خو بس زړه دى ... په هرې ښکلا باندې غولېږي او په سينه کې ورته ټوپونه وهي – منم چې وِيرجن کېفيت عارضي ؤ- لاکن دَ يَو شاعر دپاره ... که نور نه ، دَ شاعرۍ کولو سوب په حواله بې معنا نه - نو ځکه مې دَ نه غوښتلو پرته هم خپل دا نظم په زړه باندې بيا بيا راورېدو – که څه هم دغه نظم دوه کاله په خوا په يَو بله موقعه ما په پښين کې په کال ۱۹۹۰ع کې ليکلى وو- خو دې وخت زما دَ کېفيت ، حالت او خته شوؤ خيالاتو ترجماني يې کوله – نوځکه زه غواړم، چې هغه نظم دلته نوشته کړم .... داسې نه چې زه خپل لوستونکو ته سهار جواب ده يم ....

Downloaded from: The Digital Library (c) www.ketabton.com

"خوبَولی تعبیر"

ستا په لیدو راته زړه وَوئیل
هېر زړیه شوقه !
په فرېبي نظر دَ سترګو
غُولېدلیه شوقه !
دا ملاقات هم دَ خوبونو یوه برخه بوله
ځکه چې دا خبره ... هغه خبره وه ... بله نه وه ،
چا ، چې دا ستا قلم په تورو باندې وَژغوئ
چا ، چې په ځان پسې په روغ ځان لېونی کړلې ته
که یَه ، ته وائې ...
چې دا خوب نه ؤ
تعبیر ؤ دَ خوب ،
نو دا ښائیست دَ جنۍ نه
دَ یَو پرۍ کېدی شي
او په دې ته هم ښه خبر یې لېونیه شوقه !
چې ښاپېریانې خو اکثره
په خوبو کې راځي

(شوق)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تهائیانو په کرانګ تهیپ کې

تاثراتي لنډيز...

"که څوک انسان تر ځناوره هم په بد او لړلې حال کې ليدل غواړي، نو هغه دې په خپل ژوند کې يَو ځل خامخا تهائي لېنډ ته په چکر شي ... خپله به يې په سترګو وَويني ، چې دغه دَ عظمت په جامه کې پټ انسان چې کله خپلې مخې ته ايله کړلی شي ، نو څومره په اخلاقي توګه وَلو بېږي.....؟ خبره دا نه ده، چې ګوندې دَ دې هېواد خلګ په ښو او بدو نه پوهېږي - بلکې زه فکر کوم چې هرڅه دلته له کسته کېږي - څوک يې کوي ؟... څله يې کوي ؟ او دَ چا په ضد يې کوي ؟ دَ دې خبرو ځوابونه به هغه وخت مخې ته راشي ، چې کله دغه تهائي هېواد دَ نيمې نړۍ دَ خلګو دَ پاره دَ مرګ دَ فرښتې پرته دَ اول يا دويم بادارحېثيت وَمومي"

(شوق)

؟

پتايا او تر بنکاکه
تر آئي لېنډه دَ کورال ما
کومه پېغله
تهائي پېغله
په بڼو کې وَ پئيله
خو ، خبر نه يم چې څله ؟
چې يې څله ځُلې له راوړله
ما به شاته ځينې ټوپ کړو
په څلورو به وَځغاستم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا به هم وَ روږد ېدله
را پسې به ګرځېدله....
پټ پُټانی به شروع شو ،
زه دَ مخه ، دا تر شا شا
لکه روګې ، رُوح مې اخلي
پُټېدمه .... وېرېدمه
کله یَو " بار "
کله بل " بار "
خو ، نه زه ترې ورنه پټ شوم
اړونه دا ترېې شوه پاته

(شوق / پتایا بیچ - تهائي لېنډ / ۱۹۹۲ع)

دَ جنورۍ په ۲۷ مه نېټه کال ۱۹۹۲ع کې چې ، څنګه په سبانګ ائیرپورټ کوالالمپور کې دَ تهائي ائیر وېز انټرنېشنل TG 416 کاؤنټرونه بنکاک ته تلونکو مسافرانو دپاره خلاس شو ، زه هم په لائن کې تر ټولو ورسته وَدرېدم - یوې خواته که زه دَ لائن سره سره مخته روان وم، نو بلې خواته دَ سهېلي لمرختیځې ایشیاء له زړه څخه کرار کرار وتمه هم، او شاته پرېښبنې یادونه وار په وار راباندې غمېدو هم – نو ځکه مې دَ شاوخوا چاپېر په ورستي ځل په مزغو کې ثبت کولو هڅه کوله - هرچا او هر څه ته مې ډېر په ژوَر نظر کتلو او بیا هغه وخت هم راغلو، چې ما خپل پاسپورټ او ټکټ له ملائیشیا څخه دَ وتو دپاره په کاؤنټر ناستې " ملې " پېغلې ته وړاندې کړو - انجلۍ یَو ځل ماته وَ کتو او بیا یې په پاسپورټ باندې دَ خروج ټاپه وَلګوله او بورډنګ کارډ یې سره دَ ټکټه زما په پاسپورټ ږدلو په وخت وَ وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

" ته دَ څه د پاره روان يې ؟"
" په چکر باندې ځم"
ما ورته په عاجزۍ ځواب ورکړو ، له دې سره وخت لکه چې ډېر وو او يا زه آخيري مسافر وم ، چې راسره په ټوکو شوه ...
"زړه دې لکه چې دلته نه ولګېدو ، چې دومره ژر روان يې او هغه هم بنکاک ته ..."
او بيا يې ځان سره نيږدې دې بلې کاؤنټر وَ انجلۍ ته په خندا خندا کې وَوئيل ...
" په بنکاک کې داسې څه دي ، چې هر ځوان ورته روان دی ؟"
هغې بلې هم وَخندلو او وئيل يې ...
" په بنکاک کې نو... نور څه دي.... بې دَ لېډي ... لېډي"
او بيا دواړو په يوه صلاح کلک وَخندلو ... لازمې خبره ده، چې ما به هم ورسره غاښونه سپين کړي وي او په ځواب کې مې لږ غونډې په اړامه انداز کې ژغ وربانديې وکړو ...
" يَه داسې خبره نه ده ، دا لېډي.... لېډي خو دلته هم شته او ولې ته نه يې لېډي مخامخ ناستې انجلۍ خواته چې مې اشاره کولو په وخت دا سې وَوئيل، نو دَ نيږدې کاؤنټر هغې انجلۍ زما دَ خبرې په ځواب کې داسې په شرارت وَوئيل ...
" ستا دا لېډي که خوښېږي ، نو پاته شه دلته ... دا به واده درسره وکړي"
او کټ کټ يې وَ خندلو او بيا چې زه مخته تېرېدمه ، نو داسې څوکه غونډې مې په لغازي موسکا کې ورته وَوئيل ....
" دَ زامنو پلار يم ... وايه څه دې خوښه ده؟" او په خندا ورڅخه تېر شوم–زما په دې شرارت دواړو وَخندل او تر ډېره يې راپسې نارې وهلې ..
" ايډز .... بنکاک ... ايډز "
*****
اوس بيا زه وم ، چې په جهاز کې ناست ، تهائي هېواد ته روان وم - هرڅو چې به مې سوچونه يوې بلې خواته اړَولو هڅه کوله ، نو بيرته به مې مزغو ته هغه توره بلا راننه وته ، چا ، چې دَ نړۍ زياتره خلګ.. يا خو وَخوړل او يا يې له ډېرې وېرې

Downloaded from: The Digital Library

څخه دَ يو بل له ملاقاته څخه وګرځولو - زه ملامت نه وم، دَ دې ځاى دَ ابهٔز په باب مې دومر لوستلې او اورېدلې وو ، چې اوس راته تهائي لېنډ دَ انسانانو نه ، بلکې دَ اژدهاګانو، لېوانو، مارانو او سرې خورو ځنګل محسوسېدو - نور خو نور... وايم ، چې دَ تهائي جهاز ائير هوسټسه له ځنګه څخه تېرېده ، نو ځان به مې ورڅخه راټول غوندې کړو .... هو، ما ګڼل ، چې چرته دَ هغې په لمس هغه توره بلا را څرمه نه شي - ګوره چې دا ويره مې ځنګه يَو دم زړه ته راننوتې وه؟ ګنې له ملائيشيا څخه چې راتلم ، نو داسې هيڅ خبره نه وه - کېدلی شي ، چې دَ ائيرپورټ دَ هغو مستو انجونو ټوکې مې په رښتيا را اړولې وي - بس په داسې رنګه ګډه وډه وسوسو او واهمونو کې دَ بنکاک په ائيرپورټ باندې له جهازه کښته شوم - ښه مې په ياد دي ، چې دَ ختيځ شوې طبعيت له سوبه مې داسې وَسنجَوله ، لکه زه چې دې وخت په مځکه نه، بلکې دَ يوَ لوی اژدها په خُله کې راکښته شوی وم –
دَ بنکاک ائيرپورټ په هره معنا غټ، ښائيسته او خوش رنګه وو – حال دا وو ، چې پنځه يا لس منټه ورسته يا خو يَو جهاز الوتو يا کښېنستو - قسم قسم مخلوق دَ خدائی په کې ګرځېدو - دلته مې زړه څه په ځای شو او خيال مې کولو ، چې داسې کيسه به نه وي ، لکه چې خلګ په دې هېواد پسې ژغېږي - ګنې په دومره زيات شمېر به دا خلګ دَ لرې لرې څخه ورته نه راتلو- او په تېره هغه سره سپين خلګ ، چې دَ ښه صحت له سوبه يې اوسطاً عمر هم له ټولې نړۍ څخه زيات دی او له هر رقم ناروغۍ څخه نه يوازې خلاس بلکې ځان ژغوري هم - خېر، چې له ائير پورټ څخه ځنګه دباندې را وَوتم، نو يَو دوه درځنه ټېکسي ډرائيوران داسې راباندې مات شولو ، لکه زه چې دې وخت هغه يوازېنی مسافر وم په دې ائيرپورټ کې... ايله يې جامې راباندې نه کړې څيرې –ولې چې هر چا دَ ځان په لور کښَولم – خو زه له هيڅ يَو چا سره هم نه شوم ست او دَ ائيرپورټ ټېکسي سټېنډ آفس ته مې ځان وَرسَولو- يَو ټېکسي مې کرايه کړو او دَ بنکاک دَ بازار په خوا مې مخه وکړه -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په سړکونو ډېر زيات ټرېفک وو ... دومره زيات ، چې ګاډی به هر پنځلس يا شل منټه ورسته درېدله – ډرائيورتر ډېره په پټه خُله خپله ګاډی چلوَله ... خو ، يَو وخت يې راباندې ژغ وکړو ...

"سر ! تاسو کوم هوټل ته ځئ ... ګران او که ارزان "

ما ورته وئيل ...

" يَه ډېر ګران نه ... بس داسې برابر غوندې هوټل ته مې بوځه "

ما به لا اوس نور څه ورته وئيلو چې ده يَو البم رامخته کړو ... په البم کې دَ ډؤل ډؤل انجونو تصويرونه لګېدلې وو - بدن مې بڒَې وَنيولو او البم مې بيرته ورکړو - زما په داسې بې رُخۍ که څه هم هغه پوهې شوی وو خو دَ هرڅه پرته يې هم لا بيا بيا لېږي لېږي ، مساج مساج رنګه خبرې راته تکرارَولې – ما ورسره هيڅ نه منلو او نه زه لېوني سپي خوړلی وم چې به مې ورسره منلو - چې کله ډرائيور مايوسه شو ، نو يې په ډېر هنر خبره په بله واړَوله او راته وائي ...

"که ته سبا ستې ټوؤر کول غواړې. نو دَ درستې ورځې په کرايه راسره جوړ شه "

ما وئيل ...

" دا دې نو اوس دَ کار خبره وکړه ... وايه څو به اخلې ؟ "

"دولس سوه بهاته "

ده وئيل ... او بيا دَ څه بارګېننګ کولو ورسته راسره په زر بهاته ست شو - او دوې ګنټې ورسته ، ګوا ماځيګري خواته يې په هوټل ليپرټي کې کښته کړم ، راسره کاؤنټر ته لاړو او په څلور سوه بهاته يې راته خوُنه وَنيوله – او بيا دَ سهار دَ نهو بجو دَ راتګ په قول رُخصت شو –

خوُنه مې دَ هوټل په دريم پوړ باندې وه ... دومره غټه او داسې جوړه وه ، چې يوازې ځان راته په کې بد ښکاره شو - لاکن بيا چې به مې بلا دَ مزغو دروازه راوَټکوله ، نو غوږو ته به مې لاسونه يوړو او کليمې به مې په ځان چُوف کړې - په سړو اوبو وَ لمبېدم او په ټېلي فون مې دَ چائی آرډر ورکړو – دَ تنهائی غم غلطولو دپاره په دې کوټه کې يوې بلې خواته ګرځېدم او چې يَو وخت مې دَ

Downloaded from: The Digital Library

کهړکۍ پړده لرې کړه ، نو څه ګورم، لاندې سوئمنګ پول دی او تر نیم درځن زیات نرینه او ښځې یا خو په کې لمبېدلې او یا په اوږدو سپینو پټه دارو چوکیانو پرتې وې - یَو وار مې دې زړه لا راته وَوئیلو، چې ورکښته شم ، څه دَ لمبېدو شوق په ځای کړم - مګر بیا راته خپله ایکړې دَ شوق په لاره کې خنډ شوه - ما لا دَ کهړکۍ له شیشو دباندې کتلو، چې دَ خونې دروازه خلاسه شوه ... یَو تهائي ځوان چائی راخیستې وې ، دَ چائی لوښي یې په مېز کښېښَولو ، شاوخواته یې په خونې کې وکتلو او بیا یې په حېرت راڅخه پوښتنه وکړه ...

"ایکړ یې .... دوست نه لرې ...؟"

ما وئیل ...

"یَه ... ولې ، خېر خو دی چې پوښتنه دې وکړه ؟"

اوس ګوره چې زما لهجه سخته وه او که زما ایکړې یې په مزغو بار شوه ، چې هغه ځوان یَو دم له خونې څخه وَوتو –

دَ چائی څیښلو ورسته مې دَ بې ریموټه غټې ټي وي په چېنلانو باندې ګوتې وهلې ، چې دَ چائی لوښې وړلو دپاره خلاف توقع یوه ښکلې او ډېره خوږې شان تهائي پېغله په کوټې رادننه شوه - یَو ځل مې زړه ته دا خبره راغله چې دَ دې خلګو لکه چې په ما دا ایکړې نه پیرزؤ کېږي - خېر ، هغې انجلۍ یوې خواته دَ چائی لوښې ټولوَلو ، نو بل خوا یې ما ته په وار وار داسې په مینه او معنې خېزه یعنې په موسکنې شرارت راته کتلو لکه زه چې یې له ورکو غوښتم او دغه یم چې پیدا یې کړم - ما ورڅخه اخلاقاً پوُښتنه وکړه ...

"په دې هوټل کې کار کوې ؟"

هغه یو وار وَموسېده او بیا په ماته ګوډه انګلسۍ کې راته وَوئیل ...

"هو ، په دې هوټل کې کار کوم، لاکن دَ روم سروس کار نه ..."

دَ دې په داسې خبره مې زړه ته رالوېدلی شک په یقین بدل شو - او پُوهی شوم چې هغه څه غواړې ، خو دَ هغې دَ داسې اشارتې سَت باوجود مې هم خپلو خوائشاتو مختنه ماته نه وَمنله ... ولې چې دا انجلۍ که څه هم دَ سترګو وړاندې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

راته ډېره ښه او ښائيسته برېښېده ، خو همت مې ځکه نه شو کولې چې خبره بيا تر منځه دَ مرګ او ژوند راغلې وه او ما نه غوښتلو ، چې بې وخته مې دَ اېډز بلا وَ خوُري - ځکه چې ځنګه ځنګه دې تلکې راته درَولې، هغسې زه ورڅخه وار په وار ذهني طور ليري کېدم - آخير پائی چې ويرې رابانډې بېخي زور وَ کړو ، نو لاسونه مې ورته جوړه وَنيولو ... لا به مې اوس ورڅخه بخښنه غوښته، چې هغې هم زما په رنګه خپل لاسونه جوړه ونيوَلو او په موسکا دوه قدمه داسې رامخته شوه، لکه ما چې دَ بخښنې په ځای ورته بلنه وَرکړې وي او راته په تهائي ژبه کې وائي ...

˝ Kop Khum Krap ˝

چې مطلب يې شايد دَ ˝مننې وئيلو˝ وَتو- ولې چې دغسې توري په جوړه نيولو لاسونو بانډې ما دَ تهائي ائير وېز په دروازه کې ولاړو ائيرهوستېسانوله خلو څخه دَ سوارليانو وَ جهاز ته دَ ورختلو او کوُزېدلو په دواړو موقعو کې دَ ˝ Sawatdee ˝يانې˝هيلو˝ او ˝ښه راغلې˝ رنګه تهائي توري سره ګنډلې اورېدلي ؤ - نو ځکه راته دَ خپلې تېروتنې احساس وَشو او ژر مې لاسونه لانډې وَځنوَلو او له خُلې مې دَ ˝سوري... سوري˝ تکرار څه شروع شو ، چې دَ هغې تهائي پېغلې له خبرې څخه موسکا يَو دم وَ تښتېده - او په تنډي کې يې دَ کرکې دَ تروؤ نرئيو ګوُنځو سره دَ زړه ماتې خاموش اظهار غاړه غړې کولو سم دستي زما له خونې په غتهو ګامونو دبانډې وَوته - اوس که يوې خواته مې دَ خدائی شکر ادا کولو ، نو بلې خواته مې په خپلې دې نادانسته غلطۍ خندلو هم -

*****

دا لومړۍ شپه مې دَ خوب څخه پرته په ټېلي ويژن کې دَ تهائي ژبو او يو نيم انګلسۍ ژبې چېنلونو کتو يا دَ تهائي ائير وېز دَ يوې معلوماتي کتابچې ˝ اې ګائيډ فار ټؤرسټ˝ لوستلو او څه څه په ګډو وډوخوبونو ليدلو کې تېره کړه - تهائي لېنډ ، دَ سهېلي ايشياء په ۷۲ صوبو بانډې اړه لرونکی يَو داسې هېواد دی چې په کې دَ کال ۱۹۹۲ع دَ سرکاري شمېرې له رُويه ۵۰ مليونه خلګ مېښته

Downloaded from: The Digital Library

دي - په کوم کې چې ۹۵ فیصده دَ بُدها منونکې، ۳.۹ فیصده مسلمانان، ۵. فیصده کرسچن او ۲. فیصده نور و مذهبونو څخه اړه لري - دلته درجه حرارت سږکال له C° ۱۹ څخه C° ۳۸ پورې وي - مطلب دا، چې هلته خو نه دَ جېکب آباد غوندې ګرمي راځي او نه دَ کلکتې او دَ کوئټې غوندې یخ ... دَ براعظم دغه هېواد دَ چیني او هندي ژواکونو تر اثر دلاندې پاتې شوی دی - دَ تهائي ژواک ښوؤنه که یوې خواته دَ تهائي طرز کلاسیکل پېنټنګز، لرغوني آثار، دَ بُدها او ډرېګون په خپل خپل غوره ډؤل جوړو بُتانو کې کېږي، نو بلې خواته یې رواجونه، بېل بېل اړخیزه تړون، کښت کرونده، خوراک څېښاک، څُوئیونو او ناسته پاسته هم دَ ژواک ښوؤنه په ښه ډؤل کوي -

تهائي ژبه دَ دُنیا دَ نورو ژبو څخه په دې خبره ځانګړې ګڼلی شي ... چې دَ دې ژبې هر توری یَو سېلابیزه Mono Syllabic دی - او بیا یَو توری که په پنځه آوازونو کې وَ وئیلی شي - نو دَ هر (Tone) سره ادا شوی توری بېلې بېلې معناګانې یا مطالب لري - لکه په غټ یا اوچت ږغ کې "Suea" وَ وئیلی شي، نو مطلب یې دَ زمري وَ ګرځي ... خو که دغه توری په کښته یا واړه ږغ کې له خُلې څخه وَ ایستلی شي، نو معنا یې دَ تېرې یا غالۍ شي او بیا هم دغه پورتنی توری په ښېځې څوکه او پُس پُسې کې له خُلې راوَځي، نو معنا یې دَ جامې خبرې -

*****

دَ سهار چائې څېښلو (ناری کولو) او دَ ضروري تیاري ورسته مې بېګ په اوږه راوَځښولو او په پروني نیول شوې ټېکسي کې دَ بنکاک ښار، چې ورته په تهائي ژبه کې Krungthep یعنې "دَ فرښتو ښار" هم وئیل کېږي، دَ سېل کولو په نیت روان شوم - ټېکسي په بېلابېلو لارو یَو ګښتهه ورسته "ګولډن بُدها ټېمپل" نامي ځای ته وَ رسېدو - دلته هرې خواته ژېړې ګُومبتې ولاړې وې او بې شمېره لوی واړه او دَ پخوانۍ زمانې جوړ دَ بُدها بُتان نه یوازې دَ نمائیش دپاره، بلکې دَ هغوئ په وړاندې دَ عبادت دپاره هم ایښول شوي ؤ - دَ ډرائیور Noi

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خلې پته راته ولګېده ،چې ژېړ رنګ دَ هغوئ مذهبي رنګ دی - خاص خبره مې په دې غټ ټېمپل کې دا وَلیدله ، چې تهائیان دَ نورو خاورو یا کاڼو څخه جوړو بُتانو په مقابله کې دَ سرو زرو څخه جوړ بُدها مجسمې ته په دومره ګڼ شمېر او داسې په احترام دربېدو، چې زړه ته یَو دم دا خبره راغله ... چې خود لکه ... دَ هغوئ په عبادت کې چې دَ ژېړو زرو دخل وي - دَ غېر ملکیانو پرته ، په ژېړو جامو کې پټ سرخریلي دَ بُدها دَ لارې طالبان یوې بلې خواته ګرځېدو- دَ شرافت او دَ ښه والي یې دا حال ؤ ، چې په هیچا یې کار نه درلودلو او هر کس خپل سېل یا عبادت کولو ته آزاد ؤ - دَ ټېمپل دننه دَ تصویر اخیستلو او له څپلئیو یا چوَ ټو سره راتللو باندې پابندي وه - چې دَ بُدها له ټېمپل څخه دباندې راوَوتم، نو راسره مل ډرائیور " نوي " څخه مې پُوښتنه وکړه ، چې ...
" دَ بُدها په حقله دې څه خیال دی ؟ "
ده یَو وار ماته په معني خېزه نظر وکتلو، نو یې راته وئیل ، چې ...
" بُدها زموږ (نعوذوبالله) خدائی دی ... هغه موږ ته رزق راکوي او دا دَنیا یې جوړه کړې ده "
بیا یې مخته وئیل ، چې ...
" ما هم یولس میاشتې دَ بُدها په یَو ټېمپل کې ملنګي او طالبي کړې ده "
بس دومره وئیلو ورسته داسې چپ پاته شو، لکه له دې پرته ورسره دَ خپل لاسي جوړ خدائی په باب معلومات نه ؤ ، او نه یې ما سره خبره څېړله - ولې چې دَ تهائي لېنډ په قانون کې دا خبره په واضحه ټکو کې نوښته کړل شوې ده ، چې ...
" دَ بُدها، شهنشاه او ملکه تهائي لېنډ په شان کې هر قسم زباني، عملي ګستاخي نه یوازې لوی جُرم دی بلکې تهائي خلګ یې نه برداشتَوي ... "
نو ځکه ما نه غوښتلو، چې دَ بُدها په باب له چا څخه ښه یا بده پُوښتنه وکړم ....

Downloaded from: The Digital Library

خبر ، ټیکسي یَو ځل بیا دَ بنکاک په روډونو باندې مخته روان ؤ او ډرائیور "
نوي" زما دَ دې پوښتنې په ځواب کې ، چې (دا ښځې په روډونو دومره په زیات
شمېر څله ګرځي ؟) ... نو ده وئیل چې ...

" دَ تهائي لېنډ ښځې تر نرانو زیات کار کوي او ډېرې پیسې ګټي - ګوا دَ ښار
درست سپک کارونه لکه دوکانونه چلوَل او په سېل ځائیونو کې خلګو ته
تفریح ورکولو کې دوئی ډېر لاس لري"

مطلب دا ، چې که څه هم مسټر نوي په ښکاره خبره نه کوله، خو زما مزغو ته دا
خبره بیا بیا راتله ، چې دَ ګټې کولو پرته دَ تهائي ښځې دَ سېلانیانو زړونه
ټکورَولو دپاره دَ هغوئ سره په هوټلانو کې اوسېده هم په خوښه او په نره کوي-
دغه خبره مې په دې په زړه کې رادننه شوه، چې دلته په دې ښار کې مې مسافران
بې دَ تهائي چاکلېټي انجونو دَ ملګرتیا چرته هم وَ نه لیدو ... او بیا دَ تهائي
هېواد قانون هم وائي ، چې

" تهائي ښځې ته بې دَ هغې دَ خوښې لاس وَر وړل نه یوازې اخلاقي بلکه قانوني
جُرم هم دی"

ګوا دَ دې خبرې څخه مراد ، دلته په خوښه هر څه هر څه جائز دي –

هو ، دا او داسې نورې خبرې زما او دَ ډرائیور تر منځه کېدلې لګیا وې او
سوچونو وهلو ، کې یَو وخت مسټر نوي ګاډی دَ Vimanmek Mansion نامې
ځای سره وَدرولو - دا ښائیسته ژېړه ماڼۍ چې په چیني طرز جوړه وه او دَ بام
نرۍ څوکو یې له آسمان سره خبرې کولې - دَ ډرائیور نوي په قول دا دَ خپل طرز
جوړه عالي شانه تاریخي ماڼۍ په کال ۱۹۰۱ع کې باچا Chulatong Korn
جوړه کړې وه او په کې له خپلې شاهي کورنۍ سره اوسېدو - اوس دغه ماڼۍ دَ
پخوانۍ نخښې په توګه نمائش دپاره خلاصه ساتل شوې ده - دَ دې ماڼۍ عکس
په اوبو کې ځکه ښکاره کېدو ، چې مخنۍ اوږده او لویه برانډه یې په شنو ډم
اوبو کې ولاړه وه -

Downloaded from: The Digital Library

څه وخت ورسته ګاډي دَ Wat Chetuphon نامي ټېمپل سره وَدرېده - زه او مسټر نوي دواړه په لوُځو پښو ور دننه ورَغلو – دلته هم هر لور دَ بُدها رقم رقم جوړ بُتان پراته ؤ - حريان په دې خبره شوم چې دَ بُدها دَ څېرې کره وړه او په خاص توګه سترګې او پوزه يې څه څه تهائي نسل ته مونېدلي ؤ - او داسې برېښېدو لکه بُدها چې په تهائي لبنډ کې پيدا شوي وي ... که څه هم تاريخ وائي چې دَ شهزاده سُدهارتا ، ګوا ماتما بُت (بُدها) زوکړه دَ نېپال په لومبيني نامي ځاى کې شوې وه – دلته يَو ځاى په تختى باندې نوشته ؤ، چې بُدها له حضرت عيسى عليه السلام څخه ۵۴۳ کاله دَ مخه تېر شوى ؤ - دائى چې دَ ۳۵ کالو شو، نو دَ ولايت مرتبه يې پيدا کړه او له ځنګل څخه يې دَ انساني آباديانو په لورې مخه وکړه - او بيا يې ۴۵ کاله دَ خپل دين تبليغ وکړو - ګوا په اتيايم کال ده دَ خپل عُمر او ژوند رسى وَشلوَله -

يَو بل ځاى په دې ټېمپل کې دَ بُدها کومه مجسمه پرته وه ... هلته يې دَ بالا وَ شاته دَ مارانو څو سرونه هم جوړ کړي ؤ ... داسې ښکاره کېدو لکه مارانو چې بُدها په قبضه کې اخيستى وي او يا يې دُښمنان وي او دَ چيچلو دَ پاره ورباندې حمله آور وي - لاکن داسې خبره نه وه، بلګې دَ تهائيانو له قوله دا سرونه دَ مارانو دَ باچا "ناګا" سرونه دي ، کوم چې يَو وخت بُدها په پټه چيچلى هم ؤ او بيا داسې هم وئيل کېږي چې دَ ناګا دَ دې ورانې پېښې ورسته په بُدها باندې ايمان راوړى ؤ - نو ځکه خو ناګا خپل پاته ژوندون دَ بُدها دَ سر ساتنې په چوپړ کې تېر کړى ؤ - چې څنګه له دې ټېمبل څخه دباندې راووَتم، نو په مزغو کې مې دا خبره وه، ګوا دلته دَ بُدها بُتان شته ... نو دَ هغه منونکې هم - څه وجه ده، چې دَ افغانستان په باميان نامي زرغونې درې او يا ورسره ورته هزارَجات کې دَ دې مذهب منونکې څله نه شته ؟ چرته چې ۵۳ ميټره غټ بُدها کم او زيات څه يَو نيم سله کاله وړاندې دَ يَو غره له پاڼ څخه تراشل شوى دى ، وجود لري –

له دې بُدها ټېمپل څخه چې ګادى مخته تېره شوه ، نو مې له مسټر نوي څخه پُوښتنه وکړه چې ،

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" ته اوس مهرباني وکړه، دَ بُدها له بُتانو څخه پرته هم څه راته ښکاره کړه، چې دَ کتو وَړ وي "

که مې څه هم نه ورته نه وئيل غوښتلو ، خو مطلب مې دا وو، چې چرته مې په ايمان کې فرق نه شي را .... خو بيا هم دَ هغه يې کور ودان چې راته وَموسېدو او وئيل يې...

" دې وخت موږ دَ روز ګارډن په خوا روان يُو - دا دَ خپل نوعيت نه يوازې ښائيسته او دَ سېل ځای دی بلکې دې ځای ته له لرې لرې هېوادونو څخه سېلانيان هم ډېر به شوق راځي "

خبر ، څه وخت ورسته موږ دَ روز ګارډن نامي پارک يا ځای ته دَ ننوَتلو دپاره ټکټونه اخيستو ... دا زرغونه او ښائيسته علاقه په ۲۰ ايکړه مځکه باندې جوړه، څو اړخيزه سېل ځای ؤ - دلته دَ تهائي طرز کليوال چاپېر پرته تهائي رواجي رقصونه، لوبې او رقم رقم مېلې او تماشې نه يوازې دَ کتو وَړ دي بلکې سترګې هم ورباندې خوږې کېدلی شي - دَ تهائي پېغلوله خوا دَ تهائي ژواک ښودنې مې تر ډېره پورې وکتلې - دلته به دې لوبو کې دَ ښځو او نرينه آرټستانو دَ رنګينو جامو څخه ها غه دَ برايه دَ لوستلي کتاب خبره نوره پخېدله ، چې دلته ګونډې دَ چيني او انډين ژوند ژواک زيات اثرات دي - دَ واده دَ رواجونو دَ ډرامه ګۍ (تمثيلي لوبه) ښکاره کولو په وخت په سټېج باندې يَو تهائي ځوان وئيلو، چې ...

" په تهائي واده کې دَ ۱۰۸ خواړو اهتمام دَ هلک دَ کورنۍ دَ خوا دَ ناوکۍ او ورابانو ته دومره ضروري خبره ده ... چې که دَ ټاکل شوي شمېر څخه څه خواړه کم وي ، نو دا خبره ممکن کېدلی شي چې واده سر ته نه ورَسېږي "

نو دې خبرې دا څرګنده کړه، چې په واده کې ولور وي او که جهېز او يا ۱۰۸ خوراکي شيانو غوښتنه .... واده هرې خواته په نړۍ کې نن سبا دَ کور ودانۍ / ورانۍ رواجي لار ليکه وي ... دَ تهائي ژواک ښوؤنې پرته دلته مې دَ فيلانو فُټبال لوبه هم څه وکتله -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

بیا چې مخته تلو ، نو ډرائیور راته وئیلو ، چې ...
˝ اوس دي کروکوډائل ته بوځم ˝
ده به لا نوره خبره مخته وړله ، چې ما ورته وئیلو ...
˝ مسټر نوي .. ! ایله کوه یې ، ماشوم خو نه یم ... بل داسې زړه راکښونکې ځایونو ته مې بوځه پلیز ˝
ده شاته راوکتل او وئیل یې ...
˝ نو بیا دې (Floating Market) ته یُو سم ، هلته هم سېلانیان ډېر ځي ˝
ورسره مې دا خبره خوښه کړه او ګاډی دَ سمندر په لور مخه وکړه .... یَو وخت ګاډی دَ سمندر له غاړې څخه رادې خواته وَدرېده -
نوي وئیلو ....
˝ هغه دَ سمندر په مابېن کې دَ وړو وړو نرئییو کشتیانو ، چې دَ یوې غټې کشتۍ په مثال دَ سبزیانو ، غوښو او رقم رقم شیانو مارکېټ ښکاري ... فلوټنګ مارکېټ بلل کېږي ... که تاسو وَغواړئ ، نو ورته په چکر تلئ شئ ˝
او ما هم هغسې وکړه ، څنګه چې ده راته وئیلي وُ - فلوټنګ مارکېټ (لامبوزن مارکېټ) یوه وړه شان دُنیا وه ، چې کشتیانې په سلګونو شمېر دَ رقم رقم سوداګانو دَ خرڅولَو راخرڅولَو ذریعه دَ زړه خوښیانو تر هانده ګرځېدلې وې او دَ کشتیانو دَ چپوګانو وهلو سره سره په زیات شمېر ښځینه دوکاندارانو خپلې خپلې سوداګانې دَ خوږو موسکاګانو سره تړلې خرڅولَې - ما هم په کې ځان دَ هغې چاپېریال برخه کړو او دَ روحاني تسکین تر هانده مې خوندونه لُوټلو دپاره لستوڼي پورته کړي وه - نو ځکه خو یَو ځای راته یوې چتې تهائي پېغلې په ماته ګوډه تهائي وزمه انګلسۍ کې وئیلو ...
˝ که تا ته دَ ګائیډ ضرورت وي ، نو زه به درسره ملګري وکړم ؟ ټول بنکاک به درته ښکاره کړم ˝
لومړۍ خو مې ورته یَه کړو ، لاکن دې چې راته دَ خواست تر هانده بیا بیا خواست وکړو ، نو په پنځه سوه بهات کې مې خبره خلاسه کړه ... انجلۍ ګائیډ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څه وه ، ببخي ژر بیا لاس په لاس راسره روانه وه او دَ سترګو تر ګُونجويي لا جلا ټکي راباندې غورځوَلې ... دا ښه راباندي لګېده او که بده، خبر نه یم، لاکن وېرېدمه نه ورڅخه، ګوره، چې څله ؟

اوس په ټېکسي کې زما او دَ ډرائیور څخه پرته Lek (لیک) نامي تهائي پېغله هم ناسته وه - داسې ژغېدله ، لکه مورِ چې دَ ډېري مودې راهسې یَو بل پېژنو ، یَو ځای دغه پېغله وائي ...

" دا سخو وت روږ دی "

" ته سخووت ایله کوه ... بس دا راته وَوایه ، چې تهائي نران څه کوي، چې هر لورې ته ښځې ښکاري او ټول کارونه یې لاس ته کړي دي؟"

ګوره چې په ګائیډ پېغلې لیک باندې دا خبره ولې بده وَلګېده .. که څه هم هر لور انجونې او ښځې پرېښېدې او که څه بل غم ؤ ، چې هغې راته په سترګو کې سترګې په ډېرې سنجیدګۍ را واچوَلې او دَ ځواب راکولو په ځای یې راڅخه پوښتنه بیا کړه ...

" ولې ستاسو په هېواد کې ښځې کارونه ده کوي؟"

ما به لا ځواب ورکولو، چې هغې پېغلې لیک دَ خپلو نرانو په باب خُله خلاسه کړه ...

" نشیان ... جواریان ... ظالمان... ځناوران دي دا زمورِ نران... نور هیڅ نه"

غرض دا ، چې بیا یې څه په خُلې ورتلو ... نېغ په نېغه یې وئیلو ، مګر زه حریان په دې وم، چې مسټر نوي ډرائیور چې نر ؤ، دَ هغې خبرې اورېدلې او په خُله یې لاس ایښی ؤ - هو، داسې برېښېدو، لکه هغه انجلۍ چې رښتیا وایي - زه هم نر وم، خو په دې غلی وم، چې دَ هغې انجلۍ په پُرهارونو باندې مې مالګې دوړَولي وې - هغې انجلۍ چې ځان ښه ستړی کړو، نو داسې په ماته خُله باندې پُوښتنه ورڅخه وکړو ...

" دې مورِ په کومه روان یُو ؟ "

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه لکه چې زما په دیغیت پوهی شوه ، چې دَ ځواب راکولو دَ مخه ډرائیور نوي
ته په خپله تهائي ژبه کې ګډه شوه ... دَ ښه ډېر (((مین مین مین ... میاؤن میاؤن
میاؤن))) کولو ورسته LEK په دروغجنې موسکا کې راته وئیل ...
" هې مېن Weekend Market دَ کتلو ځای دی ... بس په يَو څو منټو کې به ورته
وَرسېږو "

*****

رښتیا خبره دا وه ، چې دغه Weekend Market نه یوازې دَ بنکاک په غټو
مارکیټونو کې يَو مارکیټ ؤ بلکې له لاندېنې پوړ څخه تر آخیري پورتنې پوړه
پورې دَ ښائیسته دوکانونو او رقم رقم زړه‌خوښیانو په اړه ځانګړی هم ؤ - دَ نورو
مارکیټونو په ډؤل دلته هم درست کاروبار تهائي چټو پېغلو په خپلو لاسونو
کې اخیستی ؤ- په پوړ تر سلو څه زیات دوکانونه داسې جوړ ؤ ، چې نه یې
دېوالونه درلودلو ، نه یې دروازې وې او نه ځان ځانته بېل بامونه ... بس هر پوړ
په یوه ستر هال باندې اړه درلوله او په دې غټ هال کې دَ هر يَو دوکان ځای
ټاکنه دَ لرګیانو په ښائیستو دړو یا دَ سپینو اوسپنو په سلاخونو، دَ فائیبر په
رنګینو شیشو او دَ ایلومینئیم په ښائیسته شیټونو شوې وه - له يَو لوړ ځای
څخه په دغو غټو پوړونو کې په سلګونو جوړ واړه واړه دوکانونه په یوه نظر کې
په آسانه ممکن کېدو - دَ هر یوه دوکان ځان ځانته دَ کارکونکو انجونو دپاره
ښائسته یونیفارم ؤ - دلته دَ ژوند هر څه هرڅه خرڅېدلو - ګائیډ پېغلې لیک
زه دَ ماشوم غوندې تر لاس نیولی وم او دَ دې بې مثاله مارکیټ په هر پوړ کې
او کونې کونې کې دَ ګرځولو ورسته زه دَ يَو ګارمینټس په دوکان تم کړم او ځانته
یې یو سوئمنګ کاستیوم خوښ کړو او بِل یې رامخته کولو سره سم راته په ډېره
ببباکه اندازوائي ...
" ورکړه پیسې "

Downloaded from: The Digital Library

ما څه کولی شو ... بس پیسې مې ادا کړې - ولې چې دَ هغې په داسې سپین سترګې باندې ډېر خشم هم راغلو ... خو په زړه مې کانی کښېښوَلو او ورته وَ مې وئیلو ...

" درځه لیک ... چې ځو "

بیا چې څنګه زه او هغه " لیک " له مارکېټ څخه دباندې راووَتو ، نو قسم قسم وسوسو او ویرو مې په زړه یرغلونه کول شروع کړو - ما وئیل ... " داسې نه چې راباندې تاوان شي " ... او دغسې خبره هم وه – ولې چې زه څنګه یو بل مارکېټ چې دَ اندرا مارکېټ په نوم مشهوره ؤ سره جوخت په کهرانه ګیسټ هاؤس کې دَ خونې نیولو دپاره له ګاډي راکوزېدمه ، نو دا راسره سمه کښېته شوله - ګوره چې په زړه کې یې څه ؤ ؟ خونې ته راسره تللو اراده یې کړې وه او یا یې ځان راباندې تللو هڅه کوله چې راسره څنګ کې دَ ماما دَ لور په شان ښېتې څه وَ درېده ، چې ورته مې وَ وئیلو ...

" ته درځه په ټېکسي کې کښېنه... زه داسې ولاړم او داسې راغلم "

هغه په مات زړه په ټېکسي کې کښېنسته او څنګه دَ هغه ګیسټ هاؤس دننه لاړم، څنګه مې کوټه َنیوله او څنګه بیرته تر تېکسې پورې راغلم ؟ نه شوم خبر ... بس که خبر وم، نو دَ هغې تورې بلا دَ ناښکاره موسکني وحشته او دَ ښائیت په سیورې کې پټ له غلچکي او قهرناکه دهشته ، چې دَ یوې تهائي سپین چکې پېغلې په ښه دې وخت دَ یَو ټوؤرسټ ګائیډ په توګه راڅرمه شوې وه -

*****

اوس دَ ماځستن اته نیمې بجې وې او موږ لا هغسې په شمېر درې ملګري ... ډوډۍ مو سره یَو ځای وَخوړَله - مګر دَ ډوډۍ څخه فاریغېدو سم دستي ډائیور مسټر نوي راته دَ خپل ټېکسي دروازه خلاسَولو په وخت وئیلو ...

" اوس په کار دی چې زه تاسو ستاسې په خوښه چرته کوز کړم او خوشی سم "

بیا یې دَ لږ سوچ ورسته وئیلو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" که دَ خپل دې فرېنډ سره "لائیو شو" ته تله غواړئ ، نو به مو ورته وَرسَوم .. بیا به زه لاړ شم خپل کور ته"

زما له خوا ورته ځواب ورکولو دَ مخه هغې پېغلې لیک لاسونه زما په اوږو را واچولو ، او په ډېره با مطلبه ناز نخره کې راته وائي ...

" هو ، هو ډئیر ... موږ به " لائیو شو " ته ځو"

دَ انجلۍ دې له ورخه اوېښتې سپن سترګې خولې راباندې ایله کړې او ځان مې ورڅخه را ټولولَو په وخت مسټر نوي څخه پُوښتنه وکړه ، چې ...

" دا لائیو شو څه وي ؟ "

هغه دَ ځواب راکولو په ځای وَموسېدو او هغې مستې انجلۍ (ګائیډ) ته په خپله ژبه کې ګډ شو .. او بیا څو ساعته ورسته هغې ګائیډ دَ " لائیو شو " په حقله داسې شرمناکې او غېر فطري او تر ځناورتوب لا هم اوېښتې معلومات داسې په خوند خوند راکړو ، چې ایله مې په زړه دوره نه راغله - خدائی حق دی چې دَ دغې شو څخه څه ، وایم ... چې دَ دې انجلۍ دَ بې حیائۍ څخه مې کرکه وَشوه ... او یَو دم مې ژبه په خُلې کې ورته په ښورېدو شوه ...

" لیک .. که ته اوس کور ته تله غواړې ، نو مسټر نوي به هم دَ دې وَ کور یا چرته دا تله غواړي وَرسوي"

لا به مې نورڅه ورته وئیل چې انجلۍ داسې حریانه غوندې شوه ، لکه ما چې دَ هغې تر "لائیو شو" دَ بې شرمۍ تر هانده ورته بد او ناروا وئیلې وي - نو ځکه خو یې په ډېر سوالیه انداز تپوس وکړو ...

" ولې ... زه به له تا سره نه اوسېږم ؟"

دا خبره څه وه ، لکه ټک چې یې راباندې وکړو او دَ نن نیمې ورځې او دې ماخُستن په بېلا بېلو موقعو دَ هغې له بېباکۍ په ما کې دننه راجمه شوې ټوله غُصه مې له خلې داسې را بهر شوه چې لکه جوړه زه هم دَ تهائې اژدها په جامه کې راڅرګند شوی وم او دَ سره تړکېدونکې اور لمبې او څړُوڅکې مې

Downloaded from: The Digital Library

ورباندې ورَولې - نور به مې څه او څه نه وي ورته وئيلې ، خو په آخيره کې مې ورته وئيل چې...

" مائينډ يُور اون لېنګوېج اوکې ... ته يَوه ګائيډ يې او بس ګائيډ اوسه "

هغې به لا اوس معذرت کولو ، چې ما ورته له بټوې پيسې را ايستلو سم دستي وَوئيل...

" دا واخله خپلې پيسې او خپله لار وهه ښه "

او بيا چې په هوش کې راتلم، نو دې وخت دَ ټېکسي دَ شا په سيټ کې ناستې هغې پېغلې ګائيډ ليک زما په لور داسې په سرو سترګو کتلو ، چې څنګه مې سترګې ورسره ځلور شوې ، نو په څېره يې دَ مايوسۍ يو رنګ تلو او بل راتلو –

*****

دَ سپل کولو په ځلورم سهار ، ګوا په ۳۱ مه نيټه دَ جنورۍ ۱۹۹۲ع دَ " نوري ټريولز کمپنۍ" په "پتايا سائټ ټريپ" کې دَ اوؤ سرو انګرېزانو او يَو پاکستاني ملګري سره په وېګن کې ناست دَ "پتايا بيچ" په لور روان وم - کم او زيات څه ۱۴۵ کلوميټره لرې دا نامتو سمندري څنډه يا غاړه په تهائي لېنډ کې کتل دومره ضروري ده لکه په پاکستان کې لاهور کتل ، چې پنجابيانو ورسره دَ پاکستاني کېدو شرط ايښی دی - دَ پتايا بيچ په لور تلونکې لارې ځای ځای په وړو او غټو آباديانو باندې په مابېن يا يو څنګ بل څنګ تېرې شوې دي - عجيبه خبره دا وه، چې ښاري سيمې وې او که کليوالې ، دَ سړيانو په مقابله کې ښځې په ښېځي زيات شمېر تر سترګو کېدې -

اختر قزلباش چې دَ کراچۍ اوسېدونکی ؤ زما په څنګ کې دَ خپلې تهائي ګرل فرېنډ سره ناست ؤ - ډېر زړخوږی ، دروند او خوشحاله ځوان ؤ .. يو ځای يې راته وئيل ...

" داسې خو زه جرمني ته تلم، لاکن تر هلته ورتګ له مخه مې بنکاک په لمبو کې ځان سوځېدو ته زړه وَشو ، نو ځکه دلته راغلم او دا زما ګرل فرېنډ ګرېني ده ، چې راځرمه ده "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څنګه ګرل فرېنډ ؟ دَ مغربي اصطلاح په سمون او که هسې دَ تهائي دَ ننني کلتور دَ یَو یا دوؤ شپو ګرل فرېنډ - ما ورځخه پوښتنه نه وَکړه ... او خپله مې دا خبره وَسنجوله چې هغه دَ یوې یا دوؤ شپو ناوې وه - اختر او ما په اُردو کې دَ یو بل وَ زړونو ته لارې جوړَولې او نور مې دَ وروروئ احساس ته وده ورکوله - په دې وېګن کې مې دې بل اړخ ته ناست یَو ښکلی او دنګ دَ نیوزي لېنډ ځوان چې نوم یې تهامس ؤ هم په خوُی او بوُد او دَ ګپو په اړه بد نه ؤ – یَو وخت دَ ایډز په باب یې خپله رائیې له داسې دلیل سره وړاندې کوله ...

" دَ ایډز عالمي شوشه هسې لاسي خبره ده ، چې دُنیا یې دَ تهائي هېواد په زد کوي .. ګنې دَ ایډز مریضان چې څومره په مخته وتو مغربي هېوادونو کې شته .. دومره هیچرته نه شته "

په دغه رنګه ګپو او کتو راکتو کې یولس بجو خواته موږ دَ پتایا په واړه لاکن ښائیسته ښار کې په ګولډن بیچ نامي هوټل کې خپلو خپلو خوُنو ته وَ رسَول شولو - هو ، مازې دَ پنځلس یا شل منټه دَ آرام په نیت –

دولس بجې یې موږ ټول ملګري نیږدې سمندري غاړې ته بوتلو - دې وخت دَ سمندر دغه مشهوره غاړه چې دَ لرګیانو او کانیانو جوړ سایه وانونه په کې ځای په ځای ولاړ ښکاره کېږي ډېر خوش رنګه ښکاره کېده – تر لانچ پورې په وړه کشتۍ کې وَ رسول شولو او لانچ دَ کورال آئي لېنډ په خوا روان شو – کورال آئي لېنډ ، چې فقط ۴۵ منټه فاصله باندې یوه ډېره وړه مګر بیخي زرغونه جزیره (ټاپو) وه ... دې وخت دَ سلګونو سرو سپینو او نرانو ښځه داسې ډکه وه چې څوک په بل نه ؤ خبر - که څه هم ټول له جامو څخه تر ډېره هانده خلاس ؤ ، خو دلته دَ یوه سړي هم په ځان دَ سړي ګمان ګوره چې څله نه کېدو - لاکن بلې خواته هره یوه ښځه په یوه نا یوه مستۍ کې بوخت ښکاره کېده ... بلکې زیاترې خو په تکو شنو اوبو کې چړَپېدې هم - نور خو نور یو ځای زما سترګو لا درې داسې روسۍ ببغلې هم وَ لېدې چې په ښکاره سینو یې سن بات کولو ... حریان ځکه شوم ورته ، چې زموږ دَ ټریپ دَ ګائیډ له رُویه ... په تهائي لېنډ کې دَ سمندر په

Downloaded from: The Digital Library

غاړو باندې دَ سن بات کولو په وخت دَ بدن خاص برخې پټولَ لازي دي .. او دلته چې مې دا حال وَ ليدو ، نو دَ تهائي لېنډ قانون راته څه غوندې کمزوره ښکاره شو – او چې دلته خال خال دَ حکومت سړي او ژوند ساتونکې هم ګرځېدو –

دَ واړه ټاپو په غاړه باندې دَ نور ژوند پرته موټر بوټونه ، آسماني سايه وانونه (په آسمان کې دَ الوتلونکو چهترياني) واټرسکوټران او خاي ځاى دَ ګېند لوبې هم دَ کتو وَړ او خوندَورې وې - که يو خواته زما په خيال چې زه يوازې هغه سړى هم وم ... چې جامې مې په تن وې – هم ځکه خو به ځينو ماته داسې پورته کښته کتلو لکه زه چې دَ دُنيا دَ داسې رنګه مغربي چارو څخه بې خبره ورته بربښېدم - که څه هم هغوئ په خپل سوچ کې صحيح ؤ ، خو کمزورى مې بيا هم چاته په لاس شايد چې په دې وجه نه ور کوله چې پښتون وم -   مطلب، چې زه يو ځل يوې خواته په رېګ باندې ناست وم، چې دوې تهائي پېغلې راوَرسېدې او په څنګ کې راسره کښېنستې او وائي...

" مساج مساج ؟ "

که مې څه هم ورسره دا خبره نه وَ منله ، خو خبرې مې ډېرې ورسره وکړې - دا دواړې مسلمانې پېغلې وې او وئيل يې ...

" دَ مساج کار په تهائي لېنډ کې زياتره مسلمانې پېغلې کوي ، ځکه چې دا تر نورو سپکو کارونو دروند او ښه کار دى "

ما ورځخه پُوښتنه وکړه ، چې...

" نران مو څه کوي... چرته مې په ستاسو دَ شمېر په سمه نه وَليدو "

هغوئ وئيلو ...

" زمونږ زياتره نران په ښار کې خواري کوي او يا دې خوا ها خوا لانچونه چلوَي "

له دې ځايه ماځيګر خواته بيرته پټايا ستي ته راوړل شولو –

دَ شپې نهه بجې يې Alcazar show ته بوتلو -   په دې غټ نندارتون کې دَ تهائي ژوند ژواک ښوونې په نوې او خوندور ډؤل وړاندې کېدلې - دَ حېرت

Downloaded from: The Digital Library

خبره دلته دا وه، چې په لوی ستېج باندې ننداري دَ هرې لوبې او ډرامګۍ او سندرې یا بیا بیا رقصونو ورسته داسې ژر ژر بدلېدلې ، چې دَ سړي به وربانديې دَ جادوئي عمل ګمان وَشو - ګوا دَ ستېج درست ماحول به دَ هرې لوبې دَ موډ په سمون داسې په تادۍ بدلېدو لکه دا هر څه چې ژوندي نه .. دَ یو فلم برخه وي - له دې خوندورې شو دَ کټلو ورسته موږ ټول ملګري دَ شپې یولس بجې خواته دَ پټایا په فرسټ روډ کښته کړل شؤ ... یو عجیبه غوندې حال ؤ په دې روډ- هر لور رڼاګانې ، بارونه ، سازونه ، دمامې ، مستیانې په بېلابېلو نومونو باندې سرته رسېدلې او دَ دُنیا جهان ټوؤرسټانو زړونه یې غولوَلو - داسې برېښېدو لکه مځکه چې ځنګېږې ، خو عجبه بیا هم دا وه چې ودانیانې او ماڼیانې دَ دې روډ لا هم هغسې ولاړې وې - په هر دویم ګام ښځې او نرښځیان په رنګینو جامو کې نه یوازې ولاړ ؤ بلکې په ښکاره ښکاره یې وَ خلګو یعنې ټوؤرسټانو ته دَ هغوئ دَ خوښې هر اړخیزه خواهشاتو پوره کولو دپاره بلنې هم ورکولې - ګوا انساني ژوند او اخلاقیاتو رسۍ داسې په آزادۍ دَ شیطاني وحشت په نیت شلولې ... چې زما په رنګه یو ساده پښتون یې په بیا بیا غوږونو نیولو باندې مجبوره کولو - نه یوازې دا ، بلکې دَ روډ په دواړو څنډو ولاړو بې شمېره پېغلو داسې رقم بلنې هم ورکولو ته چمتو وې - چا وئیل ، لائیو شو ... لائیو شو ، چا وئیل ، دا ډسکو ... ها ډسکو ، اې ګوګو ، داسې بار هاسې بار او تر دې هانده چې ځینو دَ لېډي هوم ... لېډي هوم مشهوریانې او بلنې هم ورکولې –

غرض دا ، چې دلته ایمان ساتل وَ سړي ته ګران پرېوځي - ولې چې دلته ښځې او سړي دَ مختصرې مودې دَ ربتې په نیت جوړه جوړه داسې ګرځي لکه هغوئ چې دَ جنم جنم راهسې ملګري پاته شوي وي - بس یَو زه وم، چې نه تش مې دَ ګلانو دَ ښکولو څخه ځان ژغورلو بلکې دَ پټایا بیچ دَ دغې شپې دَ مستیانو په نوم لوګی شوؤ ګلورېنو لارو کې خورو ورو ازغیانو څخه مې جامې هم ژغورلې - هو ، داسې نه ، چې زما په سینه کې زړه نه ؤ او یا سړی نه وم ، خو خبره هغه دَ هوشیارانو ، چې زړه ؤ لاکن همت نه - نو ځکه دَ بېلابېلو ناښکاره ویرو سره

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری یوې بلې خواته په چکر وم - یعنې شاید چې زه هغه واحد سړی وم، چې چرته هم یوه بار کې نه کښېنستم او نه مې دَ پتایا بیچ په رنګونو کې ځان رنګ کړو -

دَ پتایا بیچ په باب دا خبره مشهوره ده، چې دلته دَ دُنیا جهان خلګ یا ټوؤرستهان (په خاص توګه نرینه) ځکه په زیات شمېر راځي ، چې ورځ په خوب او شپه تر سهاره په ویښه تېرولو عادت دَ رواج ځای نیولی دی - او بیا دَ ښار دَ سمندر دَ غاړې آمدني په یوه ورځ کې لکه یو لکهه ډالره پورې وي - او په دې کې دَ ګټې زیاته برخه دې هېواد ته دَ تهائي پېغلو دَ موسکاګانو او رقم رقم روا کړل شوؤ ناروا اداګانو په بنستې دَ ټوؤرستهانو دَ زړونو دَ غولوَلو له سوبه لاس ته ورځي - وئیل کېږي ، چې دَ دې هېواد په خوشحالیانو ساتلو کې دَ دغو پېغلو لویه برخه وي - ولې چې هغوئ په خوږو خنداګانو ، ناروا نازونو او اداګانو باندې دَ سېلانیانو جېبونه داسې صفا کوي ، چې دَ یو څو ورځو ورسته دغه سېلانیان خپلو هېوادونو ته ستنېږي ، نو چې دَ جهاز له ټکټه یې بل هیڅ څه هم په جېبونو کې نه وي پاته شوي - داسې ځکه، چې تهائي پېغلې دَ نریناؤ دَ کمزورۍ رګ نیولو په هنر کې خورا غښتلې ګڼل کېږي - هم شاید دغه وجه وه، چې دغو ماربچئیو تهائیانو ته زما ایکړې بده ښکاره کېدله او هڅې یې کولې چې دغه با ایمانه پښتون هم په یوه نا یوه طریقه ورګېر کړي - خو، ما له هیڅا سره هیڅ رقم خبره هم نه منله - خو هغوئ هم شکست نه منلو او ما ته یې په رقم رقم نومونو تلکې دروَلې ... خو زه په کې نه شومه ورګېر - هن ، تر دې هانده، چې زه کله دَ خپل هوټل په لابي کې وردننه شوم، نو یَو تهائي ځوان، چې ورسره څنګ کې یوه چټه پېغله هم ولاړه وه دَ ښې ډېرې نشې په حالت کې راته وَوئیل ...

" لېډي ... لېډي ؟ " ما که هر څو غوږونو ته لاس وړلو ، خو هغه بې غېرته ځوان یوه نه منله او انجلۍ ، چې خور یې ښکاره کېدله تر لاس نیولې زما تر شا شا

Downloaded from: The Digital Library

راروان ۋ - او زه دَ مرګ وام نيولی دَ خپلې خوُنې په لورې په غټو ګامونو روان ....

*****

په دې بل سهار دَ ناری کولو ورسته په وېګن کې Jomthien Beach ، چې دَ پټايا ستې ځخه دَ نيمې ګنټهې واټن باندې ۋ ته يوړل شولو - دَ پټايا بيچ په مقابله کې دا بيچ نه يوازې غټ ۋ ، بلکې دَ ځوانيانو ، مستيانو او ښائيستونو په اړه ځانګړی هم - دَ ژېړبخون رېګ او تکو شنو اوبو په دغه سمندري غاړه باندې مې په لومړي ځل اوبو ته ځان وَسپارَلو او دولس بجو خواته مې دَ ملګرو سره په وېګن کې دَ بنکاک په لور مخه وکړه ... او په هغو لارو دَ تهائيانو دَ کرانګ تهيپ (يعنې دَ ځُورو ښار) ته يو ځل بيا روان ۋ - دا ټريپ دَ سبل دَ اهميت ځخه پرته په دې وجه راته په ګټه تمام شو ، چې دَ اختر قزلباش غوندې غښتلی او خواخوُږی دوست مې په برخه شوی ۋ –

*****

بيرته هغه زه وم او کهرانه ګيسټ هاؤس ، چې هم ارزانه ۋ ، او هم دَ ښائيسته او خوش رنګه اندرا مارکېټ سره ورته ... دا مارکېټ ځه ۋ ، دَ کلې دَ ګودر تنده وړباندې ښه ماتېدله - ما او اختر قزلباش ، چې زما دَ هوټل ځخه په ځه فاصله باندې په مېټرو پېلس کې استوګن ۋ ، هر ماځيګر به موږ په سېل وتو - اختر قزلباش به له تهائي پېغلو سره رقم رقم ټوکې او شوخيانې کولې – يَو ماځيګر ، چې موږ دواړه په اندرا مارکېټ کې ګرځېدو ، نو اختر قزلباش دَ يوې تهائی سره په شوخۍ کې ځه داسې اخته شو ... چې هغې انجلۍ ورته وئيلو ، چې ...

" انګرېزي مه وايه ... تهائي وايه تهائي وايه "

" زه پېشې نه يم چې په مياون ميان به درسره ژغېږم "

ده به لا نورې خبرې کولې ، چې هغې تهائي پېغلې دا خبره په ځان ځه بده وګڼله او وار يې داسې په تادۍ وَلاس ته کړو ...

Downloaded from: The Digital Library

" زه بیا سپی نه یم ، چې ستاسو په رنګه به باؤ باؤ کوم "
دا باؤ باؤ یې داسې په خوند او په طریقه ادا کړو ، چې ما او اختر دواړه داسې خندا په سر شولو ، چې دَ هغې په شونډو هم موسکا خوره شوه -
*****
دَ سېل اتم سهار ؤ ، چې دَ کهرانه ګیسټ هاؤس څخه دباندې دَ مېټرو پېلس هوټل خوا ته دَ اختر قزلباش سره دَ لیدلو په نیت روان وم - بس چې څنګه دَ خپل هوټل له روډه دَ ښي لاس په کوڅه وګرځېدم ، نو یَو تور بانجني کلر موټر کار چې ټولې شیشې یې هم تورې وې ... زما دَ څنګه وَدرېدو ، شیشه کښته شوه او یوه ټین ایجره تهائي پېغله ، چې تور نرم وېښته یې په مخ ځنګېدلو .. په کې ناسته وه ... راباندې ژغ وکړو ...
" مېن ... چرته روان یې ؟ "
ما ورته وئیل ...
" مېټرو پېلس هوټل ته "
دې لاس شاته وَغزَولو او دَ شا دروازه یې څه غوندې خلاسه کړه ...
" راځه ... زه به دې ډراپ کړم "
یَو وار لا زړه راته وَ وئیل ، چې ورسره کښېنم ، خو بیا چې مې دې پټ چارې انجلۍ ته پام شو ، نو انجلۍ راته انجلۍ نه ... بلا ښکاره شوه ... نو ځکه مې لاس ورته دَ شکریه دپاره پورته کړو او وئیل مې ورته ، چې ...
" نو تهېنک یُو "
او مخته روان شوم - هغې بیا راپسې ناره کړه او ګاډۍ یې زما سره سره روانه کړه او پرله پسې راته ګډه وه ...
" Man … Hey Man … No Problem … come come … join me "
لاکن زه وم، چې خپله لاره مې داسې په چسپاندۍ لنډَوله ، لکه جوړه چې تهائي اژدها دَ هغې چاکلېټي انجلۍ په بڼه کې راپسې وي او له څُلې څخه مې ورته " No..No " وتلو – لاکن هغه تهائي پېغله هم دومره رډه وه، چې زما په خبره یې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

سر نه خلاسَولو - زړه مې حلق ته راغلی ؤ - که ورځ نه وی ، نو کېدای شو چې منډه مې کړې وی او بیا غم دا هم ؤ، چې یو بل خواته په دې کوڅه کې سړي هم کم کم لیدل کېدو او څوک چې ؤ هم، هغوئ خپله خپله لاره وهله .. نه یې په ما او هغې کې باک کولو اونه یې زموږ په لور په هېره راکتلو - ما په بیا بیا هغې ته سوري وئیل او معافي مې ورڅخه اخیستله ... او لاسونه مې جوړه ورته نیولی ځکه نه شو، چې دلته چا ته لاسونه جوړول ... هغه ته هرکلی وئیل دي - خو دَ هرڅه پرته مې غوږونه په بیا بیا ورته وَنیولو ... ځکه چې دَ هغې په دې تکراري ضد ماته خپل مرګ یقیني شوی ؤ - خو دا وه چې ما ته به یې په ماته ګوډه انګلسۍ کې بیا بیا وئیل، چې...

Come …. Come Join Me …. My Friend … don’t worry

یَو وخت چې زه دَ مېټرو پېلس هوټل په کوڅه کې وګرځېدم، نو ګاډۍ هم څه شاته پاته شوه - ما وئیل ، چې اوس به ورڅخه خلاس شم - ولې چې هوټل اوس بس په یَو څه فاصله باندې ؤ - دغه سوچ مې کولو ، چې ګاډۍ هم راپسې بیا راوَرسېدله - دې ځل خو دومره راسره نیږدې روانه وه ... وایم چې هغې ایله لاس نه راواچولو ... ګنې که یې غوښې وه، نو یې اغوا کولی هم شوم - دا هغه وخت ؤ، چې مې په مزغو کې دا خبره راغله ... هغه هم دَ حېرت سره ګنډلې ، چې دا هم عجیبه هېواد دی ، چې ښځې یې نرانو ته په ګاډیانو کې لفټونه ورکوي ... که څه هم دَ دې خبرې برعکس زما په هېواد کې کېږي - نو ځکه خو زه په نره ځان دومره عاجزه شوی وم، چې شاپېرۍ راپسې وه او زه لکه چغال په منډه – یَو دوه ځله یې زما توجه دَ ځان په خوا اړَولو دپاره په هارن لاس هم کښېښولو... چې به مې ورته وکتلو، نو دې به په شونډو ژبه تېره کړه او یوه سترګه به یې داسې پټه کړه لکه جوړه چې یې اوړه راپسې تمام شوي وي - او ناپېښه خو هغه وخت وَشوه ، چې زه دَ هوټل په ګېټ څنګه دننه کېدم، نو دَ خدائی په اماني دپاره مې لاس څه ورته پورته کړو ، چې هغې شونډې په خشم کې وَ چیچلې او له ځان سره په ترئیو

Downloaded from: The Digital Library

تندي وَبُونبېده - خود به يې کلکه شکنځا راپسې کړې وي ... او بيا يې په اېکسلېټر پښه داسې کښېښوله، چې ګاډی ايله وانه لوته -

دا واقعه چې مې اختر قزلباش ته دَ هغه په خونې کې وکړه، نو ده زما په حال او شوق ډېر سر وَښورَولو او وئيل يې ...

" څه ګولډن چانس دې دَلاسه ورکړی دی "

او بيا يې راته وئيل ، چې ...

" داسې پېښې دلته اکثره دَ خوش قسمته غېرملکيانو سره کېږي - يعني دَ غټو کورنيانو انجونې داسې دَ دوئی دَ راګېرَولو په چکر کې ګرځي راګرځي - ولې چې دغه دَ لوئيو کورنيانو انجونې هرڅه هر څه دلته په خپلو سترګو ويني ، خو دَ خپلو خواهشاتو تسکين دَ عامو انجونو غوندې نه شي کولی – نو ځکه يَو نا يَو غېر ملکي ځوان په تلکه کمې راګېر کړي او څوڅو انجونې ...."

دَ ملګري اختر دا خبرې په ما هم ښې وَلګېدې – مګر دې وخت مې کولی هم څه شو ، چې موقعه مې دَلاسه وتې وه -

دغه ورځ اختر قزلباش په ضد ؤ، چې دَ بنکاک يوه تحفه زما په خوښه راته وړاندې کړي – ولې چې دائی نن مائيګر جرمنۍ ته روان ؤ - که څه هم ما نه ورسره منله، خو ده راباندې په زوره وَمنله ... هو، دَ يَو ښځي ښه دوست په حېثيت - په ټېکسي کې يې کښېنولم او هلته يې بوتلم، چرته چې له ځانګو راشلېدلي ګلونه دَ خزانه په امان او په هر موسم کې ژوند کولو ته جوګه برېښېدلو - هو ، هم دغه ګلونه خو دي ، چې خوشبويانې پاشي - هرڅه هرڅه ، خو حريان په دې خبره وم، چې دَ ملګري اختر دَ اخلاس مخې ته زما په څُله کې دَ انکار توري څله اقراري شوي ؤ ؟

*****

دَ فرورۍ څلورمه وه، چې زه دَ بُدها له ښاره په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا داسې مړَغونی روان وم، لکه هرڅه چې مې دلته پاته شوي وي - بس ايله مې وَ نه ژړَلو ، ګنې نور خو مې طبعيت ښه خټه شوی ؤ - او عجيبه خبره دا وه، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته دَ راتګ په وخت چې زه څومره له وسوسو او ویرو سره ملګری راغلی وم ...
اوس دَ تلو په وخت دغومره زړَور او دَ خلګو خبرې راته ایله هوائي خبرې محسوسېدلې - ولې چې ، که لاره هر څومره ازغنه وي ، نو دَ ګلونو طلب ګار تر ګلونو پورې نه یوازې ځان رسَولی شي ، بلکې دَ ازغنو څانګو څخه جامې هم په خپل هوش او هوشیارۍ ژغورلی شي - او بیا پام خو، زموږ په خړې پړې مشرقي نړۍ کې هم په کار دی - داسې ځکه، چې ولاتونه او هېوادونه که هر څومره بدل بدل دي ، خو انسانان او انساني روئیې دَ خپل خوی او بُود او جبلتي جوړښت له سوبه یَو رقم ..... که داسې نه وای ، نو هر انسان به ځان ته مکمل وای او دَ بل سره دَ ملاقات حاجت به یې نه درلودلو –

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته ... چرته چې سترګې ژغيږي

تاثراتي لنډيز

❝ په ايران کې اسلام هم شته او اسلامي قانون هم - لاکن ګوره چې خلګ ورڅخه دَ فرار لارې څله غواړي ؟ چرته دَ تاريخي سېکولر ايران دَ منځه تګ خو بې وخته نه ؤ شوی ؟ او يا کېدلی شي چې خلګ يې لا تر اوسه په ذهني توګه دې نظام منلو او قبلولو ته تيار نه دي .... هرڅه هرڅه ، خو دَ سېلاني دپاره دَ سترګو وړاندې ښکاره ايران ، په هره اړه ساری نه لري ... په ښکاره دَ ژوند کولو طور طريقه په هره معنا کې مغرب وزمه ده ، خو رښتيا خبره دا ده، چې ايراني ژوند لا خو په معنوي توګه دَ مغرب تقاضې نه پوره کوي ... که څه هم په لاره يې روان برېښي ❝ (شوق)

آئيډيل

ما چې کله هم دَ ژوند په ګودر باندې
کومه پېغله ژغولې ستا په باب ده
هغې ماته سر تر پايه دي کتلي
بيا يې دومره دي فقط راته وئيلي
چې ❝ دَ خيال په نيلي سپور
اې لېونيه !
دا جنۍ زموږ په کلي کې نه اوسي
شاپېرۍ زموږ په کلي کې نه اوسي ❝

Downloaded from: The Digital Library
(c) Created on: TheDigitalLibrary

تر یورپ پورې دَ وچې لارې دَ مزل کولو په نیت ما او ملګري جمعه خان کاکړ
بېګونه په اوږو باندې راوَځنګولو او په ۲۸م اکتوبر کال ۱۹۹۳ غرمه درې بجې دَ
پاکستان دَ سهېلي لوېدیځې څنډې ورستني ښار تفتان څخه وَ ایران ته ورننوَتو
- لمر هغه ؤ ، دَ لمر وړانګې هغه ، موسم هغه ... هن چې دَ وختي ژوند کېفیتونه
هم هغسې ؤ - خو بس که بدل ؤ ، نو هغه ؤ دَ دې ځای انسانان او دَ دَ هغوئ
انساني خصلتونه - ګوا یَو دم دَ علم په رڼا باندې هر یَو کس راته منور غوندې
ښکاره کېدو - په مخونو باندې یې کوُنډۍ ږیرې درلودلو او په پتلونو او
شرټونو کې پټ ایراني نرینه په ژبو ډېر پاسته او په اخلاق ډېر زیات خواږه او دَ
سپین رنګت او جګ والي له سوبه سترګو ته دَ یَو مهذبه قام غړي بربښېدو - که
څه هم دَ دوارو هېوادونو تر منځه راکښل شوې دَ پُولې کرښه دَ ولانګلو دپاره دَ
ګامونو په کچ دَ یَو منټ یا نیم منټ لاره وه - خو زموږ او دَ هغوئ تر منځه دَ
دومره زیات توپیر مخې ته راتلل څه وړه خبره نه وه - او بیا چې څنګه موږ دَ
ایران په مځکې باندې قدمونه ږدلو ، نو وخت یوه نیمه ګنټهه شاته ټوپ کړو -
ګوا دَ پاکستان درې نیمې بجې یَو دم دَ ایران دَ ماځپښین په دوؤ بجو بدلې
شوې -

ایران ، چې دَ پاکستان وَ سهېلي لوېدیځ اړخ ته په ۱۶۴۸۰۰۰ مربع کلومیټرانو
باندې محیط یَو خور وور آزاد اسلامي هېواد دی ، په ۵۲۰۳۱۰۰۰ مېښته خلګو
باندې اړه لري - تاریخ وائي ، چې دَ آریائي نسل وګړي، چې کله دَ روس دَ
سهېلي برخو څخه دَ نوي مسکن په لټون وَ وتو ، نو ځینو وګړو دَ پارس یعنې دَ
نني ایران دَ سیمې په خوا مخه راوکړه او په هغوئ کې ځینې دلته مېښته شولو
او پاته نور وګړي برصغیر ته وَرسېدو - بیا دَ وخت سره سره دغه پخواني آرین
وګړي ، چې "ماد" او "پارسي" نومېدلو په بېلو بېلو وړو وګړو یا ټبرَونو کې په
لساني بنیادونو وَوېښل شول - دَ نن په دې ایران کې دَ فارسۍ سره سره چې
کومې نورې ژبې وئیل کېږي ، په هغو کې کرُدي، عربي ، بلوڅي او ترُکي ژبې
دي - او ښکاره خبره ده، چې هم دغه ټولې ژبې دَ پخواني آریائي نسل څخه دَ

Downloaded from: The Digital Library

رازبږېدلو ټېَرونو یا وګړو ژبې دي، چې خپل خپل ارتقائي عمل یې تر ننه پورې په بېل بېل تشخیصي توپیر رارسَولی دی – او اوس ځان ځانته قامونه لري - پرته له دې، دغه ایران دَ نړۍ په هغې نوموړې سیمې باندې پروت هېواد هم دی ، چې په خاوره باندې یې نه یوازې سلمان فارسي، عمُر خیام، فردوسي، حافظ شیرازي ، سعدي ، امام غزالي او نظیري رنګه ستر او بې ساري انسانان زېږېدلي یا پاته شوي دي ... بلکې دَ رستم غوندې تکړه او زورَورو پالوانانو مسکن هم پاته شوی دی - مطلب مې دَ خبرې دا ، چې دَ پرون په رڼا کې دَ نن ایران هم په درسته نړۍ کې په بېلابېلو میدانونو کې ځانګړې حېثیت لري ... چې دَ روښان سباؤن په لورې نه یوازې تلو ته جوګه دی بلکې دَ دُښمنانو او حاسدانو په سترګو کې کوُټېږي هم –

*****

کله چې موږ په ټېکسي کې دَ زاهدان په لور روان ؤ ، نو تر ډېره پورې خو دَ مخامخ راتلونکې هرې ګاډۍ څڅه وېرېدم او ځان به مې ټول ټول کولو ، چې چرته زموږ په دې ټېکسي باندې نه راوَخېږي - ګوا دَ مخالف سمت ګاډۍ چې به څومره څومره رانیږدې کېدله ، نو زړه به مې له ویرې حلق ته راغلو .. خو بیا چې به زموږ کینڼ لاس ته تېره شوه ... نو زړه به مې ایله په ځای شو - خبره ناشُوده نه وه ، موږ نابلده ؤ - ولې، چې دلته ټرېفک په ښي لاس چلېدو - بس به دغه رنګه حال کې چې څنګه څنګه ټېکسي مختته لاره لنډَوله ، نو دَ تک تور پراخ او هوار سړک دواړو خواؤ ته که څه هم هغسې غوُندیانې ، لږ ډېرې سمې مځکې او یا دَ غره لمنې وې ، چې ځای په ځای په کې واړه کلي او کورونه آباد ؤ ، خو سترګو ته یې سکون بخښلو - څه مختته دَ ټېکسي ډرائیور ، چې وړه کوُنډۍ توره ږیره یې په مخ درلودله زما او دَ جمعه خان کاکړ دَ بېلابېلو سوالونو په ځواب کې دومره معلومات راپه ګوته کړو ، چې موږ دَ ایراني ماحول، لږ ډېر رسم و رواج او څه څه دَ هغوئ دَ قانون په دائره کار هم بلد شولو - لاکن دَ هغه ډرائیور دغې خبرې موږ ډېر پرېښانه کړي ؤ ، چې ګنې...

Downloaded from: The Digital Library

" پام کوئ پام ... داسې نه ، چې په یوه وړه غونډې ورانۍ مو سرونه قلم شي " مورې هم ملامت نه ؤ ، ولې چې رقم رقم وسوسو سره ګنډلې ویرې مو هغه وخته لا په زړونو او ذهنونو کې ځای نیولی ؤ ، چې دَ ایران په باره ر رانتوَ تلو په وخت په لومړي نظر دَ ستر امام خمیني دَ عکسونو سره په دېوالونو نوښته شوې نارې لوستلې وې - ګوا دَ سترو مذهبي هیروګانو دَ زنده باد له سلوګنانو سره (مرګ بر امریکه ، مرګ بر اسرائیل) رنګه دَ نفرت دَ انتها ښودنه ... نه یوازې دا بلکې دَ دغسې نارو پرته دَ اسلام دَ سر لوړۍ، دَ اسلام دوستۍ په حق کې بېلابېل قومي جهادي نظر او دَ کُفر په زد ډېرې نارې په هر دویم دېوال او لګېدلې بېنر باندې لیکل شوې وې - خو بیا چې دَ ټېکسي ډرائیور خبرې لا په کې ورګډې شوې ، نو زه او زما ملګری لا نور هم وارخطا شولو او یَو بل ته مو داسې په بیا ورکتلو لکه مورې چې به ډېر ژر له یَو بله بېلېږو - نو ځکه مې جمعه کاکړ ته وئیل، چې...

" وروره !! ما و تا خو دَ آزادې فضا مارغان یُو ... لاکن خیال به کوؤ ... ډېر په سوچ او پام به دلته په دې هېواد کې قدمونه ږدو "

" هو ... دَ دې خلګو هیڅ پته نه لګي - دوئی تر اوسه لا په حالتِ جنګ غونډې کېفیت کې دي او له ذهنونو څخه یې دَ ماضي تراخه وختونه نه دي وتي – داسې نه چې سرونه وَ بائیلو "

او دغه وجه وه ، چې مورې دواړه له ډرائیور سره هم په ډېر جیو جار خبرې کولې – هڅه مې دا کوله ، چې یَوه داسې کړه یا ترخه خبره مې له خُلې ورته نه راوَخېږي چې لاسونه یې زمورې تر غاړو راوَرسېږي - هو ، که څه هم هغه پخپله ټوله لاره دَ دې هېواد دَ انقلابي او اسلامي نظام په زد راته ګډ ؤ او دَ پاکستان تر ټاک اوینښتې خپلواکۍ یې په درنو ټکو کې ستائیله - لکه دا خبره ، چې به یې په مختلفو حوالو بیا بیا کوله ، چې ...

" په پاکستان کې که نور هیڅ هم نه شته ، خو دَ خلګو دغه ځانته په خپله خوښه ژوند کول یې غټه معنا لري او بس "

Downloaded from: The Digital Library

دا او داسې نورې خبرې يې لا سرته نه وې رسوَلې ، چې يوه ګتهه تېره شوه او موږ زاهدان نامي ايراني ښار ته وَرسېدلو او په نه ساعت کې بيا دَ ګېراج نامي ځاى ، چې ورڅخه دَ تهران دپاره بسونه تلو کې له ټېکسي څخه کوز شولو - دا دَ ښار يوه خوش رنګه برخه وه – بلوڅي او فارسي په کې وئيل کېدله - که يوې خواته ته ټول نرينه په انګرېزي جامو کې پټ ؤ، نو بلې خواته يې ښځو تور غټ پړونې په ځان داسې راپېچلې ؤ ، چې بې دَ سپينو او غوُنډو څېرو يې دَ بدن بله يوه برخه هم نه ښکاره کېده - دلته دَ بسانو درې غټې کمپنۍ وې.. لکه T.B.T ، ايران پېما او شرکتٍ تعاوني ... او دَ هرې کمپنۍ دفتر مخته ښائيسته او نوي جوړ مرسډيز بسونه ولاړ ؤ - په ايران پېما دفتر کې مې دَ تهران دپاره دوه ټکټونه واخيستو او بيا يې دفتر سره جوخت هوټل ته دَ ډوډۍ خوړَلو په نيت ننوَتو –

دَ دې ځاى دَ وخت په سمه درې نيمې بجې خواته بس دَ تهران په لور مخه وکړه - بس څه ؤ، تيار جهاز ؤ، پاسته او غټ سيټان يې درلودلو، پراخه پراخي وه په کې او تر ټولو ښه خبره لا دا وه چې دَ ښائيسته ناستو انسانانو همسفري دَ اوږده سفر ټولې ويرې او وسوسې زموږ له زړونو څخه نه يوازې وَ ايستلې ، بلکې په بس کې دَ ناستو ايراني خلکو دَ خواپاکۍ او دَ خوش اخلاقۍ مظاهرو موږ ته هم دَ هغوئ په انسانيت وزمه ماحول کې دَ برخه جوړېدلو احساس له تلقين سره ملګرى راپه برخه کړو - نه يوازي په بس کې دا خبره رامخې ته شوه بلکې ما او جمعه خان دَ بس اډې دَ خواپاکې پرته دَ هغه هوټل چې موږ په کې خواړه خوړلې ؤ ، هم په ښو ټکو ستائيلې ؤ - ګوا ما او زما ملګرى دَ دې هېواد له باډري ښار زاهدان څخه لا دَ دې خلکو په حقله ښه دروند تاثر غوره کړې وې - هو ، شايد ، چې دا خلک دَ دې حديثٍ نبوي مبارک (النظافت من الايمان) معنا او مفهوم ته سم په نره رسېدلي ؤ ، چې دَ شاته پاته شوې اډې په هر دفتر، انتظار ګاه او هن چې په دې بس کې هم يَو ځاى کې ليکلې شوى ؤ - دا خو ؤ دَ ايران او ايرانيانو دَ صفائي حال ... سړکونه او په سړکونو روان ټرېفک يې داسې تاثر

Downloaded from: The Digital Library

راکولو ، چې دَ ایران خلک چې زموږ له (دَ بودګانو سره دَ مطابقت لرلو تر هانده ساده) خلګو څخه یوه پېږۍ مخته وتې وي - دلته دَ منظمه انساني ژوند پرته داسې څرګندېږي لکه په دې هېواد باندې چې کله هم جنګونه یا خوني انقلابونه راغلی نه وي - ولې چې نه مې چرته مات پُل تر سترګو شو او نه مات دېوالونه - نو له دې څخه دا څرګندېدله ، چې انقلاب تش دَ شاه او شاهي نظام په زد نه ؤ راغلی ، بلکې دغه انقلاب دَ اسلام او انسانیت په اړه هر اړخیزه انقلاب هم ؤ - ګنې یَو هېواد هم دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو دَ مرستې بغېر دغه رنګه ژوند ته په همت او مړانه اوږه نه شي ورکولی ... لکه دَ ایران اوسنی اسلامي او جمهوري حکومت چې یې خپلو وطنوالو ته دَ ژوند ساتنې په حقله ورکوي - او بل، دا هر څه داسې ښکاره کوي ، لکه ایراني قام چې یَو وار بیا په خپل سر دَ زغمنې او مړانې ، هغه رنګه ښوؤنه کولو ته جوګه شوی دی ، کومه چې ډېر پخوا زمانې کې دَ پارس یا فارس (دَ نن ایران) وګړو دَ چنګېز خان او هلاکو خان دَ ظلم او بربریت په زد کړی ؤ - نه یوازې دا ، بلکې دَ ایرانیانو دې همت دَ فرهاد دَ جنون یادَونه هم تازه کوي ، چا چې دَ خپلو متو په زور دَ شېرینۍ ، چې دَ باچا خسرو پروېز (۵۹۰- ۶۲۸) رانۍ وه ، دَ مینې په نشه کې دَ بېستون نامې غره څخه دَ شوُدو ویاله دَ هغې تر مانۍ پورې وړې وه -

ماخُستن وَ خواته بس ، چې دَ ایران خلک ورته اوتوبوس وائي ، یوه ښار ته دننه شو ... بازارونه بند ؤ ، خو خال خال هوټل او یَو نیم دوکان ، چې په لویه لاره جوړ ؤ ، دَ مسافرانو دپاره خلاس ؤ - بس دَ یوه هوټل له مخه تم شو او ټولې سوارلیانې دَ ډوډۍ خوړلو او نور حاجت سر ته رسَولو په نیت ورڅخه کښته شو - دا کرمان نامې ښار ؤ - دلته مو په هوټل کې جوجا کباب، چې دَ ایران په خاصو خوراکونو کې یَو خوراک دی وَخوړلو ... او سلېماني چائی مو له نخودو سره وَڅیښلې - او بیا دَ ماخُستن لمونځ کولو ورسته په بس کې کښېنستو - دلته دا خبره لیکل ضروري ګڼم چې که څه هم سفر ډېر خوندَور ؤ ، بدني او ذهني ستړیا یې نه درلودله ، خو دَ پاسبانانِ انقلاب دَ عسکرانو بېخي زیاتې او بیا بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

تلاشیانو له سوبه مو ساه ځلې ته راغلې وه - دَ لوې لارې هر ورکې او غټ ښار ته ورننوتلو څخه مخ کې یا ورڅخه وتلو په وخت په یوې نا یوې عسکري چوکۍ باندې به خامخا اوتوبوس شل یا پنځویښت منټه دپاره درېدو او سوارلیانې به دَ تلاشۍ او تپوسونو دَ زړه ازاروَنکو تر هانده مرحلو څخه خامخا مخامخ کېدې - بیا یې هم کور ودان، چې مورږ یې نه تنګولو ... بس فقط پوښتنې به یې راڅخه کولې او تش زمورږ پاسپورټونه به یې کتل - لاکن خپل هېواد وال ، په تېره بیا ځوانان خو یې دَ سر له ویښتانو بیا دَ پښو تر نُوکانو پورې تلاشي کولو اوچپه راسته پوښتنې به یې ورڅخه ډېر په جابرانه انداز کولې - داسې حال ته اشاره کولو په وخت زما ملګرې وئیل ، چې ...

"دا خو عسکري چوکیانې نه ، بلکې تیار امتحاني سېنټران دي"

او خبره وه هم دغه رنګه - ولې چې دَ مخ او دَ شا دَ تلاشي کولو پسته دَ دغو ځوانانو دَ خشم ، بې زارۍ او کرکې کېفیتونه دَ هغوئ په څېرو له ورایه ښکاره کېدو ، خو هیچا ځُله نه شوه خپړلی او نه یې اظهار په تورو کې کولی شو – بس یَو بل ته به یې ګاهی ګاهی وَ کتلو او سرونه به یې یوې بلې خواته وَښوروَلو - هرڅه هرڅه ، خو دَ هغو ځوانانو دَ تندیانو ګوُنځو به یې دَ زړه حالونه وئیلو - رښتیا خبره دا وه، چې دَ انقلاب دَ ساتنې دا شکې او ازاري انداز یې زما نه شو خوښ... خېر، یَو وخت مې سترګې سره ورَغلې وې – که یې دَ یامان نامې ښار په اوله چوکۍ نه وای بس دروَلی، نو ممکنه وه، چې تر سهاره به په خوارږ خوب ویده وم-

سهار شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ لارې په یَو غټ او ښائیسته غوندې هوټل باندې تم شو ... دا دَ لوې لارې هوټل دَ صفائي او ښائیسته والې او انتظام له جوره زمورږ دَ غټو ښارونو دَ لورړ ستېبندرډ له ریسټورینټونو څخه هم یَو په لسه ښه ؤ - دَ خوراک څیښاک دَ اوچت معیار او خواپاکۍ دَ بې ساري کېدو پرته دَ دې هوټل واش رومان دَ ستائینې ورړ ؤ – خو دلته هم په یوه واش روم کې په دېوال باندې په څلورو رنګینه قلمونو باندې لیکل شوې فقره ، ګوا " لعنت بر

Downloaded from: The Digital Library

رژیم آخوند " داسې خبره زړه ته راواچوله ، چې ګنې اوسنی انقلاب یې په خطره کې دی - ولې، چې په واش رومونو یا حاجت ځایونو کې دَ خلګو دَ کنځلو تحریري اظهار دَ کرکې او بې زارۍ انتها ګڼل کېږي - دغه رنګه سوچ یو ازې ما نه درلودلو ، بلکې زما ملګرې جمعه خان کاکړ هم په دې هوټل کې دَ چائی په مېز راته وئیل، چې...

" دَ دې هېواد دَ خلګو دَ سپینوالې وجه چرته دا خو نه ده، چې دَ بې ځایه حکومتې بندېځونو له سوبه وینې په کې وچې شوې دي ؟"

دائی په خپله خبره کې که صحیح نه ، نو غلط هم ځکه نه ؤ ، ولې چې هر یَو سړی یا کس دَ دې هېواد ساموَلی ښکاره کېدو - هوټل دَ خلګو څخه ډک ؤ ، لاکن ژغژغه یې دومره نه درلودله ، چې څومره په کار وه - او نه مې په یَوه مېز باندې آزاده ګپه تر غوږه شوه - ګنې دا خلګ دَ جامو او کړو وړو په ظاهري وضحه په معاشي توګه خوشحاله هم ښکاره کېدو –

*****

لمر ښه بالا په سر راغلی ؤ ، چې موږ دَ رفسان جان او بم نامې ښائیسته ښاري علاقو څخه ښه ډېر مخته تېر شوي ؤ - او بیا څه وخت ورسته خم نامې ښار هم په یَو اړخ شاته پاته شو - اوس موږ دَ اصفهان په لور مخه کړې وه - دَ خوند خبره مې دا ولیدله ، چې رک له باډره تر دې ځایه او بیا مخ مخته هم درست روډ په یوه حالت او روغ رمټ ؤ - له دې خبرې څخه مطلب دا راوَتو ، چې دلته لر او بر ته په یوه سترګه کتل کېږي - که هغه سمه وي او که غر ، په یوه وټه کې تلل کېږي - ګوا دَ باچا نوشېروان عادل (۵۳۱- ۵۷۹) دَ عدل و انصاف تاریخي خاصیتونه دَ پلارني میراث په څېرلا څه څه دَ نن په دې ایراني حکمرانانو کې هم منتقل شوي ؤ -

دلته دَ سړک دواړه اړخه مځکې دَ زمیندارۍ دپاره جوړې شوې وې ، خو له بده مرغه مې چرته کشت کرونده تر سترګو نه شوه، شاید چې دا یې موسم دَ کروندې نه ؤ - او نه مې ونې په ګڼ شمېر چرته وَلیدې - که څه هم دَ ټېلي فون

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او دَ بجلۍ ټولې تمبې يې له نرئيو او سمو سکو ونو له ډَډونو څخه جوړې ، ولاړې ښکاره کېدې - نو دا خبره مې مزغو ته راغله، که په دې سيمې يا لاره کې ونې نه شته هم، نو ايران به خامخا ځينې ځنګلي سيمې لري ، چې دا ستنئيانې يې ورڅخه جوړې کړې دي - او دا دی اوس اصفهان ښار هم يَو خوا ته پاته کېږي لګيا دی – دَ خپل نامه په شان ښائيسته او ډېر په ترتيب جوړ دغه خور وور ښار مې دننه ځکه نه وَليدو ، چې موږ په يَو اړخ ګوا بائی پاس باندې ورڅخه تېر شولو - او چې ځنګه څه مخته لاړو ، نو اوتوبوس دَ يَو هوټل مخې ته وَدرېدو او دَ چائيو څيښلو او دَ غرمې دَ ډوډۍ خوړَلو په نيت سوارليان ورڅخه کوُز شولو- دلته دا خبره هم کوم، چې دَ ايران خلګ، دَ جوجا او چلو کباب پرته دَ هندوانې او ختکي يا کدو بيجان هم ډېر په خوند خوُري - او پيسته ځکه دومره زياته نه خوري، چې دَ ببخي زيات پېداوار له سوبه يې ها غه ˜ دَ کور دَ چرګې او دال برابر ˜ خبره يې لکه چې منځ ته راغلې وه – ما او جمعه خان کاکړ بيا پيسته په دې زياته خوړَله، چې يَو خو ارزانه وه او بل تازه او په خوند مزېداره هم -

دَ قم نامي غټ ښار څخه بيا رک تر تهران پورې نه يوازې علاقه دَ کتو وړ وه، بلکې اوتوبوس هم دَ رفتار په اړه وزرونه کړي ؤ –ولې چې ، درې هوار او تک تور سړکونه له يَو بل سره ځنګه په ځنګ داسې جوړ کړل شوي ؤ، چې په يَو سړک له دې خوا ته بفک تلو، او په بل ، له هغې خوا راتلو ... او دريم سړک دَ غټو او درنو ټرکانو او ټرالرانو دپاره ټاکل شوی ؤ - دَ مځکې په سر هر څه ، که څه هغه انسانان ؤ او که جوړ کورونه ، ودانيانې او يا دَ کشت کروندې دپاره سمې شوې مځکې او پټيان... يَو دم بدل بدل ؤ او سترګو ته ډېر ښه ښائيسته برېښېدو – ولې چې تهران اوس په څه واټن باندې ؤ - او هغه وخت هم راغلو، چې اوتوبوس دَ ايران زړه ، ګوا تهران ښار، چې ښې ډېرې درختې په کې ولاړې وې ته منډه وهله - هو، ځنګه چې بس دَ تهران ښار په منځنۍ برخې ته لاره لنډَوله، نو چاپېريال نور نور ښائيسته کېدو لګيا ؤ - لاکن دَ سړک ښي لاس ته جوړه تکه ژېړه ببخي غټ ماجت وزمه ودانۍ، چې مينارې يې تر لرې لرې پورې

Downloaded from: The Digital Library

ښکاره کېدې ، دَ سترګو وړاندې ښه ښکاره کېدو - دا دراصل دَ ستر امام خميني زيارت ؤ، چې ورسره جوخته دَ اکېډمۍ دپاره ودانۍ هم زيرِتعمير وه – دَ ايران دَ وخت په سمه ماځيګر ځلور بجې اوتوبوس دَ تهران وَ مشهوره بس ترمينال ته وَرسېدو - دغه بس ترمينال څه ؤ، يَو غټ پوخ مېدانی ؤ ، چې په منځ کې يې دوه منزله ګېړدۍ ودانۍ دَ بسانو دَ دفترونو دپاره جوړه وه ، او دَ هرې کمپنۍ بسان خپل خپل دفترونو مخته په لائنونو کې ولاړ ؤ - که څه هم موږ ډېر ستړي شوي ؤ، خو دَ ستړيا دَ وساکولو دَ مخه مو غوښتلو، چې دَ ټُرکي دَ استنبول دپاره دَ سبا ټکټان تر لاسه کړو- دَ پوښتنې کولو ورسته راته پته وَلګېده، چې دَ ټُرکي دپاره بسونه دَ آزادۍ ترمينال څخه ځي - نو ځکه بېګونه په اوږو راټال زه او کاکړ صاحب په ټېکسي کې تر ياد شوې بس اډې پورې ځانونه وَ رسَولو او هلته مو دَ سبا نه بلکې دَ بل سبا ، ګوا ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دپاره وَ استنبول ته دَ تلو په نيت دَ شرکت تعاوني شمارې له دفتر څخه دوه ټکټونه تر لاسه کړو او بيا نېغ دَ اسکوائر ائيريا په هوټل وصال ، چې زوړ نوم يې دَ منېجر له قوله کاسا بلانکا ؤ ، کې خوُنه وَ نيوله او دَ ۲۴ ګنټهو دَ ستړيا دَ وساکولو په نيت دواړه ملګرې په خپل خپل پلنګ وَغزېدو –

دَ آرام کولو ورسته ماخُستن اتهه بجې له هوټل څخه دباندې راوَوتو .... رښتيا خبره دا وه، چې په لومړي ځغلانده نظر مې په زړه کې دا شک پېدا شو، چې موږ چرته غلط ځي ته خو نه يُو راغلې او يا بيا خود لکه چې خوب مې ليدو- لاکن دا نه خوب ؤ او نه غلط ځای ... بلکې دا دَ ايران زړه ؤ ، چې تهران نومېدو - هر طرفته په تورو څادرونو کې پټې ښځې په دومره زيات شمېر په روډونو باندې ښکاره کېدلې ، چې په کې نرينه دَ نه برابر ؤ - شاوخوا ته ښائيست او ځواني وه، او دلته په سينه کې دَ شاعر يَو حُسن پرسته زړه ؤ، چې قابو کېدو نه – نو ځکه په سر باندې راټال دَ جلاد دَ ساتول دَ احساس پرته هم، سترګو په مځکه باندې راکښته شوؤ دې شاپېريانو ته کتلو راکتلو ... دَ سترګو په جنګ کې دا ښځې هم څه کمې نه وې – داسې يې سترګې په سترګو کې اچوَلې ، لکه له عُمرو عُمرو

Downloaded from: The Digital Library

چې ترې وي – لاکن دَ دې هر څه پرته یې کولی څکه هیڅ نه شو، چې په خواهشاتو باندې یې بند پځونه ورته لګولې ؤ - بس فقط یې په کتلو راکتلو او دَ ښائیسته سترګو دَ ښو په غښو باندې دَ زړونو په ویښتلو ګزاره کوله –او بله ناشُوده خبره خو دا وه، چې زما او زما دَ ملګري جمعه خان په پرته ، تر لرې لرې پورې بل غېر ملکي هم نه ښکاره کېدو – هم دغه وجه وه، چې موږ دواړه په خپلو حېثیتونو کې لکه دَ لارې کانې ... یوې بلې خواته په اوږو وهل کېدو راوهل کېدو ... خو، رغړېدو څکه نه ، چې پښې مو درلودلې - کله کله به مو دَ پېغلو وَ پښو ته هم پام شو، چې په تورو اوږدو ماسیانو کې پټې وې ..دا ښکاره کولو، لکه دَ اوږدو تورو تورو پړونو کې دا پېچل شوې پېغلې چې په سکرټونو کې ملبوسې وي - یوې خواته دا حال ؤ، او بلې خواته په دې ښار دَ ماجتانو کمبوت زما وَ زړه ته دا شک دَ یقین په لور بوتللو، لکه دلته چې لا راج دَ اسلامي مملکت نه وي - دَ دې ټولو خبرو او مشاهدو په رڼا کې دَ ایران دَ نور حال احوال په پرته ، ما دَ ډائرئ په یوه پاڼه نیمې شپې خواته دا سې وَلیکلو ...
" شک نه شته، چې ایران دَ سرو زرو یَو قفس دی ، چې په کې ښائیسته میناګانې او طوطیان بندیوان کړل شوي دي"
او خبر نه یم، چې دا خبره ما دَ خپل واکه انسان په توګه نوښته کړه او که دَ آزاد فکره شاعر په حېث ؟
*****
سهار نهه بجې دَ آزادئ پارک په لور دواړه ملګرې پیاده روان شولو... دَ روډ دواړو څئیو ته دَ خپل نوعیت جوړ ښائیسته دوکانونو پرته دَ زړه ټکورَونکې خوش رنګئ له سوبه دَ یوې ګنټهې په مزل ګرسره پوهی نه شولو او دَ آزادئ پارک وَ ښکلاګانو ته مو څانونه وَ رسولو – دا پارک دراصله یَو ېبخې غټ راؤنډ اباؤټ ؤ- دَ وړو غټو شنو چمنونو او رقم رقم بُوټو پرته دَ آزادئ دَ یاد ژوندی ساتلو دپاره په دې پارک کې دَ منځنئ یادګاري نخښې ، چې دَ سنګً مرمر له خښتو او ټائلونو څخه جوړه وه شاوخوا دَ فوارو څنګ څنګ ته په

Downloaded from: The Digital Library

چمنیانو کې ناست ډله ډله یا په سېل کې بوخت ګرځنده خلګ دَ سېلانیانو سترګو دَ خوږَولو سوب ګرځېدلې ؤ - په بېلابېلو زاوئیو باندې عکسونه اخیستلو ورسته دَ یَو ښائیسته غټ بُوټې سره په چمنې کې کښېنستلو - اوس چې به مې څنګه څوک له څنګه تېرېدو ، نو داسې په عجیبه نظر به یې موږ ته راوَکتلو ، لکه موږ چې په غلط ځاي ناست ؤ - بیا چې به مو نورو ناستو خلګو ته پام شو ، نو زړونه به مو په ځای شو - ګوره چې اصل معامله څه وه؟ موږ خپله په زړونو کې غله ؤ او که هغوئ په هر غېر ملکي باندې دَ شک نظر ساتلو ؟ څه وخت ورسته ما وَ ملګري ته وئیل ... چې ښه به دا وي، چې له دې پارک څخه په بله لاړ شو - داسې نه چې دَ شک په بنیاد وَنیول شو – ده هم راسره خوښه کړه ، خو چې څنګه ولاړ ېدو ، نو نېږدې تېرېدونکې یَو ځوان ، چې تور سوټ یې په تن ؤ راباندې ژغ وکړو ...

" پاکستانیان یاست ؟"

موږ وئیل ...

" هو ، یُو خو ...."

دی راوګرځېدو ، که موسېدلی نه وای ، نو کېدلی شو ، چې بې وخته قیامت راباندې راغلی وای – خو زموږ له ښه بخته هغه ځوان په اخلاق دومره ښائیسته او په خوُیه داسې مهذبه ؤ ، چې هره ویره مې له زړه څخه وَوته ...

"زه پاکستان ته څو کاله دَ مخه تللی وم"

دَ هغه ایراني ځوان دَ دې خبرې په ځواب کې مې ورڅخه دَ پوښتنې همت وکړو ...

" څنګه دې وَ سنجوَلو زموږ هېواد ؟"

ده یَو وار شاوخواته وَکتل ، بیا ووړ غوندې داسې وَ موسېدو ، لکه دَ یَو شي نفي چې کوي ... خو ده چې څو لمحې ورسته ژبې ته حرکت ورکړو ، نو شکر مې وَیستو ... ولې چې ده دَ پاکستان په حقله ډېره ښه رائیې درلودله ... په خاص توګه دَ انتظامیې څخه یې متاثر ښکاره کېدو - زه پوهې شوم ، چې دَ دې ځوان دَ خوا دَ پاکستان ستائینه فقط دَ خپل هېواد یعنې ایران دَ اسلامي انقلابي عسکریت

Downloaded from: The Digital Library

غندل ؤ - که څه هم هغه ځوان یوه هم داسې خبره نه وه کړې ، خو مطلب یې کټ مټ دَ خپل ساه تنګې چاپېریال ښځه ؤ - ده ډېره څه وئیل، لاکن مور دَ ده په فارسي سم پوهېدو هم نه - مور چې څنګه مخته ګامونه اوچت کړو ، نو هغه هم راسره په دې سوب ملګرې شو، چې دَ هغه له قوله دَ ده کور هم زمونږ دَ هوټل شاوخوا چرته دی - په لاره کې دَ یوې پوښتنې په ځواب کې دې ځوان راته وئیل ، چې...

" دا هر څه چې تاسو دلته په دې هېواد کې وینئ... دا دَ شاه رضا شاه پهلوي کال ۱۹۶۰ع دَ دولس نکاتي پروګرام ، چې هغه وخت یې وائټ ریوالوشن یعنې سپین انقلاب هم ورته وئیلو... پاته شوې نخښه ده"

او بیا یې مخته که څه هم هیڅ نه وئیل، خو دَ ده دَ خاموشۍ ښځه دا مطلب څرګندېدو ، لکه دَ پخوا په سر چې نن هومره تعمیري کارونه نه وي شوي –

*****

ماځیګر خواته، مور پیسې بدلولو په نیت مېدانِ خمیني چې ورسره دَ ټېلي فون ایکسچېنج عمارت ؤ ته لاړو - ۲۰۰ امریکن ډالرونه مې په ایراني تومن کې مات کړو - دَ یوه ډالر په بدل کې ۱۵۵ تومن کېدو ... دلته خلګ ډېر زیات ؤ ، چې یوې بلې خواته ګرځنده ښکاره کېدو- دَ دې پارک وزمه مېدانِ خمیني په حقله دا خبره مشهوره ده، چې دَ دې مېدان ماځیګرې دومره په بېلابېلو مشغولاګانو کې دَ سېلانیانو دَ دلچسپۍ سوب ګرځي - چې تهران ته راغلی هر کس خامخا ورته یَو ځل راځي - او وئیل کېږي ، چې دا پارک دَ انسانانو دَ رش ګش له سوبه دومره ډک وي ، چې په کې لاره نه کېږي - لاکن خدائی شته ، چې دَ دې پارک په لیدو باندې مې دَ "آخیر څله ؟" رنګه سوال وَ ځواب ته مازغه راسترې کړو ، خو تر پایه مطمئین ځکه نه ... چې دلته داسې هیڅ راته نه شو تر سترګو، چې سترګې پرې خورې شوې وای- او بل ګوره چې دا دَ نن ماځیګرې دَ دې مېدان څله دَ رش په حواله سور غوندې هم ؤ ؟ پوښتنه مې هم له چا څخه نه شوه کولی – ولې چې خبره بیا دَ شک منځ ته راغلې وه ... لاکن زما خو، په بدن کې هغه وخت

Downloaded from: The Digital Library

زلزله راغله، چې کله مې دَ یَو سړي ، چې زموږ دَ څنګه تېرېدو ، دَ ځُلې څخه دا خبره تر غوږه شوه ....

" مادام.... مادام"

او یَو یې بل رنګه توری هم له ځُلې په هم دغسې تکرار بیا بیا وتو، خو دومره څوکه ګډ ؤ، چې په ګرانه اوربېدل کېدو- خود یې "دارُو... دارُو" یا "پوډر.. پوډر" دَ وئیلو مطلب ؤ - ولې چې داسې مې له ځینو ملګرو څخه اورېدلې ؤ، چې دلته دارُو هم خرڅول کېږي - بس بیا نه یوه شوه او نه بله... داسې په تېزو قدمونو له دې پارک څخه هوا شولو ، لکه چا ، چې لړګی راپسې اخیستی وي - حریان وم، چې دا اوس څه چکر دی ؟ یَو خوا ته په خلګو باندې روا کړل شوې داسې ویرې ، چې پخپله خوښه خندلی هم نه شي او بلې خواته دومره زړَورتیا .... او هغه هم دَ اسلامي انقلاب دَ باني ستر امام خمیني په نوم منسوب مېدان کې – او بیا دَ جمعه خان کاکړ دا خبره زما زړه هم څه وَمنله... ګوا " کېدلی شي دَ هغه سړي دَ بُوڼ بُوڼي مطلب هم دَ متعه یعنې دَ لنډې مودې له واده څخه وي" مګر بیا مې وئیل، چې که څه هم په ښار کې دَ دې غرض دپاره دفترونه خلاس دی ، نو دلته داسې په پټه او په ویره باندې څله ؟ اوس مخته خدائی خبر، چې اصل حقیقت څه ؤ ؟ هر څومره چې به مې په مزغو زور ورکړو- نو خبره به بیرته په دې فکر تمامه شوه، چې دَ حوا یوه لوُر ، که دَ لنډې مودې په شرعي واده دَ چا سره وَتړل شي او یا که خپل سر ته آزاده پرېښوَل شي – نو توپیر به په کې دَ حق ناحقه څنګه کوؤ ؟ ... ولې چې په دواړو اړخونو کې دَ دغې تور سرې په برخه دَ یوه کور غولی نه ورځي –

ماځُستن چې څنګه له بازار څخه دَ هوټل وَ خوُنې ته راغلو، نو یَو دوه منټه ورسته دروازه وَ ټکېدله - دروازه چې مې څنګه خلاسه کړه ، نو ګورم، چې یوه اناګو له یوې چټې پېغلې سره، چې عمر یې له شپاړس کلونو څخه زیات نه ؤ ... دَ دروازې مخې ته ولاړه وه - زړه مې په ټوپو شو او بدن مې مړ غوندې شو –اوس به لا ما ځان .. سره دَ خپل ملګري دَ جلاد دَ ساتوُل په سرپرېکړو شهیدانو کې

Downloaded from: The Digital Library

شمېرَلو، چې هغې اناګو دَ خپلې کوټې دَ خطاکولو دپاره بخښنه وَغوښتله او زموږ دَ خوُنې سره جوُختې دې بلې خوُنې دروازې ته وَدرېده - چې څنګه يې هغه دروازه وَټکوله... نو زه په خپل حال کې راغلم -
لاکن دا زړه مې ګوره چې څله تر ډېره پورې بيا هم درَزېدو ؟ چرته چې انسانان استوګنه کوي ، هلته به دغه په غم او خوشحالۍ کې راګېر ژوند تېرَولو دپاره حق نا حق ضرور وي - لاکن په ايران کې دَ نورو هېوادونو په مقابله کې ژوند او ژوندکونکي انسانان دَ حق او رښتيا سره مخامخ محسوسَول کېږي - ګوا دلته قامې کلتور له مذهب سره که يوې خواته ګنډلی برېښي ، نو ځينې داسې رسمونه او روئيې يې هم دي، چې ورسره متصادم دي - دَ هرې خبرې ذکر زما په خيال ، چې وخت ضائع کول دي - دا ځينې رسمونه يې دَ فعاشت په لارې کې خنډ او دَ حق ملګري ګڼم - لکه دلته واده تر هغه وخته پورې نه تر سره کېږي ، چې نر په قرآن او قسم او ښځه دَخپل پېغلتوب Virginity دَ واده په شپه خپل مېړه او خواښې ته نه کړي ثابت - ګوا دَ ښارونو انجونې به دَ خپل واده له مخه دَ پېغلتوب مېډيکل سرټيفيکېټ دَ هلک وَ پلار ته ضرور لېږي ، چې ګوندې هغه په خپل درست ژوند کې بل نر ته نه ده نيږدې شوې - لاکن اکثره پېغلې دَ واده په شپه دَ خپل مېړه وَ پلار ته دَ وينو لړلې ټوُکر ورته لېږي - که داسې وَنه کړي او يا خپل پېغلتوب نه کړي څرګند ، نو واده په دې دويمه ورځ وران شي - له دې سوبه هاغه دَ بوريوالو په اصطلاح .... دلته پېغلې او ځوانان دَ "وَچ مجلس" څخه پرته په مينه کولو کې مخته ګامونه نه اخلي - هر څه په خپل ځای او داسې دَ انجلۍ له خوا دَ هغې پېغلتوب يقينې کولو رسم يا خواهش په پښتنو او عربو کې هم لږ ډېر مروج دی ، خو کومه خبره چې مې مزغو ته په ځواب راؤړلو کې هر کله ناکامه کېږي ... هغه دا ، چې دلته دَ پېغلتوب ثبوت دَ هلک وَ پلار ته څله... دَ هلک وَ مور ته څله نه ؟ او تر څو پورې چې دَ متعه تعلق دی ، هغه دَ سخت قانون له نيوکو څخه دَ ځان ساتنې دپاره ښه رول ادا کوي - ګوا سړي ته نه دي په کار، چې دَ داسې روا شوؤ يا په قانوني توګه جائز کړل شوؤ رسمونو رواجونو

Downloaded from: The Digital Library

پرته دې هم دَ ناروا جنون حدونه وَولانګي - دا ښېله خبره ده، چې په مختلفو اسلامي فرقوکې دَ متعه په حقله ښېلې آراء مخې ته راځي - څوک يې مني او څوک نه... او يا ښېلا ښېلې پېمانې ورته دَ رواکېدو دپاره ټاکي -
دا نه، چې ، دلته په ايران کې انسانان نه... ټولې فرښتې اوسېږي - بلکې حقه خبره ده، چې دلته هم له فرښته وزمو انسانانو سره په څنګ څنګ کې شېطانان دَ سړي په مزغو کې دغسې ښېرغونه دَ خپل بريتوب دږوي لکه هر چرته چې داسې کېږي - او له دې حقيقت څخه سترګې اړول زما په خيال چې سترګې پټول وي - هو ، که څه هم، زيات خلګ دلته دَ سر دَ خطرې له سوبه خوائشات سر ته نه شي رسَولی ... دا يوه خبره به ضرور کوم، چې په ايران کې اسلامي چارې په مذهبي جنون نه ، بلکې دَ جمهوري او معاشرتي حقيقتي اسلام له لارې هوارې کول کېږي - او دا دَ ايراني رژيم هغه مثبت سوچ دی ، چې دَ مسلمانانو سره سره دَ هرې سيمې انسانان هم متاثره کولی شي -
*****
دَ سهار ناری کولو په وخت ملګري کاکړ دَ ښې ډېرې خندا ورسته سترګې وَموږلې او راته وائي ...
" ښه ، نو بيا مخته څه وَشو ؟ "
ما بيرته کيسه شروع کړه ...
" نو لاس تړلی يې يَو مېدان ته راويستم - په مېدان کې ښېخي زيات خلګ په تورو جامو کې ناست ؤ او ټولو ماته کتلو - زړه ته يَو دم دا خبره راغله، چې بس اوس مې پهانسی ته خېږَوي "
خبره چې تر دې ځايه ورسېده، نو کاکړ لکه ديغ شوی چې وي ، راته وائي ...
" او بيا يې پهانسی ته وَ خېږَولې... هان... دغسې دي که يَه ؟ "
ما وئيل ...
" يه َ ... هلته په سټېج باندې نه خو دَ پهانسی انتظام ؤ ، او نه دَ سر قلم کولو دپاره تخته او ساتوُل - بلکې په سټېج باندې درَولو سم دستي يې زما لاسونه

Downloaded from: The Digital Library

راخلاس کړو .... دومره خوشحاله وم، چې پوښتنه مه کوه - مګر دا خوشحالي مې سرته نه وَرسېده، ولې چې....ʺ
ما به خبره مخته کوله ، چې جمعه خان راباندې ژغ وَ کړو ...
ʺ ښه ښه وایه !ʺ
ما په ځواب کې ورته وئیل...
ʺمخته به څه خامخا ؤ ... بس که تا نه وای راژغولَیʺ
او مورِ بیا دواړو په یوه صلاح وَخندلو ، او تر دېره پورې زما په دې نیمګړې خوب وَژغېدو ... ټولې خبرې په خپل خپل ځای ، مګر دَ ملګري کاکړ دا خبره مې نه یوازې خوښه شوه، بلکې تر اوسه مې په یاد هم ده، چې وئیل یې ...
ʺ دا لا ښه خبره ده، چې په خوبونو باندې بندېځ نه شته ، ګنې زما او ستا رنګه خلګو خو به لا ډېر پخوا سرونه خوړَلي وایʺ
ښشکه، چرته چې دَ سترګو په دید پابندي وي ، ژبه ژغېدلی نه شي ، سوچونه عملي کېږي نه او دَ شپې او ورځې په لانجو او ګروم سترې مازغه خپله ستړیا وسا کولی نه شي ، هلته ژوند دَ خوړَلو ، څیښلو او سملاستلو پرته نور څه دی ؟
هو ، که دی هم، نو بیا فقط دَ مرګي په لورې ورځې شپې لنډول دي او بس...
*****
دَ پروګرام په سمه دَ ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دَ ورځې په یوه بجه زه او کاکړ صاحب دَ ۴۸ ګنټهو په اوږده مزل ، په اوتوبوس کې کښېنستو او مخته روان شولو - په اوتوبوس کې چې زیاتره ایراني نرینه ځوانان او پېغلې انجونې او څه ښځې ،سره له یوې پاکستانۍ جوړې، چې تازه تازه یې واده کړی ؤ هم ناستې وې - بس چې څنګه روان شو ، نو هغو دواړو چې زمورِ مخته سیټ کې ناست ؤ او په هنې مون باندې استنبول ته روان ؤ، راته کتلو ورسته ژغ وکړو ...
ʺ آپ دونون بهي پاکستاني هین کیا ؟ یعنې (تاسو دواړه هم پاکستانیان یاست ؟) ʺ

Downloaded from: The Digital Library

او موږ چې ورته سرونه په اثبات کې ښنګه وَښورَولو ، نو څلور واړو دَ اُردو ژبې دَلارې په خبرو کې دومره ژر بیا سره نیږدې شولو ، لکه موږ چې پخپلو کې له ډېره وخته راهسې پېژنو- ځوان نوید او ښځه پروین نومېده - خبر، چې ښنګه ښنګه سفر مخ په وړاندې لنډېدو ... په موسم کې سړوالی راتلو - چې اووه بجې یعنې قضائې ماښام خواته رنجان نامي ښار ته وَرسېدو، نو په شړک باران ورېدو - لاکن عجیبه خبره دا وه، چې دَ دومره باران پرته هم دَ درست رنجان ښار بجلۍ بلېدله .. ګنې هاغه دَ نوید خبره ، چې...

" که داسې باران زموږ په هېواد کې کله اوري ،نو بجلۍ بنده کړلی شي "

ما او جمعه خان هم ورسره " هو " ځکه وکړو، چې په پاکستان کې که بل ځای داسې کېږي او که نه ... خو په کوئټه او شاوخوا علاقو کې تېز باران او بجلي ، ګوره چې تر خپلو څله نه سره مني ؟ ... یَو خواته شپه وه او باران او بلې خواته نری یخ او زړه ټکورَونکی دَ بس دننه ماحول ... زما خو زړه کېدو، چې ژر مې ډوډۍ خوړَلې وای او کرار په سیټ باندې دَ خوب کولو په نیت غزېدلی وای – لس بجو خواته دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته ، لا بس کې ځینې سوارلیانې دَ یَو بل سره په خبرو کې اخته وې، چې ډرائیور دَ شا دَ سیټونو ټولې بتۍ مړې کړې او بیا داسې چپه چُپیا شوه، چې که چا ته خوب ورتلو او که نه، ټول په خپلو سیټونو باندې وَ غزېدلو – زه هم په هغو کې یَو وم ... کله ویښ، کله ویده - دغه رنګه دَ سهار تر نهو بجو پورې دَ ګهړۍ ستنې وَرسېدې - دَ سهار دَ چائیو غوړَپلو ورسته بیا بس داسې مخته په تېزۍ روان شو، چې چرته په وړو ښارونو باندې وَ نه درېدو ... نو ځکه دَ سفر کولو دَ ستړیا سره سم دَ سفر خوند هم کرار کرار په دې وجه زیاتېدو، چې دَ ایران دَ ورستۍ پُولې ښار چې بازرګان نومېدو رانیږدې کېدو لګیا ؤ - او بل دا سیمه زرغونه هم وه او ځای ځای شینګشتي هم بربښېدله – نه یوازې دا، بلکې دَ دې علاقې دَ خلګو جامې ، دَ ژوند کړه وړه او کلي کورونه هم یَو دم دَ ایران او پاکستاني اړخ دَ څنډې دَ خلګو څخه ښه بېل او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

بدل ... هن چې په نوي طرز کې ورنغاړلي ښکاره کېدو- دوې بجې خواته، نوید ، چې بیا بیا په دې لاره تللی راغلی ؤ .. په موږ ژغ وکړو ...

" دا مخته ، چې کومه آبادي ښکاري ... دا بازرگان نامي ځای دی - بس به په پنځلس یا شل منټه کې ورته ورسېږي "

متل دی، چې " هر څرکېدونکی شئی سره زر نه وي " ... هو، په دې باډر باندې چې مې څه تر سترګو شولو او یا مې وَسنجَولو ، نو نه یوازې یې دا پورتنی متل رښتیا کولو ، بلکې په زړه کې مې دا خبره پخه هم شوله ، چې ګوندې انسان ، او په تېره بیا دَ نن انسان ، چې څومره هم په یوه نظریه یا ماحول کې وَ روزَلی شي ، نو هم دائی دَ انسانیت په تول پوره نه وَځي اوهر کله مانده وي - ګوا که هرڅومره اغیارو ته په ظاهري ښه ځان مهذبه (دَ جامو او ګفتار په اړه) ښکاره کړي .... نو ځای په ځای ورڅخه نابېره دَ خپل غوره شوي جبلتي خوُی او بُود او خمیر په سمون داسې کارونه یا روئیه سرزده شي ، چې دَ هغه دَ پېژندګلوی برعکس به وي - دلته زما مطلب دَ ځینو نورو شیانو پرته دَ لالچ او زړه ازارَولو څخه دی - کوم چې په ایران / تُرک باړډر باندې دواړو اړخونو ته ډېر زیات له مسافرانو سره روا کړل کېږي - او ګوره چې دلته څله ښو او بدو ته په یوه سترګه کتل کېږي ؟ که څه هم تُرکیان په ظاهري کړو وړو باندې تر ایرانیانو زیات یورپئین وزمه برېښي ، خو په دې باړډر باندې دَ ایرانیانو مخې ته په هره معنا کې مانده او هیڅ ښکاري –

غرض دا ، چې څه وخت موږ بېګونه په اوږو راوَځَښولو او دَ تُرکي په مځکه چې موقدمونه څنګه ږدلو ، نو دَ زړه له سوخته مې یوه سړه شان اوږده ساه را ایستلو پس مې له ملګرې نوید څخه پوښتنه وکړه ...

" دَ مخ په باډرانو باندې به هم دغسې زړه چاؤدې حال وي ... که څنګه ؟ "

خبره مې لا سمه سرته نه وه رسَولې ، چې نوید وَوَئیل ...

" نه بابا ... چې له دې باډره بل داسې باډر نه شته مخته "

او بیا یې مخته وئیل ...

Downloaded from: The Digital Library

" خبر نه یم، چې دلته دا خلګ څله مسافران زیات تنګوي ؟"
دَ نوید له دې خبرې څخه مې یَو دم زړه کې راغلو او ورته وَمې وئیل ...
" زما په خیال چې دلته له کسته داسې کېږي "
" نو څله.... ؟ "
دَ جمعه خان دَ دې وړې پوښتنې په ځواب کې ورته ګډ شوم ... ما ورته وئیل ، چې ...
" هغه ځکه چې کېدلی شي ، چې په تُرکي کې بېخي زیاتې آزادۍ له سوبه ژوند بې لګامه دی .. او بلې خواته ایران ، چې یَو اسلامي مملکت دی ، دا نه غواړي چې انسانیت دې په حېوانیت کې ورګډ شي - په دې وجه خو .... یَو خواته اورونه دي او بلې خواته اوبه ، چې نه سره مني ... او بس په دې Tussle کې مسافران خواران په تکلیف کې ورګېر شي "
اوس ګوره چې زه په خپله وینا کې څومره صحیح وم ... په دې نه وم خبر ... مګر دَ تُرکي په مځکه لومړی قدم مې دَ بې باکې آزادۍ په لورې پېښه وَکړلو –

دَ جمال په درشل کې

تاثراتي لنډیز

" چې تاریخ او غوره تاریخي آثارو ته وکتلی شي ، نو تُرک دَ یَو مارشل قام په حیثیت په نړۍ باندې ځان منلی ؤ - مګر دَ دې قام دَ نن معاشي بدحالۍ او دَ پیسو سره دَ بې کچه مینه دَ دوئی تاریخي حېثیت ګوره چې څله شکمن غوندې کړي ؟ ولې ، چې دَ تُرکیانو دولت پرستي سړی په دې وئیلو مجبوره کړي چې " دَ دې هېواد خلګ دَ اتا تُرک سره مینه په دې وجه زیاته کوي ، چې په کرنسي نوټ (لیرا) باندې یې تصویر چاپ دی " دَ پاکستان او مسلمانانو سره یې مینه په خپل ځای لاکن دلته دَ اتا تُرک دَ غوره شوي قانون پابندي کولو پرته بل داسې مثالي اسلامي خاصیتونه مې تر سترګو نه شو ... چې دَ نوښته کولو وَړ

Downloaded from: The Digital Library (c) ketabton.com: The Digital Library

مې ګڼلی وای - هو ، که څه هم دَ دُنیا په سر دلته ماجتان ببخي زيات دي "
(شوق)

که ته ئَو يې ؟

وايه ! ستا څونې څېرې دي ؟
چې په هر څه کې وَماته
محسوسېږې
ښکاره کېږې
ته موسم خو چرته نه يې ؟
چې بدلېږې رابدلېږې
لا خو وخت يې
بل څه نه يې
دَ ورو ورو لمحو ته
که يَه ....
ته وائې ، چې يَو يم
يکې يَو . په يوه ښه
نو بيا زه يمه پخپله
کړيچې کړيچې يَو هنداره

(شوق)

Downloaded from: The Digital Library

آزادي څه ته وائي ؟ دَ دې خبرې ځواب هغه وخت ما وَ موندلو، چې کله مې ايراني همسفره ځوانان دَ هغوئ له خپل هېواد څخه دَ وَ تلو سم دستي دَ ټُرکي په ځنډه وَليدو - که څه هم شين يخ ؤ او واؤره ورېدله ، خو دا ځوانان دَ ډيوټي فري شاپ دَ شرابو په بوتلانو داسې ورمات شولو.. لکه دَ مودو مودو تږي چې دَ اوبو په چينه باندې ورچپ شي - اوس يې نه يوازې بوتلان په غاړو اړَولو ، بلکې له تهران څخه دَ ايران تر ورستني بارډر پورې ترلې ژبې يې هم په حرکت کې داسې راغلې وې - چې، چا خپل نظام ښکنځلو او چا خپل باداران... وايم ، چې ورته په کتو مې سترګو باور نه کولو ... او سوچ مې کولو ، چې دا هم هغه پټ ځُولي خلک دي چې تېرې شوې څليرويښت ګنټې يې له مونږ سره ګډ په يوه بس کې تر دې ځايه سفر کړی ؤ او که يَه ؟ او بيا ګوره چې تر څه ميانه بيا پېغلو څادرونه غورځولي ؤ ، چې هره يوه يا خو په جينز پېنټ کې ښکاره کېدله او يا بيا په اوږده سکرټ کې - دغو انجونو که څه هم نه ځيښلو، خو ځوانې او بدمستې جذبې يې دَ سترګو په ککو کې له ورايه بربښېدلې – مونږ څلور واړه پاکستانيان ، يعنې زه، ملګرې جمعه، نويد او پروين چې دَ تهران څخه تر بازرګان پورې دَ خبرو او خنداګانو په اړه په درسته لاره کې دَ ژوند علامتونه ګڼل کېدو ... اوس زمونږ حرکتونو معناؤې ځکه بائيللې وې ، چې لا خو هم هغسې په پخواني حالت کې ؤ – منم ... چې نوي هېواد ته په راتګ مونږ هم خوشحاله ؤ - لاکن بدمست او بې حاله بيا هم نه-

*****

بس هغه ؤ، مسافران هغه ... مګر که بدل ؤ ، نو دَ طبعيتونو موسم ... ګوا، چا سندرې وئيلې ، چا خپرې ټکولې او چا بوتل په لاس کې يو بل اړخ ته غورځېدو کم ، خو له يوه سيټه دَ بل سيټ په لور دَ سرور په ټالونو کې ځنګېدو راځنګېدو زيات - او مونږ که څه هم دَ هغوئ سره په مستۍ او بدحالۍ کې نه ؤ ورګډ ، خو دَ هغو ځوانانو تود محفل او دَ ناستو ولاړو پېغلو شوخيانې او خنداګانې مو په هډونو اخيستلې او په تشه توره ورته خوشحاله کېدو هم - دَ کال ۱۹۹۳ع دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړي نومبر دَ میاشتې دا ماښام دَ زړه‌خوښو هنګامو څخه را په دې خوا ، ما ته دَ قدر وړ ځکه ؤ، چې دَ یورپ دَ دروازې په لور روان وم - ولې ، دا زما غټه غوښتنه وه چې دَ استنبول په لاره یورپ ته پېښه وکړم او ښه له نیږدې څخه دَ دې براعظم سمه او غر او کلي ښارونه وَوینم - دې وخت دباندې هیڅ نه ښکاره کېدو ... هر لور تیاره وه – بس یوازې دَ مخ تور روډ ، چې څه څه واؤره ورباندې پرته وه، دَ اوتوبوس په بتیانو کې ښکاره کېدو –

دَ پاکستان دَ وخت په سمه دَ شپې دولس بجې او دَ ترکې دَ نهو بجو خوا ته بس دَ آګرې نامې ښار په یو هوټل دَ ډوډۍ دپاره وَدرېدو – دې هوټل هم دَ ایران دَ لوې لارې دَ هوټلانو په رنګه په یَو غټ او ښائیسته هال باندې اړه درلوده ، چې مېزونه په کې په ترتیب لګول شوي ؤ - دلته مورږ دَ ملګري نوید ، چې څو کاله یې په ترکې کې روزګار هم کړی ؤ ، په خوښه " کرومنولیا " ګوا دَ واړه دال خوندَوره شوروا مو له ډبل روټیانو سره وَخوړله او یَو یَو کپ سلېماني چائی مې دَ نخودو سره نوش کړې - په کاؤنټر ناست بابک چې دَ غالب چاچا غوندې سره خولۍ یې په سر ایښې وه ، بِل را وړاندې کړو- نو دې بِل ته په کتو ایله بې هوشه نه شوم ، ولې چې بِل باندې یَو لکهه پنځه څلوېښت زره لیرا رقم نوښته ؤ – لیرا خو نه وې راسره، نو ځکه مې ورته خواست وکړو ، چې...

" دا لیرا دې په امریکن ډالرو کې راته واړوه... که یَه نو پاکستانی روپی هم لرم" دائی راته وائي...

" یولس ډالره راکړه –"

بِل ادا کولو ورسته مې دَ نوید څخه پوښتنه وکړه ، چې...

" په یوه ډالر کې څو لیرا کېږي ؟"

دَ څه سوچ کولو ورسته ده وئیل ...

" زما په خیال چې نن سبا ۱۳۵۰۰۰ لیرا په یوه ډالر کې ماتېږي ، او دائی په خپله اندازه صحیح ؤ –

Downloaded from: The Digital Library

دَ ترکي له آګرې نامي ښار څخه چې زموږ اوتوبوس يعنې بس مخته روانېدو ، نو يَو ځل بيا نرۍ نرۍ واؤره وربېدله ... او څنګه څنګه چې مخ مخته تلو ، واؤوره نوره نوره تېزېدله لګيا وه - اوس که څه هم په اوتوبوس کې دننه دَ ايرانيانو دَ ټيښلو سلسله ختمه شوې وه ، خو يَو ښائيسته غوندې ځوان دَ ګوګوش سندرې داسې په خوند خوند وئيلې ، چې ټولو سوارليانو خوند ورباندې اخيستو - تر څه وخته پورې ما او جمعه خان کاکړ هم ورته ناست اورېدلو مې - لاکن چې معامله اوږده شوه ، نو دَ سندرو خوند يې هم بې خونده کېدو لګيا ؤ ، نو ځکه موږ هم سيټونه شاته ديکه کړو او په خپلو سيټونو باندې دَ خوب کولو په نيت وَغزېدو - دَ هڅې کولو پرته چې هم خوب نه راتلو ، نو مې په پټو سترګو باندې سوچونه وهلو ته لستونړې وَغړل ، او ډېر ژر بيا ما هيلې لوبوَلې ، چې...
"کشکې چې زه ټول عُمر هم دغه رنګه روان او بس روان واى"
خو بيا چې به مې کور او ماشومان تر سترګو شولو ، نو دَ اولاد مينه او کورنۍ چارې به دَ شوق په لاره کې راته خنډ شولې ... هو ، په داسې رنګه ګډو وډو سوچونو کې مې سترګې ايله سره ورَغلې وې ، چې بس په جټهکه وَدرېدو - يَو دم مې سترګې راخلاسې شوې - څه ګورم ، چې دَ بس مخته څو سړي دَ توپکانو سره ولاړ دي ... زړه مې حلق ته راغلو ... په جمعه خان مې ژغ وکړو ...
" غله دي ... هله کښېنه"
جمعه هم په نه ساعت کې له ويرې په سيټ کې جګ کښېنستو او وائي ...
" کوم دي ؟"
نه يوازې موږ ، بلکې دَ اوتوبوس ټولو مسافرانو غاړې هسکې هسکې کولې ، دَ هيچا له خُلې څخه ژغ نه وَتو – خود لکه چې هر يَو پرېښانه ؤ - ما په کليمې برسېره کليمه په ځان او په بس باندې چُوف کوله لګيا وم ، چې دَ بس دروازه خلاسه شوه او يَو عسکر چې شنه وردۍ يې په تن وه او په غوږونو يې مفلر پېچلى ؤ بس ته راوَختو او ډرائيور سره په خبرو اخته شو - ما دَ خپل سيټ مخته ناست ، دَ نويد په اوږو لاس کښېښوَلو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

" څه کیسه ده نو یده ؟"

هغه وئیل ...

" کیسه خبره ده ، دا عسکر وائي ، چې مخته دَ کُردانو او ماموریتو تر منځه جنګ روان دی - تر څو چې دَ لارې دَ کلئیرینس حتمي آرډر دَ مخ له عسکري چوکۍ نه وي راغلی ... بس مخته نه شي مخته تلی "

شکر مې وَ ایستو او بیرته مې زړه ځای ته راغلو ... واؤره په هم هغه شان وربېدله - که څه هم اوتوبوس دننه تود ؤ ، خو لږ ډېر یخ بیا هم محسوسېدو - ډېره هڅه مې وکړه، چې بیرته دَ خوب وَ هغو ټاپوګانو ته ورشم، چې څه وخت وړاندې ورڅخه راستون شوی وم - لاکن ګوره چې خوب څله نه راتلو - راسره څنګ کې ناست ملګری جمعه مې داسې په خوند ویده ؤ ، چې کله به یې خرکی شو ،نو نیت به مې ورباندې بد شو ... دلته اوتوبوس درې ګنټهې ستارټ ولاړ ؤ ... یَو وخت چې دَ کلئیرینس سګنل راکړلی شو ، نو بس دَ روانېدو سم دستي زه بیا په ځان نه یم خبر شوی -

*****

سهار په لمر ختو اوتوبوس دَ ترکي Kotak نامي ځای په هوټل وَدرېدو - دَ مخ لاس پرېمنځلو او چائیو څیښلو ورسته چې څنګه بس مخته روان شو ، نو دَ ژمې په دې ټمک یخ کې دَ شنېزې څادر په مځکه باندې خور وور ډېر عجیبه او ښائیسته ښکاره کېدو - ټوله غرئیزه سیمه وه ، داسې ښکاره کېدو لکه مورِ چې په درو او ناؤو کې روان ؤ - دواړو خواؤ ته واړه او غټ غرونه ؤ ، چې شا شا ته پاته کېدو ، ځای ځای دَ غرو په لمنو کې واړه کلي هم ډېر ښائیسته او په ترتیب باندې جوړ شوې برېښېدو - خاص خبره دلته دا وه ، چې دَ دوئی په دې وړو کلو کې فقط یَو یَو ماجت چې سپینه مېناره به یې تر لرې لرې پورې ښکاره کېده - او بله خبره دا ، چې دَ ایران په رنګه دلته هم دَ روډ وَ یوې څۍ ته ولاړې بجلۍ او ټېلي فون تمبې دَ لرګیانو له ستنئیو څخه جوړې وې – مګر عجیبه په دې نه ښکاره کېدې ، چې شاوخوا ته ځنګلي اوږدې او نرۍ درختې هم لیدل کېدې -

Downloaded from: The Digital Library

زموږ دَ بلوجستان او پښتني سيمو په رنګه دلته هم کلي او آباديانې له لوې لارې سره مېښته ښکاري - دَ ښځو دَ مخ دَ پټولو رواج دلته هم نه ؤ- که په پټيانو او ښاري يا کليوالو سيمو کې يې نرانو پتلونان اغوستلو ؤ، نو دَ ښځو يې لانګ سکرټ وز مه قميصونه په تن ؤ او دَ ګونډو دلاندې يې پښې يا خو لُوڅې وې او يا يې په اوږدو تودو ماسيانو پټې - په سرونو يې ګلداره دُسمالونه پېچلي ؤ - دنګې دنګې وې ، خو په سُرت باندې زموږ تر ښځو تندرسې برېښېدې – دَ دې تندرسۍ راز څه ؤ ؟ په دې نه شوم پوهی - خو په رنګ سپينې دغه ترکۍ ښځې يوې بلې خواته ډېرې ښکاره کېدې ، شايد چې دلته هم دغه ښځې له نرانو سره سمې کار روزګار کوي - دَ غرمې ډوډۍ مې په عثمان چېک نامي ځای کې وَخوړله او مخته تېر شولو - اوس ژر ژر واړه کلي شاته پاته کېدو او بس په هوار سړک مخته مزل ډېر په چټکۍ لنډَولو -

ارضِ روم دَ تُرکي يو مشهوره تاريخي ښار دی ، چې اوس موږ په کې مخ مخته روان ؤ ... لاکن دَ ښار په يوه څنډه ، نو ځکه خو مې سم وَ نه ليدو او دَ ګولۍ غوندې ورڅخه تېر شولو - موږ کولی هم څه شو، زموږ دَ کاروان باګې دَ اوتوبوس دَ ډرائيور په لاس کې وې ، چې هغه دَ برايه شپې دَ درو ګنټهو ځنډ اوس په دې ورځ برابرَولو - خېر ، دَ درو بجو وَ خواته بس په يَو غټ هوټل باندې بريک وَلګولو ، ډرائيور وئيل...

"اوتوبوس څه خرابی لري ، تاسو چائی وَ څيښئ او لمونځونه وَ کړئ ... زه به بس دې هوټل سره نيږدې مېکنيک ته ښکاره کړم"

دلته دَ اوتوبوس دَ درو ګنټهو سټاپ په مزغو راته بار ځکه شو، چې دَ استنبول او انقره دَ ټوُرستانو درې ډک بسونه ښه تر ډېره پورې ولاړ ؤ او دَ رش ګش پرته دَ قسم قسم خلګو موجودګي مې دَ شاعر زړه دَ سکون سوب ګرځېدلې وه - بس غم دا ؤ ، چې په ژبه نه ورسره پوهېدو، ګنې ځينو مې دَ زړه دَ رباب تارونه څېړلو هڅه کړې وه - خو نغمه ځکه نه ورباندې څېړل کېده ، چې دَ اظهار ژبه ګونګې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

وه - دا درست تُرکيان ؤ خو تيار انګرېزان، هو ... که په ژبه نه، نو په ښکاره کړو وړو ضرور –

ماښام شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ انقره په خوا مخه وکړه ... خوشحاله وم، ما وئيل ، که مې هلته Botanic Garden ، چې دَ تفريح په اړه زړه ته سکون سپارونکی مشهوره دی ، نه هم وَليدو ، نو دَ خپل تاريخي حېثيت له سوبه يې دَ ښائيسته ښار څه برخې هم وَوينم ، نو ځان به خوش قسمته وَ ګڼم - ولې چې تاريخ وائي ، چې دَ دويم جنګ عظيم ورسته په ترکي کې استنبول او ازمېر په پرته انقره ښار هم دَ تمامې دُنيا دَ توجه مرکز ګرځېدلی دی - او بيا عجيبه خبره دا وه، چې بس دَ انقره سره په څنګ کې تېرېدو ، دَ دې ښار وړو ، غټو او ښائيسته په ډېر ترتيب جوړو بلډنګانو داسې ښکاره کوله لکه دا ښار چې دَ تاريخي اهميت پرته دَ دې دور تقاضې هم په پوره ډؤل پوره کوي - دَ سپينو دېوالونو او سرو بامونو ښار انقره تر لرې پورې خور وور ښکاره کېدو - خبره دلته بيا هغه وه، چې زړه مې په دې ځکه باندې قدم ږدلو ته کېدو ، خو زما خوښه دَ منلو ځکه نه وه، چې دَ بل په بس کې ناست وم - دَ رڼاګانو له دې ښار څخه چې زموږ اوتوبوس دَ استنبول په خوا روان ؤ ، نو روډ له اول حاله لا نور نور هم آرام ده شوی ؤ او سترګو ته دَ شاوخوا دَ جل بل رڼاګانو له وجې سفر ډېر خونده ور محسوسېدو –

دَ شپې يولس بجې خواته اوتوبوس استنبول ښار ته دننه کېدو له مخه په سمندر باندې جوړ مشهوره پُل Bosphorus Bridge باندې تېر شو – دا پُل دَ خپل جوړښت او بېخې اوږدوالې له سوبه دَ دُنيا په ځينو نومړو پُلونو کې يَو او ځانګړی دی - او له دې ورسته بيا دَ استنبول جل بل ښار ؤ ، چې موږ ته يې دَ ستړياګانو دَ وساکولو په صله کې دَ خاموشۍ په ژبه هرکلی وئيلو او زموږ اوتوبوس په کې په يَو روډ بل روډ مخ مخته روان ؤ - چې څنګه ګهړۍ دَدې هېواد دَ وخت په سمه دولس بجو ته ستنې وَرسَولې ،نو اوتوبوس دَ استنبول په مشهوره برخه Laleli نامې کې تم شو - ورڅخه راکوُز شولو - دې وخت دَ ˜

Downloaded from: The Digital Library

بلیک سي ˝ او دَ ˝ مېډیټېرینئین سي ˝ په سنګم باندې جوړ په تاریخي ښار استنبول، چې ورته دَ ˝یورپ دروازهٔ هم وئیل کېږي باندې چپه چپیا خوره وه- دَ ټېکسیانو او دَ یَو نیم سړي پرته هیڅ قسم رونق نه ښکاره کېدو ... نرۍ نرۍ باران ورېدو او سړه یخه هوا هم ګلېدله... نوید ته مې وئیل ، چې ...

˝ اوس ته پوهی شوې او ستا کار... ته له مخه او موږ درپسې ... وایه ! چرته به اوسېږو ؟ ˝

ده وئیل ...

˝ سرکې جي ته به ځو ... هلته هوټلان ارزانه دي ˝

او بیا په ټېکسي کې دَ سرکې جي نامي علاقې په لور روان شولو - داسې ښکاره کېدو ، لکه استنبول چې په وړو وړو غونډیانو باندې جوړ ښار دی - په شل پنځلس منټه کې ټېکسي په ˝سرکې جي ˝کې ˝هوټل هالي ډې ˝مخته وَدرېدو - دوې خونې ، چې دَ یوې خونې کرایه دوه نیم لکهه لیرا وه مې وَنیولې - زه او جمعه خان په یوې خونې کې او نوید دَ خپلې ناوکۍ سره په بلې خونې کې دَ ستړیا وساکولو دپاره لاړو –

*****

دَ ترکي دَ وخت په سمه سهار نهه بجې ، څلور واړه ملګري دباندې راوَوتو- چې څنګه مې شاوخواته لومړی نظر وَځغلوَلو ، نو باور مې نه راتلو ، چې دا ګوندې دَ مسلمانانو ښار استنبول دی - ولې چې یَو اړخ بل اړخ جوړو ودانیانو او مخامخ شنه پارکونو داسې تاثر راکړو ، لکه دا چې دَ جنت له ټوټو یوه ټوټه وي او بیا ترکۍ پېغلې خو هم دَ حُورو څخه کمې نه وې ... چې یا خو یې پېنټونو سره جېکټونه په تن ؤ ، یا بیا په دې یخ کې لانګ او مني سکرټونه ... په قد جګې، نرۍ سپین مخې او په ژېړېخونو ویښتانو کې دَ مځکې مخلوق نه ښکاره کېدو ... په مینه باندې لکه دلته چې هیڅ بندېځ نه وي، ځکه خو لاس په لاس ځوانې جوړې یوې بلې خواته لیدل کېدې – دا نه، چې موږ وَ ترکۍ پېغلو او نریناؤ ته آسماني مخلوق ښکاره کېدو - مګر زموږ په لور یې زیات راکتلو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

شاید په دې ، چې موږ درې واړه نران څه کم کم ، خو پروین ورته زیاته عجوبه ځکه ښکاره کېده - هو ، دَ هغې دَ پنجابي وزمه ښائیست او ځوانۍ په وجه نه ، بلکې هغې چې کومې پنجابي طرز جوړې شوې جامې اغوستې وې ... هغه که زما او دَ جمعه خان رنګه کلیوالو په مزاج دَ کټو وړ وې، نو دلته ترکۍ پېغلو ورباندې پسخوند وهلو او تر خپلو یې ورباندې خندلو او شاید چې ریمارکس یې هم ورباندې پاسَولو – ځکه خو چې به یې دَ هغې په لور سترګې ورته واړَولې، نو به یې سرتر پایه ورته کتلو ورسته په شونډو پسخوندي موسکا خوره شوه - بس په پارک کې ایله خلګ راپسې نه شولو رامات – ګنې په سترګو کې هر چا پروین اخیستې وه ... هم دغه وجه وه، چې نوید ورته وئیل ...

" پروین !! ته هوټل ته درځه.. داسې نه چې دَ ترکیانو جلوس راپسې وَلګېږي "

او پروین هم خبره مائینډ ځکه نه کړه، چې نوید ورته په خندا وئیلې ؤ او بیا دا خبره دَ هغې په حق کې بهتره هم وه – ځکه خو یې وئیل ...

" هو ، زما هم دغه خوښه ده ... په سر مې دړد دی ... زه به څه آرام وکړم "

او بیا موږ درې سره تر هغه ساعته ورته ولاړ ؤ، چې پروین دَ هوټل په ګېټ ننوته ...

"هان څه شکر دی ، چې اوس خپل چکر ته خلاس شولو "

دَ دې خبرې سره سم نوید چې داسې وئیل، نو سم دستي یې پوښتنه هم ورسره داسې وَتړله ...

" ښه نو اوس به په کومه ځو ؟ "

ما ورته وئیل ...

"یاره نویده ! تا خو هم ناشُوده وکړه ... موږ نو اوس څه خبر یُو "

دائی وَ موسېدو او وئیل یې ...

" نو بیا درځئ چې سېل درباندې وکړم او دَ استنبول څه پټ او ښکاره ژوند او شیان درته وَښېږم "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او بیا ده موږ دواړه له ځان سره ښي لاس ته روډ باندې سم کړو - دلته دَ روډ په منځ کې دَ رېل ګاډۍ پټړۍ هم تېره شوې وه -

" دلته په یوه وخت باندې رېل ګاډۍ او نورې ګاډیانې په دې روډ باندې چلېږي "
نوید چې دا خبره کوله ، نو یَو عجیبه غوندې هارن مې تر غوږه شو او په دوؤ غټو ډبو باندې اړه لرونکې رېل ګاډۍ دَ چوک له خوا راښکاره شوه ... که څه هم تله څوکه او کرار کرار ، خو په لومړي ځل کتو راته عجیبه غوندې ښکاره شوه –
په دې کې شک ګرسره نه شته، چې استنبول دَ ماجتانو ښار دی – ولې چې هر لور دلته په دې ښار کې تاریخې او غټې غټې ماجتان او دَ هغو هسکې هسکې میناري تر لرې لرې پورې ښکاره کېږي - خو ، په قول دَ نوید ...

" په دې ښار استنبول کې دَ دې دومره زیاتو ماجتانو پرته هم، دَ دې ماجتانو ملایان په لاؤډ سپیکرانو دَ آذان په چپه تقریرونه څه ، چې دَ جمعې خُطبه هم نه شي ورکولی او یا یې نه ورکوي - ولې چې هغوئ او حکومتي قانون پالونکې دواړه په دې صلاح شوي دي ، چې ماجت به تش دَ عبادت کولو دپاره په کارَولی شو ... او جلسه ګاه به ورځخه جوړوؤ ... لکه زموږ دَ هېواد ملایانو چې دَ خدائی او دَ رسول دَ لارې تر تعلیماتو زیات دَ سیاست مدارانو په حق او یا خلاف کې له ماجتانو جلسه ګاؤې جوړې کړې دي او هر رنګه روا ناروا خبرې په کې کوي "

او بیا یې مخته وئیل ، چې ...

" او بل دلته دَ ماجتونو په شمېر دَ لمانځیانو تعداد بېخي کم هم دی "
نوید دا خبرې داسې په سنجیدګۍ وکړې لکه هغه چې دَ خپل هېواد " مملکتً خداداد " دَ حق په لاره مامور شوي وظیفه خواره دَ ناحقۍ په تور نیول شوي په ظاهره مجرمان دراصل دَ حق صحیح پاسداران ګڼلو –

موږ خبرې هم کولې او مخ مخته هم روان ؤ ، په تنګو او خوش رنګو بازارونو کې یوې بلې خواته ګرځېدو ، چې یَو وخت مو دَ استنبول لویه ډاک خانه ، چې له دباندې دَ عدلیه دفتر ښکاره کېدو تر سترګو شوه - درې واړه په یوه صلاح ور

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دننه شولو... په دې نيت چې خپلو خوارو ته په خبريت دَ رارسېدو ليکونه وَ لېږو- دَ دې ضرورت راته ځکه پېښ شو، چې موږ له کورونو څخه دَ يوه نيمې مياشتې دپاره راوتلې ؤ - نو ځکه دَ کور دَ غړو پرته مو خپلو نيږدو يارانو لکه سهيل جعفر او قدوس ترين ته هم خطونه نوښته کړو او هلته مې پوسټ کړو- اوس دا ښېله خبره ده، چې دَ خطونو دَ مخه موږ پخپله کورونو ته وَرسېدو او دَ دې سفرنامې تر چاپَولو پورې خو لا نه دي رسېدلې –

دَ "سرکې جي" او "کراکوي" دَ علاقو تر منځه په سمندر باندې جوړ پُل، که څه هم عجوبه نه ښکاره کېدو، خو دَ ښېخي زيات رش ګش له سوبه دا ځای دَ وخت تېرَولو دپاره ښه او په زړه پورې ؤ - له دې خوا دَ "سرکې جي" سمندري غاړه او دَ هغې بلې خوا دَ "کراکوي" سمندری غاړه دَ ورو او غټو کشتيانو څخه دومره ډکه وه، چې دَ چلاؤ لاره يې ګوره چې څنګه پېدا کوله؟ په دې پُل باندې مخته تېر شولو او دَ "کراکوي" تنګو تنګو بازارونو ته مو ځان وَ رسَولو – دَ استنبول دا برخه ښېخي زړَه او روائتي ترک علاقه ده ... دلته زياتره زاړه خلګ هم هغسې دَ زړې زمانې دَ ترُکيانو په رنګه پې کېپ په سر او آزاد پردوګ وزمه پټلونونو کې دَ دوکانونو مخته يا په رېستورېنټونو کې ناست چُولمان چې دوئ ورته شيشه وائي څکولَو او سلېماني چائيو څېښلو کې بوخت ښکاري –

دَ "سرکې جي" دا زړَه علاقه تر ډېره کتلو ورسته نويد پنجابي په يوې تنګې کوڅې باندې ورسم کړو او وئيل يې ...

" درځئ... چې کارخانه درته ښکاره کړم"

ما ورڅخه وښتنه وکړه...

"دَ چيشې کارخانه او څه په کې جوړېږي ؟"

دائی وَموسېدو او په خپل شرارتي انداز کې يې وئيل ...

" خبر ... خپله به يې وَويني ..."

او بيا دَ کارخانې په لوی ګېټ وردننه شو ... موږ هم ورپسې پسې -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

کارخانه څه وه ؟ يَو تود بازار ؤ ، چې دَ تنګ روډ دواړو خواؤ دوکانونو مخته غټې غټې له شيشو جوړ شوکېسونه لګېدلي ؤ - په اول نظر داسې ښکاره کېدو لکه دَ پېغلو مجسمې چې په کې ولاړې وي – لاکن چې ښه مې ورته وَ کتلو ، نو څه ګورم ، چې دا خو مجسمې نه بلکې دَ ترکي نسل حُورې وې ، چې په بېلابېلو پوزُونو او اداګانو يې دَ کتونکو توجه نه يوازې ځانته اړَولو هڅې کولې ، بلکې دَ کتونکو هر خوائش يې ور پوره کولو دپاره خپل خدمات هم شايد چې وړاندې کولو - په تندي خوله را ايله شوه او جمعه خان مې له لاسه نيولي بيرته غبرګېدو دپاره دَ شا په لور کش څه کړو ، چې نويد هم راسره سم دباندې وَختو او په موسکني انداز کې راته وائي ...

" خود لکه چې دا کارخانه مو نه شوه خوښه ... ښه ده ، نو درځئ چې بله تر دې هم ښه او غټه کارخانه درته ښکاره کړم "

موږ دلته لا په ځان ټُوکلي ؤ ، چې دائی راته لا دَ بلې کارخانې دَ کتلو ست کوي ... نو ځکه مې په سنجېدګۍ لاسونه ورته جوړه وَنيولو ، چې ...

" ياره ... يَو بل داسې ځای راښکاره کړه ، چې دَ کتو وړ وي ، مګر داسې هم نه ، لکه دا اوس چې دي دهوکه کړو..... پليز "

ده وئيل ، ښه دی او بيا دَ ده په راهنمائي کې دوې بجې خواته موږ په Princess Island ، ګوا دَ شهزادګيانو په وړې تاريخي جزيرې (ټاپو) باندې دَ لانچ له واړه سفر ورسته کښته شولو - لومړی قدم مې لا سم دَ دې ټاپو په غاړه ورته اېښې نه ؤ ، چې مې دَ خُلې څخه نابيره وَوتو ...

" واه نويده ! دا خو نو اوس ځای دی "

ولې چې دَ دې ځای دَ شاوخوا سمندري غاړې خوش رنګيانو پرته ، دَ شهزادګيانو دَ اوسېدلو او دَ سېل ځايونه ، که په تارخي اړَو دَ کتو وړ ؤ ، نو واړه غټ پارکونه او تالابونه هم بد نه ښکاره کېدو - دلته زياتره غېرملکيان ، چې دَ بلغاريه، رومانيه ، يونان او روسي رياستونو سره يې اړه درلودله سېل کولو ته راغلې ؤ - وائي ، چې دا ټاپو څه يَو زر يا يولس سوه کاله دَ مخه دَ

Downloaded from: The Digital Library

شهزادګيانو او مينځو دَ استوګنې دپاره په کار راوړل شوی ؤ - جمعه خان يَو ځای وائي ...

" کشکې ، چې دا جزيره مې خپله وائی ، نو ... "

ده به لا نور څه وئيلو ، چې ما يې خبره دا سې سرته وَ رسَوله ...

" ..... هو ، نو بې تکته به دي بيا څوک ورته نه پرېښوَلو .... که څنګه "

دا خبره څه وه ، چې زما دَ ډېر ضد په پرته يې هم دَ دې ټاپو په حقله خپله خبره پورا نه کړه - موږ به لا نور نور په دې ټاپو باندې ګرځېدلو ، که نويد دَ بيرته ستنېدو خبره نه وای ټينګه کړې ... وئيل يې ...

" درځئ چې ځو ، پروين به ديغه شوې وي او زما لاره به ګوري "

نو ځکه بيرته په لانچ کې کښېنستو او دَ خپل زاړه وتاک په لور ور روان شولو -

*****

ماښام شپږ بجې چې څنګه له خوبه راکښېنستم ، نو دَ دې هوټل په کاؤنټر ناستې پېغلې ته مې زړه وَتخنېدو ، ولې چې ظالمه بې اندازې زياته ښائيسته او نازکه جوړه وه - په قد جګه ، سپينه ګېړدۍ څېره ، ژېړبخونې سترګې او خلاس ژېړ ويښتانو يې بلا خوند کولو او ښه خبره دا وه ، چې انګرېزي يې هم زده وه- نو ځکه مې ټېلي فون ته لاس کړو – دَ سلام کولو ورسته مې دَ بلغاريه دَ سفارت خانې اته پته ، چې مازې بهانه وه ، ورځخه وَپوښتله ... هغې وئيل ...

" نه يم خبره "

که يې خبره په دې ځای ختمه کړي وای ، نو ما به په ټېلي فون ايښی وای ... لاکن دې چې بلغاريه ته زما دَ تګ دَ اصل وجې تپوس وکړو ، نو په ځواب کې مې مزاقاً ورته وئيل ...

" دلته څه دي ... ځکه خو ورځخه بلې خواته وځم"

" څه غواړې ؟ "

دَ دې دا سې پوښتنه بې معنا نه وه ، يَو وار لا زړه راته وئيل ، چې نېغ په نېغه ورته وَوايه ... لاکن بده خبره وه ، ځکه مې خبره بلې خواته واړَوله ....

Downloaded from: The Digital Library
(c) web.archive.org

" نوم دي څه دی ؟ "

" ساسیلا " دې وئیل

" ښه نوم دی... مسلمانه یې ؟ "

دې وئیل ...

" هو ، الحمدالله "

" واده دي کړی دی ، که یَه ؟"

په ډېره عاجزۍ مې ورڅخه پوښتنه وکړه ... دا یَو وار چپ غوندې شوه او بیا وائي ...

" یَه ... مګر زه بوائی فرېنډ لرم "

دا خبره یې داسې وکړه، لکه دلته چې په مېړه او په بوائی فرېند کې انجونې توپیر نه کوي –ما به اوس اجازه غوښتله، چې دا دَ خپلې خوا راته ګډه شوه ...

"په ټُرکي کې دَ استنبول دَ تاریخي ځایونو پرته ډېر څه دَ کتلو دي "

" مثلاً ، لکه .... ؟"

زما دَ مثلاً په ځواب کې هغې وئیل...

" لکه دَ انقره میوزیم، چې په کې دَ حضرت عیسی (ع) څخه هم قریباً ۷۰۰۰ کاله دَ مخه دَ Anatolian Civilization شیان پراته دي او بیا دَ دې پخواني طرز تهذیب ببخي زیات او دَ بېلو بېلو زمانو لرغونې آثار لکه Antique City of Perge او داسې نور نور دَ کتلو وړ دي - نه یوازې دا ، بلکې دَ Catholic عقیدې له کبله حضرت مریم چې په کوم کور کې دَ ژوند آخري ورځې شپې تېرې کړې وې، هغه زوړ طرز جوړه شوې ودانۍ دَ Selcuk نامې ځای څخه فقط اووه کلومیټره لرې ده - دا انجلۍ باخبره وه، نو ځکه مې نه غوښتلو ، چې ما نور په امتحان کې واچوي... په دې خومې ورته وَوئیل ...

" زه به هغه کوم، چې ستاسو دَ ټوُرزم دَ څانګې څخه یا خو ټوُر واخلم یا بیا پخبل انتظام دا هر څه وَوینم "

دا خبره چې مې څنګه وکړه، نو انجلۍ دَ خپل اصل مطلب په خوا راواوبښته ...

Downloaded from: The Digital Library

" ته خپله هیڅ تکلیف مه کوه ... که غواړې،نو مور د ټوؤرستانو د ټوؤر دپاره پورا پورا انتظامات لرو"
داسې کښېوتم، چې انکار راته کول ګران شو ... ما څه ګڼلو او دا څه وَوته ؟ او دغه خو وجه وه، چې دَ بیا خبرو کولو په بهانه مې اجازه ورڅخه واخیسته – ما چې دَ ټېلی فون رسیور ږدلو ، نو جمعه خان دغه ؤ ، چې کښېنستو او سترګې موږلو ورسته یې پوښتنه یې وکړو ...
" دَ چا ټېلي فون ؤ "
ما ورته وئیل ...
" دَ دې هوټل دَ لابې ساسیلا ټېلي فون "
ده وئیل ...
" ښه ښه په نامه یې بیا خبر هم شوې ؟ "
موږ به لا خبره مخته کښَوله، چې نوید او پروین راورسېدو - نوید هغه نوید ؤ ، خو پروین هغه پروین ځکه نه وه، چې جینز پېنټ یې اغوستی ؤ –زما دَ پوښتنې له مخه بیا نوید راته وائي...
" دا پېنټ مې پروین ته لاندې په دوکان کې واخیستو "
او بیا خپله وائي ...
" زما په خیال چې بد ورسره نه ښکاري "
موږ نو څه وئیلی شوی ، چې ده له خپلې خوا سرټیفیکېټ ورکړو - دَ ښو ډېرو ګپو کولو ورسته محفل په دې خبره برخاست شو، چې سبا سهار به اول دَ بلغاریه سفارت خانې ته دَ ویزې لګولو دپاره ځو ، بیا به په لالېلي نامي علاقې کې هوټل نیسو -
****
په دې بله ورځ غرمه لس بجې موږ څلور واړه ملګري دَ بلغاریه دَ سفارت خانې وَکهړکۍ ته ولاړ ؤ –که مو هرڅو زارۍ ورته کولې ، خو دَ کهړکۍ شاته ناستو دواړو ښځو کې یوې هم زموږ خبره نه منله او وئیل به یې ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" تاسو بلغاریه کې له چا سره ملاقات کولو ته ځئ او دعوت نامې کومې دي ؟ "
او مونږ ورته وئیلو ، چې ...
" هلته ستاسو په هېواد کې نه څوک لرو او نه مو له چا سره دَ ملاوېده مطلب دی .. مونږ مازې دَ یَو څو ورځو په سېل ورته دَ تلو اراده لرو او بس ... "
غرض دا چې مونږ ورته په خواست کولو ستړي شولو ، نو نوید ورته دَ سلو ډالرو نوټ له جېبه راویستو ... هغوئ نوټ ته به ډېر حسرت وه خو کتلو ، لاکن سرونه یې هغه رنګه یوې بلې خواته وَښورَولو - چې ورڅخه مایوسه شولو ، نو په خپله لاره بیرته را روان شولو - په نورو ملګرو نه یم خبر ... زما خو طبعیت ډېر پرې خراب شو ، نوید ته مې وئیل ...
" درځه چې یَو ټرېول ایجنټ سره خبره خلاسه کړو "
ګوره ، چې یورپ ته ننَوتل مې په قسمت کې نه وُ شوي ... چې ایجنټانو هم یوه خوا نه کوله - که څه هم مونږ داسې لا ورته وَوئیل ، چې...
" دَ ټوؤر دَ پیسو پرته به مونږ خپل ټکټونه پخپله وکړو ، خو دَ بلغاره یا یَو بل یورپي هېواد ټوؤر راته کنفرم کړی بس "
لاکن هیڅ یوه ایجنټ راسره زمونږ خوښه نه وه منله - له دې ځایه هم دَ ماتې خوړلو ورسته مې جمعه خان کاکړ ته وئیل ...
" درځه وروره ! چې نن نن له دې ځایه وَځو "
ده وئیل ...
" هو ، ټکټان به نن واخلو ، مګر ځو به بل سبا ... سبا به دَ استنبول ستي ټوؤر وکړو - لا خو مې هیڅ نه دي لیدلي "
که څه هم زما نه وه خوښه ، خو دَ ده دپاره مې ورسره هو کړو –
یوه بجه ماښپښین ببګونه په اوږو راټال دَ " سرکې جي " څخه " لالېلي " نامي پُررونقه علاقې ته په ټېکسي کې وَرسېدو - دَ لالېلي په مېن بازار کې په یَو هوټل کې مې دوې خونې وَنیولې – ببګونه مو په خونو کې وَغورځول او دباندې دَ ډوډۍ خوړلو دپاره راوَوتو - او په نه ساعت کې یَو بلې پُر رونقه علاقې ته

Downloaded from: The Digital Library

ورګډ شولو - دا علاقه يعنې دَ "لالېلي" سره جوخته دَ "تقسيم" نامي علاقه
وه – دومره دَ غېرملکيانو څخه ډکه وه، چې لار په کې نه کېده - دَ نويد په
قول ...
" دَ استنبول دغه سيمه چې غېر ملکيان ورته راځي ، دَ خلګو دَ توجه مرکز ځکه
هم ده، چې يَو غټه شاپنګ سېنټر ائيريا ده او بل په دې ائيريا کې دَ بلغاريه ،
رومانيه ، يونان او روسي رياستونو په ځُورو باندې نه يوازې دَ سترګو تنده
ماتېږي ... بلکې دَ خوائشاتو بارُ هم پرې ماتېدلی شي"
دَ نويد خبره مې په دې زړه وَ منله ، چې دلته سړي کم او غېرملکي ښځې ، چې
زياتره په کې پېغلې وي ... ګرځېدلې - او بيا چې څه وخت مونږ دَ ټي – بي – ټي
ايراني بسونو دفتر ، چې زمونږ له هوټل څخه په څه واټن باندې ؤ ته دَ ټکټانو
دپاره تلو ، نو تر مونږ څه شاته پاته شوي ملګري کاکړ صاحب ته يوې پېغلې ،
ګوره چې دَ کوم هېواد وه، سترګه وهلې وه او دَ لاس په اشارو يې دَ لسو ډالرانو
غوښتنه هم ورڅخه کړې وه- ده چې بيا راته ټنګه دا خبره وکړه ، نو که څه هم
کيسه څه شکمنه غوندې وه، خو زړه راته وئيل ، کېدای شي هاغه دَ نويد خبره
رښتيا وي دَ دې علاقې په باب - خبر ټکټان خو مې تر لاسه کړو، لاکن دَ دريمې
ورځې يعنې دَ ۷م نومبر ۱۹۹۳ع - ولې چې سبا او بل سبا دَ دوئی دَ کمپنیۍ دَ
بسونو وار وَ ايران ته دَ تللو نه ؤ - نو نن په چپه دوې ورځې له مونږ سره نورې هم
دَ سېل دپاره وې - که مې څه هم زړه مات ؤ، خو حتمي هڅه مې دا کوله ، چې
وخت ښه په خوشحالۍ تېر کړم، چې ملګری مې ديغ نه شي - هم دغه وجه وه،
چې دَ ډوډۍ خوړلو ورسته سم دستي مونږ دَ Poli Tour له دفتر څخه دَ ننۍ
شپې دَ "اورينټ هاؤس هوټل کلب" او دَ سبا دَ ورځې دَ استنبول ستي ټوؤر
دپاره ټکټونه تر لاسه کړو ... او بيا مې درست ماځيګری دَ لالېلي او تقسيم
ائيريا دَ روډونو په فُټ پاتهونو باندې تېر کړو، چرته چې خوش رنګو څېرو له
خوش ذائقه طبعيتونو او موسکاګانو او موسمي خوش ګواره رنګونو سره
سترګو ته ښکلاګانې او زړونو ته دَ سکون بېلابېل خوندونه سپارَلو - يَو شاعر

Downloaded from: The Digital Library

نور څه غواړي ؟ بس چې ښکلاګانې ورته چاپېرچل کې موجودې وي ... بیا خو یې دَ خېټې غم لا هم هېر وي - خو دا شاعر زړه مې خپله خوښه کله کولی شوه، ولې چې ملګری جمعه خو هم ورځرمه شوی ؤ – نو ځکه دَ نه غوښتلو پرته هم یَو دوه ځله مې سلېماني چائی له هغه سره نوش کړې - دلته یَو کوپ چائی په لس زره لیرا باندې خرڅېدو – دَ دې علاقې رنګین ماځیګری په خپل ځای... خو دلته زه دا خبره کول ضروري ځکه ګڼم ، چې دَ دې مسلمان ملک مغرب وزمه آزادي وَلوستونکو ته ور په کوته کړم - ګوا دلته په دوکانونو کې که شراب په آزادۍ خرڅېږي ، نو هم دغسې شراب خانې یا بارونه هم لري - هم دغه وجه ده، چې قضائي ماځیګر خواته یَو نیم سړی دَ سړک څنډې ته یَو بل اړخ ځنګېږي هم - لازمي خبره ده، چې زیاتره ښځې به یې هم ځیښې، خو تر سترګو مې یوه هم داسې ښځه تر دې ساعته نه شوه، چې ځیښلو یې ، یا دې بې خوده غوندې په فُټ پاتهونو ګرځي - لاکن دلته ښځې سګرېټونه ډېر په شوق او خامخا څکوي - دلته خلک چپ له خپلې ژبې ، دَ بل په ژبه نه پوهېږي او نه چاته بله ژبه ورځي... یَو څو ماتې ګوډې خبرې لکه "کش برا" یعنې (څومره یا په څو باندې) ، "اوُچ دانه سوخ سُو" یعنې (درې ګلاسه سړې اوبه) ، "آفندم" او "آفندي" او داسې ځینې نورې خبرې یا توري موږ هم وړباندې چسپَولو - ګوا خبره دا ، چې څوک هم تُرکي ته ځي ، نو به دَ لاس په اشارو ژغېږي یا به څه خاص خبرې دَ ډوډۍ پېدا کولو او شاپنګ کولو دپاره حتماً زده کوي ... ګڼې حال به یې زما او دَ جمعه خان په رنګه وي - دا خو لا دَ نوید پنجابي یې کور ودان، چې څو کاله یې په تُرکي کې تېر کړي ؤ او تُرکي یې په رواني سره وئیله - که دائی نه وای ،نو زه او زما ملګری به په هر دویم ګام له یوه نا یوه غم او ناکړده پېښې سره مخامخ کېدو - دا منم، چې موږ به هم څه نا څه یا ډوډۍ په اشارو پېدا کړې وه، خو غم دا دی ، چې دغه باډې لېنګویج او اشارې خو هم هر ځای معنې او مطلبونه بدلوي -

*****

Downloaded from: The Digital Library

ماخُستن اتهه بجې دَ پولي ټوؤر وېګن موږ له خپل هوټل څخه سپاره کړو او اتهه نیمې بجې يې دَ " اورينټ هاؤس کلب" چې دَ استنبول په يَو څو مشهورو نائټ کلبونو کې ځانګړی نوم لري ته وَرسَولو - دلته لومړی او دَ خوند خبره دا کوم، چې دَ دې کلب په لويه دروازه کې يوه ټُرکۍ پېغله خپلې ټُرکي روائتي جامې په تن.. سره له اوږدې ترکۍ سرې خولۍ په سر باندې ايښې ولاړه وه او هر راتلونکې سړي او ښځې ته يې ښه راغلی په خپله ژبه کې وئيلو ... زه او زما ملګرې چې يې له څنګه تېرېدو ، نو ملګری ورته وَ درېدو او په پښتو کې ورته ګډ څه شو ، چې هغې ورسره ځان جوخت په دې نيت وَدرَولو ، چې دا انجلۍ زما له وور قده ملګري په درخته اوږده وه او بيا يې خندل هم ... ګوره چې دَ هغې دَ خندا تر شا څه ؤ ؟ خو زما ملګري په ټوکو کې راته وئيل، څنګه مې درته پښتنه کړه ؟ او بيا دَ ده دا خبره ما او هغه تر ډېره پورې دَ ځينو نورو پُوچوخبرو سره ګنډلې خورا انجوای کړه او بيا يَو غټ عالي شان هال ، چې په منځ کې يې دَ ډيسکو او ډانس کولو دپاره ګېږدی دوکانچه جوړه وه چې له بامه ورندې رنګېنې رڼاګانی له يوه نري او خواږه ساز سره دَ باران غوندې راورېدې او دَ دې دوکانچې شاوخواته مېزونه او کرسيانې پرتې وې - په دې هال کې په خپلو چوکيانو باندې کښېنستلو ورسته چې څنګه موسترګې وَموږلې ، نو څه ګورو ، چې په هال کې يَو بل ځای ترکۍ انجونې ، مختصرې جامې په تن ... په ببلي ډانس کولو کې اخته وَليدلې ، چې په هال کې ناست غېرملکيانو دَ سفر سترياګانې يې په خوږو موسکاګانو او ډېر په مينه يې په بازاري خلوص وساکولو پوره پوره هڅې کولې -

په دې هال کې هر سړی او ښځه بدمسته وه، او سره شنه لاکن په سائز غټ او اوږده ګلاسونه په لاس کې په ناستو ځنګېدلو او له څنګ ملګرو سره يې خپلې خوشحاليانې ګډَولې لګيا ؤ، خو ما او جمعه خان دلته هم دَ کوک واړه بوتلان تر نرئيو غاړو نيولې نوش کولو - هم دغه وجه خو وه ، چې دلته رقصېدونکې ببلی ډانسرې هم موږ ته کمې رانيږدې کېدلې – خو دَ خپل بازاري طبعيت

Downloaded from: The Digital Library

درلودلو له سوبه په موږ باندې هم په خپل خپل وار چې به له ستړجه راکوُزې شوې .. نو به یې موږ ته هم دَ خپل عادت په سمه حاضري راکړه ... هغوئ دَ ډانس په چپه څه نور هم وئیلو ، خو موږ ورسره هیڅ نه منلو ... البته یَو نیم تصویر مو ورسره په دې واخیستلو ، چې دا موقعه سهار راته دَ ژوندي یاد په توګه بیا بیا دَ استنبول شپه راپه زړه کوي - لاکن موږ دَ هغوئ له نور نیزدېکته ډډه کوله او ورسره داسې تر غاړې وتلو نه ... لکه نور ټوؤرستانو چې به کولو – لنډه دا ، چې ډوډۍ مو هم دلته وَخوړَله او تر دولس بجو پورې مو دَ ترکو پېغلو ښلي او ماډرن ډانسونه داسې په رنګارنګ رېښمینو جاموکې کتلو ، چې په عامه ژبه کې جامې په هیڅ اړه نه شی وئیل کېدای -

دَ شپې دولس بجې چې څنګه له دې کلب څخه دباندې راوَوتو ، نو دَ پُولي ټوؤر سړي موږ دواړه تر لاس وَ نیولو او ژر تر ژره یې په خوش اخلاقۍ دَ هوټل څخه دَ ایستلو هڅه کولو سره سره راته وئیلو ...

" دې وخت ګنډکپان جیبونه وهي او څه نورې نورې پېښې هم کېږي ... خیال کوئ "

*****

دَ پروګرام په سمه سهار اتهه نیمې بجې دَ پولي ټوؤر ګاډۍ موږ له خپل هوټل څخه پورته کړو او دَ استنبول ښار او تاریخي ځایونو راښکاره کولو باندې یې پئیل وکړو - په دې بس کې زموږ پرته پنځلس شل نور سړي او ښځې هم وې – ګاډۍ چې څنګه مخته روانه شوه ، نو ګائیډ چې نوم یې آصفه ښئیلو ، څُلې ته مائیک وَنیولو او په انګرېزۍ کې دَ هرکلي وئیلو ورسته وائي ...

" تُرکي ، ګوا دغه سیمه دَ حضر ت عیسی علیه السلام څخه هم دوه زره کاله دَ مخه او بیا دَ ده دَ مرګ ورسته تر پنځلس سوه عیسوي پورې دَ نړئیز ژوند ژواک په اړه مرکز پاته شوې ده - او سره له دې دَ Anatolian Civilization (اناتولوي تهذیب) موجودګي دَ دې سیمې تاریخ په زرهاؤ کلونو لا نور نور شاته وړي - عثمانیه حکمرانان له ۱۴۰۰ع څخه تر ۱۹۱۸ع پورې په دې خاوره

Downloaded from: The Digital Library

باندې حکمراني کړې ده - او دلته ښاري ژوند لومړی له رومنو او عثمانیه دوره حکومت څخه پېیل شو او نن چې تاسو په خپل چاپېرچل کې دَ استنبول پخواني جوړ غټې غټې ماجتان ، ماڼیانې ، ودانیانې وینئ ګورئ ... دا دَ ټُرکي تاریخي عظمت څرګندَوي "

دَ څه مزل کولو ورسته ، ګاډی یَو ځای تم شوه او ټول ټوؤرستیان ورڅخه راکوُز شول - او دَ ګائیډ په راهنمائی کې یوې لورې اوچتې پخوانۍ ودانۍ، چې دَ مسلمانانو ماجت ښکاره کېدو په خوا روان شولو او چې څنګه په لویه دروازه وردننه کېدو ، نو آصفه (ګائیډ) وئیلو ...

" دا کرسچن چرچ دَ سېنټ صوفیه په نامه دَ نړۍ په لوړو تاریخي چرچونو کې ځانته یَو نوموړی چرچ دی ... چې رومن واکمنو ببخي پخوا جوړ کړی ؤ "

په دې چرچ کې دَ زړه راکښونکولاسي کار او نقش نګارۍ پرته دَ ښائیسته جوړو شوؤ ګومبتو ، دېوالونو او ګېرډۍ تمبو (ستنیانو) ځانته دَ ځانګړې جوړښت په اړه دَ پخوا زماني کاري ګرو فن لوړتیا څرګنده وله- په دې چرچ کې یوې بلې خواته ګرځېدلو په وخت داسې راته ښکاره کېدو لکه دا چرچ چې کله ماجت هم پاته شوی وي - خو ګائیډ په دې باب سر نه کړو راخلاس چې آیا زما او یا زما دَ ملګري په مزغو کې دَ دې چرچ په اړه راپورته شوی ګمان صحیح هم ؤ او که غلط - خېر ، دَ دې چرچ کتلو ورسته ګاډی مخته روانه شوه او ګائیډ وئیل ، چې ...

" اوس موږ دَ "بلیو ماسک" په لور روان یُو ، کوم چې په درستې نړۍ کې ساری نه لري "

او بیا یې مخته وئیل، چې ...

" استنبول ښار ، که څه هم په درو ټاپوګانو باندې آباد ښکاري ، خو په اصل کې دا ټاپوګان نه دي ، بلکې دَ نقشې له رُویه ایشئین استنبول دَ برِاعظم ایشیاء په خوا کې دَ وچې مځکې په دوؤ غټو څنډو باندې آباد دی - او دلته دَ دوؤ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

سمندرونو ګوا " بلېک سي " او " مېډیټېرینئین سي " سنګم داسې شوی دی ، چې دَ دواړو سمندرونو دَ غاړو څخه تهؤرستهان خوندونه اخیستی شي "
که څه هم ګائیډ مخته څه نه وئیلو ، خو دا خبره ځرګنده وه، چې دَ استنبول ټاپووزمه برخې ، ځای په ځای په پلونو له یَو بل سره تړل شوې وې - دَ څلورو پخو پلونو ، چې دَ غټو تمبو په کومک ولاړ ؤ څخه پرته دَ ابشیاء او یورپ تر منځه په سمندر برسېره باسفورس پُل او فتح سلطان پُل دَ کتو او حېرت وړ ځکه ؤ ، چې دې پُلونو دلاندې ستنې نه درلودلې او په هوا کې ولاړ له پورتنئیو اوچتو تمبو سره دَ اوسپنو په غټو غټو رسیانو داسې تړل شوي دي، چې دَ سړي عقل ورته حریان شي - نه یوازې دا ، بلکې له دې پرته هم ځینې داسې تاریخي جوړ ځایونه په دې ښار کې شته، چې سترګو ګتهلو سره سره سړی په سوچ کولو هم پارَوي -
دې وخت چې موږ په بلیو ماسک کې ګرځېدو ، نو داسې محسوسېدو ، لکه دا غټ ماجت چې ډېر پخوا یعنې په اولسمه صدۍ کې نه ، بلکې په ننني دور کې جوړ شوی دی - ولې چې دَ ښائیست والې پرته دومره غټ ؤ ، چې په ګرځلاؤ سړی په کې ستړی کېږي او دلته سترګې په هر څه باندې وازې پاته کېږي - په دې غټ تاریخي ماجت کې له تکو شنوټائیلونو او بې شمېره ستنیانو او ګومبتو پرته په سر شپږ داسې اوچتې میناري هم لري چې تر لرې لرې پورې ښکاري - هرڅه هرڅه ، خو په استنبول کې دَ ماجتانو ډېرښت داسې ځرګنده وي ، چې بېخي پخوا مسلمانانو دَ اسلام خورَولو پرته بله هیڅ وظیفه نه درلودله - ځکه خو یې اسلام دَ نړۍ تر ګوټ ګوټ پورې رسَولی ؤ -
له دې ځایه موږ دَ تُرکۍ غټ میوزیم او اسلامک سېنټر ، چې دَ پخوانې باچا ابراهیم پاشا په ماڼۍ کې جوړ کړل شوی ؤ ته یُو وړل شولو - دلته ۲۰۰۰ کاله پخوانې شیان دَ ښوؤنې دپاره خوندي کړل شوي دي - لکه دَ کور دَ استعمال له ختو او اوسپنو څخه جوړ لوښې ، چړې، تُورې او نېزې او دَ دې سیمې جوړې غالیانې ، خولیانې او دَ رواجي جامو نمونې هم دَ کتو وړ دي - لاکن دلته مې دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

خانهٔ کعبه اوله له لرګي څخه جوړه دروازه ، چې دَ لاس کار ورباندې شوی ؤ په لیدوً مې سترګو او زړه سکون وَموندو – غوښتلو مې چې ښکل یې کړم، لاکن شیشه داسې ورباندې را جارباسلې شوې وه، چې وَس مې نه په رسېدو - دلته ګائیډ دَ اناتولوي تهذیب ځینې شیان هم راښکاره کولو په وخت وئیلو ، چې ...

" دَ دې په پرته دَ دغه زاړه او تاریخي ژواک ځینې آثار نورې نخښې په " اناتولیا " نامې علاقې کې دَ لرغونې آثارو په توګه خوندي کړل شوي دي - لکه دَ Ekhesus " ایفاسیس " غټه مجسمه ، چې دَ دېوي مور ، یعنې Mother goddess " مدر ګاډس " په توګه دَ مځکې اوله خدائینه مور ورته وئیل کېږي - دَ Artinis " اینټینس " په نامه شهرت لري - دَ دې په بدن ښځې زیات لګېدلي تیان دا څرګنده وي ، چې دا خدائینه مور ژوند سپارونکې وه - دَ اناتولیا ۷۰۰۰ کلنه زوړ ښار دَ هغې دپاره جوړ کړل شوی ؤ - دَ دې " مدر ګاډس " څخه په بېلو بېلو وختونو کې نقل شوې یولس زره وړې او غټې مجسمې هم دَ دُنیا په ځینو عجائب ګهرونو کې پرتې دي"

دا خبرې چې یې کولې ، نو بس دَ استنبول په تنګو تنګو بازارونو یا لارو باندې یوې بلې خواته روان ؤ، او دلته په بس کې ګائیډ وئیلو ...

" دلته یعنې په تُرکي کې دَ نورو تاریخي آثارو پرته دَ Lymira " لائیمېرا " دَ کاڼو پخوانۍ ګومبته او دَ Aspendos " اسپنډوس " جوړه ودانۍ چې په بېلو بېلو زمانو کې جوړه شوې ده – که تاسو غواړئ، نو موږ درته دَ ټوؤر اهتمام کولی شو"

له دې خبرو سره سم ګائیډ زموږ پام دَ میوزیم سره جوخت آرټ سېنټر ته واړَول شوه ... دلته دَ تُرکي دَ هرې سیمې دَ خلګو دَ جامو او استعمال شیانو نمونې ... په خاص توګه دَ ناستې او په دېوال راځړوَنکې غالیانې نه یوازې دَ نمائش دپاره ایښول شوې دي ، بلکې خرڅېدې هم ... یَو ځای مې جمعه خان ته وئیل ، چې ...

" راشه چې یوه دَ غالب چاچا ټوپۍ او دا اوږد کوټ واخلو "

ده راباندې وَخندل او وئیل یې ...

Downloaded from: The Digital Library

" ولې ځان په درنوؤ ... اول مو بېګونه لږ درانه دي او بيا داسې ټوپياني خو په پاکستان کې هم پيدا کېږي"

ګوره چې اوس دَ ده اشاره په پاکستان کې دَ کومې سيمې دَ خلګو او دَ چا په لور وه ؟ خبر، چې له دې ځايه راوتلو، نو تر دې له مخه مې دَ ژېړو جوړه يوه ښائيسته غاړګۍ، چې په ډيوټي ولاړې ښائيسته پېغلې دَ راښکاره کولو دپاره په غاړه باندې راوَځړولې او بيا يې په وار وار راته وئيل، چې ...

" دا ګوره، څومره ښائيسته ښکاري"

اوس که غاړګۍ ښائيسته وه، او که نه ... خو دَ هغې سره يې بېخي خوند کولو - که څه هم زما دَ ملګري په خيال دا سودا ګرانه وه، خو شاعر زړه راته وئيل، چې دَ هغې ښائيسته انجلۍ موسکاګانې چې ورسره وَ تلې، نو ارزانه سودا مې کړې وه - ولې چې دَ ښکليو دَ موسکا قيمت په هر څه هرڅه ارزي او چرته بيا دومره دومره ډېرې موسکاګانې، چې په کاڼو يې لا خولې کولې ... زه خو لا يَو انسان وم -

له دې ځايه پياده موږ دَ تاريخي حمام په لور مخه وکړه - حمام څه ؤ، يوه غټه خونه وه، چې په منځ کې يې يوه دوکانچه جوړه وه، چې دَ ګائيډ له قوله دلاندې يې اور بل وي او په شا وخوا وړو وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو مخته او ورسته په ګډه باندې په دې غټې دوکانچې باندې سټيم بات اخيستل کېږي او تر ډېره وروباندې تر درځن زيات غسل کونکې پراته وې او بدنونه ټکور کوي - که څه هم په جلا جلا وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو اهتمام ؤ، خو شروع او اخيره يې له دې تودې دوکانچې کېدله-

ګائيډ مخته وئيلو چې...

" دغه رنګه حمامونه په افغانستان کې تر اوسه لا هم رواج لري"

وئيل، خو يې صحيح ... خو خوارکۍ لکه لا سمه خبره نه وه، چې نن په افغانستان کې دَ وژللو راوژللو او دَ يو بل دپاره قبرونه خيندلو پرته هيڅ نه دي پاته شوي -

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

*****

دې وخت دَ پولي ټوؤر ګاډی دَ اتا ترک له تاريخي دفتر او استوګن ځای ، ګوا دَ هغه په استعمال کې پاته شوې رهائشي ماڼۍ په لور روان ؤ، چې ګائيډ وئيلو ...

" دې وخت په ۷،۷۹،۴۵۰ مربع کلو ميټرانو خور وور هېواد تُرکي چې په کې ۵،۸۲،۸۷،۰۰۰ خلګ آباد دي– باني ستر مصطفی کمال اتاترک دَ لومړي جنګ عظيم ورسته لومړی صدر ؤ - دَ تُرکي په ټولو حکومتي ځانګو کې يې انقلابيً بدلون راويستی دی او سېکولر جمهوري نظام يې نور نور ټينګ کړو ... په خاص توګه ، ښځه يې په لومړي ځل دَ نر سره په څنګه دَ درَوله "

ګائيډ لا خبره سمه سر ته نه وه رسَولې ، چې ګاډی يوې توربخونې او غټې ماڼۍ مخې ته وَدرېدله - دا هغه ماڼۍ وه، چې اتا ترک په کې په سرکاري توګه استوګنه کوله او اوس دَ ده يادونه تازه کولو دپاره دا ماڼۍ دَ تاريخي او قامي نخښې په توګه خوندي کړل شوې وه - په صدر دروازې کې يې دوه عسکران دا سې الرټ ولاړ ؤ لکه هغوئ چې له کاڼو جوړ ؤ - ولې چې په لومړي نظر هغوئ ژوندي کم، مړه بُتان زيات ښکاره کېدو - له دباندې خوا چې دا ماڼۍ څومره سترګو ته ښه ښکاره کېدله ، نو حقه خبره ده، چې دننه به لانور نور دَ کتو وړ شيان په کې وي ، ځکه خو ګائيډ وئيل ...

" بخښنه غواړم ، موږ دې ماڼۍ ته بې له انټري پاس نه خو ور دننه کېدلی شو او نه پاس دومره ژر جوړېدلی شي - يوه دوې ورځې انتظار ورته په کاربږي "
او بيا يې خپله خبره داسې مختصه کش کړه ...

" په تُرکي کې زموږ (توبه نعوذُ بالله) دوه خدائيان دي .. يَو عظيم خدائی او بل اتاترک ... ولې چې نه خو دَ قرآن شريف آيتونه رد کولی شو او نه دَ اتا ترک فرمانونه او جوړ کړل شوی قانون ... "

له دې خبرې څخه دَ هغې ګائيډ دَ خدائی پاک په وړاندې شريک درَول نه ؤ، بلکې دا يې وئييل غوښتلو ، چې دَ جديدې تُرکي باني اتا تُرک بنيادي نظريه ،

Downloaded from: The Digital Library

چې دَ سېکولرزم په اړه ده په خپل ژوند کې وړاندې کړې وه - هغه نه یوازې خوندي شوه بلکې ژوندۍ یې هم وساتله -
یوې بجې خواته ګاډی دَ تاریخي بازار، چې دوئ اوس ورته " ګرېنډ بازار" وائي په لور دَ استنبول په تنګو هوارو ، خو په لوړو ژورو علاقو کې جوړو روډونو باندې روانه وه او ګائیډ وئیلو ...
" دَ حضرت ایوب انصاري مزار ، انقره او فیشرمېن ویلیج ته که دَ تلو نیت لرئ ، نو خپل نومونه او پتې را وَلیکئ ... ستاسې دَ خوښې په سمه موږ دَ ټوؤر انتظام کولی شو"
او بیا یې ځکه دَ ذکر شوؤ ځایونو پرته ، تریَو درځن زیات نورو ځایونو دپاره دَ ټوؤر کولو وختونه او دَ خرڅې خبرې په ډالرانو کې داسې په خوند خوند کولې ، چې خپل دې ملګري جمعه خان راته وئیل ، چې ...
" غوږ ورته وَنیسه خیالوَرې ته ... څنګه په خوند خوند دَ پیسو خبرې کوي ؟ "
ما هم آسره تاوان وګڼله او ورته مې په ځواب کې وئیل، چې...
" دلته اتا تُرک ترکیان په دې وجه نه مني، چې تُرکۍ ته یې نوی ژوند ورکړو، بلکې هغه کاغذونه دَ دې خلګو کمزوري ګرځېدلې دي، چې دَ اتا تُرک تصویر ورباندې جوړ دی "
زما په دې خبره چې ملګري جمعه خان غاښونه څنګه سپین کړو، نو هغې ګائیډ هم زموږ په خوا په ډېره مینه وکتو، او وَموسېدله .. اوس به لا موږ بل څه سنجَولو، چې دا څه رامخته شوه، او وائي...
" تاسو لکه چې له موږ سره په بل ټوؤر باندې هم دَ تلو اراده لرئ"
غرض... غرض او تش غرض.. یَو وار لا په زړه کې راغلو، چې په سخته او غوټ ورته یَه کړم... لاکن بیا ګوره چې څله مې په کراره ورته وئیل، چې...
" موږ به صلاح وکړو "
او بیا مې په معنې خېزه موسکا کې دَ جمعه په خوا مخ ور واړَولو ...
" زه خو ورسره ځم، وایه ! ستا څه خوښه ده ؟"

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دائی چې لا یې هغه رنګه غابنونه سپین نیولې ؤ، راته وای ...
" حریان یم، چې ستا اوس کومه یوه خوښه ده او کومه نه ... چې یَو ځای هسې نامې مخ یا څېره وَوینې.. زړه ورته په لاس کې ږدې "
او ما هم ورسره ګپه خوږه ځکه کړه ، چې خبر وم ، چې یار مو ټوکې کوي-
او بیا چې په خپل حېثیت ځانګړي او تاریخي ګرېنډ بازار ته ورننه کېدو، نو ګائیډ وئیل ...
" په دې بند غوندې تاریخي بازار کې ۴۵۰۰ واړه او غټ دوکانونه دي "
دَ دې بازار دَ دوکانونو دَ ښائیست او جوړښت څخه پرته، په دې مارکېټ کې دَ دوکانونو تر منځه دومره پراخه لاره تېره شوې وه، چې اوس که داسې مارکېټ زموږ په هېواد کې جوړ وای، نو تاریخي حېثیت به یې داسې نه وای پاته—ولې چې که رکشې او دَ خرو رېړهیانې په کې نه چلېدې ، نو سائکلونه او دَ لاس رېړهیانې خو به حتماً په کې یوې بلې خواته لېدل کېدې - دلته زیاتر غېرملکیان ؤ ، چې سوداګانې یې په کې کولې - دَ سرو زرو دَ کاروبار ډېر زیات دوکانونه په کې موجود ؤ- دَ دې مارکېټ په سېل کولو کې دا خبرې مې زړه ته بیا بیا راتلې، چې ګنې ...
" تُرکیانو، چې زرهاؤ کلونو دَ مخه کوم کاروبار کړی ؤو هغه دا دی ښکاره دی.. خو یَو موږ یُو، چې من حېث القوم دَ تېر شوؤ تاریخي مشرانو په قبرونو دَ کاڼو دَ څلو پرته که نور څه لرو، نو هغه دي .... خبرې او تشې خبرې ، چې په کتابونو کې یې دَ تاریخي پېښو په توګه خوندي لرو او بس ... "
په ګرېنډ بازار کې دَ ګرځېدو راګرځېدو او یَو نیم شئی اخیستلو ورسته په ګاډی کې ماځیګر خواته خپلو خپلو هوټلانو ته ټوؤرستان وَرسَول شولو - او یَو ځل بیا زه وم او ملګری جمعه خان او دَ لالېلي دَ بازارونو خوش رنګیانې، چې دَ شپې تر لسو بجو پورې په کې دَ نوید او پروین سره ګرځېدو –
*****

Downloaded from: The Digital Library

دَ شپږم نومبر درسته ورځ یا خو موږ دَ هوټل په خوني کې تېره کړه او یا بیا یو دوکان او بل دوکان دَ شیانو په اخیستو را اخیستو کې ستړي ؤ - نن موږ دواړو دا خبره وَ سنجَوله چې ترکیان دَ پاکستان دَ خلګو سره مینه لري او قدر یې کوي – ګوره چې په څه وجه ؟ بس چې به چا هم پوښتنه دَ سودا په وخت کوله، نو زموږ دَ ځواب ورسته به یې فقط دومره وئیلو، چې...
" ټُرک پاکستاني آګردش" ګوا ټُرک او پاکستانیان ورونه ورونه یا دوستان دوستان-
او بله خبره مې دا هم نوټ کړه ، چې دلته په سودا کې بارګېننګ ډېر زیات کېږي –که څه هم دَ ټُرک دَ مشرانو دا خبره ډېره مشهوره ده ، چې ....
" Don’t Buy house , Buy a neighbour "
لاکن له بده مرغه دا خبره ما دَ دوئی په روئیو کې وَنه سنجَوله ... خو په خوُی او بُود بد او رَډ خلګ نه ؤ .. بس په پیسو څه زیات مئین راته وَ برېښېدو –
سبا ته زما او دَ جمعه خان خپلو کورونو ته دَ تلو نیت ؤ - نو ځکه مې غوښتلو ، چې نن شپه تر ډېره په استنبول کې پیاده وګرځو او دغه رنګه مې وَ هم کړو - نوید او پروین چې دلته یې څو ورځې نورې هم تېرولو اراده درلودله .. هم له موږ سره پوره پوره ملګرتیا وکړه - او بیا چرته چرته نه وګرځېدو - که څه هم کله کله نري څاڅکي دَ باران او یا نرۍ نرۍ واوره ورېدله – خو موږ دَ لیونیانو غوندې یوې بلې خواته آواره ګردي کوله او دَ استنبول دَ ساړه موسم خوندونه مو دَ رڼاګانو سره ګنډلي دَ زړونو او رُوحونو دَ سکون سوب ګرځولو – لاکن تر کومه پورې؟ .. کله چې دَ استنبول دَ شپې رڼاګانې دَ یخو هواګانو سره تورو خاموشو تیارو ته ستنېده شروع شوې ، نو موږ هم کرار کرار ستړیا ته غږي هم اچولو ...
نو ځکه خو ، په ببلا ببلو تنګو او پراخو لارو باندې پیاده دَ لالېلي په لور قدمونه تېز کړي ؤ او غوښتلو مو ، چې ژر تر ژره خپل هوټل ته وَرسېږو ، ولې چې اوس خو په روډونو هم خال خال کسان ښکاره کېدو - هوټل ته لا نه ؤ رسېدلي ، چې په لالېلي کې دَ یَو خلاس دوکان مخې ته یوې ولاړې انجلۍ ، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

مخته یې څه سامان هم پروت ؤ، په ما او جمعه خان باندې ژغ وکړو – مور ورته وَدرېدو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

" خیر خو دی... ولې دې راپسې ژغ وکړو ؟ "

دا خبره څه وه ، چې هغه انجلۍ په خپله ژبه کې ګډه شوه – نه زما سر دَ هغې په خبرو خلاسېدو او نه زما دَ ملګري - بس هېش هېش ورته ولاړ ؤ ، چې دا اوس څه وائي او یا څه غواړي ؟ څه وخت ورسته شاته پاته شوي پروین او نوید هم راوَرسېدو، او تپوس یې راڅخه وکړو ...

" څه کیسه ده ؟ "

ما ورته وئیل...

" په دې خبره خو مور هم حریان یُو، چې دا انجلۍ څه راته وئیل غواړي ... ته پوښتنه ورڅخه وکړه "

مګر ناشُوده خبره خو دا وَشوه، چې اوس دَ هغې انجلۍ بله خوندَکۍ چې له دوکان څخه ورته راوَ تلې وه هم ورسره ولاړه وه ... دَ نوید په خبرو هم نه پوهېدله ... چې څنګه هغه انجلۍ له خپلې خوندَکۍ سره زمور په باب په خپله ژبه کې ګډه شوه، نو نوید په موسکا کې راته وئیلو ...

" مور ځو هوټل ته... تاسو ورسره جوړ شئ "

او خپله ناوکۍ پروین یې تر لاس وَ نیوله او مخته تېرېدلو په وخت مور ته وائي ...

" دا بلغارین پېغلې دي "

" نو زمور یې څه... درځه جمعه چې ځو "

دومره وئیلو سم دستي چې ما ګام دَ نوید په لور اوچت کړو، نو ملګري تر لاس وَ نیولم او راته وائي...

" څه کوې چې ځغلې... ځوري خو دي نه... ورسره په ګپه کولو به هکه نه درباندې لوېږي "

Downloaded from: The Digital Library

هو ، ده صحیح وئیل ... وَیې نه خوړم .. خو دَ سترګو په خمار یې داسې په مزه مزه لاهو کړم ، چې که هر څو مې ورته سر په انکار کې یوې بلې خواته ښورَولو ، لاکن زړه مې ماته ورته منلې وه - هم ځکه خو زما دَ ژبې انکار ... انکار تر ډېره نه شو پاته - او نه مې ملګری جمعه خان ورڅه خلاس کړو - ولې چې په هغو دواړو پېغلو کې یوې زما او بلې زما دَ ملګري شاوخوا داسې په هنر تلکې ودرَولې، چې دَ تېښتې لاره راڅخه ورکه شوه او تر ډېره هانده مو دَ موسم په رحم وکرم ځانوه پرېښَولو –

*****

داسې پېښه په ژوند کې په لومړي ځل راسره شوې وه ، چې زه منزل ته دَ رسېدو دَ مخه .. ګوا له نیمې لارې څخه بیرته دَ پاته شوؤ پلونو په نخښو راغبرګ شوی وم - دې وخت زه او جمعه خان کاکړ دَ ټي – بي – ټي کمپنۍ په اوتو بوس کې ناست دَ تهران په لور روان دَ اتهه څلویښت ګنټهو په اوږده سفر روان ؤ - اوتوبوس بیا له ایراني ځوانانو او ښځو څخه ډک مخته روان ؤ - ګوره چې څله په اوتوبوس کې له دې خوا نه چا خبرې کولې او نه چا هغسې دَ خوشحالۍ سندرې وئیلې او نه هغسې دَ مستۍ اظهار چا کولو - هم ځکه دَ دیغیت له لاسه دَ ګهړۍ ستنې مخته نه تلې - زیاتره وخت په پټو سترګو او خوب کولو په ناکامه هڅو راباندې تېر شو- دې بله ورځ دَ ښې ډېرې بدني او ذهني ستړیا ورسته دَ ایران څنډې ته وَرسېدو ... اوس یَوځل بیا په اوتوبوس کې ناستې ایرانۍ ښځې ، چې له استنبول څخه دَ ترکي تر ورستي بارډره پورې په جینز کې برېښېدې بیرته بدلې او په غټو تورو څادرونو کې سر تر پایه پټې ښکاره کېدې –

له کوره چې راتلو ، نو دَ هر هېواد په څنډه باندې به مې دَ ګهړۍ ستنې یوه نیمه ګهنټهه شاته کولې ... خو اوس چې مې بیرته په هر بارډر باندې مخ مخته دَ ګهړۍ ستنې څنګه پېچلې لګیا ؤ .. نو ګوره چې زړه مې څله ډُوبېدو ؟ په خپله نه هېرېدونکې ماتې باندې او که دَ تُرکي څخه دَ رابېلېدو له سوبه ؟ داسې نه

Downloaded from: The Digital Library

چې زه یوازې له داسې کېفیتونو سره مخامخ وم ، بلکې دَ جمعه خان کاکړ ښه مړَغونې وه ... خبرې یې راسره کولې، خو تندی به یې ګونځې ګونځې ؤ او څُله یې خندا یا موسېدو ته نه جوړېدله - بس یَو علي نامې ایراني ځوان ؤ، چې دَ استنبول څخه یې زموږ مازغه خوړلو چې خوړلو او ظالم سټړی کېدو نه - او خبرې یې هم داسې بې لګامه کولې، چې دَ خپل آخوندي نظام په زد کرکه ځرګندولو سره سره یې سیکس هم سر ته ختلی ؤ ... موږ به په ښه خوند ویده ؤ، نو دي لېوني او مست علي به را وَژغولو او بیا بیا به یې وئیل...

" انډیا ... مادام مادام .... بیوټي فل ... لټل مني ... نائټ نائټ .... اووووف ډیلیشئیس "

دغه یَو څو دَ انګرېزۍ تورې یې زده کړي ؤ، چې په موږ یې راچسپَولو او غوږونه یې راته خوړلو - یو څو ځله چې به یې داسې ګردان راته تېر کړو .. نو ما او زما ملګرې به هم له ډېره خشمه ورته دَ هغه په انداز کې داسې خبره بیا کړه ....

"آون ... ایران ... یُو ... آخوند ... هېډ کټ کټ ... اف نو سټاپ "

دائی به له خندا شین شو ، خو دا خبره به څهً بده هم ورباندې وَلګېده ... نو ځکه به یې له جمعه خان سره یاري جوړه کړه او دَ ده هغه یوه ماته ګوډه انګرېزي فقره به بیا هغسې تکرارېدله – په ما دَ هغه تېز ژغ ځکه بد لګېدو، چې زه دَ ده او دَ جمعه په مابېن کې ناست وم - غال مې ورسرنه شو کولی... بس کله کله به مې په لغازي موسکا ښه په خپل خشم پوهی کړو - او هغه ساده او بې وقوف به له خندا بیا شین شو او کله کله خو به یې دَ "هېډ کټ کټ اینډ فنش " رنګه تورې هم له څُلې وتلو -

*****

په تهران کې مو دَ نهم نومبر کال ۱۹۹۳ع شپه خو تېره کړه – مګر دَ بېخي زیاتې سټړیا له سوبه له هوټل څخه فقط دوه ځله او هغه هم دَ ډوډۍ خوړلو او چائیو څښلو په نیت دَ ملګرې سره وَوتم او بیا دریم ځل په دې ، چې اوتوبوس دَ اډې په خوا مې مخه کړې وه – له تهران څخه تر زاهدان پورې دَ ۲۴ ګنټهو سفر دَ ۲۴

Downloaded from: The Digital Library

کلونو څخه کم ځکه نه ؤ، چې خوب نه راتلو او تش دَ میلانو ډبرې مې نه یو ازې کتلې ، بلکې شمېرلې مې هم - بیا چې څنګه دَ قفس دروازه خلاسه شوه او ما چې څنګه دَ خپل هېواد په خاوره قدمونه ږدلو ، نوزړه مې غوښتو ، چې په چیغو چیغو وَژاړم ، مګر ژړلی مې نه شولو ، ګوره، چې څله ؟ او په تېره بیا زما شاعر زړه .. نو ځکه دَ دې پېښې اظهار په نظم کې کول راته ضروري شو ... هو ، داسې نه ... چې ...
داسې نه .... چې

لهٔ ما مه کوه پوښتنه
ته دَ ځان په پاب هیڅکله
داسې نه چې تر خلې راشي
دَ ځواب دپاره خپله
زما زړګی درته پخپله

(شوق / تفتان / کال ۱۹۹۳ع)

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ جنت څخه لرې جنت

تاثراتي لنډيز...

"دا خو به وَ منم ، چې سري لنکا دَ سيمې دَ ښائيست په توګه په نړۍ کې ساری نه لري - هم ځکه خو خدائی پاک حضرت آدم عليه السلام له جنت څخه په دې جنت وزمه مځکې باندې راکوز کړو - دَ دې ثبوت ، دَ ده جوړ پنځه فټه ، څلور انچه اوږد او دوه نيم فټه پلن پَل دی ، چې تر اوسه دلته دآدم پيک نامې غره په څوکه باندې وجود لري - مګر دَ سري لنکنو وَ بُت پرستۍ او تر ټاک اويښتې غرضي ژوند ته چې پام وَکړم، نو دا سوال په مزغو کې را اوچت شي ، چې دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو خلک دَ دوئی په رنګ او خوُی ځله نه دي ؟ که څه هم په دې خاورې باندې زموږ ورَ نيکه ګونو او لومړنئيو انسانانو ژوند کړی دی "

(شوق)

دَ پرونی څېرې په لټون

هغه هنداره

زما دَ سوچ هنداره

هغه هنداره

زما دَ خوب هنداره

چې يو څېره يې په ما تل ليدله

دا سې څېره

دا سې ژوند وزمه څېره

Downloaded from: The Digital Library

چې هم مې خپله وه ،
هم خپله نه وه
ځکه خو ما به په هنداره باندې
دَ تجسس او دَ حسرت منګولې
په مینه مینه لګولې مُدام
په دغه نیت
چې زه یې وَ پېژنم
لا یې دَ خان په باب څه وَ ژغوم
خو ، دَ نصیب لکه چې نه وه خوښه
چې یوه ورځ
هغه وړه هنداره
زما له لاسو ناڅاپه وَلوېدله
او دَ طلب هغه ماشومه څېره
په سل توکرو ځله وَ وېښل شوه ،
بس له هغې ورځې تر ننه پورې
زه په لټون دَ هغې ښکلې څېرې
هرې جنۍ ته زړه په لاس کې ږدمه
او لا ، دَ سترګو په کچکول کې ځینې
په ماته ځُله خېرات دَ مینې غواړم
ځکه چې څوک په رنګ مُونږې ورته
دَ چا په سترګو کې هغه سترګې دي
څوک په تندي
او څوک په زَنه هغه
څوک په شُونډانو
څوک په پوزه هغه

Downloaded from: The Digital Library

(شوق)

دَ بابا آدم علیه السلام دَ پَل دَ نخښې ښکلولو دَ پاره زه، سره دَ درو ملګرو په ۲۳مه جنوري ۱۹۹۴ع پاؤ کم دولس بجې دَ شپې دَ کراچۍ په هوائي ډګر ، په ائیر لنکا (الوتکه) کې کښېنستم او الوتکه په لس منټه بالا دولس بجې والوته - ګوره چې زما دَ ملګرو ، ګوا نصیب ترین ، رضا ترین او جمعه خان کاکړ په مزغو کې څه ؤ ، لاکن زما ټول سوچونه په سري لنکا کې بند ؤ ... ما فکر کولو ، چې ګوره دا هېواد به څومره شائیسته وي ؟ چې خدائی پاک بابا آدم علیه السلام دَ جنت څخه ورباندې کښته کړی ؤ - او دَ لومړي قدم پَل یې په دې خوش بخته مځکه باندې (دَخلګو له قوله) تر اوسه لا وجود لري - او بیا دَ دې هېواد دَ علاقائي ښائیست سره سره به یې خلګ څومره ښکلې وي ؟ خو ، بیا چې به مې دَ ائیرلنکا په دې الوتکه کې دې تکو تورو او بې خونده ائیرهوسټسانو ته پام شو ، نو به زړه ماتې غوندې شو مه - ولې ، دَ دې هوائي کوربنو پېغلو په څېرو کې راته هیڅ قسم کشش نه ښکاره کېدو ... وایم ، چې دَ تناره دَ لړونې غوندې لغوَړنې څېرې یې که څه هم انساني څېرې وې ، خو انساني سترګې نه پرې خوږېدې .. چرته بیا شاعرانه نظر ؟ خو دَ دې هرڅه پرته به مې هم وَ خپل زړه ته په دې خبره تسلي ورکوله ، چې کېدلی شي ، هلته مېښته خلګ دغه رنګه بې ډؤله نه وي – بس په داسې رنګه سوچونو کې جهاز دَ درو ګنټهو مزل کولو ورسته ، ګوا دَ سري لنکا دَ وخت په سمه څلورنیمې بجې کولمبو ته وَ رسېدو –

دَ کولمبو دَ ائیرپورټ په ودانۍ کې چې څنګه وردننه شولو ، نو څه ګورو ، چې دَ کسټم سړي په پاکستاني مسافرانو باندی داسې شاوخوا راوګرځېدو ، لکه جوړه چې مسافران نه ، بلکې خطرناکو سمګلرانو یې وطن ته پېښه راکړې وي - دَ یوه یوه مسافر سامان یې داسې پلټَلو ، چې که یَو شئی نه هم ؤ په کې .. نو یې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دَ ډالرانو ترلاسه کولو پورې به یې مخته نه ابله کولو – دغه رنګه یې موږ یعنې څلور ملګرو ... سره دَ نورو پاکستانیانو کم او زیات پنځه ګنټهې دلته وَځنډَولو او دَ سهار نهو بجو خواته یې له خپل غیر قانوني او غیر انساني حصاره چې خوشي کړلو ... نو دَ هر یوه مسافر په تندي دا یَو سوال له ورایه ځلېدو ، چې دي لغوَړنو دا موږ په کومه ګناه کې په ائیرپورټ کې ټوله شپه راګېر کړي ؤ - او هغه هم داسې، چې نه یې په ائیرپورټ کې دَ اوبو څیښلو دپاره څه بندوبست ؤ او نه دَ چائیو - ظلم خو لا دا ، چې که به هر څو موږ ورته دَ یوه ګلاس اوبو دپاره خواست کولو ، نو یوې خواته به یې داسې دیکه کړو ، لکه ښکنځا چې مې ورته کړې وي - خېر ، دَ دي خیرن ائیرپورټ دباندې مې په وَچ حلق دَ یَو ټېکسي ډرائیور سره خبره وکړه، چې...

"وروره جانه ! موږ نابلده یُو ، دَ یَو ګزارې هوټل ته مې بوځه"

دَ"وئیل...

" په کولمبو ښار، چې له دي ځایه ورته دَ یوې ګنټهې لاره ده، کې هوټلان ډېر ګران دي – که زما منئ ، نو دلته نیږدې دَ نیګامبو ساحل په یَو ریسټ هاؤس کې استوګنه وکړئ - زیاتره ټوؤرسټان دَ نیګامبو دَ سمندري غاړې سره جوړ ریسټ هاؤسونو کې اوسېده خوښَوي – ولې چې دَ خواپاکې علاقې او ځایونو پرته ، له سهاره تر ماښامه پورې بسونه له هغه ځایه کولمبو ته ځي داځي"

موږ څلور واړه ملګرو دَ صلاح کولو ورسته خبره له هغه ډرائیور سره جوړه کړه او په نیمه ګنټهه کې یې الپائن نامي وړوکې ریسټ هاؤس ته وَ رسَولو - د شنه سمندر له غاړې سره جوخت دغه ریسټ هاؤس ، دَ یَو بنګالي ځوان مسټر مامون ، چې له بجیانو سره خپله هم په کې اوسېدو ملکیت ؤ – سترې دومره زیات ؤ ، چې دَ چائي غوړَپلو سم دستي په پلنګونو وَغزېدو -

*****

دلته ګرمي دومره زیاته وه، چې ماځیګر خواته دَ لمبېدو ورسته ، چې څنګه له ریسټ هاؤس څخه دباندې راوَوتو ، نو سم دستي مې بیا بدن خولې خولې شو –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دا لا هیڅ خبره نه وه، خو طبعیت مې هغه وخت لا نور خټه شو، چې خپل شاوخوا مې دَ سري لنکا ځاي خلګو ته پام شو - که ښځه وه، او که نر، ځوان ؤ او که زوړ او یا ماشومان، چې په رنګ خو تور ؤ ... چې ؤ، خو دَ جامو په اړه هم ډېر شاته پاتې او سترګو ته سخن سخن ښکاره کېدو - بله خبره دا، چې زیاتره خلګ دلته په لوُڅو پښو ګرځېدو - یَو ځای دَ رضا ترین وار نه وَشو او په لغازې خندا کې یې وئیل...

" تر دې خلګو، خو هاغه زموږ دَ سیمې لچیان لا ښائیسته او خوا پاکې دي"
نصیب ترین هم خبره ورسره خوږه کړه، وئیل یې ...
"هو .. په لوُڅو پښو خو نه ګرځي"

او دا خبره ما او جمعه خان رَد کولی ځکه نه شوه، چې دَ دې خلګو کړه وړه جامې او دَ ژوند کولو طریقه یا لارلیکه یې بېخی زموږ دَ پښتونخوا دَ خواستګرو تورو لچیانو ته شوې وه، دا څه بده خبره نه وه، خو چې موږ او نورو غېر ملکیانو ته به یې په حېرانتیا کتلو، نو په زړه کې به شکمن غوندې شوم - ما وئیل.. چې چرته دَ سري لنکنو دا دعوه، چې ګنې..." په دې هېواد کې دَ تعلیم شرح ۸۹ فیصده ده" ... مازې دَ خبرو تر حده خو نه ده؟ ولې چې تعلیم سړي ته دَ ژوند طور طریقې ښئیلو سره سره دَ انا پرستۍ، خوداری او شخصي تشخص غوره کولو درس هم ورکوي - دا خبره مې مزغو ته نه یوازې دَ دې ښځو او نرینا ؤ نادیده سترګو له سوبه ... بلکې په دې هم راغله، چې که څه هم واړه لاکن پاخه خپل یا دَ کرایې کورنه یې درلودلو، خو کوُړی کوُړی امبارونه یې دَ کورونو مخته پراته ؤ - او افسوس په دې خبره هم راتلو، چې خدائی داسې زرغون او ښائیسته وطن ورکړی ؤ، چې سترګې یې په کتو نه مړېدې – هرلور ته دَ شنو شنو، وړو، غټو بوُټو، چمنیانو او نورو ونو پرته دَ ناریل او رقم رقم ځنګلي ونې دَ کتو وَړ وې - دَ سمندر په غاړه باندې یې بیا بل رنګه خوندونه ؤ - سره سپین ټوؤرستان چې په کې نران او ښځې او ماشومان هم ؤ تر لرې لرې پورې لمبېدو

Downloaded from: The Digital Library

یا ګرځېدو - دَ څه ګرځېدلو ورسته زموږ هم صبر نه وَشو او دَ سمندر ترؤ اوبو ته ورګډ شولو -

*****

نیګامبو یَو وړوکی ځای ؤ، ځای په ځای په کې ریسټ هاؤسونه جوړ ؤ ، چې په کې دَ بېلا بېلو هېوادونو څخه راغلي ټوؤرسټان اوسېدو - دلته دَ سبزي مارکېټ پرته دوه درې کتاره دوکانونه هم ؤ – چې په کې دَ ضرورت هر شئی ، چپ دَ اوړو له پستې ډودۍ پېدا کېدلو - ولې چې دې خلګو له ډبل روټیانو او ساده پخو وریږو سره بوړ خوړلو عادت ؤ - په زیاترو چوکونو باندې دلته دَ حضرت مریم بي بي او حضرت عیسی علیه السلام دَ مجسمو پرته ، دَ هندوانو بېل بېل بهګوانان ، چې رضا ترین ورته پالوانان وئیلو دَ عبادت دپاره ږدل شوې ؤ - دَ اسلام په نظریه تړلې خلګ که څه دلته لږ ډېر شته خو دَ مسلمانانو دَ یوه ماجت پرته مې نور تر سترګو نه شو - مسلمانان ، چې سپینې خولۍ به یې په سر باندې ایښې وې هم خال خال په دې بیچ ستي نیګامبو کې ښکاره کېدو ... لاکن په رنګ او لباس یا په لنګونو دَ هغو نورو تورکیانو ورته ښکاره کېدو - دلته چې کومې دوې ژبې وئیل کېږي ، هغه " تامل " او " سنهاله " دي ، چې په کې دَ " ډ " ، " ړ " او " ګ " توري ډېر زیات استعمالېدو - که څه هم په سري لنکا کې دَ " ګوتم بدها " یا " ماتما بت " منونکو " بُدهمتو " شرح ۶۹ فیصده ده، خو ګوره چې دلته په نیګامبو کې ؤ نه او که دَ بدها بُتان یې په چوکونو کې لګول دَ خپل مذهبی پېشوا توعین ګڼلو ؟ وائي .. چې دَ بُدهمتو په چپه په سري لنکا کې ۱۵ فیصده هندومت ، ۸ فیصده مسلمانان او ۸ فیصده عیسایان مېښته دي -

*****

دَ ماځیګر دَ سېل پرته دَ نیګامبو لومړۍ شپه په دې اړه ډېره په خوند راباندې تېره شو ، چې دَ ریسټ هاؤس څخه په څه واټن باندې په یَو پراخ مېدان کې " اوپن ائیر تهېټر " شو وه - ځکه موږ هم ورته پېښه وکړه - مېدان له خلګو ډک ؤ - دَ څه هلې ځلې ورسته موږ څلور واړو هم ځایونه پېدا کړو او کښېنستو - دَ

Downloaded from: The Digital Library

پښتني دوکانچې غوندې جوړ ستېج باندې دَ خاکو، سندرو پرته دَ پېغلو ډانسونه هم په هره اړه دَ کتو او دَ زړونو دَ خوشحاله ولو وَړ ؤ - دَ دې دمامې څخه موږ دَ سرې لنکنو په حقله دا تاثر واخيستو، چې دا خلګ چې څومره په ښکاره مړَغونې بربښي، دغه هومره دننه دننه مستي هم لري - او بيا دَ خوند خبره دا هم وه، چې دا شو دَ نرانو پرته ښځو هم ورسره په ګډه کتله - او کله کله به يې دَ يَو مستې سندرې سره ژغونه هم راپورته کړو - دولس بجو خواته چې دا مېله سرته وَرسېدله، نو دَ زيات رش له سوبه مې دومره ډيکې وَخوړَلې، چې دَ کوټلو بدنونو سره دَ ريسټ هاؤس په وړو خوُنو کې دَ غوماشو او زړو پنکهو دَ کړَپې په پرته هم تر سهاره پورې ښه کرار ويده ؤ -

*****

سهار دَ چائيو په غټ مېز زموږ ليدل کتل دَ جان هوګر نامي انګرېز، چې له لندن څخه راغلی ؤ او په دې ريسټ هاؤس کې اوسېدو سره وَشو - په يوازې ځان دومره ډيغ شوی ؤ، چې مازې يې دَ هېلو هائی بهانه غوښتله او بيا که ده دَ خپلو ملګرو پېغلو، دَ ده له قوله نن ماښام دَ " آدمز پيک " څخه بيرته راستنېدې ذکر نه وائی کړی.... نو رضا ترين به ضرور ورته جوړه لاسونه نيولي وای - ولې چې دا سړی دومره ژغېدو او داسې کږې وږې او ورانې خبرې يې کولې... لکه جوړه چې دائی په دريمې نړۍ کې نه بلکې تر اولې نړۍ هم څه مخته جوړې نړۍ دَ خپل مخته آزادو ځوانانو په محفل کې ناست وي - بله دا، چې ده بل چا ته دَ خبرې وار نه ورکولو ... يوازې جان هوګر نه، بلکې دَ ريسټ هاؤس په پټه او غلا راغلې بنګاليان، چې دَ ريسټ هاؤس وَ شاته جوړو شوؤ وړو خونو کې استوګن ؤ، هم داسې راباندې بُوښېدلو، لکه موږ چې انسانان نه... عجوبې ؤ - اوس ګوره، چې څله دې خلګو نه يوازې په درنو سترګو راته کتلو، بلکې نزدېکت ته يې هم زړونه تخنېدلو - که څه هم موږ دَ هغوئ په رنګه دَ ختو څخه جوړ انسانان ؤ -

Downloaded from: The Digital Library

دغه ورځ لس بجې خواته په بس کې کښېنستو او دَ کولمبو په لور مو مخه وکړه - دَ بس دا سفر زما دَ ملګرو ، په خاص توګه رضا ترین او جمعه خان د پاره دَ سکون ورځکه ؤ ، چې تر نرانو په کې ښځې زیاتې وې او هغه هم دومره زیاتې چې په یَو بل کې سره چیخلې چیخلې ناستې یا ولاړې وې ... که څه هم هاغه دَ جمعه خان خبره " ټولې تکې تورې دي " ، خو دَ ملګري رضا په قول " دي خو ښځې " ... نو ځکه مو دا سفر له نیګامبو څخه تر کولمبو پورې په خندا او خوشحالۍ تېر شو او نصیب ترین چې دَ جمعه او رضا په خبرو او ټوکو یې خوند اخیستو بیا بیا وئیلو ، چې ...

" دَ پرون درسته سترېیا او دَ ائیرپورټ دَ لغوړنو هغه تنګول یوې خواته ... دا دَ نن دَ زړه له اخلاصه خندا بلې خواته ..."

دَ خندا اصل سوب دا ؤ ، چې یَو خو سره ګرمي وه او بل په دې بس کې راسره څنګ په څنګ په یوه یوه سیټ کې دوې دوې یا درې تورې لچۍ وزمه پېغلې ناستې وې ، چې دَ بدنونو تودښت یې لا نوره سا راتنګه کړې وه او خولې یې راباندې ماتې کړې وې - له دې علاوه موږ په درست بس کې دَ هغوئ په نسبت سپین پوسته ؤ ، او څه څه دَ هغوئ په معیار پوره غوندې هم - نو ځکه به یې موږ ته بیا بیا او په نېغه کتلو - زما ملګرو خو به له یوې نیمې په سترګو کې سترګې داسې هم ورکرارې کړې ، چې شا و خواته ولاړو به پرې خندلو او ګوره چې هغو پېغلو ته به یې مبارکي ورکوله او پسخوندونه به یې ورباندې وهلو ؟ حال زما هم بد ؤ ... خولې راباندې ښې ډېرې را ایله وې ، خو ګوره ، چې دې زړه مې څله نه غوښتلو ، چې له چا سره خبرې وکړم ؟ خېر ، دَ یوې ګنټهې دَ مزل کولو ورسته دَ کولمبو ، چې دَ پاکستان دَ یَو ښار په رنګه ؤ په سخنې خیرنې بس اډې کې کښته شولو-

" دا خو پاکستان دی "

" هو ، هیڅ فرق یې نه شته "

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نصیب ترین له دغه خبرې سره مورږ درې واړه ملګرې څکه متفق شولو ، چې دَ دې ځای په دوکانونو ، په فُټ پاتهونو او ماتو ماتو روډونو کې هیڅ توپیر راته نه شو ښکاره ... بس که بیا هم زمورږ او دَ دې خلګو تر منځه څه توپیر ؤ ، نو هغه دَ رنګت پرته دا... چې دَ جامو په اړه دَ دې ځای ښځې او نران تر ډېره هانده انګرېز وزمه هم ؤ - تر یَو څه وخته پورې په کولمبو کې یَو روډ بل روډ پیاده وګرځېدو ، خو داسې بله عجوبه چې مورږ ورته حریان شوي وای مو تر سترګو نه شوه چې دَ ذکر وَړ مې بللی وای - چې له دې خبرې ، چې مورږ یې په سوچ وهلو پارَولي ؤ ... ګوا ، دَ اډې شاوخو او بیا تر لرې لرې پورې دَ روډونو یوې بلې خواته په تړو باندې دَ لاټرۍ ټکټونو دَ خرڅلاؤ کاروبار دومره ګرم ؤ ، چې په کتو ورڅخه دَ دې ځای دَ خلګو دَ معاشي بدحالۍ او لالچ اندازه ښه لګېدلی شوه - ولې چې زما په خیال ...

" څوک چې په لاټریانو یا جوارۍ باندې خپل قسمت ګوري ، نو پوهی شه ، چې یا خو یې کار دَ لاسه نه کېږي او یا بیا صلاحتونه نه لري او له ځانه یې هیله ختلې ده "

دَ کولمبو په ګال نامي روډ باندې چې له ټېکسی څخه کښته شولو ، نو نصیب ترین چې ښه ډېر په روسي ریاستونو کې ګرځېدلی ؤ ... یَو دم داسې وَوئیلو ...

"دا روډ او دَ روډ دواړو خواؤ ته جوړ دوکانونه او نورې ودانیانې ارومرو په روسي ډول جوړې دي"

هو ، دَ ده خبره صحیح وه ، یَو روډ ببخي پراخ او ښائیسته ؤ او بل دَ پنډو دېوالونو او غټو غټو دروازو دا دنګ دنګ او په جدید طرز جوړ دوکانونه او کمرشل پلازې او دفترونه سترګو ته ډېر ښائیسته ښکاره کېدو .... رضا ترین ، چې تر ډېره یې په حېرت ورته کتلو ، یَو ځای وَوئیل ، چې ...

"کشکې دا خلګ یې هم هغه رنګه ښائیسته وای

دَ جمعه خان کاکړ هم وار نه وَشو ، او خپله خبره یې داسې منځ ته راوَغورځوله ...

Downloaded from: The Digital Library

" بس دغه خو بدبختي ده .... چې چرته علاقه ښائيسته ده ، هلته خلګ بد رنګه ..
اوس ګوره ، چې په دې کې دَ خدائی پاک څه مصلحت دی ؟ "
او زه چپ په دې وم، چې ورې وم او شاوخوا مې ريسټورينټ لټولو - يَو وخت
چې مونږ په دې روډ کې ، چې ورسره ورته تک شين سمندر او صفا سمندري
غاړه وه ... په خوا روان ؤ – نو دَ مسلمانانو يَو ريسټورينټ مې تر سترګو شو -
دَ "حلال "ليکلی توری مې په بورډ باندې ليدلو په وخت ايله له خلې دَ
خوشحالۍ چيغه نه وَوته –او بيا په يو بل پسې څلور واړه ملګرې ورننه شولو
- په دې ريسټورينټ کې دَ سري لنکا دَ ځای خواړو څخه مو لا سم لاسونه نه ؤ
راټول کړي، چې مونږ ټوله په خولو کې لانده خيښته شولو –دَ هر يوه ملګري له
خُلې څخه شپېلکيان په دې وتو ، چې ترخو مرچو يې خپل اثر ښکاره کړی ؤ -
دومره ترخه خواړه؟ ... وايم چې کله ما په ژوند کې نه ؤ خوړلې –لکه دلته چې دَ
خبټې لونږې په ما او زما په ملګرو باندې وَخوړلو - زړه مې غوښتو ، چې منډه
کړم او وَدې نيږدې سمندر ته ورټوپ کړم - لاکن داسې مې کولی ځکه نه شو ،
چې پښتو نيولی وم– خير، چې کله له دې ريسټورينټ څخه ولاړېدو ، نو رضا
ترين چې له خلې فوُفوُفوُ غوندې تورې وتلو .... په لغازي خندا کې واي...
"اوس پوهی شوم، چې دَ دې ځای خلګ دومره تک تور څله دي ؟"
او بيا په تېزو قدمونو څلور واړه ملګرې دَ سمندر دَ غاړې په لور روان شولو –
دَ کولمبو دَ سمندر دا غاړه، چې څومره ښائيسته وه، دغه هومره خلګ وربانديې
کم کم ښکاره کېدو ... او چې خال خال ليدل کېدو ، نو په هغو کې هم زيات دَ
بېلابېلو هېوادونو ټوؤرسټان ؤ - دلته دَ سمندر له غاړې سره ورته جوړه ګيرډۍ
ودانۍ دَ نورو ماډرن طرز جوړو ودانيانو په منځ کې ډېره ښائيسته او په زړه
پورې برېښېدله- دَ تصويرونو اخيستلو او دَ څه نور ګرځلاؤ ورسته يَو ځای
کښېنستو ... دَ نورو ګپو پرته رضا ترين چې دَ اوله يې لا په زړه کې جوړه کړې
وه .. خبره داسې منځ ته واچوله ...

Downloaded from: The Digital Library

" یَه ملګرو ! موږ دلته پیسې دَ څه دپاره ګارَؤ ؟ نه خو دلته دَ کتو دپاره څه شته او نه بل څه ... ولې بنکاک ته دَ یو څو شپو دپاره نه ځو "

ده لا خبره سمه سرته رسَولې نه وه، چې نصیب ترین لکه جوړه چې له هغه سره په صلاح وي ... یَو دم دَ ده خبره داسې په تائیدي انداز کې مخته کش کړه ...

" هو ، دائی رښتیا وائي ... دَ بلې میاشتې تر ۲ تاریخه خو به دلته چمجي وکړو – درځئ چې څو شپې هلته په تهائي لبنډ کې وکړو - بیا که جېبونو اجازه راکوله، نو به دلته یوه نیمه شپه دَ راغبرګېدو په وخت وکړو "

جمعه خان چپ ؤ ، نه یې دَ هغوئ سره " هو " کولو او نه یې زما خبرې ته غوږ نیولو - که څه هم ما ډېر ډېر وَ یارانو ته وَوئیل ، چې...

" دَ آدمز پیک دَ کتو بغېر دا زموږ راتګ وَ سري لنکا ته بې معنا دی او بیا که تاسو ځئ .. نو لاړ شئ ... زه به دلته پاته شم، ولې چې زه اول هم ورَغلی وم "

لاکن بیا چې کله جمعه خان هم له هغوئ سره په "هو" کې "هو" ورګډَول شروع کړو ، نو زه هم چپ پاته شوم او له ملګرو سره مې خوښه کړه - دَ دې سمندر له غاړې سره نیږدې دَ ائیرلنکا مېن آفس ته وره غلو ... بیا څه وخت ورسته دَ ائیرلنکا کنفرم ټکټونه دَ بنکاک دپاره ، چې دَ بل سبا یعنې دَ ۲۷مې جنورۍ ۱۹۹۴ع سهار اتهه بجې ورته تګ یقینۍ شوی ؤ ... چرته څخه چې به موږ په ۳ مې فرورۍ بیرته راغبرګېدو ... په لاس کې دَ ائیرلنکا دفتر مخې ته دَ ټېکسي په انتظار ولاړ ؤ –

قضا ماځپښین دَ کولمبو په بس اډې کې دَ نیګامبو وَ بس ته وختو ... دا بس که څه هم دَ رش له سهارنۍ دلچسپیانو څخه خلاس ؤ ، خو دَ ملګرو ګپه په خپلو کې دومره سره خوږه وه، چې دَ یوې ګنټهې سفر راباندې داسې تېر شو ، چې ګرسره وربانديې پوهی نه شوم - په خولو کې لانده خیښته دَ نیګامبو په بس اډې کې کښته شولو او نیږدې سبزي مارکېټ ته ورچپ شوؤ – هلته مې دَ خپلې خوښې دَ سبزۍ رانیولو پرته څو بندې کوپرې هم واخیستې او دَ ریسټ هاؤس په خوا مخه وکړه - دَ ریسټ هاؤس څخه ښه رالرې په یوه کوڅه کې چې څنګه

Downloaded from: The Digital Library

راو ګرځېدو ، نو دَ يوه واړه کور مختهمو يوه تکه توره پېغله چې ښخي نرۍ
جامې يې اغوستې وې .. په لمبېدو تر سترګو شوه .. دَ پلاسټک بالټۍ يې څنګ
ته پرته وه او ډکې لوټې يې په ځان داسې ژر ژر اچولې ، لکه په وجود کې
چې يې اور بل شوی وي – دا منظر په موږ کې دَ يوه خوښ شو ، خو دَجمعه خان دَ
زړه خبره داسې په څُله باندې راغله ...
" واه ... خو دَ پښتو دَ فلمونو دَ باراني سينونو بارِ مي پرې مات شو "
خبره وه هم دغه رنګه ، ګوا دَ هغې توري انجلۍ دَ بدن هر اندام دَ لمدې او نرۍ
جامۍ څخه ښکاره کېدو او بيا يې حياء دومره غورځولې وه ، چې موږ ته يې کله
پام شو ، نو په وازَکې انداز يې خندلو لا راته ښېل – بيا يَو وخت چې موږ ښه ډېر
مخته ورڅخه تېر شولو ، او په بله کوڅه کې ښي لاس ته ګرځېدو له مخه چې مو
په ورستي ځل شاته وکتلو ، نو هغې خپلې خلاسې زُلفې دَ وچولو په نيت يوې
بلې خوا ته څنډلې لګيا وه او زموږ په لور يې لا هم هغسې دَ خوړلو په انداز
راکتلو – ګوره ، چې اوس دا سپين سترګې وه او که موږ ناديده ؤ ... يا بيا دلته
داسې غوندې حرکتونه کول څه عېب نه ګڼل کېږي -
په ريسټ هاؤس کې جان هوګر ، لکه زموږ په انتظار کې چې ناست ؤ .. زموږ په
ليدو دَ چمني څخه را ولاړ شو او موږ ته يې هرکلی په ډېره مينه وَوئيلو - دَ هېلو
هائی کولو ورسته زما واړه ملګرې خپلو خپلو کوټو ته مخه وکړه او زه دَ سره
يار هوګر سره دَ مېن هال په صوفه باندې کښېمستم -
" ولې ... هغه ستا دوې ملګرې لا نه دي راغلې ؟"
زما دَ پوښتنې په ځواب کې ده وئيل ...
" يَه ... لا خو نه دي راغلي ... ځکه خو ديغ يم او دا ټوله ورځ مې دلته يوازې تېره
کړې ده "
او بيا يې له خپلې خوا راته وئيل ، چې ...
" هغه دواړې زما ډېرې خوږې ملګرې دي – مګر دَ يوې سره مې هم جنسي تړون
نه شته .. ولې چې ما ته تش دَ انډين انجلۍ سره سيکس کولو کې خوند راځي "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دا خبرې يې چې کولې نو په خپل شوخ انداز کې راته دَ ټوکو کولو په موډ کې برېښېدو ، نو ځکه مې ورځخه پوښتنه وکړه ...

" انډين انجلۍ څله؟"

ده چې بيا په خندا خندا کومه خبره وکړه ... هغه دلته دَ ليکلو وَړ نه ګڼم .. ولې چې زه نه غواړم، چې خپل لوستونکي جنون ته وَرسَوم – خېر، ما بيرته دَ ده فکر دَ دې خبرې په خوا ور واړَولو ، چې ...

" دَ ده څله دَ انګرېزي انجلۍ سره نه لګېږي - که څه هم موږ اورېدلي دي چې هغوئ ملګري په ډېر اخلاص کوي"

خو ده وئيل ...

"هو ، اخلاص يې په خپل ځای، لاکن جيبونه خو هم خالي کوي"

نو دَ جان هوګر مطلب دا شو ، چې انډين انجونې له سرو سپينو انګرېزانو او يورپئينو سره بې غرضه دوستياني کوي - دا سې يې نورې خبرې هم وکړې او يَو وخت يې په خبرو خبرو کې دَ خپل مور او پلار

چې تر خپلو دَ بېل شوې ؤ په اړه وئيلو، چې ...

" مسټر شوق ! زموږ په مغربي ژوند کې دَ سړي ساه تنګېږي . غرض غرض فقط غرض ، نفسانفسي او شپه او ورځ کار کار ... زما خو له انګلېنډ څخه بد کېږي .. ځکه اکثره انډيا ته ځم راځم"

او دغه رنګه ما او ده په خبرو کې دَ ماښُستن نهه بجاؤ کړې ، چې دَ ډوډۍ دَ مېز په خوا تلو ، نو يې راته وئيل...

"چې زما ملګرې څنګه راشی ، نو له تا سره يې ضرور ليدل کتل کوم"

او بيا موږ دَ خپلو نورو درو ملګرو سره په دوډۍ باندې ورمات شولو -

*****

سري لنکا ، چې ډېر پخوا دَ برصغير سره تښتې برخه وه ، يَو وخت دَ مست سمندر اوبو له وَچې مځکې څخهً بېله کړه او اوس دَ بحرِهند او دَ Bay of Bangal په منځ کې ځانته په يَو بېل ټاپو باندې جوړ هېواد دی- رقبه يې په

Downloaded from: The Digital Library

۲۵، ۲۰۲ مربع کلو میټرانو باندې اړه لري - او ۲۰،۱۷ ملیونه ژوندي سرې انسانان په کې اوسېږي - دَ نرانو او سطاً متوقع دَ ژوندي پاته کېدو عمر ۷۲ کاله او دَ ښځو ۷۸ کاله دی - که څه هم کولمبو دَ سري لنکا تر ټولو غټ کمرشل ښار دی ، خو دارالحکومت یې Javewardenepur نامي ځای دی- دَ کولمبو آبادي ۲۴۳۰۰۰ خلګو باندی اړه لري .. په سري لنکا کې سرکال دَ کښتې درجه حرارت C *16 او دَ لوړې درجه حرارت 27*C ده -

اوس به لا ما " دي مېګزین آف ائیرلنکا " دَ Serendih نامي رسالې څخه نور معلومات تر لاسه کولو ، چې دَ شپې یولس بجې خواته دباندې په مېن هال کې دَ ښځو ژغ راپورته کېده شروع شو - زړه مې غوښتلو چې ورپورته شم او وګورم ، چې څه پېښه ده ؟ اوس به مې لا دَ ولاړېدو هڅه کوله ، چې دروازه وټکېدله ... ور پورته شوم او دروازه مې خلاسه کړه ... څه ګورم ، جان هوګر ولاړ دی او وائي راته ...

" بخښنه غواړم ... ستا دَ خونې بتۍ مې بله تر سترګو شوه ، نو ځکه مې زحمت درکړو ... راځه ، چې له خپلو ملګرو سره دې پېژندګلوي وکړم "

او بیا لږ ساعت ورسته زه له هغوئ سره ولاړ وم او هوګر وئیلو ...

" دا زما ښې لاس ته اوله پېغله " لنډا " نومېږي او هغه دویمه چې په سُرت ښه چاغه ده .. " نکي " ..... ده "

نکي ، چې دَ جان هوګر په ټوکه یې نري نري خندلو راته وائي ...

" هائي "

او دې بلې هم دغه رنګه توری تکرار کړو او بیا ما هم خپل نوم ورته وَښئیلو – خبرې دَ پېژندګلوۍ څخه یَو دم دَ " آدمز پیک " پورې وَرسېدې - دوئی وئیلو ...

" موږ وَ دې ساده خلګو ته حریان یُو ، چې دا خبره یې څنګه وَمنله چې دا دَ آدم پَل دی ؟ "

ما پوښتنه وکړه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" څله... دا خبره تاسو په کومه حواله وکړه ؟"

لنډا ، چې په سترګو کې دَ خبرو کولو خورا غښتلې وه ، زما دَ پوښتنې په ځواب کې وئیلو ...

" زما په خیال دغه رنګه نخښې اکثره په غرونو کې لیدل کېږي او بیا دومره غټې پَل ... اوو مائي ګاډ .. چې اوږدوالی یې پنځه فُټه او څلور انچه او دوه نیم فُټه پلن ؤ ... زړه مې نه مني .. چې دَ انسان دَ پښې پَل دی "

دَ لنډا دَ خبرو مطلب هم دا ؤ ، چې دَ سري لنکا مسلمانان او عیسایان په دې باب چا غولولې دي - ما سر خو ورته پورته کښته وَښورَولو ، لاکن په سوچ کې ورک ځکه شوم ، چې زما دَ معلوماتو په سمون دپښې دَ دې پَل په باب که څه هم دَ سري لنکا او ځینې نورو هېوادونو مسلمانان په دې یقین سره وائي ، چې کله خدائی پاک بابا آدم علیه السلام دَ جنت څخه دَ غره په دغې څوکه ، چې قریباً ۷۰۰۰ فُټه هسکه ده ، راکښته کړو ، نو ده دَ خپلې غلطۍ دَ بخښنې دَ پاره زرهاؤ کلونه په یوه پښه ودَرېدو ، او په ژړا ژړا یې خدائی ته فریادونه وکړو -

خو خبره شکمنه په دې شي ، چې دِ آدم بابا دا پَل چې Sri Pada هم ورته وئیل کېږي ، دَ بُدهمت مذهب منونکې یې دَ بُدها دَ پښې پَل ګڼي او وائي چې ... کله ماتما بُدها له دې غټې جزیرې څخه وتو ، نو په یوه پښه ولاړ یې دلته ریاضت کړی ؤ - نه یوازې دا ، بلکې هندوان بیا دا یقین لري چې دا دَ رام چندر دَ پښې پَل دی - ګوا دَ یو روایت په سمون ، چې کله رام چندر دَ خپلې اغوا شوې ښځې سیتا دیوي دَ بري کولو په نیت دَ هندوستان څخه سېلون خواته پېښه وکړه ، نو دَ خپل فوځ دَ راهنمائي کولو په نیت یې دا پَل جوړ کړو - نو ځکه درې واړه دَ مختلفو مذهبونو منونکې ، هر کال په جنوري او فروري میاشتو کې آدمز پیک نامې دَ غره څوُکې ته خېږي او زیارت یې کوي -

څوک په حق او څوک ناحقه ؟ خو دَ مسلمانانو دَ دې اسلامي تاریخي روایت څخه هم انکار نه شي کېدلی ... چې ګڼې دَحضرت آدم علیه السلام وجود دَ مکه مکرمه او طائف له منځنۍ علاقې (چې تاکنه یې نه ده شوې) له خاورې څخه ،

Downloaded from: The Digital Library

نه یو ازې جوړ کړل شوی ؤ – بلکې تر ځلو ښنت کالو پورې دلته بې روح او بې ژونده پروت ؤ ... او بیا دَ جنت څخه په مځکه راکښته کولو په حقله وئیل کېږي ... چې دائی په سري لنکا کې هم په دغه غره باندې راکښته کړلی شو - او دَ روایت په سمه دَ آدم بابا قد ۶۰ فُټه ؤ، نو لازمې خبره ده، چې دَ پښې پَل به یې هم دَ نن دَ عام سړی دَ پَل څخه ښېخي غټ ؤ - مګر دا خبره ښېله وه، چې دې لنډا نامي انګرېزي انجلۍ زړه دَ دې حقیقت دَ منلو څخه ځله منکره ؤ- یَو وار لا زړه ته راغلو، چې ورته وَوایم، چې که دَ پخوا زمانې هغه ډائناسور، دَ یوه وخت خوراک یې دَ یوې اندازې په سمه دَ لس څخه تر پنځلس ټنو پورې ؤ ... که دَ ماهرینو په اندازه په ارتقائي عمل کې راتېرېدو ورسته دَ نن دَ وړې چرمشکۍ په جُوثه بدلېدلی شي، نو بیا دَ دُنیا دَ لومړي انسان دَ پښې پَل به دَ نن دَ انسان په مقابله کې غټ ځله نه وي- دا خبره ورته دَ کولو وه، خو وَمې ځکه نه کړه ... چې مباحثه ورځخه جوړېدلو امکان ؤ او ما نه غوښتلو، چې دَ شپې په دې نا موذونه وخت باندې ریسټ هاؤس په سر واخلم -

خبر، لنډه دا، چې دا ټاپک ځنګه ختم شو، نو دَ ځینې نورو خبرو ورسته هوګر راته وائي...

" زما اراده ده، چې دَ دې ټوؤر ورسته دَ ټورِرسټانو ګروپ جوړ کړم او په بس کې په نیمې نړۍ باندې راوګرځم "

په دې خبره کې چې ما هم ځنګه دَ خپلې خوښې اظهار وکړو، نو لنډا وائي...

" هو ... که ته زموږ سره په دې ټوؤر کې ملګري وکړې، نو ښه خبره به وي " نیکې هم زما په ګډون کې دلچسپۍ څرګنده کړه، ما ورته وئیل ...

"کېدلی شي ... مګر چرته به سره غواړو او بیا زه به په تاسو کې بد نه ښکاره کېږم که ځنګه ؟ "

هوګر زما دَدې خبرې سم دستي تر برېتونو دلاندې وَموسېدو او وائي...

" ستا پته راسره ده، کله چې هم داسې پروګرام جوړ شي، نو خط به درته وَلیکم او ټول پروګرام به په کې نوښته کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما به لا ورسره خوښَوله، چې هوګر بیرته په پسخوندي او شرارتي خندني انداز خبرو ته چمتو شو ...

" لنډا یا نیکي به درسره ملګري وکړي "

ما دَ موسېدلو ورسته په طائرانه نظر یَو ځل لنډا او بیا نیکې ته په دې نیت وکتلو ، چې ګوره دوئی څه ردعمل ښکاره کوي ؟ لاکن دَ دواړو له خوا هیڅ قسم ریسپانس نه راغلو مخې ته - بلکې دَ هوګر دا خبره دواړو لکه چې په ځانونو بده هم ګڼلې وه ، ځکه خو چپ غوندې وې .. ما هوګر ته په شرارتي موسکا کې وئیل ...

" خبر دی .. زه به بې دَ ملګرې درسره ملګرې شم ، هغسې هم یوازې یم "

دا خبره چې مې کوله، نو لنډا یَو وار په برګو راته کتلو ورسته په موسکا کې وائي ...

" No problem , I will join you "

که څه هم هغې ټوکې کولې، او زه هم په غلط فهمۍ کې نه وم مبتلا شوی دَ هغې په داسې خبرې ... خو خبر نه یم، چې بیا تر څو پورې په دې محفل کې ناست وم، نو دَ ځینو ټوکو او شوخیانو سره ګنډلې خبرو پرته شین سترګې لنډا په سترګو سترګو کې ګوره چې څله خبرې راسره شروع کړې وې ؟ هرڅه هرڅه ، خو زه په دې خبر وم، چې په انګرېزانو کې دوستي او ملګرتیا دَ مشرقي معاشرې په رنګه په یوه معنا کې نه اخیستل کېږې .. نو ځکه دې وخت زما او دَ لنډا سترګو ، ګوره چې په یَو بل کې کوم تړون موندلو ... مینه او که دوستي .. یا هسې ټائم پاسي؟

*****

" شوقه ! لاړې زموږ له کاره وَوتې "

دا خبره سهار دَ نهو بجو خواته چې موږ دَ چائیو په مېز راغونډ شوي ؤ ، جمعه خان کاکړ په خندا ځکه وکړه ، چې زه دې وخت دَ جان هوګر، لنډا او نیکي سره

Downloaded from: The Digital Library

په خبرو اخته وم - خبره يې ډېره غټه او بامعنا کړې وه، نو ځکه مې دَ ملګري جمعه په خوا مخ واړَولو ...
"ياره ! داسې خبره هم نه ده ... مسافران دي او بيا يې زړه راسره غواړي هم "
ما چې ځنګه خبره کوله، نو په سُرت چاغې نيکي پوښتنه وکړه ...
" دا روسي ژبه ده چې تاسو يې وايا ست ؟"
يَو وار مې لا زړه ته راغلو، چې ورته وَوايم، چې " هو " لاکن دَ دننه پښتون مې سر راپورته کړو او ورته وئيل مې ...
" يَه .... دا پښتو او افغاني ژبه ده "
زما په دې ځواب لنډا وائی ...
" يس يس افغانستان ... ډز ډز .. سيول وار "
که څه هم دې دا خبره په خندا کې وکړه ، خو داسې راباندې وَلګېده لکه ټک چې يې راباندې کړی وي ... خو وَ مې زغمله - ځکه چې ښځه وه او راباندې اوس لړه لړه ګرانه هم ... ولې چې خپل ښائيست يې دَ شنو سترګو په اشارو کې راباندې لوګی کولو له نيت سره سره فرېنډ فرېنډ هم راته وئيل شروع کړي ؤ ..
رضا محمد ترين چې له ډېره وخته چپ ناست ؤ او سترګې يې په دغو انګلسی پېغلو کې داسې کرارې کړې وې ، چې يوې بلې خواته يې نه کتلو ... هم اوس يو بل سګرېټ ته تيلی پورې کولو ورسته دَ خپلې سينې څخه دَ يو ګڼ لوګي خړُوسکه را يستله او په موسېدلې انداز کې وائي ...
" درځئ چې دَ سمندر غاړې ته ځو ... اوس خو خپله پښتو را څخه هېرېږي "
او بيا له مونږ سره دغه انګرېزان ملګرې هم دَ ريسټ هاؤس څخه دباندې وَوتو ... مګر زمونږ مخه دَ سمندر دَ غاړې په لور وه او دَ هغوئ قدمونه دَ نيګامبو دَ ګڼې آبادی په خوا ...
که څه هم دَ بلې مياشتې په درې تاريخه به دلته دَ دوؤ درو شپو دپاره له بنکاک څخه بيرته راتلو ، خو له دې خوا ، دا زمونږ آخيري ورځ وه - نو ځکه مونږ غوښتلو چې دَ دې بيچ پرته دَ نيګامبو ټولې کوڅې هم کچ کړو او نور نور

Downloaded from: The Digital Library

زړخوشیانې دَ خپلو دیغ شوؤ زړونو دَ سکون دپاره لوګی کړو - یوې بلې خواته آواره ګردي کولو په وخت چې کله مې یَو داسې تورځوان ته پام شو، چې دَ ناریل دَ بېخې نرۍ او دنګې غوندې ونې وَ رک سر ته ورختلی ؤ .. نو مې نابېره له خُلې څخه وَوته ، چې ګنې...

" وئ خوائیه !دَ ناریل په داسې نرۍ وَنو ، چې دا خلګ خېږي.. نو ماتېږي څله نه ؟"

رضا چې زما وَ څنګ ته روان ؤ، زما په دې خبرې اول وَ خندلو او بیا یې وئیل ...

" دا نو اوس کله خلګ ؤ ... خو ، ټول دَ ونو مرېې دي او دَ مړو یا چرُمشکیانو په زور ونې کله هم نه ماتېږي"

دا خبره څه وه، چې موږ ټولو تر ډېره پورې پرې خندلو او په خندا خندا مو له دې ټوکې سره تړلې نورې نورې خبرې دَ سري لنکنو په باب تر خپلو زیرِبحث راویستې -

دلته چې زموږله چا سره هم خبره شوې وه، هر یَو په انګرېزۍ یا خو پوهېدو او یا یې ښه په خوند وئیلی شوی- او بله دَ خوند خبره دا هم، چې موږ هم دَ هغوئ په رنګه تر ډېره په لوُڅو پښو وګرځېدو - هم ځکه چې چا به هم راته کتلو، نو نه یوازې به یې تر ډېره راته کتلو ، بلکې دَ څېرې له تاثره به یې له ورایه راته داسې وَ برېښېده... لکه هغه چې زموږ په دغه حرکت باندې ډېر خوشحاله وي - او دَ خپلوئ په نظر به یې راته کتلو- دَ ماښام ډوډۍ که څه هم موږ دَ شپې دَ لس نیمو بجو خواته وَخوړله ، خو خاص خبره په دې ډوډۍ کې دا وه –چې یَو خو، خواږه جمعه خان او رضا ترین دَ نصیب ترین په کومک تیار کړي ؤ .. او بل جان هوګر ، نیکي او لنډا زموږ خصوصي مېلمانه هم ؤ - رضا او نیکي چې څنګ په څنګ ناست ؤ ، دَ ګپو پرته یې غُوڅې په خپلو کې بیا بیا داسې سره لګولو هم ،، ، لکه جوړه چې له پخوا راهسې پاخه او خواږه دوستان یا مائینه او مېړه وي سره - خو غم دا ؤ، چې له دې پرته یې هم په خبرو باندې یَو بل سم نه شو پوهی کولی - ولې چې نیکې په خپل حلق کې په ګرانې انګلسۍ کې ژغېدله او رضا ترین دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ګلابي انګريزۍ سره په پښتو هم ورته ګډ ؤ - دلته يَو وخت چې موږ ټولو دَ رضا په ګپو خندلو ، نو رضا په خپله مخصوصه خندا کې وَ وئيل ...

" يَه ملګرو ! تاسو ولې زما او دَ دې په تعلق او مينه سوځئ ؟ "

نصيب ترين ، چې له ډېرې خندا يې لاس په خېټه نيولی ؤ .. ورته واي ...

" دا دې خدائی ستا نصيب کړې ... انډيا ته به ورسره ولاړ نه شې "

رضا چې دَ خلې ځخه يې ځنګه ... " هو ، ځم ورسره ... ځم ورسره " غوندې توري وَوتو ، نو ګوره چې لاس يې دَ نيکې په غلط ځای وَلګېدو او که په اوږه يې دَ رضا لاس اچول خوښ نه شو ، چې يَو دم سنجيده شوه او دَ رضا ځنګ يې پرېښولو .. ولاړه شوه او دَ جان هوګر سره کيڼ لاس ته په خلاسې چوکۍ باندې کېښېنسته - بيا رضا که هر څومره دَ هغې توجه خپل ځان په خوا اړَولو هڅه کوله ، خو نيکې هيڅ ريسپانس نه ورکولو ...

" آخر مې سره ياره را ځخه خفه کړه "

رضا که څه هم دا خبره په خندا وکړه ، خو نصيب ترين په سنحيدګۍ کې ورته وَوئيلو ...

" رضا بس يې کړه ..داسې نه چې دا خلګ زموږ په حقله بد تاثر واخلي "

له دې واقعې پسته محفل سنجيده غوندې شو – دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته دَ جان هوګر په خوښه د باندې لان ته وَوتو .. او بيا دَ شپې دولس بجې ځنګه بجاؤ شوې ؟... په دې ګرسره نه شولو پوهی -

دَ ۲۷ مې جنورۍ سهار څلور نيمې بجې مامون وَژغوَلو .. دَ چائی څيښلو او ضروري تياري کولو ورسته بيا څلور واړه ملګري پاؤکم شپږ بجې په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا روان ؤ - دلته دوې ګنټې انتظار کولو ورسته چې جهاز ته وَختو ... دَ جهاز په دروازه کې دوؤ ولاړو ائيرهوسټسانو دَ مسافرانو هرکلی په خپله ژبه کې داسې کولو ...

" Ayubowan ….. Ayubowan "

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډېر ژر بیا موږ تر اوریځو هم ښه بالا دَ تهائي هېوا دَ ځُورو دَ ښار په لور مخه کړې وه ... دا سفر په هره اړه خوندَور ؤ - هو ، سفر به ولې ښه او خوندَور نه وای ، چې یَو ځل بیا دَ " دَ ځُورو دَ ښار " په لور روان وم - نو ځکه مې دَ ګډو وډو خیالاتو په رڼا کې دا نظم ، یَو وخت په ډائرۍ کې نوښته کړو ...

"ستا په لورې در روان یم"

زه هم ستا غوندې انسان یم
ژمی ، دوبی
سپرلی ، منی
په وجود محسوسَومه
او به ځیښمه
ډوډۍ خورمه
او ساه ګانې لوبَومه ،
خو ، که فرق شته ما او تا کې
نو ، هم دومره
فقط دومره
چې ، ته اوسې په خپل ځان کې
دَ شیشې غوندې مکان کې
او ما ستا دَ غم درونډ پېټی
په اوږو باندې اخیستی
ستا په لورې در روان یم
(شوق / کولمبو څخه دَبنکاک په لور په فضائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

Downloaded from: The Digital Library

هلته لمر دَ شپې راخېږي

تاثراتي لنډيز...

"چرته چې لمر دَ شپې راخېږي ... نو حقه خبره ده ، چې هلته به خلګ دَ ورځې دَ رڼاګانو څخه نه يوازې بې خبره وي .. بلکې دَ کار او زيار څخه به هم تنګ وي - هو، دا دَ هغې پټايا بيچ خبرې دي ، چې ځان ته دَ شپې دَ ژوند کولو په اړه په درستې نړۍ کې ساری نه لري ... دلته دَ ښځو راج دی ... نران شته په کې ، مګر دَ ښځو تر واک دلاندې - دا بېله خبره ده، چې ظلم بيرته هم نران ورباندې روا کوي او هغه هم دَ دغو ښځو په خپله خوښه – هم ځکه خو دَ نړۍ دَ هر هېواد څخه ډک ډک جهازونه ، که څه هم خالي کېږي په بنکاک کې ... خو مخه يې دَ سوارليانو دَ پټايا بيچ په لور وي" (شوق)

"دَ سلو يار"

څوک چې ګوري راته

وايم ... دا به ته يې

څوک چې خاندي راته

وايم... دا به ته يې

دا به ته يې

دا به ته يې

دا به ته يې

بس په دغه رنګه

زه په "دا" او "دا" کې

Downloaded from: The Digital Library

پہ لټون ستا دَ څېرې
دَ سلو یار شوم
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ بنکاک پہ لور پہ هوائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

ها غه څه وائی ... " یار دَ یار دَ پاره خوري دَ غوا یه غوښې " که څه هم زما خوښه نه وه، خو دَ یارانو دَ ضد مخې ته مې وسله اچولې وه - او پہ ۲۷مې جنورۍ ۱۹۹۴ع ماښپښین یوه بجه پہ ائیرلنکا کې دَ " دَ ځُورو ښار" یعنې بنکاک پہ ائیرپورټ باندې له ملګرو سره ګنډلی کښته شوم .. انټري ویزا لګولو ورسته چې دَ ائیرپورت څخه دباندې وتو ، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ او هر یوه پہ خپل خپل طرز دَ ائیرپورټ دَ ښائیست پرته دَ دې ځای دَ خلګو او ښائیسته ځُوئیونو ستائینې کولې... او جمعه خان خو لا داسې هم وَ وئیلو ، چې...
" چرته دَ کولمبو او نیګامبو غوماشې او چرته دا خواپاکي او ښائیست "
ده لا نور وئیلو ، چې نصیب ترین ورته وئیلو ...
" زور خو دا خبره راکوي ، چې بیرته به هم ورځو "
مګر رضا ترین چې دې وخت یې حریان حریان شاوخواته کتلو ، خپله خبره داسې وَکړه ...
" غم مه کوئ دا یَو څو شپې او ورځې خو به ښې تېرې کړو "
او بیا چې پہ ټېکسي کې کښېنستو ، نو مې یارانو ته وئیلو ...
" دَ پیسو سره به خیال کوؤ .. دلته پیسې ډېرې ګارېږي "
دا خبره چې مې کوله، نو ټېکسي دَ ائیرپورټ څخه مېن روډ ته را وتی ؤ – دَ جي- پي – او ائیریا کېنډې ریسټ هاؤس داسې خو دَ اوسېدو وړ نه ؤ ، خو شبه مې پہ کې تېره شوه - دَ شپې پہ ښار کې ډېر زیات ګرځېدلو او راګرځېدلو ... یو نیم ځای خوراک او ځینښاک کولو ورسته چې ریسټ هاؤس ته راغلو ، نو پہ ځای دَ آرام کولو ... ښه تر ډېره ناست ؤ او دَ نورو ګپو پرته مو دَ سهار دپاره دَ تهائي هېواد دَ تاریخي او زوړ ښار چیانګ مائي ته دَ تلو پروګرام

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

چې څنګه حتمي کړو .. نو خپلو خپلو بسترو باندې دَ خوب کولو په نیت وَغزېدو-
سهار ته چې مې سترګې خلاسې شوې ، نو اتهه بجې وې – دَ تیاري کولو او پیاله پیاله چائی څیښلو ورسته دَ بنکاک په ښار کې دَ سېل کولو په نیت ورګډ شولو - که څه هم ماته دَ دې ځای چاپېر نابلده نهٔ ، خو بیا مې هم ښه ډېر خوند ورباندې اخیستلو - له یوه مارکېټه څخه بل مارکېټ ته چکر څه ... چې دغه رنګه مونږ په بلا مارکېټونو باندې راوګرځېدو ...
"ډېر ښائیسته او پاسته خلګ دي دا تهائیان"
نصیب ترین چې دا خبره څنګه وکړه ، نو رضا دَ سګرېټ په کش کې واي ...
" هو ... په خاص توګه دغه تهائي پېغلې دوکاندارانې ... چې هر کاروبار په ډېره خندا خوشحالۍ کوي"
دَ هغه په "هر کاروبار" باندې ټولو دَ هغه په لور ورو وَکتلو ، خو بیا هم یوه دَ هغه دَ دې خبرې نفي نه وکړه - ولې چې دلته که نر دی او که ښځه په ظاهره ډېر خوشحاله برېښي ... ګوا له غمه خلاس خلګ او ټوؤرستانو ته احترام لري - نور داسې هیڅ بد نه شته په دې خلګو کې ... بس که یَو ټورسټ یا مشاهده کونکی دغو خلګو ته ګوته نیسي .. نو هغه ده، دَ دوئی بې لګامه او ناروا عیاشي –
ستړې شوی هم ډېر وم په دې سېل کې - خو دَ ټولو ملګرو په خوښه مو دا فېصله وکړو ، چې په ستړیا وسا کولو کې دَ وخت ضائع کولو ځای به دا خبره بهتره وي ، چې دَ ماځیګر په ټرېن کې دَ چیانګ مائي په خوا روان شو او درسته شپه په خوب کې تېره کړو... او دغه رنګه مو وکړو - ګوا قضا ماځیګر خواته په ټرېن کې کښېنستو او دَ خپل منزل په لور مې پېښه وکړه - داسې خو دا ټرېن څه خاص نهٔ ، خو دَ صفائي او پراخه پراخې له سوبه یې سړی متاثره کولی شو - او بل دَ ټرېن دا ډبه، چې مونږ څلور ملګري په کې ناست ؤ ... دَ تهائی ښځو څخه دومره ډکه وه ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم په درو بې خونده تهائي پېغلو سره په ګپو کولو کې کښېوتو –او خبرې مې په خپلو کې سره ایله شوې- دا څه نوې او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

خاص خبره نه وه - زه ښه خبر وم، چې دلته زیاتره پېغلې دَ سړیانو سره ملګرتیا دپاره مازې بهانې غواړي –

" تر بنکاک خو دا دَ ټرېن سفر یَو په لسه ښه دی

ګوره چې نصیب ترین دا خبره په کومه حواله وکړه و خو رضا ترین چې دَ یَو بې ډؤله غوندې جوړې تهائي پېغلې سره جوخت ناست ؤ ، دَ نصیب ترین خبره داسې مخته تائید کړه ...

" هو ، داسې ماحول خو خوش بختو ته نصیب کېږي ... څنګه کاکړ صاحب .. صحیح وایم که غلط ؟"

او کاکړ صاحب هم ورته وئیل ...

" په خوند کې یې هیڅ شک نه شته ، مګر دې شوق ته ګوره چې په کومه یې روان کړي یُو "

چې خبره تر ما پورې وَ رسېده، نو ورته وئیل ،،،

" چیانګ مائي ښار مې لیدلی نه دی ، خو له خلګو مې اورېدلي دي چې دا ۷۰۰ کلن پخوانی جوړ شوی ښار دی (چې دَ ۱۱۰۰ کاله پخواني جوړ دَ بُدها ټېمپلز پرته یې شنې درې دَ کتو وَړ دي) بله دا ، چې دا ښار دَ تهائي لېنډ دویم غټ ښار دی "

ټرېن چې به کله په یَو سټېشن وَ درېدو ، نو موږ به هم ورڅخه دَ څو منټو دپاره کښته شولو – دلته مې دا وَ سنجَولو ، چې سټېشن غټ ؤو که ووړ ... هر ځای خوش رنګي دَ بنکاک په حال وه - بس که تر منځه یې توپېر ؤ ، نو په لباس کې ... ګوا دَ بنکاک په چپه دَ تهائي لېنډ په منځنئیو برخو کې پېنټونه او سکرټونه کم لیدل کېږي - دَ لارې دَ سټېشنانو نومونه مې ځکه په ډائرۍ کې نوښته نه کړو ، چې دَ اشارو په ژبه هغو درو پېغلو ، چې درې واړه دَ چیانګ مائي اوسېدونکې وې سره سم نه پوهېدلو ... بس یَو مې دَ صوبه "لامپانګ" ،څه غټ غوندې ریلوې سټېشن ؤ ، چې لامپانګ نومېدو دَ " لامپانګ" نامې ښار کې یَو خواته جوړ ؤ .. او بل ، یَو وخت موږ په "لامفون " نامې سټېشن باندې دَ لس منټه دپاره کوُز

Downloaded from: The Digital Library

شولو- او بیا چې څنګه څنګه تړبن دَ چیانګ مائي په لور مزل لنډَولو ، نو هغه درې واړه انجونې، چې دَ یوې نوم Nid ؤ ... نورې نورې رانیږدې کېدې –که څه هم زما سر دَ هغوئ په مطلب خلاص ؤ، چې دا انجونې په موږ باندې ځانونه راناوان کول غواړي –خو، یارانو دَ خلې دَ بازۍ پرته دَ لاسو بازۍ هم پئیل کړې وې او ناشُوده دا ، چې په دې ډبه کې ناست نورو مسافرانو په هیچا باندې هیڅ باک نه درلودلو- هر یَو خپلې مخې ته آزاد ؤ، زه لا ښه وم، یَو دوې ګنټهې خوب مې هم وکړو –خو یارانو دَ دوؤ لمحې دپاره هم سترګې نه کړې پټې –ولې چې هاغه دَ جمعه خان خبره ، چې...

˝بیا چې کله کورو ته وَ رسېږو، نو ښه ډېر خوبونه به وکړو - دلته په خوب او خوراک باندې وخت نه دی ضائع کول په کار˝

نه یوازې دا دَ جمعه خان نظر ؤ، بلکې ورسره نورو دوؤ ملګرو هم دغه رنګه وئیلو - لنډه دا ، چې دا یادګار سفر ،چې په **۷۵۱** کلومیټرانو باندې یې اړه لرله په څورلس ګنټهو کې سرته وَرسَېدو او اتهه بجې سهار مو دَ چیانګ مائي په غټ ښار کې قدمونه کښېښولو –

*****

په هوټل کې دَ څلور ګنټهو دَ خوب او آرام ورسته ، ماښپښین دوؤ بجو خواته په ستهې ټوؤر باندې وَوتو - لومړی موږ Wat Chiang Man ته ورَغلو –چرته چې په کال **۱۲۹۲** کې جوړه شوې دَ بُدها مجسمه نه یوازې دَ نمائش ، بلکې دَ تهائیانو دَ عبادت دپاره ږدل شوې وه - دا ځای ببخې پخوا دَ چیانګ مائي باچا Mengrat دَ استوګنې دپاره په استعمال کې راغلی ؤ - دلته دَ بُدها له یَو بُت سره په تختۍ باندې دَ هغه دَ بنیادي نظرئیې اصول په انګلسۍ کې داسې لیک ؤ ...

(ترجمعه) .....˝ په دُنیا کې (توبه نعوذوبالله) یَو خدائی هم نه شته - بس دَ ښو او بدو کارونو صله انسان ته په خپل ژوند کې دَ سزا او جزا په صورتونو کې ورپه برخه کېږي˝

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې ورسته موږ درې واړه ملګرې Wat Phra Sing او Wat.U. Mong ... چې دراصل يَو نغم ؤ ، ته ورَغلو – دلته هر ځاى دَ بُدها پخوانى مجسمې پرتې وې ... يوه نيمه مجسمه ، چې عمر يې تر زرو كالو هم څه زيات ؤ .. دَكتو وَړ ځكه وې ، چې دغو بُتونو په كړو وړو كې بُدها ته څه څه تهائي وزمه بڼه وركړل شوې وه او داسې يې ښكاره كړى ؤ ، لكه هغه چې دَ نيپال په لومبني نامي ځاى كې نه بلكې هم په دغه تهائي سيمه كې پېدا شوى وي - او دَ دې ځاى دَ تهائيانو خيال هم څه دغه رنګه ؤ - هو ، لكه دَ ځينو ماهرينو دَ رائيو له مخه دَ باميان له جوړ شوې غټ بُت سره دَ بُدها استوګنه تړي - ګوا دا خبره مې مزغو ته بيا بيا سوال كېده ، چې دَ بُدها منونكې دَ بُدها په اړه صحيح معلونات نه لري او كه له خپلو يې خپلې سيمې سره يې منسوب كول دَ هغه سره دَ زيات عقيدت ښوؤنه كوي ؟

په Wat Suan Dok نامي ټېمپل وزمه ځاى كې جمعه خان كاكړ دَ ۵۰۰ كلنې پخوانى له Bronze څخه جوړې مجسمې سره په څنګ كې ولاړ وئيل يې ...

" خدائى ته وَګورئى ... درځئ چې ځو ، داسې نه ... چې دَ بُدها په مذهب ته ور وا نه وړو "

نصيب ترين هم ورسره خبره خوږه كړه ...

" موږ خو څه دَ بُدها زيارت ته نه يُو راغلي ، چې له يوه بُت څخه يې بل بُت ته درېږو "

آخر دَ صلاح مشورې ورسته مې ټكټونه وكړو او دَ Doi Suthep Tour په وېګن كې كښېنستو ... هلته يې هم لومړى دَ بُدها زيارت راباندې وكړو او بيا يې سم دستي قامي لرغونې آثار دَ نمائش وَ ځاى ته يُوړو - دلته دَ تهائي خلګو تاريخي او ډېر پخواني رقم رقم دَ استعمال شيان دَ ښوؤلو دپاره ايښې ؤ - له دې پرته دلته دَ لاسې جوړو شيانو پرته دَ " لانا " lanna تهائي آرټ نادرې نمونې په دې وجه دَ كتو وَړ وې ، چې په هرڅه كې يې دَ مذهب رنګ له ورايه برېښېدو – دَ چيانګ مائي په يونيورستى ائيريا كې Trible Resaerch Centre دَ كتو وَړ او په زړه پورې ځاى ځكه ؤ ، چې دلته دَ تهائي قبائلي علاقو

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې رواجي او په استعمال کې راتلونکې څېزونه دَ نمائش دپاره بدل شوې ؤ - غرض دا ، چې تهائي لېنډ که څه هم دَ چیني او انډین ژواکونو تر اثر دلاندې روزل شوی ښکاري ، خو بیا یې هم دَ لباس، استوګنې او دَ ژوند کولو طور طریقې په هره علاقه کې څه څه بدلې بڼې لري - او بله مې دا خبره هم وَسنجَوله چې تهائي خلګ دَ خپل مذهبي جنون پرته دَ کلتور او ژواک ساتلو په اړه هم ساری نه لري - او هیچا ته اجازه نه ورکوي ، چې هغه دي دَ دوئی په جامو، دَ ژوند کولو په طریقو او یا دَ بُدها په شان کې ګستاخي وکړي... دلته دَ ښځې او نر تر منځه دَ ملګرتیا په حقله دَ دواړو خوښې ته اهمیت ورکول کېږي –
The Rose of North یعنې دَ چیانګ مائي زاړه طرز جوړ بازارونه دَ ماښام خواته دَ سېل او خوند وَړ ځکه دي ، چې هر لور هر اړخیزه رنګینیانې خورې ورې وي - دَ زړه هر رقم ارمان که څوک وَغواړي دلته په آسانه پوره کولی شي - خو څه څه حیاء او شرم هم شته ... داسې حال هم نه وي لکه په بنکاک یا پتایا بیچ کې دَ سپین سترګې تر هانده وي - کېدلی شي چې دا خبره له دې سوبه وي ، چې چیانګ مائي دَ تاریخي ښار پرته په مذهبي اړه مقدس هم ګڼل کېږي - خو بیا هم ځای په ځای په کې ترتاک اوېښتې ځایونه هم څه کم نه دي ، چې ټوؤرستهان په کې له ځانونو څخه دَ یو څو لمحو دپاره داسې وځي، چې راستنېده یې که څه هم ژر وي ، خو دَ یادونو په اړه ورسره ټول عمر تړلي وي - دَ تودو ماښامونه او دَ تهائی پېغلو دَ سوداګانو کاروبار شاید چې دَ تهائی هېواد په معاشي سوکالۍ کې دَ یوې لوې انډسټرۍ مثال لري - او دغه انډسټري تهائي هېواد دَ مختهِ وتو هېوادونو سره په څنګ کې که نه هم درَوي ، خو ورپسې روان یې ضرور ساتي - ولې چې دلته دَ ټوؤرستهانو جېبونه که لږ ډېر دَ تاریخی ځایونو په کتو سپکېږي ، نو دَ ښځو دَ لاسه پوره پوره خالي کېږي هم - څنګه څنګه چې ماښام دَ ماځُستن په لور ور روان ؤ، نو دَ بازارونو رش کمېدو او دَ ډیسکوګانو، بارونو او کلبونو په لور دَ خلګو سېلاب ورماتېدو لګیا ؤ - هرڅه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرڅه ... خو زه چې په دې هېواد کې له کوم شي څخه زيات متاثره کېدم ، نو هغه ؤ دَ تهائيانو خوږه ژبه او بل ته دَ احترام په نظر کتل -

*****

په دې بله ورځ مائېگر ۵ بجې چې دَ ۱۱۰۰ کلنې دَ بُدها دَ زړې مجسمې په نوم ورجار شوي ښار څخه وتلو دپاره بس ته ختو ، نو زړه مې نه غوښتو ، چې دومره ژر ورڅخه لاړ شم - لاکن يَو خو دَ موږ سره ورځې کمې وې او بل ياران هم په ضد ؤ ... بس په هائی وې نمبر ۱۰۲ يعنې دَ لومړي غټ سټاپ "لامفون" په خوا روان شو - دَ لمر تر پُټېدو پورې سترگې دَ روډ دواړو خواؤ په قدرتي جوړ غر او سمه او وړو غټو کلو ته په کتو بوخت وې ... خو بيا چې مو څنگه سترگې پُټولې ، نو بس دَ "لامفون" په يوه هوټل باندې وَدرېدو - دلته زموږ دَ بس سوارليان چې په کې زياتره ټوؤرستان ؤ ، په دې هوټل کې چې څه پاخه ؤ ورباندې مات شولو ... خو ، موږ دلته په وريږو او سبزيانو خوړلو باندې دَ خېټو لوږه مړه کړه – له دې ځايه بنکاک ۵۲۰ کلوميټره په واټن باندې ؤ –

مخته له "لامپانگ" نامې ځای څخه بس په هائی وې نمبر۱ باندې دَ بنکاک په لور مخه وکړه – خوب په بس کې دَ دې هوار روډ له سوبه ښه کېدو - لاکن څنگه چې په کار ؤ ، هغسې نه شو کېدلی – گوا حال دا ؤ ، چې نه ويښ وم او نه ويده - آخر چې سهار شو ، نو ۲ بجې خواته موږ دَ بنکاک په يوې بس اډې چې Ekmai Bus Stop نومېدو باندې له بس څخه کوُز شولو .. نو له خوبه تيار ځنگېدلو او سترگې مو نه خلاسېدې ، خو دَ پروگرام په سمه مو دَ پټايا بس سټېنډ ته ځان وَرسَولو او ټکټ کولو ورسته بس ته چې څنگه وختو ، نو بيا دومره هم نه شولو خبرو چې بس څه وخت له اډې څخه مخته روان شوی ؤ ؟ موږ ټول ملگري په خپلو سيټونو داسې په خوند ويده شوي ؤ ، چې يَو وخت چا وَښورَولم ، چې ... " مسټر مسټر ... کښته شه .... پټايا بيچ سټې راغله "

Downloaded from: The Digital Library

سترګې چې مې څنګه خلاسې کړې، نو دَ سهار نهه بجې وې - ټېکسي مې کرایه کړو او په نیمه ګنټهه کې J.P Inn نامي هوټل ته ورسېدو ، چې دَ سېکنډ بیچ روډ او Soi – 7 په کونج کې جوړ ؤ ته ورَغلو –

*****

دَ ښه ډېر خوب کولو ورسته څلور واړه ملګرو دَ نیږدې سمندر غاړې ، چې ورته پټایا بیچ وئیل کېږي .. په لور مخه وکړو - دا دَ شنه سمندر صفا غاړه له یوه سره تر بله سره پورې دَ بېلابېلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو څخه ډکه وه ... هر لور سرې ، شنې ، ژېړې او دَ لرګیانو څخه جوړ سایه وانونه ولاړ برېښي – موږ دَ یوه سایه وان دلاندې کښېنستو او دَ شاوخوا دَ ښائیسته مخلوق په ننداره شولو –

˝اوس مې نو زړه ایله ځای ته راغلو ... ګنې دَ بنکاک څخه چې په دې خوا راروان ؤ ، نو ډېر خفه وم .. ما وئیل ، چې ګوره دا شوق مې بیا کوم ځنګل ته بوځی ؟˝

دَ رضا ترین ، چې دې وخت په اوږده چوکې کې غزېدلی ؤ ، دَ دې خبرې په ځواب کې ما ورته وئیل ، چې...

˝ بې غمه شه .. پټایا بیچ څه معمولي ځای نه دی - دَ دې ځای رونړه شپه په دُنیا کې مشهوره ده˝

ما به لا مخته خبره وړله، چې نصیب ترین منځ ته راولوېدو او وائي ...

˝ هون ... ځه ښه وَشو ، چې خوبونه مې په ایډوانس کې ورته کړي دي˝

او دې وخت زموږ دَ مخه یوه دَ پاخه عمر ښځه ګوره چې دَ فرانس وه او که روسۍ تېره شوه – زموږ توجه یې خکه دَ ځان په لور واړَوله ، ولې چې تیان یې ښکاره او په خېټه راځنېدلو - جمعه خان دَ هغې په لور کتلو ورسته وائي...

˝توبه توبه ... څه لوُڅ لغړ خلګ دي ... دَ حیا ء دَ نوم شئی لا نه شته په کې˝

او بیا په دې ټاپک ښې ډېرې خبرې منځ ته راغلې - بیا چې موږ دَ ماځیګري تک ژېړ لمر دَ سمندر اوبوته وَ سپارَلو، نو پورته شولو او دَ علي بابا رېسټورېنټ پو لور مې دَ ډوډې خوړَلو دپاره مخه وکړه–

Downloaded from: The Digital Library

دَ ˝جي - پي اِن هوټل˝ سره ورته په غټ مېدان کې جوړ ستهال وزمه ˝بارونه˝ چې تش انجونو په کې کار او روزګار کولو ، که دَ کتو وَړ ؤ ، نو دَ بيچ رود چې ورته فرسټ روډ هم وائي خوش رنګيانې او تود ژوند په خپل خپل ځای ممعناؤې درلودلې –له يوه بار ښخه تر بله باره پورې ... دَ ˝Go Go˝ ښخه تر ˝ډيسکو˝ پورې ... غرض دا چې ښه ډېر په کې وګرځېدو راوګرځېدو -

˝دلته خو بې دَ غټې دهندې لکه چې بل هيڅ کار نه کېږي˝

دَ جمعه خان دا خبره بې معنا نه وه، ځکه خو نصيب ترين ورته وئيل ...

˝دَ تهائيانو دا بې غېرته او دَ بې حيائۍ انداز مې نه شو خوښ.. او بيا حريان په دې يم ، چې باشعوره ځوانان لا هم په کې اخته دي˝

ما په طنزيه موسکا کې وئيل ، چې...

˝دغه خو وجه ده، چې په دې ملک کې امن دی˝

او مخته رضا ترين هم زما خبره داسې په پسخوندي انداز مخته کش کړه ...

˝هو، ولې چې خلګ يې په عياشۍ کې بوخت ساتلي دي ... ځوانان دَ سوچ او فکر کولو موقع لا نه لري˝

دغه رنګه موږ دَ ليدو کتو پرته په تهائي خلګو کې دَ خپل خپل نقطه نظر په سمه شپې خواته ستړي او خوبَولي غوندې دَ خپل هوټل په لور روان شولو –

*****

په دې بله ورځ ، ګوا دَ فروري په دويمه نېټه کال ۱۹۹۴ع چې په لانچ کې کورال آئي لېنډ ته وَرسېدو ، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ ، چې په جامو کې نه ځائيدو او هر يوه دَ دې واړه او دې ښائيسته ټاپو په باب دَ خپلو رائيو اظهار په ډېرو درنو ټکو کولو –يوه وئيل ...

˝دَ دې جزيرې شين ګشتي په هر څه ارزي - کشکې داسې ټاپو زموږ په هېواد کې هم وای˝

دويم وئيل ...

Downloaded from: The Digital Library

" دومره زيات انګرېزان...؟ ماته خو داسې ښکاري ، لکه مور چې دې وخت په ته تهائي لېنډه کې نه.. بلکې دَ انګرېزانو په يَو هېواد کې يُو "
او سم دستي دريم ملګرې دَ خپلې خوښې اظهار څه داسې وکړو ...
" واه ... دومره رنګينې خو ما په ژوند کې چرته نه وه ليدلې ، لکه دا دلته چې يې وينم "
او زه چپ څکه وم ، چې دلته زه په کال ١٩٩٢ع کې هم راغلی وم او بل دا، تر لومړي ځل په دې ورځ خلګ يَو په لسه زيات هم ؤ .. ځکه ورته حيرت وړی وم او ورته په کتو باندې بوخت وم - زما درې سره ملګرې په خپل خپل ځای صحيح ؤ –ولې چې سرو او سپينو ښځو، چې Bikini او Bra يعنې دوې ګوتې نيکرانو او بېخې مختصرو سينه پوشونو کې اورونه وره ولو او دَ بدنونو نمائش يې ډېر په هنري انداز کولو او دَ دې شنه ټاپو په ښائيست کې يې له خپلې خوا ښکلاګانې ورګډَولې - دلته په دې ورځ دَ لمبېدو او سن بات کولو پرته دَ بيچ مساج معاملې هم څه زياتې ښکاره کېدې - دَ واټر سکوټر چلولو او دَ واټر بوټ سره په رسۍ تړلو پېراشوټ کې دَ سمندر بالا الوتلو ورسته مور هم لمبېدو ته ملاؤې وَتړلې او بيا رک تر مائېګره پورې دَ دې ټاپو دَ غاړې په ژېړبخون رېګ باندې غزېدلې پراته ؤ –بيرته چې دَ پتايا ستې په لور په کوم لانچ کې راتلو، نو لانچ بې اندازې زيات دَ ټوؤرسټانو څخه ډک هم ؤ –
بيا هغه رنګه شپه وه او مور ، چې تر نيمې شپې پورې دَ ښار په روډونو او کوڅو کې ګرځېدو –
" قيامت که راتلو، نو پئيل به يې له دې ځايه کېږي "
دَ نصيب ترين دا خبره مې په زړه ځکه وَلګېده ، چې دلته په هر محفل، هر سټېج او هره شو کې دَ ښځو کردار که په ظاهره خونده ور ښکاره کېدو – خو دَ ښځې توب څخه دَ ستر او حياء څادر پورته کولو سوب هم ؤ - داسې ولې کېږي او دلته ښځې ته دَ ښځې په نظر څله نه کتل کېږي ؟ دَ دې پوښتنې په ځواب کې دغه لوُڅې او دَ شرم تر ويالې ټوپ شوې ښځې وائي.. چې هغوئ دَ نرانو ، که څه

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه پلار وي، که مېره یا ورور ... په خوښه خو دا هر څه کوي او ټوؤرستانو ته سکون ورپه ګوته کولو کې هغوئ نه دَ هغوئ دَ نرانو خوائش مخې ته ږدل شوی دی - ولې چې دَ دې ښځو په سپکاوي کې دَ هغوئ وَ نرانو ته ښې ډېرې پیسې په لاس ورځي - که داسې نه وکړي، نو نران یې له کورونو باسي او یا په هغوئ باندې ظلمونه روا کوي - ښځې په کورونو کې تر هغه وخته پوري احترام لري چې ځواني یې نه یوازې ملګرې ، بلکې دهنده یې ښه روانه وي - په داسې کورنئیو کې چې څه وخت یوه ښځه زَړه شي ، نو هغه یا له کوره وَشړلی شي او یا په کور کې دَ مینځو په رنګه کارونه ورڅخه اخیستل کېږي - هو، دا هغه خبرې دي چې حقیقت بلل کېږي .. ولې چې دلته اکثره خبرات ټولونکې ښځې په عمر زړې وي - دلته مې ځان سره وئیلو ، چې جار شم تر اسلام چې ښځې یې په نرانو باندې دَ ستر او حیاء له لارې درنې کړې دي - زما دَ زړه دغې وینا زما سترګې په دې باندې وَ پارَولې چې هر نر تهائي ته دَ کرکې په نظر وګورم - وایم، چې ایله به مې وس نه ورباندې رسېدو ، ګنې ښه به ورسره جوړ شوی وم - په دې باب زما دَ ملګرو هم دغه رنګه احساسات او جذبات ؤ – ځکه خو مونږ هرې مېلې یا دمامې ته په کتو نه یوازې دَ حېرت ګوته په غاښ ؤ، بلکې دَ زړونو تاؤ مو ورباندې په پسخوندي خبرو او غندلو سړَولو هم -

*****

نن زمونږ دلته ورستۍ ورځ وه، سبا ته به دَ خېره کولمبو په لور بیرته ورتګ ؤ – که څه هم طبعیتونه مې خراب ؤ، خو اراده مې دا کړې وه، چې ښه ډېر به ګرځو او داسې یَو ځای به نه پرېږدو ، چې دَ کتو وَړ وي - داسې نه، چې ورسته ارمانونه پسې کوؤ - نو ځکه اول سهار بیا په ټېکسي کې ناست دَ پتایا پارک په لورې روان ؤ - په دې ښار کې چې مخته روان ؤ، نو دَ دې ځای دَ خواپاکۍ سوال مې له ډېرو ورځو په مزغو کې بیا بیا سر پورته کولو ... خو ځواب مې هغه وخت لاس ته کړو، چې دَ هر هوټل ، دوکان او کور مخته مې له کچرو څخه ډک تور تور پلاستېکان تر سترګو شولو، چې دَ میونسپلټۍ په یَو ټرک کې ناستو ورکرانو

Downloaded from: The Digital Library

ټولوَلو او ټرک ته يې ور اچوَلو - خو عجبه خبره دا وه، چې دَ ځينو پلاسټک کڅوړو چې سرونه يې خلاس ؤ، کې زياتره دَ شرابو خالي بوتلان او کنډوم رنګه ګډ وډ څيزونه له لرې ښکاره کېدو - نو ځکه خو ډَ داسې کڅوړو په ليدو رضا ترين په مخصوصه خندا کې وَ وئيل ...

¨ لا ګوره چې څومره کنډومز به په ګټرانو کې بهول شوي ؤ ؟¨

دَ هغه دَ دې سوال په ځواب کې به لا موږ نورې نورې خبرې ځواب کولې ، چې پټايا پارک ته وَرسېدو .. په دې پارک کې په شنو شنو غټو سوئمنګ پولونو کې دَ بې شمېره سرو او سپينو خلګو بې باکه لمبېدو له موږ څخه هم هر څه داسې هېر کړو - چې په نه ساعت کې يې موږ هم دَ خپل خپل وَس په سمه برخې وَګرځېدو او لمبېدو ته مو ملاوې وَ تړلې -

¨ څه مې وګټو او څه مې وَبائيلو ؟¨

احساس يې راته هغه وخت وَشو، چې ورڅخه وَتو - لنډا دا ، چې په دغه ورځ موږ دَ پټايا ستې او ورسره منسوب زياتره مشهوره ځايونه له يو سره تر بله ... داسې وَکچلو، چې په بدنونو کې مې سبک نه شو پاته - ګوا دَ Jamthien Beach له خوش رنګه ځايونو څخه واخلې بيا رک تر Nong Nooch Tropical Garden پورې پياده وګرځېدو - څه وخت چې دَ هوټل په لور روان ؤ، نو لمر هم پټ شوی ؤ - او مخته ، دَ څه آرام کولو ورسته دَ دې ځای دَ شپې په رڼاګانو کې دَ تېرې شپې په شان يَو ځل بيا برخه ګرځېدلو هڅې کولو ته چمتو شوي ؤ -

*****

دَ فروري ۱۹۹۴ع په دريمه نېټه ، په ائيرلنکا کې ناست يَو وار موږ بيا وَ کولمبو ته مخه کړې ده - ولې چې کراچۍ ته زموږ دَ بيرته غبرګېدو ټکټان په شپږ تاريخه له کولمبو ائيرپورټ څخه ؤ -

¨ اُوووف خدائيه ! درې شپې به دَ غوماشو سره په جنګ څنګه تېروَمه ؟¨

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم له ځان سره وَبُونېږمه ، خو دې فکر مې په سر کې درد را په برخه کړو - داسې حال تش زما نه ؤ، بلکې هر ملګری په خپل سیټ کې په پټه خله ناست ګوره چې څه څه سوچونه یې وهلو – او بل زما وَ "آدمز پیک" ته دَ تلو نیمګړی ارمان هم نه شو پوراکېدلی - ولې چې دَ تلو پاره ښې ډېرې شپې ورته په کارېدلې – تر کولمبو پورې دَ جهاز دا سفر په داسې ګډو وډو فکرونو کې راباندې تېر شو - او یَوځل بیا موږ څلور واړه ملګري دَ مامون بنګالي په الپائن نامي ریسټ هاؤس کې په ماتو زړونو استوګنه کوله – که دَ رضا ترین ټوکې نه وای ، نو که نور نه ... دَ غوماشو په خوړلو به مې پاکستان ته ملېریا تبې خامخا راوړې وای – او بل ریسټ هاؤس ته مخامخ دَ جوړو وړو کورونو ځینې تورې پېغلې زموږ په بیرته راتګ څه څه په ځانو باندې هم غلطې شوې وې – ځکه خو یې دَ کتلو او خندلو راخندلو پرته دَ مستیانو ښې ډېرې ښودنې هم کولې - لاکن زموږ له خوا دا حال ؤ، چې نه مو دَ هغوئ وَ ښورېدلو زړونو ته دَ عمرونو ګروم اچولی شو او نه موږ سره دومره وخت - بس وخت ته مو دیکه ورکوله - ګواورځ په کولمبو ښار کې او مائیګریان دَ نیګامبو په سمندري غاړو تېرَول اوس زموږ معمول جوړ شوی ؤ –

داسې ورځې پېښې خو ډېرې راسره وَشوې ، خو دا یوه پېښه دَ بیانولو وړ ځکه ګڼم ، چې په زړه کې مې نوښته شوې ده – یوه ورځ قضا ماځپښین خواته، چې دَ کولمبو څخه په بس کې دَ نیګامبو او بیا پېدل خپل ریسټ هاؤس ته ورسېدو ، نو څه ګورو چې دَ ریسټ هاؤس مخې ته دُنیا راجمه شوې وه – خدائی حق دی چې په لیدو یې وینه راوچه کړه او قسم قسم ویرې او وسوسې په زړه کې راماتې شوې – او بیا چې ریسټ هاؤس ته ننوتو ، نو پولیس چې په ګېټ کې ولاړ ؤ دننه تلو څخه وګرځولو – مختته موږ هم هیڅ خبره نه وکړه او په جمه خلګو کې وَدرېدو او تماشه مې کوله - یَو رنګ مې په څبره تلو او بل راتلو ... ما وئیل ، کېدای شي ، چې پولیسان په موږ پسې راغلي وي - او بیا مې زړه ته تسلي په دې خبره ورکوله ، چې موږ دا یُو دباندې ولاړ یُو ... که داسې څه خبره وای، نو له

Downloaded from: The Digital Library

موږ سره به يې سپينه کړې وه - دَ تپوس کولو ورسته پته ولګېده، چې دَ پوليس سړي دَ هغو بنګاليانو پسې راغلي دي ، چې دلته دَ خپل هېواد څڅه په غلا باندې په سمندري لاره راغلی ؤ - زړه مې لا سم په ځای شوی نه ؤ ، چې پنځه دَ پوليس سړي دَ ريسټ هاؤس دباندې په خندنئيو خبرو را وَختو - او بل ورسره هيڅوک هم نه ؤ ... نو دَ دې مطلب دا ؤ ، چې دَ دې هېواد دغو محافظان هم لکه دَ پاکستاني پوليس عسکرو له هغوئ سره خبره خلاسولو دپاره ورته راغلي ؤ - که داسې خبره نه وه ، نو هغه بنګاليان به کله هم دَ ريسټ هاؤس دباندې په آزاده نه ګرځېدلو –

په شپږمه فروری کال ۱۹۹۴ع چې سهار اتهه بجې په جهاز کې کښېنستو... جهاز لا الوتی نه ؤ ، چې ما دا وړوکی غوندې نظم چې برابه شپه مې لا دَ زړه په تختی نوښته کړی ؤ ... په خپلې ډائرۍ باندې داسې واړَولو ....

"دَ آدم پَل"

ما غوښتل ، چې ښکلوم به
دَ آدم دَ قدم پَل زه
او يَو دوې سلائي خاوره
به په سترګو لګومه
چې په ژوند مې دَجنت بارړ
څه پرې مات شي
او زړه ښاد شي
خو ، چې څنګه ور روان شوم
نو ، دَخپل ړومپي قدمه
رګ تر پَله دَ آدمه
ځای په ځای باندې لېوانو
په جُوثه دَ انسانانو
دومره دومره وَداړلم

Downloaded from: The Digital Library

چې په ځای دَ سجدې ما
پَل ته پورته کړو لاسونه
او په خپلو پلو راستون شوم
(شوق / نیګامبو ... کولمبو /۱۹۹۴ع)

" څه وجه ده ، چې له کوره وَځمه ، نو په خوشحالیانو او بیا چې دَ کور په لور راځمه نو هم خفه نه یم ؟"
دا هغه سوال ؤ ، چې ما په ډائرئ کې دَ نظم ورسته نوښته کړو او دائرۍ مې بنده ځکه کړه، چې دَ ډېر سوچ کولو پرته مې هم ځواب په ګوتو نه راغلو .... خو بیا چې کور ته وَ رسېدم، نو نور نور دَ دې خبرې دَ ځواب پسې پرېښانه شوم - ولې چې دَ دباندې وتو او دَ بیا وزَر کولو تمې او خواهش مې په زړه کې سر راپورته کړی ؤ - بس نه یم خبر ... چې څله او داسې به تر کومه راسره کېږي او تر څو به کړېږم ... ګوا کله دَ غم په سرو سکروټو او کله دَ خوشحالۍ په بېباکو کېفیتونو کې ؟

خوب مې لیدو --- خو ، ویده نه وم
تاثراتي لنډیز ---

" منم --- چې چرته ښځې خپل مخته آزادې پرېښول شي . هلته په نریناؤ باندې ژوند بار (په معاشي توګه) کم شوی دی ... خو دغې آزادۍ دَ کور تقدس او دَ خوشحالې کورنۍ تصور دَ مخه وړی هم دی - ګوا ، نر نه دی نر پاته شوی او ښځه ښځه نه ... ولې چې دواړه په خپلو کې اول خو دَ ربښتې ساتلو ته تیار نه دي او که تیار دي هم ... نو تړون یې په داسې نازک سپېنسي شوی دی ، چې شلېده یې ګرسره وخت نه غواړي - او چې چرته دَ ښځې دَ ژوند اختیار دَ سړیانو په لاس کې دی - هلته نه یوازې ښځې ته په درنه سترګه کتل شوې دي ، بلکې سړیانو هم قدر موندلی دی .... دلته زما دَ خبرې څخه مراد دا ، چې نن که څه هم

Downloaded from: The Digital Library

مسلمانانو دَ ژوند په لوبه کې (دَ تعمیر او ترقۍ په اړه) ماته خوړلی ده – خو کورونه یې دَ جنت څخه کم نه دي ... او هیڅ شک نه شته ، چې په دې اړه کریډټ اسلام ته ځي " (شوق)

" وسوسه "

ما یې زړه ته لاره وکړه
هم یې سترګو کې مېښته شوم
خو ، چې څنګ ته یې ورتلمه
لا به نور نور ورځکېدمه
چې ناڅاپه مې ورپام شو ،
نو خولې شولې راماتې ...
پښې مې ځای په ځای شوې شلې
په وجود کې مات رامات شوم
او له ډاره دَ مرګي زه
په هیڅ هم نه پُوهېدمه
چې ، په کومه وَ تېښتمه
شاته بند دَ خوُنې ورؤ
دواړه اړخ مې دېوالونه
او همت مې کوی نه شو
دَ "یُوپا " په لورې ځکه
چې یې خُلې کې کوکېدلې
دَ غاښو په ځای سکروټې
او له پوزې یې اورونه
غورځول اژدها غوندې
(شوق / تهیم :- پتایا بیچ - تهائي لېنډ ...۱۹۹۴ع / نظم :- پښېن ۱۹۹۵ع)

Downloaded from: The Digital Library

"ته ما دوست جوړوې"

راسره نيږدې ناستې تورسرې ، چې دَ ډېره وخته يې سوچ را په کې بند ؤ ... او په وار وار يې دَ وړو سترګو تر کونجونو راته کتلو ، په بلنه خولې راباندې ځکه نه شوې را ايله ، چې دلته دوستانې جوړول دَ انجونو مشغله نه ، بلکې کاروبار هم ګڼل کېږي - ما دَ هغې انجلۍ دَ خواست په ځواب کې څه وئيلو دَ مخه سر تر پايه ورته وکتلو - انجلۍ چې جينز پېنټ او سره شرټ کې بده نه ښکاره کېده - ورته په پسخوندي انداز وَموسېدم او په لغازي ډؤل مې ورته وئيل ...

" تهائي او دوستي ؟ناممکن ناممکن ..."

لا به مې نور څه ورته وئيل ، چې هغې زما په سترګو کې سترګې داسې را واچولې، لکه زما په پسخوند چې خشم ورَغلی وي - که څه هم ماته دَ خپلې غلطۍ احساس شوی ؤ ، او اوس به مې بخښنه ورځخه غوښتله، چې هغې لاس راوَغزَولو او په نره يې راته وئيل ...

"No Money , only friendship "

زه چې دَ دې په لومړۍ غوښتنه باندې لا ست شوی وم ، لاس په لاس کې ورکړو او بې واره مې دَ خلې څخه وَتو ...

" واه ... دا نو اوس خبره شوه "

داسې مې ځکه ورته وئيل، چې زما په ذهن کې دَ هغې دَ جسم په اړه هيڅ داسې طلب نه ؤ ... ځکه خو مې دَ هسې يَو دوست په نيت دوستۍ ته اوږه کنښېښولـه - او بيا په دې "لکي بار" کې دَ څه ناستې ورسته ورسره دَ ډيسکو په خوا دَ پتايا ستې په فرسټ روډ ، چې بيچ روډ هم ورته وئيل کېږي باندې روان وم - دې وخت دَ ګهړۍ ستنې دَ شپې دولس بجو څخه اوښتې وې -

ما خوب نه ليدو ، بلکې دا هر څه دَ سترګو وړاندې ؤ - دَ کرسمس دَ رنګارنګ پروګرامونو ليدو او دَ زاړه کال دَ نوې کولو په شوق کې زه نن سهار دَ تهائي ائېر وېز انټرنېشنل په جهاز TG – 58 کې دَ کراچۍ څخه دَ تهائی هېواد دَ "حورُو

Downloaded from: The Digital Library

ښار ˝ ته رسېدلی وم ... او بیا دَ یَو څو ورځو تېرَولو دپاره نېغ له ائیرپورټ څخه دلته پټایا ستي ته - ولې چې زما اصل منزل مقصود سنګاپور او له سنګاپور څخه دَ انډونیشیا یوه نیمه نوموړې جزیره (ټاپو) لیدل هم ؤ - لاکن سنګاپور ته دَ ډائریکټ فلائټ سروس نه درلودلو له سوبه VIA بنګاک ورته تګ ممکن ؤ - نو ځکه له دواړو خواؤ څخه زما ټکټان .. په هم دغه تهائي هېواد باندې تېرېدو راتېرېدو دپاره کنفرم شوې ؤ- نن ګوا په ۲۴م دسمبر ۱۹۹۴ع شپه دَ نه غوښتلو پرته هم زه دَ ˝ ابن ˝ ، چې کرسچن وه او له برما څخه یې تعلق درلودلو او ډېر پخوا له خپلې مور او پنځه کلنې لوُر سره دلته راغلې وه ... په انسانیت وزمه دوستۍ کښېوتم - هغه انجلۍ څه، دَ باد مسته څپه وه ، چې زه او زما هرڅه یې دَ مخه کړي ؤ - دَ ګرېس ډیسکو څخه دَ راوتلو په وخت موږ دا عهد کړی ؤ ، چې زموږ تر منځه به دوستي له هر رقم غلط سوچ او غرض څخه خلاسه وي - ګوا هغه به ما سړی نه ګڼي او نه به زه دا ښځه ... په هم دې خو مې ورسره په نره دَ ساتلو هڅه کوله -

˝ سبا سهار به نهه بجې راځم او تا به له ځان سره کور ته بوځم – ولې ، زه غواړم، چې زموږ دَ کرسمس په خوشحالیانو کې ته ګډون وَکړې – زما مور او وړه لوُر به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي ˝

او بیا ˝ ابن ˝ دَ خپلې Yah نامې خوندَکۍ ، چې دَ چیانګ مائی اوسېدونکې وه سره دَ هغې په موټر سائکل یَو خواته مخه وکړه - زه هم خوبَولی غوندې دَ K. K. Inn په خوا روان شوم – په لاره کې مې سوچ کولو ، چې چرته مېړه خو یې مړ نه دی ، چې په کور کې یې دَ موجودګۍ ذکر په خله نه راځي – او بیا ګوره، چې څله کرسمس په خوشحالیانو کې زما ګډون ضروري ګڼي ؟ چرته دَ مېړه دَ لیدو باړ خو راباندې نه ماتوَي ؟ هر څه هرڅه ، خو زه له دې سره په بې غرضه دوستۍ کولو شرمنده ځکه نه وم ، چې زموږ تر منځه داسې هاسې غرضونه نه ؤ – ولې چې زه خپلې پښتو نیولی وم او دا خپل کست... مګر وېرېدم بیا هم ورڅخه -

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ کرسمس په ورځ دَ سهار تر نهه بجو پورې دَ کې - کې -ان په وړه لابي کې دَ "
ابن" چې اصل نوم یې " یوپا کیوسري کران" ؤ ، دَ تریخ انتظار ورسته راولاړ شوم
او دې هوټل ته مخامخ .. دَ روډ بلې څۍ ته جوړ الفردوس ریسټورېنټ ته وره غلم
- بار والا ته مې دَ چائیو آرډر ورکړو او سترګې مې دباندې په ښکاره روډ دَ ابن
لاره څارَلو کې بوختې کړې - یو وخت اشرف الدین لالا چې پښتون ؤ او دَ دې
هوټل مالک هم ... دَ چائیو ټرې خپله را اخیستې وه - چې ټرې یې په مېز ایښدله ،
نو یې په پښتو کې راته وئیلو ...

" پښتون راته برېښې ... پښتون یې ؟"

ما وئیل ...

"هو ، پښتون یم"

دومره ورته وئیلو ورسته مې دَ هغه له خوا راغزَولی لاس کې لاس ورکولو په
وخت به مې لا دا پوښتنه ورځخه کوله چې ... څنګه یې دا اندازه وَلګوله چې زه
پښتون یم ؟ خو زما له پوښتنې یې دَ مخه خبره داسې خلاسه کړه ، چې ...

" ستا دَ مخ کاسې ، سترګو او په خاص توګه چې مې دا ستا برېتونو ته پام شو ،
نو ما وئیل ... چې دا ځوان پښتون دی"

بیا یې دَ نامه پوښتنه وکړه ... او ما چې څنګه خپل نوم ورته وَ ښائیلو ، نو ده څه
سوچ کولو ورسته وئیلو ، چې ...

" دا نوم راته څه اوربدلې شانتې ښکاري ... ته چرته هغه افضل شوق خو نه یې
چې ، شلبلی امېل نامي کتاب یې لیکلی دی ؟ "

ډېر حریان شوم او ورته وئیل مې ...

" هو .. هو ، زه هغه افضل شوق یم ... لاکن ..."

زما دَ "لاکن" تورې ورسته اشرف الدین خبرې ته نه پرېښولم او راته وئیل یې ...
چې" ستا کتاب" ... دا تورې له خلې رایستلو ورسته یې وئیل "یَو منټ" او بیا
ولاړ شو

Downloaded from: The Digital Library

اوس به لا ما دَ چائيو کوپ خلې ته وړلو ، چې څه ګورم ..." اپن" دَ روډ په هغه بله څۍ باندې ولاړه ... ماته ګوري او خاندې ... ما ورته په لاس اشاره وَ راتلو وکړه او دا را روانه شوه – په تور شرټ او جينز سکرټ کې په خلاسو ويښتو ډېر ښکلې ښکاره کېده ، چې څنګه را وَرسېده ، نو وائي ...

" سوري سوري وَ ځنډ بدم "

او لاس راکولو ورسته په مخامخ چوکۍ کې کښېنسته – موږ خبرې کولې ، چې اشرف الدين لالا بيرته راغلو او راته وائي ...

" دا ګوره ستا کتاب ، چې څه موده مخکې زما ملګرې نسيم الرحمان له پاکستان څخه رالېږلی ؤ "

دا سې وئيلو ورسته يې اپن ته وَکتلو او موسکنی غوندې شو ...

" دا څوک ده ؟ "

ما وئيل ...

" هسې دوست "

دومره خبره چې مې کوله، نو دائی له اپن سره په تهائي ژبه کې اخته شو – ګوره چې څه يې وئيلو او هغې څه؟ خو بيا چې يې زما کتاب ورته ورکولو ، نو دائی ماته وائي ...

" دا ماته تهائي انجلۍ نه ښکاري ، ولې چې ژبه يې سمه نه ده "

اوس اپن دَ کتاب پاڼې اړَولې را اړَولې او اشرف الدين لالا ، چې زما په څنګ کې په چوکۍ کښېنستو راته خپله کيسه پئيل کړه او واي ...

" ښيخي پخوا زما پلار دلته راغلی ؤ - اوس موږ دَ دې هېواد ځاي خلګ يُو .. دا ګوره زما شناختي کارډ ... او موږ دلته ډېر غټ کاروبار لرو – زما کشر ورور چې زما دَ تهائي مور څخه دی امير سيد نومېږي ... دې وخت دَ پتايا ستهي مئير دی – زما پښتو سوچه ځکه پاتې ده، چې ما په پاکستان کې دَ خپل پلار دَ وروڼو (اکاګانو) سره ډېر وخت تېر کړی دی – دَ امير سيد هم لږه لږه پښتو زده ده – مګر زما زوئی کريم او لوُر ... هغه ګوره چې په کاؤنټر باندې ولاړ دي ... او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ډېره پښتو یې په دې زده ده، چې زه یې په کال کې یَو یا دوه ځله پاکستان ته ځان سره حتماً وړم "
ده به لا نور څه وئیل، چې اېن وَمنځ ته راولویده او وئیل یې ...
" ناوخته شو .... درځه چې ځو "
ما ورته وئیل ...
" لږ صبر وکړه ... لاړ به شو "
او اشرف الدین لالا ته مې وَوَئیل ...
" ښه ، نو خبره دې کوله "
دائی وَموسېدو او دَ اېن په لور یې ورکتلو ورسته وَوَئیل ...
" دَ دې تازیله ده ... ورسره لاړ شه .. ما او تا به بیا خبرې کوؤ او بیا زه غواړم ، چې نن دَ ماځېګرې دَ چائیو بندوبست درته په کور کې وَکړم .... امیر سید سره به دی هم لیدل کتل وَشي "
دَ هغه دَ تکرارې ضد دَ مخې مې وعده ورسره کولو ورسته له اشرف الدینه څخه اجازه اخیستله –او بیا زه او اېن دَ ریستورینټ څخه دباندې وَوتو –
یَو وخت ټېکسي دَ یَو وړوکې هټ وزمه کور مخې ته تم شو او موږ دواړه راکښته شولو - یوه وړوکې ماشومه انجلۍ، چې دَ دې کور مخته ولاړه وه ...
زموږ په لیدو په منډه منډه راغله ... اېن په ډېره مینه په غوزۍ کې واخیسته او څپ کولو ورسته یې راته وئیل ...
" دا زما لوُر ده "
ما یې په سر لاس تېر کړو او بیا هټ وزمه واړه کور ته روسره دننه شولم ... یَو وړې خونې ، چې مخته یې وړه شان براندړه په لرکیانو جوړه وه ته وره غلو - دلته خورا ډېرې ښځې هم وې ، څوک ناستې ، څوک ولاړې ... خو زموږ په ورتګ یوې بلې خواته وَ وېښل شوې او موږ څو قدمه مخته تېر شولو - یوه زړه ښځه ، چې اېن ورته ماما یعنې مور وئیله راولاړه شوه ... څه مخته راغله او زما په سر یې لاس داسې تېر کړو .. لکه زه چې دَ هغې زوئی یا زوم وم او راته په خپله ژبه

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ګډه شوه – په ژبه یې نه پوهېدم، خو په سترګو کې یې څرکېدونکو اوښکو ټول حالونه راته تېر کړو ... او بیا اېن په خپلې مورکې باندې غوزۍ واچوله او په اوږه یې دَماشومې غوندې سر په اوږه ورته کښېښولو او څه وخت ورسته چې یې سر پورته کړو او خواره واره ویښتان یې دَ څېرې څخه په یوه جټهکه چې لرې کړو .. نو څه ګورم سترګې یې دَ اوښکو څخه ډکې وې – مګر زما دَ زړه ساتلو دپاره یې په شونډو مصنوعي خندا راویستله او راته وائي ...

" ته کښېنه... ولې ولاړ یې ؟"

زه کښېنستم ، خو ټولو ښځو داسې راته کتلو ، لکه زه چې دَ اېن دَ کورنۍ غړی وم - غرض دا چې دَ کرسمس کېک ، چې په تهائي ژبه کې ورباندې خود لکه چې " هېپي کرسمس " لیک ۀ ، زما مخې ته په واړه مېز باندې کښېښول شو .. او اېن راته وائي ...

" پلیز کاټ یې کړه"

ما چې په خپل ژوند کې په داسې موقعو باندې کېک نه ۀ کاټ کړی ، دَ اېن دَ زړه ساتلو دپاره مې چاړه راپورته کړه او چې کېک ته مې ور وړله ، ، ،نو دَ اېن لاس هم راوَرسېدو او دواړو په ګډه کاټ کړو - ښځو دې وخت په ګډه ، ګوره چې کومې سندرې وئیلې او دلته اېن دَ کیک اول پیس په غاب کې کښېښولو ورسته ماته وړاندې کړو - او زه دغه رنګه تر ډېره وخته پورې په ښځو کې ناست تماشه جوړ شوی وم – یَو وخت چې له دې محفله راولاړېدم ، نو دَ اېن لوُر ته مې څو نوټونه په لاس کښېښولو او دَ اېن سره دباندې راوَوتم – مور یې هم تر دروازې پورې راغله - اېن تر نیږدې سړک پورې راسره راغله – ماته یې ټېکسي وَنیولو او خپله دَ کرسمس خوشحالیانې لمانځلو دپاره دَ کور په خوا روانه شوه - اوس چې زه په ټېکسي کې دَ ښار په لور راروان وم ، نو زړه راته وئیل، چې .. چرته اېن (یوپا) دَ زړه ساتنې په ثواب کې خو مې دَ دغه وړه کورنۍ په زاوال کې نه واچوله ؟ چې زما په ورتګ یې دَ کرسمس دَ خوشحالیانو په ځای دَ خندلو ... وَ ژړلو ؟

Downloaded from: The Digital Library

دا هغه سواليه خبره وه ، چې زه يې دَ خوب په لټون کې په لومړي ځل دَ انسانيت په اړه له يَو داسې امتحاني کشمکش سره مخامخ کړی وم، چې ما داسې سنجولَو لکه دا زموږ يعنې دَ انسانانو ترمنځه چې دَ بېلا بېلو اصنافو په نامه دَ کرکو وېښې چې نه يوازې ناروا کار بلکې غېر انساني الميه هم وي - ولې ، چرته يَو غرئيز پښتون او هغه هم نر ... او چرته دَ تهائي يا برما دَ سيمې بازاري کس ... او هغه هم ښځه ؟ چې تر منځه يې دَ انسانيت په نوم ملګرتيا تر دې هانده دوام مومي ، چې يَو بل ته دَ کور دَ مقدسه غړې وئيلو په وخت عار نه محسوسوي ..... هو، زه له يَو داسې رېښتونې حقيقت سره په روحاني توګه مخامخ شوی وم، چې په ژوند کې په اول ځل ... ما ځان ته انسان په نره وئيلی ؤ -

*****

ماځيګر دَ خپل قول په سمه زه دَ اشرف الدين لالا سره دَ ده وَغت کور ته وره غلم - په دې بنګله غوندې جوړ غټ او ښائيسته کور ، چې ورسره جوخت يې يَو غټ دَ بوُزو او پُسونو فارم هم درلودلو ، کې يوې خواته دَ چادرو دَ بام دلاندې کټونه داسې برېښېدلو ، لکه جوړه چې پښتني حجره وي ... دلته کښېنستلو په وخت مې ورځخه وکړه ...

" پښتانه لکه چې درته راځي ؟"

لالا وئيل ...

"هو، زما دَ کلي خلک بېخې زيات ماته راځي"

دومره وئيلو ورسته خپله مخته وائي ...

" موږ که هرڅو اوس تهائيان يُو، خو خپله پښتو او پښتانه مې نه دي هېر کړي او هځه داکوم ، چې زما په کور کې دې پښتو هرکله ژوندۍ وي"

"بېشکه ... پښتون ، خو پېژندلی کېږي په پښتو باندې"

ما هم ورسره دَ خپلې شېرينې ژبې په حق کې داسې وَ وئيلو او بيا موږ تر دې موضوع دلاندې خورا ډېرې خبرې وکړې -

Downloaded from: The Digital Library

لنډه دا ، چې دَ چائيو ښيښلو په وخت مو تر خپلو دَ ځينو نورو ګپو شپو وهلو ورسته ، چې را ولاړېدم ، نو اشرف الدين لالا راته وائي ...
" لږ صبر وکړه ، چې په يک تاره باندې درته پښتني لاره واؤروم"
او بيا يې نوکر ته ږغ وکړو ...
" هلکه .. هغه زما يک تاره را واخله"
اوس دَ يک تارې په تار چې ده ګوتې وهلې ، نو سترګې يې پټې وې ... لکه جوړه چې چا په زړه باندې ويښتلې وي .. او بيا څه وخت ورسته چې په ګاډۍ کې کښېښمستو ، نو دائي وائي ...
" درځه چې دَ امير سيد سره دې پېژند ګلوۍ وکړم "
او ګاډۍ يې په کوڅو کې يوې بلې خواته سمه کړه ... چې کله په يَو ګېټ ننوتو ، نو يې وئيل ...
" دا دَ امير سيد بنګله ده ... او ورسره ګېراج ، چې په کې تر دوه درځنه زياتې ګاډياني ولاړې وې ، دَ عالي شانې بنګلې مخې ته ولاړ نوکر ته يې ږغ کړو ... او په تهائي ژبه کې يې دَ امير سيد پوښتنه ورځخه وکړه، بيا ده بيرته ګاډۍ راوګرځوله او وائي ...
" امير سيد دباندې وتى دى ... خېر بله ورځ به ورته راشو "
او بيا يې لاره کې راته وئيلو ، چې ...
" امير سيد دَ دې ښار په مړَو خلګو کې يَو دى ، ، ، تېرو ورځو کې يې په ۲۰ مليون باتهو باندې يوه مځکه خرڅه کړې وه "
چې دَ کې - کې - اِن هوټل مخته يې کښته کولم ، نو راته وائي ...
" هر کار يا لانجه چې وي ... نو حکم کوه .. دلته زمونږ هولډ دى "
او بيا مخته تېر شو -
شپه دَ پخوا په شانې په ګرځېدو راګرځېدو راباندې تېره شوه او ډيسکو ټيک ته هم وره غلم - لاکن په ډيسکو مئينه اېن هلته هم نه وه راغلې ...
" خېر ... سبا نهو بجو ته خو راځي "

Downloaded from: The Digital Library

زړه ته مې په دې خبره تسلي ورکړه او دَ خپل هوټل په خوا روان شوم – دَ هوټل په کاؤنټر باندې چې مې دَ خونې چابۍ اخيستله، نو په کاؤنټر ولاړ ځوان راته وئيل ...

" ماښام خواته يوه انجلۍ ستا پوښتنې ته راغلې وه "

ما ورځخه پوښتنه وکړه، چې ځنګه انجلۍ وه .. مګر زړه ته يې دَ ځېرې کړه وړه نه راتلو او ملامت هم نه ؤ .. ولې دلته خو په درځنو انجونې ځي راځي - دا خوښه راته پته وه، چې دَ اېن سېوا بله څوک کېدای شي ؟ او بيا په خپله خونې کې په پلنګ باندې وَغزېدم – سترګې مې پټې کړې – مګر خوب نه راتلو – که به مې هر څو کوشش وکړو او يَو اړخ بل اړخ به اوبښتم ... خو خوب لکه راځخه مرَور شوی چې وي ... ګرسره نيږدې نه راتلو - کله يَو سوچ او کله بل سوچ او بيا چې يَو وخت مې په بُدها کې سوچ بند شو - نو دا سوال به مې مزغو ته راغلو – ګوا يَو خواته دَ دې تهائيانو دَ بُدها سره دَ عقيدې درلودلو دا حال ؤ ، چې په شان کې يې ګستاخي نه يوازې اخلاقي ، بلکې قانوني جرم ګڼل کېږي – او بل خوا ته دَ ده وړې او غټې مجسمې په بارونو ، کلبونو او پبونو کې څه ... وايم، چې په هغه هالونو کې هم پرتې دي ، چې چرته دَ ښځو له سرونو څخه دَ حياء پړونې اخيستل کېږي ... دا سې څله کېږي ؟

دَ دې سوال په ځواب کې به مې کله ذهن او زړه وئيلو ، چې کېدلی شي ، دا خلګ وَ بُدها ته دَ هغه دَ دې نظرئيې ثبوت ورکول غواړي ، چې ګوندې " بس دغه ژوند دی او دلته چې څه کوې ،،، نو هغه به ربېې " ولې چې دلته دغه يَو کاروبار خوښَول کېږي – شرافت، غېرت ، همت او انسانيت دلته خپلې معناوې بائيللې او تقاضې بدلې کړې دي – نر په هر حال کې په دلالي حېثيت خوښ دی او ښځه په هرقيمت دَ خپل مخالف سيکس دَ خواهشاتو تنده ماتولو په کار کې سکون محسوسوي –

که دا سې خبره هم نه ده، نو بيا څله له بُدها سره دَ عقيدت پرته، دَ بُدها دَ مجسمو په وړاندې بې حيائۍ ته جوګه شوي دي ؟ او بيا دَ حېرت خبره لا دا هم ده ، چې

Downloaded from: The Digital Library

تهائي قانون او انتظاميه چې تهؤرستهانو څخه دَ بُډها دَ احترام توقع کوي ، مګر په داسې لړلې حال چپ دي ... هو ، شايد په دې چې ... که دوئی پابندي لګوي، نو خو معيشت يې متاثره کېږي - غرض دا ، چې په دا رنګه ګډ وډ سوچونو کې يَو وخت خوب په خپله غېږه کې اخيستی وم – بيا مخته نه وم خبر ... چې زه خپل جنت وزمه کور کې پروت وم او که دَ اژدها په خلې کې ؟

*****

سهار نهه بجې خواته زه او اېن په ټېکسي کې ناست دَ پتايا پارک په لور روان ؤ - دَ اېن سترګې داسې سرې غوندې راته برېښېدې لکه جوړه چې يې ډېر ژړلي وي – مګر مانه غوښتلو ، چې په پرهارونو يې مالګې وَدُوړَوم - بيا څه وخت ورسته دَ ليدلي کتلي پارک غټ سوئمنګ پولونه ؤ او موږ – چې نه يوازې لمبېدو ، بلکې ورسره ورته سمندري غاړې باندې ښه تر ډېره په ژېړ او صفا رېګ باندې کښېښستو هم - بس يوه خبره چې ماته به يې زور راکولو .. او يا له پښتو څخه اړَولو باندې بيا بيا مجبوره کولم ... نو هغه ؤ، دَ اېن بدني کړه وړه ، چې په سوئمنګ کاسټيوم کې يې دَ کتونکې ايمان خطا کولو .. چې به مې څنګه سترګې ورباندې کراري کړې ... نو دې به وَخندلو .. هم ځکه به يې زه نور نور په غلط فهمۍ کې مبتلا کړم - لاکن همت مې بيا هم دَ وئيلو ورته نه شو کولی – ولې ، چې پښتو راته دَلارې خنډ وه - بس دننه دننه به سوځېدمه – که څه هم له خپلې خواهغې په خپله مخوصه لهجه کې دَ انګرېزي دا تورې زما تر غوږو بيا بيا تېرَولو ... يعني وئيل به يې ...

"مي لائي يُو ... يُو لائي مي آراټ ؟"

غرض دا ، چې ماځيګر خواته موږ له دې پارک څخه بيرته دَ پتايا ستهې په لور راغلو۔او دلته دَ څه ګرځېدو ورسته چې کله دَ لانچونو پلېټ فارم په لور روان ؤ ، نو دَ دې پلېټ فارم سره ورته .. ګوا دَ روډ خواته جوړ دَ بُډها دَ واړه مندر ، چې په کې بُډها په ښکاره پروت ؤ او مخته يې څوقسمه نرينه شرمناک نوسونو په ليدو وَچ وَ درېدم ... حريان شوم، چې دا نرينه بلاګيان له بُډها سره څه اړه لري ؟

Downloaded from: The Digital Library

پوښتنه مې له اېن څخه څکه نه شوه کولی ، چې دې خپله زما توجه په هغې خوا اړَولولې وه ... شوق يې په خلې سم نه ورتلو ، وئيل يې ...
" سو سو ... لوګ لوګ "
او بيا هغه وخت زما دَ حيرت انتها نه وه، چې يَو وخت دَ بُدها وَ مجسمې ته ولاړې دوې پېغلې له سلام کولو ورسته شاته ورڅخه څو قدمه راغلې او دَ بېل بېل ډؤل جوړو (نوسونو) مخې ته وَدرېدې ... لاسونه يې ورته جوړه وَنيولو او په ډېر احترام ورته تر ډېره سرونه ځنَولې ؤ -

لنډه دا ، چې زه په دې هر څه ليدو په سوچونو کې ورک، چې کله پلېټ فارم باندې مخته روان وم. نو مې همت وکړو او له اېن څخه مې پوښتنه وکړه ...
" دا ما څه وَليدو او هغه هم دَ بُدها مخته پراته ؟
دې يَو ځل وَ خندلو او بيا يې له شرمه مخ په لاسونو کې پټ کړو او څو لمحې ورسته چې په خپل حال کې راغله ، نو راته وائي ...
" دلته ځينې تهائيان دا يقين لري چې دَ بُدها له دې نوس څخه انسان او انسانيت زېږېدنه کړې ده – ځکه خو يې دَ بُدها مخته ږدي او پوجا يې کوي "
په عقلي دليل خو يې خبره بده نه وه کړې ، لاکن دَ بُدها په اړه څله ؟ ولې چې دَ بُدها تر زېږېدو دَ مخه خو هم انسانان ؤ ... هو، دا کېدلی شي چې دا خلګ دَ دې عضو احسان من ځکه وي ، چې دَ دې له برکته خو يې معاشي سوکالۍ موندلې ده–
*****
وخت مخ په وړاندې روان ؤ .. او آخير ۳۰م دسبر ۱۹۹۴ع هم راغلو - دا ورځ زما او دَ اېن دپاره دَ خفګان ځکه وه ، چې زه سبا يعنې په ۳۱م دسبر ۱۹۹۴ع سنګاپور ته روان وم - او دغه وجه وه، چې دَ اول سهاره بيا دَ اشرف الدين لالا په ريسټورينټ کې ناست ؤ او ګپې مې لګولې – يَو وخت چې په بله تلو دپاره راولاړ شولو ، نو دَ جيب څخه مې دَ ۵۰۰ باتهه نوټ راويستلو او اېن ته مې

Downloaded from: The Digital Library

وړاندې کړو ... داسې خو اېن دا نوټ واخيستو .. مګر په لاسو کې يې دَ مرووړلو پسته راباندې په ډېره غصه وَغورځولو او Finish Finish چې دې Finith Finith وئيلو ورسته په تېزو قدمونو له ريسټورينټ څخه وَوته – يَو څو قدمه خو لا زه هم ورپسې وره غلم او نارې مې ورپسې وکړې ... خو هغه وه، چې تر شا يې نه راته کتلو -

دَ اېن په تلو دَ نن ټول پروګرامونه سره ګډ وډ شولو – نه پوهېدم چې څه وکړم ... دَ دې خفګان راباندې دومره وَغمېدو، چې ځان راته ظالم او دَ هغې دَ پاکې رښتې مجرم ښکاره کېدو – ولې چې ما يې په مينه باندې ټوکه کړې وه او قيمت مې ورته ټاکلی ؤ - او بيا مې دا هم يقين شو، چې راځي به خامخا .. مګر دَ درستې ورځې دَ انتظار کولو پرته هم نه راغله - مطلب دا، چې دَ شپې هم ... او په داسې رنګه تريخ انتظار کې مې سترګې سره وره غلې وې ، چې يَو وخت دَ خونې دروازه په زوره زوره ټپ په لغتو وَوېښتله .. سپک راپورته شوم او يَو دم مې له خلې وَوتو " يا الله خير " په ساملوې انداز مې ګهړۍ ته وکتلو - دَ شپې څلور بجې وې - زړه مې له ويرې او وسوسې دَ حلق ژبه ښکلول شروع کړو.. خو آخير پښتون وم ،،، همت او غيرت مې سره يَو ځای کړو او دروازه مې خلاسه کړه - دا څه ؟ حق حريان پاته شوم ... ولې چې اېن مخته ولاړه وه او وړه غوندې په پلاسټک کې بنده ګلدسته يې لاس کې وه او .... سوري سوري وئيلو کې يې ګلدسته راوړاندې کړه - ما ځان ورباندې تللو دپاره تندی تريو کړو او بيرته غبرګ شو او په خپل پلنګ پرېوتم .... هو، شايد دا مې غوښتلو چې پخلا مې کړي - لاکن هغه په دروازه کې ولاړه وه ... آخر تر کومه ؟ سر مې راپورته کړو او ورباندې ژغ مې وکړو ورباندې ... او بيا دا لومړی ځل ؤ ، چې هغې زما په خونې کې قدم ايښی ؤ - او هغه هم په داسې پاک نيت ... چې نه زه دَ ځان په رنګه وم او نه هغه دَ ځان .... بس دغه يوه خبره به يې بيا بيا په ماته ګوډه انګلسۍ کې کوله چې..

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ما له تا سره دوستي ځکه وکړه، چې ستا ښه زما وَ هغه مېړه ته شوې ده، چې له تېرو درو کلونو څخه يې هيڅ درک نه شته .. خبره نه يم چې مړ شوی دی او که ورک ؟"

او بيا زما ګڼ تصويرونه يې په پرس کې اچولو په وخت په وار وار دا خواست راته کولو ... چې زه دې هغې ته هر کله دَ يَو ښه دوست په حېثيت خطونه ليکم - او بيا چې يو دوې ګنټهې ورسته زه په ټېکسي کې کښېنستم، نو دَ هغې سترګې له اوښکو څخه ډکې وې - وخت تېرېده لري ... خو يادونه په زړه پاتې شي او په خاص توګه دَ داسې بې غرضه دوستانو، لکه اېن (يوپا) چې په تهائي لېنډ غوندې ځای کې هم دَ پاکې او صفا دوستۍ په تقاضو پوره پوره وَوتله - نو ځکه خو مې دا نظم دَ هغې دَ ياد دَ تاثر دلاندې په بنکاک کې خپلې ډائرۍ ته وَسپارلو ...

"اورونه"

دا چې
ستا په نامه ګُله !
زه ساړه اسوېلي باسم،
نو خو، پوهی شه
چې په ما کې
ستا دَ مينې بل اورونه
لا هغه رنګه بلېږي
لا هغه رنګه تاؤېږي

(شوق / بنکاک.. تهائي لېنډ / ۱۹۹۴ع)

(c) ketaabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
تاثراتي لنډيز ...

" اسلام او کُفر .. دَ ښکاره تقاضو په اړه تر او سه لا په انډونيشيا کې دَ يوه بل په ضد .. که ښکاره نه پټ په پټه خپل خپل منونکې روزي – ګوا دَ زرګونو ټاپوګانو په دې هېواد کې ، چې چرته مسلمانان په زيات شمېر مېښته دي ، هلته دَ ژوند کاروبار نه يوازې سوړ ، بلکې پټ هم تر سره کېږي - بيا چې چرته دَ هندوانو ، عيسايانو يا سېکولر خلګو اکثريت دی .. هلته ژوند نه يوازې دَ ژوند په رنګه دی بلکې دَ سېلانيانو دَ تفريح دپاره زړه خوښونې هم لري – مخته به ګورو ، چې کوم تهذيب او مذهبي نظريه دَ انډونيشيا ټاپوګان په خپل اثر کې اخلي ؟ هو ، که څه هم ښکاري داسې لکه اسلام چې څومره په تېزۍ دا ټاپوګان په خپل اثر کې اخيستې ؤ .. هم هغسې په تېزۍ ورڅخه خدائي په امانۍ هم وائي ... لګيا دي " (شوق)

" اُوف کولی نه شم "
څه دي وَ خوړم په سترګو
څه دي چُور کړمه په حُسن
څه دي خپل کړم په نازونو
څه دي يُوړم په خبرو ...
بس که پاته دي نور څه لا ،
زما په دې خالي وجود کې
نو هغه دي ستا غمونه
او يا هغه حسرتونه
ارمانونه او يادونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هم ستا په ذکر فکر
ما په ځان ځان کې دننه
په مزه چیچې او خوُري ، خو
زه خوار اُوف کولی نه شم
داسې نه ، چې ستر خالق دي
زما په آه باندې وَ نیسي
(شوق)

په پټایا ښتې کې دَ زړه بائیللو ورسته ، زه دَ بنکاک ائیرپورټ څخه په تهائي ائیر ویز انټرنېشنل کې دولس بجې غرمه ناست سنګاپور ته ژر تر ژره رسېدو په تمه ځکه وم ، چې دَ خپل جوړ کړل شوې پروګرام په سمه ما دَ نورو خلګو سره په ګډه زوړ کال نوی کول غوښتو – ګوانن ۳۱م دسبر ؤ - دَ راتلونکې شپې په یَو منټ بالا دولس بجې به کال ۱۹۹۵ع نوی کېدو - څنګه چې جهاز آسمان خواته پورته شو ، نو ګوره چې زه څله بې غمه غوندې شوم ؟ که څه هم دَ تقدیر په حواله زما دَ رسېدو امکان په سل کې سل نه ؤ او بیا څه وخت چې جهاز دَ سنګاپور په ائیرپورټ کښته شو او انټري کولو ورسته زه یَو وار بیا دَ نوؤ ولولو سره ملګری دَ ائیرپورټ دَ رنګینې دُنیا څخه دباندې راوَوتم – په ټېکسي کې کښېنستم او ډرائیور ته مې وَوئیل، چې دَ آرچرډ روډ په شاوخوا کې مې یَو ښه او ارزانه هوټل ته بوځه – ټېکسي مخته روان شو - تر ډېره پورې په ټېکسي کې چپه چُبیا وه- یَو وخت چې خوب وَځنګولم ، نو ځان بېدار ساتلو دپاره مې په ټېکسي ډرائیور باندې ژغ وکړو ...
" په سنګاپور کې ډېره ګراني ده "
ده وئیل...
" هو ، دَ سړي وَس نه په رسېږي "
او بیا یې مخته خپله وئیلو ...

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

" زما په خیال چې ته دَ مخه هم راغلی یې، چې په آرچرډ روډ خبر یې ؟ "

" ته درست پوهی شوی یې .. دا زما دویم ځل دی چې سنګاپور ته راځم "

بیا مې خبره مخته داسې کش کړه ...

" تا ته پته ده ، چې دَ نیو ائیر خوشحالیانې دَ آرچرډ روډ په کومه علاقه یا ځای کې ښه لمانځل کیږي ؟ "

ده وئیل ...

" نیو ائیر ... ته لکه چې نیو ائیر لمانځلو ته راغلی یې ؟ "

ما به لا اوس ورته " هو " کولو ، چې ده زما دَ اولې خبرې په ځواب کې خبرو ته داسې اوږه ورکړه ...

" داسې خو دَ دې آرچرډ روډ په پراخو فُټ پاتهونو باندې زیات رش وي ، خو دَ غټو هوټلانو په لانونو او هالونو کې یې دَ لمانځلو خوند بیا جلا وي - لکه آرچرډ هوټل ، ډائناسټي هوټل ، ماندرین هوټل او دغه رنګه نور نور "

او بیا یې ګاډۍ بل روډ ته ګرځولو په وخت وئیلو ...

" هوټلان دلته ډېر ګران دي ... ولې تاسو ګیسټ هاؤس کې نه اوسېږئ ؟ چې پُرسکونه هم وي او ارزانه هم "

ده به خبره مخته وړله ، چې ما ورسره خوښه کړه او ورته وئیل مې ...

" مګر دَ آرچرډ روډ شاوخوا کې دې وي او بس... "

" اوکې .... اوکې "

دَ ده له خلې څخه دومره راته وَوتلو ...

پوهی شوم ، چې دا ډرائیور زیاتې خبرې نه خوښَوي .. نو ځکه ما هم بله خبره ورسره نه وکړه ...

" انسان هم بلا شئی دی، چې دَ لاسه یې کیږي.. نو دَ سر په مځکې جنتونه جوَوي او چې سستي یې وَ نیسي، نو دَ لاس خیرې لا هم نه شي صفا کولی "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دا خبرې مې ایله مزغو ته نه راغلې ،، بلکې دې وخت دَ روډ دواړو اړخونو ته ولاړ دنګو بلډنګانو ، چې شیشه او دَ قیمتي کاڼو ټائیلونه په کې بېخي زیات په کار راوړل شوي ؤ ته په کتو زړه دَ سنګاپور په ستائینې مجبوره کړم – یَو وخت ټېکسي دَ لکي ګیسټ هاؤس، چې په یوه پراخه کوڅه کې جوړ ؤ مخته وَدرېدو- په ګېټ کې ولاړ یَو ځوان ترګاډۍ پورې راغلو او دَ ګاډۍ دروازه خلاسولو سم دستي ورسته وائي...

˝ خونه دي په کار ده ؟ ˝

ما به لا اوس ˝هو˝ ورته کولو ، چې ډرائیور په خپله ژبه کې ورسره ګډ شو .. خود لکه چې دَ کرایې پوښتنه یې ورځخه کوله .. هم ځکه خو دَ هغه ځوان دَ ځواب ورسته ډرائیور راته وائي...

˝ دا ګیسټ هاؤس ښه دی او کرایه یې هم زیاته نه ده ،، بس فقط ۳۰ ډالره سنګاپورین ˝

که څه هم دا رقم پاکستاني شپږ سوه روپۍ جوړېدې ، خو ورسره وَ مې منلو ځکه چې دَ برایه شپې بې خوبۍ زه دې وخت سر لګولو ته په هر قیمت مجبوره کړی وم -

دَ ګیسټ هاؤس دا وړه خونه څه خاص نه وه، لاکن دې وخت مې خپله وه .. نو ځکه ښه بې غمه په پلنګ وَغزېدم او بیا دومره دَ ځان جهانه بې خبره ویده شوی وم، چې کله مې سترګې بیرته راخلاسې شوې ، نو دَ ماځُستن پاؤ کم لس بجې وې – که مې خېټه خالي نه وای، نو دا هم کېدلی شو، چې کال په خوب کې راباندې نوی شوی وای - ژر مې غُسل وکړو .. جامې مې بدلې کړې او دباندې راوَوتم .. خو دَ ګیسټ هاؤس څخه دَ وتو له مخه مې په لابي کې دَ واړه کاؤنټر شاته ناستې زَړې ښځې څخه دَ آرچر روډ پوښتنه وکړه، نو دَ مور په شان یې په ډېره مینه راته وئیل ...

˝ داسې وکړه ، چې دباندې وَ وتې ، نو راسته لاس ته به روان شې – بیا چې په چپه لاس په اوله کوڅه وګرځې ، نو نېغ به آرچر روډ ته وَرسېږې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ما هم دغه رنګه وکړو- په کوڅه کې دَ راسته لاس په خوا ورسم شوم – که څه هم دا پراخه کوڅه ویجاړه نه وه .. ښه ډېر سړي او ښځې په کې ګرځېدلې – خو ما ته دَ خپلې ایکړۍ احساس په سر کې نرۍ دړد را اچولی ؤ - ما وئیل..

"کشکې په دې موقعه یَو ملګری راسره وای .. که په خوړو یارانو کې یو هم نه.. بس خو "یوپا" یعنې "اپن" راسره وای ، نو نن به مې په نیو ائیر خوندونه اخیستی وای - په داسې ارمان زه دَ چپه لاس په کوڅه وګرځېدم – دا کوڅه دَ خلګو دَ رش په اړه کوڅه نه... بلکې سم بازار ؤ ، چې نېغه دَ رڼاګانو په لور وتلې وه - څنګه چې مخته تلم، ګڼې وړې رڼاګانې واضح کېدې – بیا ښه مخته چې دا کوڅه دَ جل بل او ببخي خوش رنګه آرچرډ روډ ته ورګډه شوه، نو لومړی نظر مې دَ روډ په هغه بل اړخ جوړ عالي شان هوټل ماندرین باندې وَلګېدو ... هوټل څه ، یَو محل ؤ ، چې په سرو او شو، او ژېړو رڼاګانو کې کوکېدو او ورسره جوخت یَو بلډنګ، ګوره چې دا دَ دې هوټل برخه ؤ او که ځانته ببل ، چې وربانديې لیک ؤ ... "هېپي نیو ائیر سېریموني پروګرام" - نه یوازې دا، بلکې روډ له یوه سره تر بل سره پورې کوکېدو لګیا ؤ - دلته آرچرډ هوټل ؤ، که ډائناسټي هوټل ، لکي پلازه وه ،که پلازه سنګاپوره، یا بیا دنګ دنګ آرچرډ ټاؤرز، هر یَو ځان ځانته دَ کتو او حېرت وَړ ؤ - هر څه هرڅه، مګر دَ سنګاپور پېغلو، چې زیاتره په لانګ سکرټونو کې لیدل کېدې، دَ دې روډ ښائیست لا نور نور زیات کړی ؤ- خېر، یَو ځای مې دَ خپټې لوږه په برګر خوړَلو باندې ماته کړه او بیا مخته تېر شوم–

دَ شپې یولس بجې خواته مې تر ډیسکو هال پورې ځان وَرسَولو - په دې ښائیسته او غټ هال کې دَ مابېن ګرډي ډیسکو سټېج شاوخوا واړه مېزونه او چوکیانې لګېدلې وې او ښځې نران، چې جوړه جوړه ؤ وربانديې ناست ؤ - دَ خوند خبره دا وه، چې دَ هر چا په سر باندې دَ کاغدانو جوړه رنګینه خولۍ چې اوږده څوُ که یې دراودله پرته وه – زه چې څنګه په یوې چوکۍ باندې کښېنستم، نو زما په سر باندې هم خولۍ کښېښوله - دَ هوا او ګېس څخه ډکې

Downloaded from: The Digital Library

پوُکنې، چې نه یوازې دَ بالا چهت څخه راځړېدلې ، بلکې په هر مېز باندې هم دوه درې درځنه په سپېنسیانو تړل شوې وې - پُوکنې په هوا کې ولاړې وې – او مخامخ په ستېج باندې په درځنو انجونې، چې پخوانۍ چیني او سنګاپورین رواجي رنګینې جامې یې په تن وې .. دَ شاپېریانو غوندې په خوږو رقصونو وړاندې کولو کې اخته وې - دَ ډیسکو زیاتره سپیکران چپ ؤ - بس یَو نیم ژغېدو- نه خو زه یوازې دَ خپلې ایکړۍ احساس تنګولم ، بلکې په وار وار دَ ډیسکو دَ روایاتو په سمون انجونو هم زما دَ ایکړوالې غم خوړَلو پوره پوره هڅې کولې – مګر زه وم، چې دَ دې پرته هم دَ چا په تندي خال نه شوم – خو ترکومه؟ آخر یوه جګه نرۍ سنګاپورین پېغله ، چې دَ جامو او ښکاره کړو وړو په اړه ښه هم لګېده ، داسې راڅرمه شوه، چې که به مې هرڅو ورته دَ ولاړېدلو ورته وئیلو .. خو دغومره رانېږدې کېدله – خود ، لکه چې دې هم ملګرې نه درلودلو – اوس که یې زړه ما ته تخنېدو او که نه، خو دَ هال دَ نورو خلګو مخته یې خپله ایکړې، (چې دلته په داسې موقعو دَ یَو انجلۍ دپاره دَ بې عزتۍ سوب وي) پُتهولو دپاره له ماسره ناسته وه – پرله پسې یې هڅه کوله چې زما توجه دَ ځان په خوا واړَوي–

خیر، دولس بجو ته لا یَو منټ پاته ؤ، چې ستېج دَ ډانسرو څخه خالي شو او بیا څو لمحې ورسته دَ بام له خوا یوه ځانګو کرار کرار په کوُزېدو شوه - ځانګو څه وه، تیاره ګلدسته وه- دا غټه او اوږده ګلدسته چې کله دَ ستېج تر فرشه پورې راوَرسېده – نو دَ سپکنډو ستنې هم دولس بجو څخه اویښتې وې – ګلدسته وَښورېده او دَ اسرافیل تر شپېلۍ په زوره، مګر په اورېدو خوږه نغمه دَ هال په غټو سپیکرانو کې داسې خوره شوه، چې ایله مې دَ غوږونو پړدې وَ نه شلېدلې – او ګلدسته هم په ستېج باندې پانې پانې شوه – اوس په ګلونو کې پټه حُوره، چې په سر باندې یې تاج پروت ؤ او ګڼې جامې یې په تن وې - په ستېج ولاړه موسېدله او بیا چې څنګه دې انجلۍ دَ شېمپېن بوتل خلاص کړو، نو دَ ˝ هېپي

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

نیو ائیر " تکراري آوازونه راپورته کېدل پئیل شول - او دلته په مېزونو به خلګو ډکې پُوکنې ، چې له رنګینو کاغذانو څخه ډکې وې په ستنو چاؤدلې او هلته دَ ډیسکو غټې سپیکران هم داسې خلاس شو ، لکه جوړه چې قیامت راغلی وي – اوس درست هال دَ خلګو په غورځېدلو راغورځېدلو ځنګېدو- نه یوازې دا ، بلکې په درست هال کې جوړه جوړه ښځې او نران دَ مستۍ څخه په ګډا اخته ؤ - زما مخته ناسته انجلۍ هم څه کمه نه وه مسته، چې اوس یې دَ سترګو دَ غال او دَ خلې دَ خبرو سره سره لاسونه هم زما په لور په وار وار راغزېدلو- مګر زه وم، چې دَ دننه مستۍ مې تر پایه دباندې نه راوَیستَه.. بس دَ مستانو په مستۍ مې خوند اخیستلو – او دا مې ګڼلو، چې دَ مغرب په رنګ لړلي سنګاپورین دَ خوشحالۍ اظهار څنګه کوي ؟ او ما دا وَ سنجولو ، چې دا خلګ هم په هیڅ یوه معنا دَ اروپایانو او امریکنو څخه کم په دې نه دي، چې درسته شپه یې په سر اخیستې وه -

*****

دَ نوي کال **۱۹۹۵**ع په لومړۍ ورځ ماځیګر خواته دَ ګیسټ هاؤس څخه دباندې وَ وتم او په ټېکسي کې نېغ میلر سټریټ ته وره غلم – هلته مې دَ " ګرې لاین ټوؤرز " دفتر څخه دَ " تورُي بیچ " دَ سېل دپاره دَسبا سهار دَ نهه بجو په " فېري ټریپ " کې نوم نوښته کړو او په **۳۲۵** سنګاپورین ډالرانو مې ټکټ تر لاسه کړو - تورُي بیچ، چې په انډونیشیا کې دَ " باتام " په وړو جزیرو کې دَ یوه واړه زرغونه ټاپو ساحلي برخه ده، په دې سېل چې په دوؤ ورځو شپو یې اړه لرله کې دَ هوټل پرته ، خوراک څیښاک او دَ سېل ټول خرڅونه په پورته ذکر شوې کمپنۍ باندې په یوه ټکټ کې تاوان ؤ – ټکټ جېب ته اچولو ورسته مې دَ سنګا پور دَ بې ساري پلازو، بازارونو او روډونو په خوا مخه وکړه - ځای ځای پیاده او یا چرته په بسونو او ټېکسیانو کې - غرض دا، چې ایمرالډ هل روډ ، پېراډائز شاپنګ سېنټر هم په ښائیست څه کم نه ؤ - دلته دَ الیکټرانکس سامان پرته بیوټې تهراپي او مېک اپ سېنټرانو زیاتوب دا خبره مزغو ته را واچوله، دَ دې

Downloaded from: The Digital Library

واړه او ښائیسته هېواد دَ ښځو دَ ښائیست رازونه په دې ذکر شوي سېنټرانو کې مستوره دي - او بیا دَ بیچ روډ ګولډن مائل ټاؤر او پلازه هوټل نامي ودانیانو که دَ حېرت ګوته په غاښ کړی وم، نو هینډرسن روډ ، تهامس روډ او ساؤت برج روډ هم ځان ځان ته ښکلاګانې او ځانګړې خوش رنګیانې درلودلې - مګر دَ اینسن روډ دغه ماښام زما ځکه نه هېرېږي، چې دَ انټرنېشنل پلازه دننه او شاوخوا راغونډ عالم ته په کتو او خوندونو په زړه اخیستلو دَ سوبه ځان له حاله وتی وم او څه چې مې دَ سنګاپور دَ شپې ژوند په حقله اورېدلې ؤ، نو تر هغه هم څو واره زیات په بوګس سټریټ کې ما په خپلو سترګو ولَیدو - دلته په هر دویم قدم مستي وه ، خواني او دَ زړونو راکښېرَولو دپاره خوش رنګه او خوش ذائقه تلکې دَ ډیسکوګانو، بارونو، کلبونو او ځینو نورو نومونو سره ګنډلې درَول شوې دي - دلته څه وخت تېرَولو ورسته په ټېکسی کې دَ ګیسټ هاؤس په خوا روان شوم – په لاره کې زما دَ یوې پوښتنې په ځواب کې تعلیم یافته ټېکسي ډرائیور وئیلو ...

" سنګاپور، چې تش په ۷۱۲ مربع کلومیټرانو باندې قریباً په ۳۳ لکهو مېښته خلګو پورې اړه لرونکی ووړ ملک او ښار دی ، ته دَ رڼاګانو او دَ رنګونو ښار وئیلو پرته دَ ګڼو ثقافتونو ښار ځکه وئیل کېږي، چې دلته دَ چینیانو پرته، مسلمانانو، چې سلطان ماجت سره په عرب نامي سټریټ کې مېښته دي ، هم دَ دې ښار پخواني ځاي خلګ دي - او انډین، چې دلته په برطانیه دورِحکومت کې دَ برصغیر څخه دَ مزدورۍ په غرض راوړل شوي ؤ، هم په ګڼ شمېر په سرنګون روډ ، ګوا لټل انډیا کې اوسېږي – او بیا رېفلس نامي ځایونه او ودانیانې ځکه ډېرې دي، چې " سر سټېمفورډ ریفلس " هغه لومړی انسان ؤ، چې دا خطه یې دُنیا ته په ګوته کړې وه - او دَ سنګاپور دریاب له خوا یې پېښه راکړې وه ... چرته چې دَ " ټانګ کانګ " ودانۍ پرته ، دَ دُنیا لومړی دنګ او هسک هوټل " ویسټین سټېمفورډ " هم دَ کتو وړ دی –

Downloaded from: The Digital Library

سهار نهه بجې دَ ټوؤرسټانو فېري (کشتۍ یا لانچ) دَ سنګاپور " فنګر پئير " نامي ساحلي پلېټ فارم څخه یَو خواته په سمندر کې مخه وکړه – دې وخت په کشتۍ کې له ما څخه سېوا ۱۳ ښځې او سړي، چې دَ بېلا بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله هم ناست ؤ - لکه څنګه چې دَ دوئی په ما کار نه درلودلو، نو دغه رنګه ما هم دَ سمندر دَ څپو ننداري کولو سره سره دَ ډائرۍ په پاڼو څه داسې هم نوښته کولو ...

" دا منم چې دَ نړۍ ځيني هېوادونو خلګو له موږ څخه دَ ژوند لوبه په هره معنا او هر ډګر کې ګټلې ده، خو ناشُوده دا، چې سمندرونه یې هم زموږ تر یوازيني سمندر او سمندري ساحل له اوبو صفا، شنه او مست دي – بد بوی هم نه ورڅخه ولاړېږي لکه زموږ دَ کراچې سره په څنډه موجود سمندر څخه چې راځي ... چرته زموږ او دَ دوئی دَ سمندري مخلوقاتو تر منځه خو هم ... "

دا فقره مې ګوره چې ځله مخته پوره نه کړه - ډائرۍ مې بنده کړه او دَ مایوسۍ دَ دې احساس غم غلطولو دپاره مې سګریټ ته تیلۍ بله کړه .. بیا مې تر ډېره پورې دَ خلې څخه دَ لوګیانو سبېنې لوخړکې وتلې .. زما خیال دا ؤ، چې دا سمندري مزل به تر ډېره پورې وي - خو هغه وخت زه ډېر حریان شوم، چې فېري په پاؤ بالا لس بجې خواته دَ یَو تګې شنې جزیرې (ټاپو) " توُري بیچ " په صفا او غرئیزه غړه باندې وَدرېدو او ژغ وَشو ...

" موږ خپل منزل ته وَرسېدو "

چې دَ کشتۍ څخه وَ بلې وړې کشتۍ ته ورکښته شولو، نو زړه ته مې دا خبره راغله، چې چرته دا ساحلي برخه چې دَ " توُري بیچ " په نامه پېژندل کېږي - دَ سنګاپور دَ ښار سره نښتې جزیره خو نه ده؟ بیا مې خپله وئیل، چې یَه که داسې خبره واي، نو په فېري کې به یې ځله دلته راوړلو –

دَ " ګرې لائن " سور سپین ستکر دَ قمیص په جېب برسېره رانښتی دَ انډونیشیا دَ ایمیګرېشن بُوت څخه دَ ګائيډ په مرسته مخته تېرېدو سم دستي دَ نورو ملګرو سره په سپین " بیمو " ګوامني بس کې کښېنستم او دا بیمو مخته روان

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

شو – موږ لا خو په سیټونو کې سم کښېنستې نه ؤ، چې مني بس څه نیم درځن هټونو، چې شاوخوا ورباندې وړوکې دېوالونه راجاروتې ؤ څخه مخ ته وَدرېدو - دې هټونو دَ شنو ګڼو ونو او چمنیانو په منځ کې کټ مټ دَ زیارت، چوتېر یا مري دَ یَوکلې ننداره وړاندې کوله - که مخامخ یې روډ په هغه بله څۍ باندې دَ لرګي له دړو او بانسونو څخه جوړ واړه واړه هټونه نه ښکاره کېدلی ...نو ما به یقیناً دا ګڼلی وی، چې په دې زرغون ټاپو باندې دې وخت له موږ څخه پرته، که نور ژوندي سرې شته، نو هغه به څناورن وي – هو، که څه هم داسې خبره نه وه، ولې چې موږ دَ اسلامي نړۍ ترټولو غټ هېواد انډونیشیا په ۱۷۵۸ ټاپوګانو کې دې وخت دَ "توُري بیچ" په نامه پېژندل شوې زرغون ټاپو په مځکه باندې دَ زرګونو ټوؤرسټانو او ښو ډېرو ځاي خلګو، سره دَ سېل په غرض مېښته ؤ – خبر، خپلو خپلو خونو ته تلو دَ مخه ګائیډ موږ ته وئیل..

"په پنځلس منټو کې به دننه دننه تاسو ټول په دې پراخ چمنې، ګوا غولې کې راغونډ برېئ ... ولې چې بیا به دباندې په سېل وَځو"

دَ ټوؤرسټانو څخه ډک "بیمو"، چې څنګه مخته روان شو، نو ګائیډ چې دَ ډرائیور سره په سیټ کې ناست ؤ، مخ را اړَولو ورسته وئیلو ...

"هېواد انډونیشیا چې په زرګونو ټاپوګانو باندې اړه لري، کې کم او زیات ۱۹ کروړه انسانان مېښته دي – په کوم کې چې ۲۵ فیصده په بالي او جاوا کې اوسېږي... مطلب، دلته داسې واړه ټاپوګان هم شته، چې انسانان یا خو نه شته ورباندې او یا بیا ببخې لږ دي - دغه ټاپو چې دې وخت یې موږ دَ "توُري" نامي سمندري غاړې ته روان یُو کې تر ځاي خلګو دَ نورو هېوادونو څخه راغلې سېلانیان زیات لیدل کېږي – چې یَو خو دلته لکه تاسو چې یې خپله خپل چاپېریال کې هم وینئ.. دَ قدرتي ننداړو سره سره شنېزه زیاته ده او بل دې ټاپو ته دَ سنګاپور له خوا دَ ببلو ببلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو راتګ آسانه او وړیا هم پرېوځي"

Downloaded from: The Digital Library

دا خبره سرته رسَولو ورسته ګائيډ زموږ پام دَ روډ دواړو څنډو ته اړَولو په وخت وئيل ...

" تاسو ته به هم کېدی شي ، چې په لومړي کتنه کې دا ښکاره هڅونه او وړې دَ لرګيانو او بانسونو جوړې ودانيانې دَ کلو کوُډلې ښکاره شوې وي ... مګر رښتيا خبره دا ده ، چې دا هر څه حکومت دَ ټوؤرسټانو دَ استوګنې دپاره په داسې ډيزائن ځکه جوړې کړې دي، چې دلته ټوؤرسټان دَ آرام سره سره ځانونه دَ ځنګل او دې ځنګلي کلې وال چاپېر برخه وګڼي - هم دغه وجه ده، چې دَ نورو ټاپوګانو په سر دا ټاپو ورځ په ورځ دَ نړۍ دَ توؤرسټانو پام دَ خپلو ښائيستونو او زړخوښيانو په لور اړَوي -

بيمو، چې يَو ځای دَ ښې لاس په خوا راګرځېدلو، نو په دې ګاډۍ کې ناستو ملګرو کې يَو ځوان دَ ګائيډ څخه دَ دې ټاپو دَ شپې دَ ژوند په حقله چې پوښتنه وکړه، نو ګائيډ دَ هغه په داسې پوښتنه يو وار وَموسېدو او بيا يې داسې وئيلو ته ملا وَتړله ..

" منم چې دلته دَ " بالي " په ډوُل دَ شپې ژوند تود نه دی ، خو بيا هم دَ ټوؤرسټانو دَ سېل او خوند اخيستلو دپاره لږډېر " بارونه " ، " اوپن ائير ريسټورنټس ، سره دَ خوارږه ژوند له احساسه پرته يوه ژواکې شو هم اهتمام کړې ده - دلته تر نيمې شپې پورې دَ ټوؤرسټانو دپاره خوارږه وښيي - خو هر څه په يوه دائره کې – ولې چې دلته کليوال ماحول دی..."

او بيا يې خبره مخته داسې کش کړه ..

" او دَ " بالي " په ټاپو کې مسلمانان دَ نه برابر دي ... ولې چې هلته ۹۲ فيصده هندوان اوسېږي – دا به هم وَ وايم، چې دَ بالي څخه پرته سماټرا ، جاوا ، کالي مانټين، سلواسي او ايريان جايا نامې مشهوره ټاپوګان ، نه يوازې دَ زياتې آبادۍ په سوب غټ دي.. بلکې کمرشل ښارونه او غټ بازارونه هم لري "

دَ ايريان جايا ټاپو په ذکر لا يَو وار زړه راته وئيل ... چې دَ ګائيډ څخه پوښتنه وکړم - ګوا چرته دا هغه ټاپو خو نه دی، چې تر اوسه ورباندې په ځينې ځنګلي

Downloaded from: The Digital Library

برخو کې زیاتره خلک ځناور وزمه دي او په غارو کې اوسېږي او جامې هم نه اغوندي او دَ دې ځای خلک ، که څه هغه ښځې دي او که نران په خپل خپل سر څو څو ودونه کوي – پرته له انساني غوښو خوړلو ، دا خلک دَ دُښمن سر په دې پرېکوي او ځان سره یې ټول عمر خوندي ساتي ، چې دَ هغوئ دَ عقیدې له کبله دَ دُښمن روح بیا دَ دوئي په واک کې دَ همېش دپاره ورځي - خو دَ دې معلوماتو کنفرمېشن مې دَ ګائیډ څخه ځکه نه وکړو ، چې ما وئیل .. چې چرته دَ ده دا خبره شکمنه نه شي ، چې وئیلي یې ؤ ، چې ...

"ګوندې دَ سهېلي لمرختیځې ایشیا په دې هېواد کې اسلام بېخي په لږه موده کې خور شوی دی"

لنډه دا ، چې څنګه مې دا سوچونه سرته رسَولو ، نو بیمو یعنې وېګن یا مني بس دَ توُري بیچ هغه ریسارټ ته وَرسېدو ، چې خلک ورباندې سترېیا وساکولو سره سم دَ قدرتي ننداروڅخه خوندونه هم اخلي – او دَ لرې لرې ځایونو څخه ورته راځي -

دَ سمندر دا زرغونه او غرئیزه غاړه ، چې په معنوي او فکري توګه ارومرو دَ پښتني ګودر په رنګه وه - دَ نورو سمندرونو دَ پراخو او هوارو غاړو څخه یَو دم سترګو ته بدله او خوندَوره ځکه ایسېدله ، ولې چې دلته دَ سمندر له اوبو سره جوختې ۱۵۲ چیني او انډونیشین طرز وړې وړې ودانیانو چې دروازې او برانډې یې دَ سمندر په خوا راخلاسېږي .. نه یوازې دَ ستائینې وَړ وې ، بلکې دَ ساحل ښائیست یې هم سېوا کړی ؤ - دَ ګائیډ له قوله ، دلته یوازې دَ NTUC کلب ممبران اوسېدو ته راځي او یا بیا دَ مینې په رښتو کې تړلي Couples ... هو ، خبره وه هم دغه رنګه ، ولې چې دَ هرې ودانۍ په برانډه کې یا دَ دغو ودانیانو مخته جوړ غټو سوئمنګ پولونو شاوخواته جوړه جوړه خلک لیدل کېدو - او بل .. که یوې خواته دَ غرو زرغونې څوکې په اوبو کې دننه او دباندې ډېرې ښائیسته ښکاره کېدې - نو په ژېړبخون او خواپاکې رېګ برسېره دَ شنو اوبو ښائیست ، هغو خلکو لا نور نور زیات کړی ؤ ، چې یَو بل خواته ګرځېدو او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

یا په رنګینو ټوکرانو باندې پراته ؤ - ځای په ځای دَ لرګیانو او خاشو جوړ ګېړدي سایه وانونه او دَ ځینو درختو لاندې په رسیانو هوډل شوې ځانګوګانو لا ښېلې سترګو ته ښې ښکاره کېدې - هرڅه هرڅه ، خو ما دا خبره هم وَسنجَوله، چې دَ نورو سمندري غاړو په ډؤل دلته نه چا په چا پسې منډې وهلې او نه څوک په مستیانو کې بوخت ؤ - دَ دې مطلب دا ؤ ، چې دلته خلګ ستړیا وساکولو ته راځي او بس - او بیا رښتیا خبره دا وه، چې زما یوازېنی حېثیت تش ماته بد ایسېدو ، نه چې هاغه دَ تهائی لېند په رنګه نورو خلګو .. په تېره انجونو ته ... ځکه خو مې جوړه جوړه خلګو ته دَ حسرت په نظر کتلو او دَ یکړۍ احساس راباندې غمېدلو - لاکن ها څه وائي ، چې (بنده حریانه .. خدائی مهربانه) ګوا ، کله چې دَ اوبو څخه دَ یوه سایه وان په خوا را روان شوم ، نو زما له اړخه تېرېدونکې فېرنګۍ ژغ راباندې وکړو ...

" هېلو مسټر "

او ما چې ځواب وربیا کړو ، نو هغې ځان رانېږدې کړو او وئیل یې ...

" بخښنه غواړم ... هغسې هم دواړه دَ یوه سایه وان په لور روان یُو .. نو غواړم چې ستا سره څه خبرې وکړم "

"هو ، ولې نه ... ولې نه ... یقیناً "

او بیا مې سر تر پایه ورته وکتلو –دا سره سپینه ښځه، چې دَ سر په ژېړو وېښتو کې یې څه څه سپین وېښته هم راشنه شوي ؤ .. او په عمر تر ما غټه ښکاره کېدله ... خو بیا هم په ښکاره کړو وړو زړه خوشحالونکې او خوُی خصلت درنه مونېدله - ګوره چې څه یې په زړه وره غلو ، چې په اوږو راټال دَ کڅوړې غوندې خړېخون پرس څخه یې یَو کتاب وزمه شئی راوَیستو او راته وائي ...

" البم دی ... یَو نظر یې وَګوره "

په تګ کې چې مې څنګه هغه البم پرانستلو ، نو دا وائي ...

" په دې کې چې دَ کومو ماشومانو تصویرونه دي ... دا هغه څوک دي ، چې خپل مخه او شا ته هیڅوک نه لري"

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

˝ ښه ښه لاکن ...

ما به لا خبره مخته کشوله چې هغې بیا وار لاس ته کړو ...

˝دا ماشومان زموږ په فلائي ځانګه کې روزل کېږي˝

˝ چرته او څنګه ؟˝

ما پوښتنه وکړه ...

دې فرنګۍ په مخ را ایله وېښتان په لاس شاته واړول او سترګې یې په سترګو کې داسې راته واچولې ، لکه ما چې په خپل اصل مطلب پوهی کوي او بیا وائي ...

˝ دا ګوره ... ډېرو خلګو دَ خپل وَس په سمه ډونېشنز (عطیې) را کړي دي˝ او بیا یې دَ چندې کاپۍ رامخته کړه ... خو ما بیا ورڅخه پوښتنه وکړه ...

˝ تا زما دَ دې خبرې ځواب نه کړو را ، چې ته دَ کوم ځای څخه راغلې یې ؟˝

دا چې اوس له ما سره په څنګ څنګ دَ بې ستهګرل فرېنډ غوندې را روانه وه ... دَ موسېدو ورسته وائي ...

˝ دَ هرې خبرې ځواب به درکوم .. راځه چې دلته دَ دې سایه وان دلاندې په چوکیانو کښېنو˝

موږ دواړه دَ سایه وان دلاندې پرتو چوکیانو باندې کښېمستو – زه څه غوندې جګ کښېنستم، خو دا څه په خپلې اوږدي ساحلي چوکۍ باندې وَ غزېدله او راته وائي...

˝ زه دَ انګلېنډ څخه راغلې یم˝

˝انګلېنډ ... ؟˝

داسې مې انګلېنډ په مزغو کې ځکه سوال شو، چې ما خو دا اورېدلي ؤ ، چې انګلېنډ خو، یَو فلائي مملکت دی او هلته دَ ملک هر غړی په حکمت تاوان وي - ګوا که څوک روزګار نه شي کولی یا یَو څوک دَ معزورۍ له سوبه بله سهارا نه لري .. نو حکومت وظیفه ورکوي - ځکه خو مې بیا په ډېر لغازي انداز ورته وَ وئیل ...

Downloaded from: The Digital Library

"پوهی نه شوم ... مطلب راته ښائیه"

"چنده ..."

دي به لا مخته څه وئیل، چې وار مې دَ مخه کړو ...

"مطلب دي دَ ډالرانو څخه دی هان ؟"

"هو... هو، یقیناً"

دي چې څنګه دا توري له خلې په نره را وَیستلو، نو زما له خلې ورته وَتو ...

"مګر"

دَ مګر مخته مې خبره ځکه له خلې څخه نه راوَوتله، چې دَ ډالرانو هیلې یې په خوږې موسکا کې زما زړه ته منګولې راواچَولې ... ګوره، چې هپناټائز یې کړم که څه غم ؤ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم زما لاس خپل جیب په خوا راټول شو ...

او بیا مې ښه په یاد دي، چې کله یې ډالرونه زما دَ لاسه اخیستلو، نو په سترګو کې یې نورې نورې ناښکاره خبرې هم داسې په ښخینه هنر وکړې، چې دَ یَو څو لمحو دپاره زه له ځان ورک شانتې شوم - لنډه دا، چې اوس زه یوازې نه وم- ځکه خو مې پښې په یَو ځای نه تم کېدې .... کله یَو خوا او کله بل خوا .. رک تر ماښامه پورې په دې سمندري غاړه ورسره ګنډلی ګرځېدم -

که یوازې وای نو دَ شپې دَ دې ځای ثقافتي شو به ما تر پنځه یا لس منټه زیاته نه وای کتلی – بس خو خبره دا وه، چې یوازې نه وم .. ځکه تر پایه مې وکتله - دَ انډونیشیا دَ خلګو دَ ژوند ژواک او په کلیوالو جامو کې دَ انجونو او ځوانانو رواجې رقصونه .. که څه هم ساړه ساړه غوندې ؤ، خو دَ سترګو وړاندې ښه ایسېدو ... او بیا چې دَ دې شو کتلو ورسته په بیمو (مني بس) کې ناست دَ هټونو په خوا راتلو، په لاره کې دا خبره مزغو ته راغله، چې دا سوشل ورکره چې نوم یې سارا ؤ .. چې نن سهار له سنګاپوره راتله ، نو یوازې نه وه .. ولې چې په فېرې کې چپ له ما ټول جوړه جوړه ؤ – اوس څله راځرمه شوې ده؟ چرته ... هو، یَو دم ډؤل وسوسو په سر واخیستم – که به مې زړه ته هر څو تسلیاني ورکړې، خو دَ مزغو څخه مې یوه نابلده ویره نه وتله - ما نو څه کولی شو .. بله

Downloaded from: The Digital Library

چاره هم نه وه، ګوا زړه مې هغه وخت بیرته په ځای شو، دَ رښتیا په مېدان مې خپلو ټولو واهمونو ته ماته ورکړه-

*****

دَ سهار ناری کولو ورسته دَ بیمو (مني بس) په ځای، ګائیډ دَ درو بګیانو، چې دلته ورته ډوکرز وائي سره راغله- زمور دَ پوښتنو په ځواب که ده وَوئیل ... " دَ دې ټاپو سېل نور نور خوندَور کولو دپاره ټوؤرنګ کمپنۍ دَ دې بګیانو انتظام کړی دی"

دا ډوکرز نامي بګیانې زمور دَ بګیانو په ډؤل ځکه نه وې، چې یَو خو یې اربې دَ ربړو وې او بل وړې هم- خو په اربو برسېره یې دَ لرګیانو جوړه باډۍ تیاره خونه ښکاره کېده .. چې یَو آس یې مخته تړلی ؤ- ګوا څلور کسان په کې په کراره کښېنستی شو-دا بګیانې چې په بېلو لارو دَ دې زرغون ټاپو وَ یوه واړه کلې ته وَرسېدې، نو دَ دې کلي چاپېر راته عجیبه ځکه نه ایسېدو، چې زیاتره کورونه دَ لرګیانو او بانسونو څخه داسې جوړ شوې ؤ، لکه زمور دَ کلو کوډلې-او هرې کوُدلې مخته چرګان، هېلیانې، بُوزې او مېږې ګرځېدلې- بس که زمور او دَ دوئی په منځ کې څه توپیر ؤ، نو هغه دَ جامو ؤ.. او بس- ولې چې نزان او ښځې یې زیاتره په لنډ غوندې لنګونو کې ښکاره کېدو-دَ نرانو قمیصونه سپین یا ژېړ ؤاو دَ ښځو زیاتره شنه او ګلداره ... بل که دَ نرانو خولیانې په سر وې، نو ښځو یې دُسمالونه په سرونو پېچلې ؤ- سارا، چې دې وخت زما له څنګه ناسته وه .. تر ډېره پورې پټه خله دَ خپل چاپېر نندارې کوله-او ما هم کار ځکه نه پرې لرلو، ولې چې په ډائرۍ کې مې دَ دې کلي خاص خاص خبرې نوښته کولې-زه لا په ډائرۍ لیکلو اخته وم، چې دَ سارا په زړه کې دَ ډالرو لالچ سر راپورته کړو او مخامخ ناست سپین سرې فېرنګي ته ګډه شوه-ګوا هغه پرونۍ برغزو یې ورته کوله-خو عجبه دا، چې دَ قابو کولو دامونه یې هم هغسې ؤ.. په کومو چې یې زه تر دې دمه اسیر کړی وم-یَو وخت داسې هم راغلو، چې دَ دې په دام کښېوتې سپین سرې فېرنګي دَ ما څخه دَ چوکۍ بدلولو خواست وکړو او بیا دغه بابک

Downloaded from: The Digital Library

چې زما په خالي چوکۍ باندې له سارا سره اوږه په اوږه کښېنستو، نو که څه هم دواړه پلار او لوُر ښکاره کېدو – خو دَ سارا حرکتونو او دَ سارا دلچسپیانو داسې څرګندَولو، لکه جوړه چې دَ مودو مودو تربې سره یَو ځای شوي وي – او بیا چې بابک له خپلې بټوې څخه ډالران ورته وایستلو، نو دَ سارا څېره او سترګې دَ کتو وَړ وې – ولې چې دَ تازه ګل غوندې غوړېدله – زما دغه شک آخیر په یقین هغه وخت بدل شو، چې دَ ماځیښین خواته یې موږ دَ سمندر په هغه غاړه، له چرته څخه چې به په فېري کې سنګاپور ته تلو .. بیرته کښته کولو ... نو زما دَ مخه هغه تازه جوړ Couple لاس په لاس کښته شو – ما لا دَ سارا توجه دَ ځان په خوا را اړَولو دَ پاره تر لاسه وَ نیوله، خو دې لاس کش کړو او په موسکا یې آخر هم راته وَوئیل ...

" ما او تا ښه وخت تېر کړو .. خوشحاله اوسه "

دلته دَ غرمې دودۍ خوړَلو ورسته، چې په فېري کې دَ سنګاپور په خوا روان شولو، نو دَ خپل پخواني یار جان هوګر .. هغه وینا ، چې ده تېر کال په نیګامبو کې راته کړې وه .. زما زړه وَ منله ، ګوا ...

" انګرېزه ښځه وفا نه کوي .. تش دوستي کوي او هغه هم دَ ډالرانو دَ ورښوَلو دپاره "

دَ ۳مې جنورۍ ۱۹۹۵ع شپه مې په هغه پخواني لکي ګیسټ هاؤس سنګاپور کې په خواږه خوب تېره کړه او په دې دویمه ورځ بیا زه وم او دَ مونکي ګاډ جنت روډونه او دنګې دنګې شاپنګ پلازې .. چې په کې په ګرځېدو او لیدو کتو مې دَ سترِیا احساس لا هم مزغو ته نه راغلو - دَ لوي سکاټس روډ ، فار ایسټ پلازه او سکاټس شاپنګ سېنټر ، چې څو اړخېزه دلچسپیانې یې درلودلې .. تر پښو ایستلو ورسته ماځیښین خواته دَ دې ښار دَ سمندر وَ هغې ښائیسته غاړې ته وره غلم ، له کومه ځایه چې لانچونه او کېبل کارونه تر سېنټوزا سېل ځای ته ځي راځي - هلته دننه دې سېنټوزا ته ځکه نه وره غلم، چې درې کاله پخوا لا ورته وره غلی وم – دَ ګرځېدو او کتو راکتو جنون مې دې ځای ته رسېدلی وم. چې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ماښُستن زه دَ چائینا ټاؤن دَ ښکلاګانو او رنګارنګ رڼاګانو څخه په ټېکسي کې دَ خپل ګیسټ هاؤس سره جوخت آرچرد روډ کې تېرېدم، نو دَ فېشن شو بورد په لیدو دَ تیکسي څخه کوُز شوم او نېغ دَ ماندرین هوټل په دې فېشن شو هال کې ورننوتم – ټکټ په لاس کې دَ انګریزي U په طرز جوړ ښائیسته او جل بل سټېج په خوا مې مخه وکړه – دَ دوکانچې شاوخوا په کرسیانو کې خورا ډېر نران او سړي ناست ؤ او هغو ښائیسته سنګاپورین حُورو ته یې کتلو، چې په عجیبه او سترګې خوشحالونکو جامو کې یې دَ خپل ښائیست او دَ بدن ښودنې کولې - دا مېله زما دپاره نوې په دې وه ، چې مخکې مې داسې شو نه وه لیدلې – چې څنګه له ماډل له پړدې څخه راښکاره شوه ، نو شاوخوا ناستو خلګو به ورباندې دَ کېمرو سپینې رناګانې دَ بریښنا غوندې غورځولې – او ما خپله کېمره ځکه نه را ایستله، چې زما کېمره دَ خلګو دَ غټو او قیمتي کېمرو دَ مخه هیڅ وه – تر دېره پورې په ښکلو څېرو سترګې خوږولو ورسته خوبَولی خوبَولی دَ ګیسټ هاؤس په خو روان شوم –

*****

دوې ورځې او شپې نورې دلته تېرَولو ورسته، په شپږمه جنورۍ ۱۹۹۵ع دَ ماښپښین دوې بجې په جهاز کې کښېښستم او بیرته په هغه پخواني لور ورغبرګ شوم - خوشحاله ځکه وم، چې دَ تهائیانو دَ "کرانګ تهیپ" یعنې دَ حوُرو ښار ته روان وم - او تر لسم تاریخه پورې دَ هغه هېواد دَ ساحلونو څخه دَ خوند او مزې اخیستلو دپاره خورا ډېرې ورځې شپې راسره وې - او داسې مې سنجولو لکه زه چې به ډېر زیات وخت دَ ساحلونو په ژېړ رېګ باندې په سن باتهونو کولو کې تېرَوم او هغه ملګرې ، چې په هره معنا یې ماسره صفا او پاکه دوستي کړې وه سره بلا ډېرې خبرې هم کوم او دې ځل به ور څخه دَ هغې دَ ژوند څه ناپېښې هم اورم، چې ماته نور نور دَ دې خلګو دَ روئیو او فطري خاصو او خامیانو اندازه وَ لګېږي -

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ، دَ خدائی لکه چې نه وه خوښه - له بنګاک څخه يَو ، ځل بيا چې څنګه پټايا ته وَرسېدم، نو په خپلو هغو زړو لارو ور چپ شوم، چې ما وربانديې دَ خپل ښه بخت له رُويه فرښته موندلې وه ... هو ، دَ يَو داسې دوست په حېث ، چې ما يې په حقله په ډائرۍ کې خورا صفتونه کړی دی او دا مې څرګندَولو هڅه هم کړې ده... چې په مردارو او سخنو ډم اوبو کې هم دَ نرګس دَ ګل په شان ښائيسته ګلونه دَ ژوند دَ زلفو زينت جوړېدلی شي– هم ځکه خو مې يَو بار .. بل بار او دغه رنګه هر هغه ځای وَ لټولو ، چې دا دَ نرګس ګل په کې خپل رنګونه وېښلي ؤ – خو هيچرته چې مې هم نه کړه پېدا ، نو مې دَ هغې تر خوندَکۍ Yah پورې ځان وَ رسَولو- او په ساهکېدلې انداز کې مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...

" يوپا چرته ده ... ؟زه يې نن شپه په لټون پسې ستړی شوم "

دَ يوپا دې خوندکۍ په موسکا او په ډېر وياړ ځواب راکړو ، چې ستا دَ تک په دويمه شپه هغې دَ يَو جرمن چې دې ورته ايلامني وئيلو ... ځوان سره دوستي وکړه – مخته بيا ما له Yah څخه پوښتنه په دې نه وکړه، چې آخر پښتون وم... خپله لاره مې په مات زړه مخ مخته له دې سوچ سره وهل شروع کړه...

" څه چې خدائی کوي ... ښه کوي "

او بيا دا پاته نورې ورځې شپې څنګه تېرې شوې ؟ دا دَ يَو داسې سوال ؤ ، چې هر شپه به يې دَ محرميانو په غېږ کې ساتلم او هر سهار به يې زه دَ نوؤ هيلو سره ملګری دَ يو نامعلومه سمت په لور ګامونه اوچتَولو ته پارَولم - او هم دغسې له ما سره اکثره کېږی او زه نه يم خبر ، چې دا زه څه لټوم؟ .. دا خبره کېدی شي ، چې زما تر مرګه پورې سر ته وَنه رسېږي ... خو تر خپل وَسه پورې لګيا يم ، چې دَ روح تنده څه نا څه ماته کړم ... هو ، که څه هم رښتيا خبره دا ده ، چې سرابونو غولولی مسافر يم ... او مسلسل غولېږم .... لکه زما دا نظم

" سرابونو غولوَلی مسافر "

څوک چې ستا تپوس له ما وَکړي لالیه !

زه دَ سوچ په توُنده اسپه باندې کښېنم

Downloaded from: The Digital Library

او ګودر ګودر دَ ژوند وَلټومه
خو هیچرته چې تا نه وَوینم ، راشم
او خولې دَ تندي وچې په دُسمال کړم
بیا څوکه غوندې په ماتو ګوډو تورو
وَ هغه سرې ته زه داسې ګویان شم
" ما په سترګو دَ څپرې نه ده لیدلې
ها جنۍ چې زه یې تل خبرې اورم
دَ دفتر دَ ټیلي فون په رسیور کې "
نو زما په دې ځواب هغه مُوسکۍ شي
خُله کږه کړي او پسخوند کې راته وائي ....
" شوقه یاره ! واقعي چې ته شاعر یې
سرابونو غولوَلی مسافر یې "
(شوق/ بنکاک څخه دَ کراچۍ په لور په هوائي سفر کې / ۱۹۹۵ع)

دَ سپلانی په څیر... خپل ځاني سفري تاثر...

"یَو داسې سوال ، چې زه یې ځواب ته رسول غواړم... هغه شاید چې ما دَ ژوند تر ورستۍ لمحې پورې وَکړوي راوکړوي ، ځکه چې زه خوبونه ربښتیا کول غواړم... هغه خوبونه چې زه یې په ویښو سترګو وینم ... هو ، دَ یَو داسې انسان... ښکلې انسان خوبونه ، چې زه یې دَ رحمان دَ اشرفیت او افضلیت په دعوې کې اغیزل شوې هغه هنداره کې دَ لیدلو متمني یم ، چې ابلیس ته ځکه په ویاړ ښودل شوی وه ، چې هغه یانې دغه لعین ابلیس په کې خپل ځان دَ شیطان په بڼه نه یوازې وَ وینې بلکې خپل ځان دَ دغه اشرف المخلوقات په مقابله کې وړوکی هم وَ سنجوي - هو .. دَ دې غښتلي انسان په زد ، چې نن دَ خپلو ځناوري روئیو په سوب په هر میدان کې دَ شیطان وَ لمسیانو ته نه یوازې ماته ورکوي ، بلکې په غیر ارادي توګه غواړي هم ، چې اوس ابلیس ورته دَ خپل شیطاني فطرت په

Downloaded from: The Digital Library

سمون جوړه هغه هنداره ښکاره کړي ... چې په کې هره ښکاره کېدونکې څېره ښکرَوره برېښي " ــــــــــ (افضل شوق)

*****

" ما چې کله او چرته هم دَ ځان پېژندګلوي دَ خپل هېواد په نامه کړې ده ،نو ماته دَ کرکې به نظر کتل شوي دي ... بیا که مې هر څو ځان ورته سپینولو دباره دَ پستو او ښائیستو خبرو څخه کار اخیستی دی – لاکن دَ انسان په څیر منل شوی نه یم – ولې چې تر ما دَ مخه زما اکثره هېوادوالو په دباندې نړۍ کې دع خپل کردار څنګه ښودنې کړې دي .. هغه ، که څه هم دَ هغوئی په وختي ګټه ، خو دَ قام او هېواد په تاوان تمامې شوې دي - نو ځکه چې اوس له ما څخه هم څوکم پوښتنه کوي .. نو زه بیرته په هاغه کس باندې خبره پرېږدم ، " ګوا وایه ! ستا په خیال زه څوک او دَ کوم هېواد غړی کېدلی شم؟ " مخته بیا دَ ده خوښه ، ما څوک او څه ګڼي ؟ " ــــــــــ (افضل شوق)

*****

" هر څو که زه له خپلې پښتني سیمې څخه زړه ماتی وتی یا تښتېدلی یم ... نو زه بې پښتو شوی ځکه نه یم ، چې دَ پښتني خمیر درلودلو له سوبه مې نه یوازې دَ یَو سیال پښتون په حېث دَ هر مثبت نړئیز او آفاقي ژوند څخه ساهګانې مستعار کولو له هڅې سره سره دَ مینې ، سوکالۍ انساني روئیې او سوچونه خپلولو هلې ځلې هم کړې دی او بیا مې په خپل ذات کې رانغاړل شوې دې هر اړخیزه کلیوال او غرئیز پښتون ته په فکري توګه نه یوازې سوال کړي دي ، بلکې دغه سوال مې دَ هغوئ دَ سترګو دَ خلاسَولو له یوازیني ځواب سره په دې منطقي دلیل ځواب کړي هم ځکه دي ، چې زما دَ دغې بې سواده او ساده ... لاکن همتګري پښتون قام دَ بقاء ژوند تش او تش دَ نړۍ په سر له آفاقي ادراکي شعور خپلولو سره سم دَ وخت له ستنو سره په عقلي ځغل کې دی ... نه چې دَ هغوئ دَ متهو په زور کې " ــــــــــ (افضل شوق)

*****

Downloaded from: The Digital Library

" ژوند "
بند کړه کتاب... که معنا غواړې دَ ژوند
په توکل سفر ته ملا وَتړه
شه مخامخ دَ موسمونو سره
کائینات وَڅېړه په خپلو سترګو
او په رنګونو کې ځان وَرنګوه
بیا مې یقین دی ، چې دَ غرو لمنې
ساحل ، ګودر او دَ اوبو شنې چینې
غتې ، وړې او زرغونې جزیرې
سوئمنګ پوُلونه ، او پارکونه به ستا
دا مضطربه رُوح کړي تږی دومره
چې دي دَ وَچ حلق تر دُرشله زړګی
داسې په منډه ، په ټوپونو راشي
لکه ژوندون چې وي فقط یو تنده
او ته دَ تږو آرزوګانو کاروان
چې مزلونه لنډَوې همېشه
خو ، تر مرامه نه رسېږې کله
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ کوئټې په لور په سفر کې / ۱۹۹۴ع)

اختتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get More e-books from www.ketabton.com

Ketabton.com - ebooks library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library